ANLAYARAK
ÇOK HIZLI OKUMA
TEKNİKLERİ

TÜRKİYE'NİN
İLK ve EN ÇOK OKUNAN
YERLİ HIZLI OKUMA KİTABI

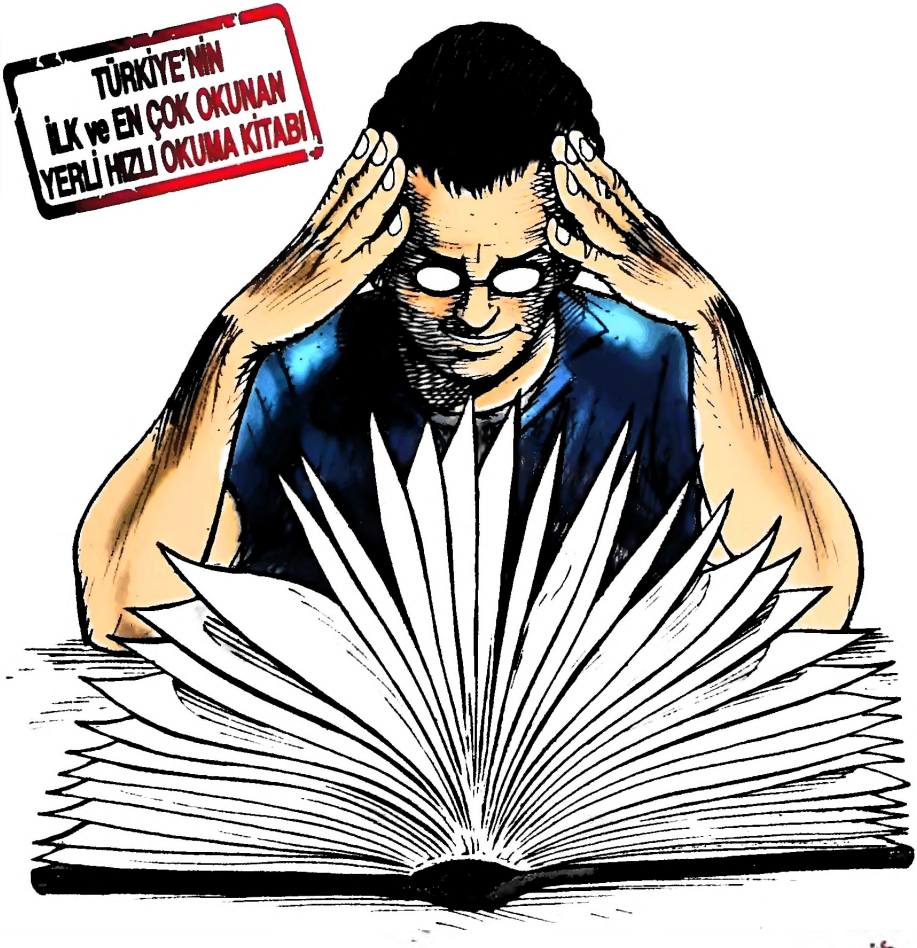

Dr. Muhsin Kadıoğlu

Yeni Düzenlenmiş
11. Baskı

POSTİGA

ANLAYARAK

ÇOK HIZLI OKUMA TEKNİKLERİ

DR. MUHSİN KADIOĞLU

Yeniden Düzenlenmiş

10. Baskı

Editör

Dr. Neşe Işık

POSTİGA

Postiga yayınları

Postiga Yayınevi: 6
Kişisel Gelişim Dizisi: 1

Kitabın adı	: Anlayarak Çok Hızlı Okuma Teknikleri
Yazar	: Dr. Muhsin Kadıoğlu
Genel Yayın Yönetmeni	: Nurettin Hacıkurtiş
Kapak Tasarımı	: Tayyar Özkan
İç Düzen	: Burhan Maden

ISBN: 978-605-5711-05-4

Birinci Baskı: Veli Yayınları, 1990
Yeniden Düzenlenmiş Onuncu Baskı: Mayıs 2010
Yeniden Düzenlenmiş Onbirinci Baskı: Nisan 2011

Baskı ve Cilt
Kurtiş Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti.
Tel: 0212 613 68 94
www.kurtis.com.tr

POSTİGA YAYINLARI
Maltepe Mah. Litros Yolu Fatih San. Sit.
No: 12/74 Topkapı-İstanbul
Tel: 0212 501 51 07 Faks: 0212 613 68 96

www.postigayayinlari.com
bilgi@postigayayinlari.com

Yayınevinden yazılı izin alınmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

ANLAYARAK

ÇOK HIZLI OKUMA TEKNİKLERİ

DR. MUHSİN KADIOĞLU

Yeniden Düzenlenmiş

10. Baskı

Editör

Dr. Neşe Işık

POSTİGA

Postiga yayınları

Yazar Hakkında

Giresun/Görele Boğalı'da 1964 yılında doğdu. Şalaklı ve Kumyalı İlkokulu'ndan sonra Görele Ortaokulu'na devam etti. Trabzon Lisesi, Görele Lisesi, Akçaabat Lisesi, Doğankent Lisesi ve Kabataş Erkek Lisesi'nde okudu. İstanbul Üniversitesi Coğrafya Bölümü'nü bitirdi. Sosyal Yapı ve Sosyal Değişme ile Klimatoloji-Meteoroloji ana bilim dallarında Yüksek Lisans yaptı. "Türkiye'de Deniz Ulaştırma ve İşletmeciliği" konulu teziyle "Doktor" oldu. İstanbul Teknik Üniversitesi, Denizcilik Fakültesi, Deniz Ulaştırma ve İşletme Mühendisliği Bölümü'nde öğretim görevlisidir.

Yazar, Anlayarak Çok Hızlı Okuma konusunda Türkiye'de iki ilki gerçekleştirmiştir. 1989 yılında Türkiye'deki ilk hızlı okuma kitabını (Anlayarak Çok Hızlı Okuma Teknikleri) yazdı. Bu eser, Türkiye'deki büyük medya kuruluşlarının hemen hepsi tarafından tavsiye edilmiştir. Yazar, anlayarak hızlı okumanın halk sathına yayılmasına öncülük etmiş, Türkiye'de anlayarak hızlı okuma konusundaki ilk internet sitesi olan ***www.hizlioku.org*** sitesini kurmuştur. Yazar, anlayarak hızlı okuma konusunda Harp Akademileri'nde dersler vermektedir.

Kadıoğlu, Türkçenin dil yapısına uygun olarak hazırlanan anlayarak hızlı okuma konusundaki ilk bilgisayar programını 1991 yılında geliştirmiştir.

Birlik Vakfı'nda 1989 yılında kurduğu Anlayarak Hızlı Okuma Araştırma, Geliştirme ve Uygulama Merkezi'nde(Hogum) 2007 yılına kadar pek çok ilgilinin hızlı okumasını geliştirmiştir.

Daha çok ***yarının dünyası*** ile ilgilenen yazar, uluslar arası politika ve strateji konularında Ortadoğu, Büyük Kurultay, Türkeli, Anayurt gibi çeşitli gazetelerde ve Yesevi, Türk Dünyası Tarih ve Kültür Dergisi, Ayhanım gibi dergilerde çeşitli konularda makale-

ler yazdı. YeniçağTV'de "Heyet Raporu" adlı programın yapımcıları arasında yer aldı. 1992 yılında Çizgi Üstü dergisini çıkardı.

Muhsin Kadıoğlu başta Hoca Ahmet Yesevî Vakfı, Aydınlar Ocağı, Türk Deniz Araştırmaları Vakfı, Basın Birliği olmak üzere çeşitli sivil toplum örgütlerinde de görevler almıştır.

Çeşitli sivil toplum örgütleri tarafından yazara, pek çok plaket ve teşekkür belgesi verilmiştir. Çeşitli internet sitelerinin kurucusu ve yöneticisi olan yazar, 1999 yılında Yarın Araştırmaları Merkezi'ni kurmuştur. ***(www.yamer.org)***

Kadıoğlu, İstanbul'un fethinin 550. yılı münasebetiyle İstanbul'da yaşayan 550 şair ve yazarın el yazısıyla hazırlanan ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından yayınlanan "Fethin 550. Yılında İstanbul Şairleri-Yazarları" adlı eserde de yer almıştır.

Yazarın, ulusal ve uluslar arası yayınlanmış pek çok bilimsel makalesi vardır. Yazarın yayınlanmış diğer kitapları şunlardır: İyi Anlama Yöntemleri, Yavuz Bıyıklılardan Bıyıksızlara, Küresel Düşün Ulusal Davran, Küresel Sorunlara Karşı Ulusal Tavır (3. Baskı).

Yazarın yakında yayınlanacak eserleri ise şunlardır:

Okyanuslar ve Denizler-Dünden Yarına Stratejik Bir Yaklaşım, Nazım Hikmet'in Ata Toprağı Polonya'da Türk İzleri, Kim Bu Ulusalcılar? Avrupa Birliği'ne Karşıyım Öyleyse Beni Vurun!, Benim Babam Neden Yok Baba (Hikaye), Single Party'de Ararken Chat'te Buldum (Hikaye), Altın Çocuklar(Roman).

Yazarın her türlü eleştiriyi ve katkıyı dikkate alacağından emin olabilirsiniz. Yazarla iletişim için ***muhsinkadioglu@gmail.com*** ve ***kadioglu@hizlioku.org*** e-posta adresini kullanabilirsiniz.

Yüzyılımızın en büyük Türk şairlerinden Bahtiyar Vahapzade bir şiirinde şöyle diyordu:

"...

Yoh men heçem
Men yalanam
Kitap kitap sözlerimin
Müellifi menim anam"

Sevgisi içimden eksilmeyen anneciğime,
Her şeyimi borçlu olduğum babacığıma,
Aybike Fatma'ya ve Umay Bilge'ye,
"Artık ikimiz kaldık" derken içi acıyan ağabeyime...

İçindekiler

Söz başı 21

BÖLÜM 1
ESER HAKKINDA NELER DEDİLER? 27
1.1. Bilim ve Teknik (Kasım 1990) 29
1.2. Aktüel (1991) 30
1.3. Hürriyet (10 Haziran 1993) 31
1.3.1. Yabancı Ülkelerde Çok Yaygın... 33
1.4. Zaman (2 Kasım 1991) 34
1.5. Posta 38
1.6. Akşam (Eylül 1997) 38
1.7. Tercüman (26 Eylül 1990) 39
1.8. Türkiye (19 Haziran 1990) 40
1.8.1. Hızlı Oku, Hızlı Öğren 40
1.8.2. Çok Hızlı Okuma Çağın Tekniği 41
1.8.3. Hızlı Okuma İnternette 42
1.9. Millî Gazete 44
1.10. Cumhuriyet 46
1.11. Dünya 46
1.12. Yeni Nesil 46
1.13. Yeni Şafak (21 Ocak 2002) 47

BÖLÜM 2
SIKÇA SORULAN SORULAR 49
2.1. Güncel Sorular 51
2.1.1. Herkes Hızlı Okumayı Öğrenebilir mi? 51
2.1.2. Hangi Yaştakiler Öğrenebilir? 51
2.1.3. Sınavlarda Faydası Olur mu? 52
2.1.4. Bilgi Hattınız: www.hizlioku.org 52
2.2. Başarı Seviyesini Etkileyen Faktörler 54

2.2.1. Yeterince Egzersiz Yapamamak 55
2.2.2. Seminerlere Devam Eksikliği 56
2.2.3. Eski Alışkanlıkları Terkedememek 56
2.2.4. Kişisel Nedenler 57
2.2.5. Teknik Yetersizlikler 58
2.2.6. Öğreticiden Kaynaklanan Sorunlar 59
2.2.7. Diğer Sorunlar 59
2.3. Başarmak İçin Neler Yapmalıyız? 59
2.3.1. Bol Egzersiz Yapmak 60
2.3.2. Egzersiz Metinlerini Nerden Bulacağız? 61
2.3.3. Bilgisayar Programı Kullanmak 61

BÖLÜM 3
TÜRKİYE'DE HIZLI OKUMANIN TARİHÇESİ 63
3.1. Türkiye'deki Çalışmalar 65
3.1.1. N.Kemal Zeybek ve Hızlı Okuma 65
3.1.2. Hızlı Okumaya Birlik Vakfı Katkısı 68
3.1.3. Mehmet Alacacı'nın Destekleri 69
3.1.4. İlk Hızlı Okuma Bilgisayar Programı 70
3.1.5. HOGUM'un Çalışmalarına Katılanlar 70
3.1.6. Katılımcıların Dağılımı 71
3.1.7. Üniversite Öğrencilerinin Başarıları 74
3.1.8. Meslek Sahiplerinin Başarı Ortalamaları 76
3.1.9. Hızlı Okumanın Eğitim Programlarına Girişi 76
3.1.10. Diğer Çalışmalar 78
3.1.11. Hızlı Okuma Konusundaki Diğer Kitaplar 79

BÖLÜM 4
HIZLI OKUMA NEDİR? 81
4.1. Okuma Nedir? 83
4.1.1. Okumaya Etki Eden Faktörler 83
4.2. Hızlı Okuma Nedir? 84
4.2.1. Hızlı Okumaya Etki Eden Faktörler 85
4.3. Hızlı Okumanın Faydaları 85
4.4. İyi Okumanın Şartları 89
4.4.1. Oturma Düzeni Seçimi 89
4.4.2. Aydınlatma 90
4.4.3. Okuma Ortamı 90

4.4.4. Okuma Açısı 90
4.4.5. Göz Yorgunluğu 91
4.4.6. Göz Esnekliği Kazanmak 92
4.5. Okumanızı Değerlendirin 93

BÖLÜM 5
OKUMA HIZI VE ANLAMA PUANI ÖLÇÜMÜ 97
5.1. Okuma Hızı Tespitinde Yanlışlar 99
5.2. Okuma Hızının Belirlenmesi 99
5.2.1. Okuma Testi Örneği 100
5.2.1.1. Okuma Hızınızı Değerlendirmek 102
5.2.1.2. Okuduğunuzu Anlama Puanınızı Ölçmek 102
5.2.2. Anlama Testi Örneği 1 103
5.2.2.1. Anlama Puanınızı Değerlendirmek 104
5.2.2.1.1. Cevaplar 104
5.2.3. Okuma Testi Örneği 2 105
5.2.3.1. Anlama Testi 108
5.2.3.1.1. Cevaplar 110
5.2.3.1.2. Anlama Puanınızı Değerlendirmek 111
5.2.4. Okuma Testi Örneği 3 112
5.2.4.1. Anlama Testi 114
5.2.4.1.1. Cevaplar 116
5.2.4.2. Nasıl Değerlendireceksiniz? 116

BÖLÜM 6
YAVAŞ OKUMA ALIŞKANLIKLARINI TERK ETMEK 117
6.1. Yavaş Okuma Alışkanlıkları Nelerdir? 119
6.1.1. Satırdaki Kelimeleri Tek Tek Okumak 119
6.1.2. Yüksek Hızda Göz Ritmi Kullanmamak 120
6.1.3. Ritmik Göz Duruşu Egzersizi Eksikliği 120
6.1.4. Göz Duruşu Sayısını Fazla Yapmak 121
6.1.5. İç Ses Engelinden Kurtulamamak 121
6.1.6. Sesli Okumak 122
6.1.7. Parmak veya Kalem Ucuyla Takip 123
6.1.8. Okumaya Satır Başından Başlamak 124
6.1.9. Dudak Kıpırdatarak Okumak 124
6.1.10. Okuduklarınızı Tekrar Okumak 124

BÖLÜM 7
RİTMİK GÖZ HAREKETLERİ TEKNİKLERİ 127
7.1. Göz Ritmi Ne İşe Yarar? 129
7.2. İki Nokta Arasındaki Geçişler 129
7.3. Rakamlarda Göz Ritmi Çalışması 130
7.3.1. Amaç 131
7.3.2. Süresi 131
7.3.3. Çalışmayı Nasıl Yapacaksınız? 132
7.4. Rakamlarda Ritmik Göz Duruşu Egzersizleri 133
7.4.1. İki Duruşla Ritmik Göz Egzersizleri 133
7.4.2. Üç Duruşla Ritmik Göz Egzersizleri 134
7.5. Metinler Üstünde Göz Duruşu Çalışması 135
7.5.1. Amaç 135
7.5.2. Metin Türü 135
7.5.3. Süresi 135
7.6. İki Duruşlu Egzersiz Metni 136
7.7. Üç Duruşlu Egzersiz Metni 139

BÖLÜM 8
GENİŞ ALANI GÖRME TEKNİKLERİ 141
8.1. Geniş Alanı Nasıl Görebiliriz? 143
8.1.1. Asıl Görme Alanı 145
8.1.2. Farketme Alanları 146
8.2. Harflerle Geniş Alanı Görmek 150
8.2.1. İki Harfi Görmek 151
8.2.2. Üç Harfi Görmek 152
8.2.3. Dört Harfi Görmek 153
8.2.4. Beş Harfi Görmek 154
8.2.5. Altı Harfi Görmek 155
8.2.6. Yedi Harfi Görmek 157
8.3. Rakamlarla Geniş Alanı Görmek 159
8.3.1. İki Rakamı Görmek 159
8.3.2. Üç Rakamı Görmek 160
8.3.3. Dört Rakamı Görmek 161
8.3.4. Beş Rakamı Görmek 162
8.3.5. Altı Rakamı Görmek 164
8.3.6. Yedi Rakamı Görmek 166

8.4. Kelimeler Üzerinde Geniş Alanı Görmek 168
8.4.1. İki Heceli İki Kelime Egzersizleri 171
8.4.2. Üç Heceli İki Kelime Egzersizleri 172
8.4.3. Dört Heceli İki Kelime Egzersizleri 174

BÖLÜM 9
METİN ÇİZİM TEKNİKLERİ 177
9.1. Çizgiler Ne İşe Yarar? 179
9.2. Çizim Tekniklerinin İncelikleri 180
9.3. İki Bakışla 4 Kelime Okuma Çizimi 180
9.4. Üç Bakışla 6 Kelime Okuma Çizimi 182
9.5. Örnek Metin Çizimleri 184
9.5.1. İki Göz Duruşuyla 4 Kelime Okuma 184
9.5.2. Üç Göz Duruşuyla 6 Kelime Okuma 187

BÖLÜM 10
HIZLI GÖRME TEKNİKLERİ 191
10.1. Hızlı Görme 193
10.2. Yavaş Okuyucularda Göz Hareketleri 193
10.3. Hızlı Okuyucularda Göz Hareketleri 197
10.4. İki Kelime Görme-Tanımlama Egzersizleri 202
10.5. Görülen En Son 2 Kelimeyi İfade Edebilmek 205
10.5.1. Nasıl Yapacaksınız? 206
10.5.2. Amaç 207
10.5.3. Muhtemel Hatalar 207
10.5.4. Egzersiz Metni 208
10.6. Hatırlanan Kelime Sayısını Artırmak 210
10.6.1. Amaç 210
10.6.2. Muhtemel Hatalar 210
10.6.3. Egzersiz Metni 211

BÖLÜM 11
İKİ KELİME OKUMA EGZERSİZLERİ 215
11.1. İki Kelime Okuyarak Cümle Kurmak 217
11.1.1. Amaç 217
11.1.2. Muhtemel Hatalar 217
11.2. İki Kelime Okuyarak Tek Cümle Kurmak 218
11.2.1. Egzersiz Metni 218

11.3. İki Kelime Okuyarak İki Cümle Kurmak 221
11.3.1. Egzersiz Metni 221
11.4. İki Kelime Okuyarak Üç Cümle Kurmak 224
11.4.1. Egzersiz Metni 224
11.4.2. İki Kelime Okuma Hızı Test Metni 228
11.4.2.1. Anlama Testi 231
11.4.2.2. Cevaplar 233
11.4.2.3. Değerlendirme 234

BÖLÜM 12
3 KELİME OKUMA EGZERSİZLERİ 235
12.1. Üç Kelime Okuyarak Cümle Kurmak 237
12.1.1. Amaç 237
12.1.2. Muhtemel Hatalar 237
12.1.3. Önemli Uyarı 237
12.1.4. Kaç Metin Çalışmalısınız? 237
12.2. Üç Kelime Okuyarak Tek Cümle Kurmak 238
12.2.1. Egzersiz Metni 238
12.2.2. Okuma Hızı Test Metni 244
12.3. Üç Kelime Okuyarak İki Cümle Kurmak 246
12.3.1. Egzersiz Metni 246
12.3.2. Okuma Hızı Test Metni 253
12.4. İki Kelime Okuyarak Üç Cümle Kurmak 255
12.4.1. Egzersiz Metni 255
12.4.2. Okuma Hızı Test Metni 259

BÖLÜM 13
GÖREREK VE BAKARAK OKUMA 261
13.1. Hızlı Okumada İki Farklı Yöntem 263
13.2. Bakarak Okuma Teknikleri 267
13.3. Görerek Okuma Teknikleri 268
13.4. Diğer Okuma Türleri 271
13.4.1. Oryantasyonlu Okuma 271
13.4.2. Selektif Okuma 271
13.4.3. Paragraf Okuma 272
13.4.4. Sütun Okuma 272
13.4.5. Çapraz Okuma 273
13.5. Okuma Konsantrasyonunu Artırma 273

13.5.1.Konsantrasyonu Artırma Testleri 275
13.5.2. Alıştırmalar 276
13.5.2.1. Puanlama 280
13.6. Hafızayı Kuvvetlendirme 281
13.6.1. Hafızayı Kuvvetlendirme Testleri 281
13.6.2. Alıştırmalar 283
13.6.1.1. Puanlama 285
13.7. Dikkati Geliştirme 287
13.7.1. Dikkati Geliştirme Egzersizi 288
13.8. Düzgün Nefes Alma 289

BÖLÜM 14
4 KELİME OKUMA EGZERSİZLERİ 293
14.1. Dört Kelime Okuyarak Cümle Kurmak 295
14.1.1. Amaç 295
14.1.2. Muhtemel Hatalar 295
14.2. Dört Kelime Okuyarak Tek Cümle Kurmak 296
14.2.1. Egzersiz Metni 296
14.3. Dört Kelime Okuyarak İki Cümle Kurmak 304
14.3.1. Egzersiz Metni 304
14.4. Dört Kelime Okuyarak Üç Cümle Kurmak 309
14.4.1. Egzersiz Metni 309
14.4.2. Okuma Hızı Test Metni 312

BÖLÜM 15
HIZLI OKUMA VE ANLAMA 315
15.1. Okuma ve Anlama 317
15.1.1. Şekillerle Anlama 320
15.2. Yavaş Okuyucularda Okuma ve Anlama 320
15.3. Hızlı Okuyucularda Okuma ve Anlama 322
15.4. İyi Anlama Yöntemleri 323
15.4.1. Tanı (İncele) 324
15.4.2. Soru Sor 325
15.4.3. Oku 327
15.4.4. Anlat (Özümse) 329
15.4.5. Tekrarla (Gözden Geçir) 329

BÖLÜM 16
OKUMA ŞEKİLLERİNİ UYGULAMAK 331
16.1. Okuma Şekilleri 333
16.2. Dikey Çizgiler 334
16.2.1. Dikey Tek Çizgi 335
16.2.2. Dikey İki Çizgi 336
16.2.3. Dikey Üç Çizgi 337
16.3. Sicim 339
16.3.1. Tekli Sicim 340
16.3.2. İkili Sicim 342
16.3.3. Üçlü Sicim 344
16.4. Sık Sicim 346
16.4.1. Tekli Sık Sicim 347
16.4.2. İkili Sık Sicim 349
16.4.3. Üçlü Sık Sicim 351

BÖLÜM 17
ANA FİKİR İÇİN OKUMA TEKNİKLERİ 353
17.1.Ana Fikir İçin Okuma Nedir? 355
17.2. Anafikir İçin Okumanın Temel Kuralları 359
17.2.1. Önemli Cümleleri Tamamen Okumak 359
17.2.2. Tali Fikirleri Hızlıca Geçmek 361
17.2.3. Metnin Ana Düşüncesini Hızlı Bulmak 361
17.3. Anafikir İçin Okumada Kurallar 362

BÖLÜM 18
GÖZ GEZDİREREK OKUMA TEKNİKLERİ 363
18.1. Göz Gezdirerek Okuma 365
18.1.1. Tanıma 366
18.1.2. Fikir Tanıma 367
18.1.3. Değerlendirme 367
18.2. Beş-İki, İki-Beş Tekniği 372
18.2.1. Göz Gezdirerek Okuma Egzersiz Metni 376
18.2.2. Göz Gezdirerek Okuma Egzersiz Metni 380
18.2.4. Göz Gezdirerek Okuma Egzersiz Metni 385

BÖLÜM 19
ATLAYARAK HIZLI OKUMA 389
19.1. Atlayarak Hızlı Okuma İlkeleri 391
19.2. Atlayarak Hızlı Okuma Egzersiz Metni 392

BÖLÜM 20
ÇEŞİTLİ METİNLERDE HIZLI OKUMA 401
20.1. Günlük Gazeteler 403
20.2. Dergiler ve Raporlar 406
20.3. Hukuk-Yönetim Materyalleri 408
20.4. İş Mektupları 408
20.5. Çalışma Materyalleri 409
20.6. Televizyon Programları Haberleri 410
20.7. Satılık-Kiralık İlanları 411

BÖLÜM 21
YEDİ GÜNDE HIZLI OKUMAK 415
21.1. İlk Gün Hızlı Okuma Egzersizleri 417
21.2. İkinci Gün Hızlı Okuma Egzersizleri 418
21.3. Üçüncü Gün Hızlı Okuma Egzersizleri 419
21.4. Dördüncü Gün Hızlı Okuma Egzersizleri 420
21.5. Beşinci Gün Hızlı Okuma Egzersizleri 422
21.6. Altıncı Gün Hızlı Okuma Egzersizleri 424
21.7.Yedinci Gün Hızlı Okuma Egzersizleri 426

Dizin 427

Kaynaklar 429

Şekiller Listesi

Şekil 1: Ritmik görmede üstten salınımlı geçiş 130
Şekil 2: Ritmik görmede doğru hat 130
Şekil 3: Ritmik görmede alttan salılnımlı geçiş 130
Şekil 4: Görme alanları 146
Şekil 5: Asıl görme ve farketme alanları 147
Şekil 6: Sahibi tarafından tanınmayan bir göz hareketi 194
Şekil 7: Gözün üstten salınımlı geçişi 194
Şekil 8: Gözün doğru hat halinde ilerleyişi 194
Şekil 9: Gözün alttan salınımlı geçişi. 195
Şekil 10: Ritmik göz geçişleri ve alt satıra geçiş 195
Şekil 11: Yavaş okuyucunun göz hareketleri 196
Şekil 12: İkili kelime blokları halinde okuma 198
Şekil 13: İki kelime okumada görme alanları 199
Şekil 14: Geri dönüşlerden arınamamış gözlerin hareketi 200
Şekil 15: Yavaş okuyucuların geriye dönüşleri 202
Şekil 16: İki kelime okuma sonrasında görme alanları 202
Şekil 17: İki kelime okuyanların görme alanları 204
Şekil 18: Görme ve anlama 263
Şekil 19: Anlamlandırma aşamaları 264
Şekil 20: Bir başka anlamlandırma şekli 264
Şekil 21: Görüntüyle anlama 265
Şekil 22: Yazıların anlamlandırılması 265
Şekil 23: Bakarak okuma ve Görerek okuma yöntemi 265
Şekil 24: Görme ve anlama 266
Şekil 25: Sekiz kelimenin dört duruşla okunması. 267
Şekil 26: Dokuz kelimenin üç duruşla okunması. 267
Şekil 27: Sekiz kelimenin iki duruşla okunması. 267
Şekil 28: On kelimenin iki duruşla okunması. 267
Şekil 29: Sekiz kelimenin dört duruşla görerek okunması 268
Şekil 30: Altı kelimenin iki duruşla bakarak okunması 269

Şekil 31: Altı kelimenin üç duruşla görerek okunması 269
Şekil 32: Sekiz kelimenin iki duruşla bakarak okunması 269
Şekil 33: Dokuz kelimenin üç bakışla görerek okunması 269
Şekil 34: On kelimenin iki duruşla bakarak okunması 270
Şekil 35: On üç kelimenin üç duruşla okunması 270
Şekil 36: Göze ait görme alanlarının muhtemel boyutları 357
Şekil 37: Göze ait görme alanlarının yatay ve dikey boyutları 358

Tablolar Listesi

Tablo 1: Hızlı okumada başarısızlık nedenleri 54
Tablo 2: Seminerlere katılanların eğitim seviyeleri 71
Tablo 3: Anlayarak hızlı okuma seminerlerine katılan üniversite öğrencilerinin fakültelerine göre dağılımı 72
Tablo 4: Seminerlere katılanların başarı seviyeleri 74
Tablo 5: Anlayarak hızlı okuma seminerlere katılanların okuma hızları ve anlama puanlarının gelişimi 75
Tablo 6: Meslek sahiplerinin okuma hızları ve anlama puanlarının gelişimi 77
Tablo 7: Ritmik göz hareketleri değerlendirme tablosu 135
Tablo 8: Konsantrasyon testleri başarı tablosu 276
Tablo 9: Hatırınızda kalan kelimeler 282
Tablo 10 : Gazetelerde hızlı okuma 405
Tablo 11: Günlük gazeteler için okuma zaman tablosu 405
Tablo 12 : Gazetelerde hızlı okuma 406

Söz başı

Bu kitap okuma ihtiyaçlarınızın düzeyini ölçerek, okuma kabiliyetinizi arttırmayı ve okuduğunuzu, daha iyi anlamanıza yardımcı olacak metotları kapsamaktadır.

Çok hızlı okuma, sizler için **yeni okuma**dır. Yeni okuma teknikleri ile, yıllardan beri alışageldiğiniz okuma şeklinizi terk edip, yerlerine yenilerini öğreneceksiniz.

Hızlı okuma teknikleri için asla bir zorlama olmayacaktır. Ancak eski ve kökleşmiş alışkanlıkları terk etmenin ne kadar zor olduğu hepinizin malumudur.

Hızlı okuma tekniklerini öğrenirken, en önemli şartımız "anlamak" olacaktır. Daha hızlı okumak ve daha iyi daha iyi anlamak mümkündür. "Yavaş oku, daha iyi anlarsın" düşüncesinin hem mantıkî, hem de ilmî hiç bir temeli yoktur.

Hızlı okuma teknikleri, Batı'nın ileri ülkelerinde yarım asır önce fark edilen hadisedir. Türkiye'de çok hızlı okuma ile ilgili olarak son yıllarda, bazı dergi ve gazetelerde çeşitli haberler ve makaleler yer almıştır.

Çağdaş medeniyet seviyesine ulaşmanın azim ve kararlılığında olan Türk insanı, zamanı tasarruflu kullanacaktır. Zamandan tasarruf etmek ata sözü olarak da kulaklarımızdadır.

"Vakit nakittir."

Vakit, hiç bir çağda asrımızdaki kadar önemli olmadı. Yarın da, kabiliyet ve yaratıcılığımızı ortaya koymak için zamana ihtiyacınız olacaktır. Öyleyse zamanı iyi kullanmalıyız. Türkçede *zamanı gelmek, za-*

manından önce olmak, şimdi tam zamanı gibi zamanla ilgili pek çok deyim bulunmaktadır.

Bunlar içerisinde dikkatimizi en çok çekeni *zamanı geçmek*tir. Çok hızlı okumanın Türkiye'de anlaşılması, yaygınlaşması ve faydalarının iyi değerlendirilmesinde daha da geç kalınmamalıdır.

Yöneticiler, her gün sayfalarca metinleri okumak durumundadır. Tıp, hukuk, sosyal bilimler ve benzeri gibi bilim dalları da çok süratli ve anlayarak okumayı gerektirmektedir.

Bu pek çok öğrencinin de eksikliğini duyduğu bir olaydır.

Okumayı seven fakat zaman bulamayan insanlar için çok hızlı okuma gerçekten en büyük ihtiyaçtır. Bütün bunlara ilaveten bizce, çok hızlı okumanın faydasını görecek olanlar, üniversite sınavına hazırlanan öğrencilerdir. Ancak çok hızlı okumadan kimlerin istifade edeceğine dair bir sınırlama yapmak hiç de doğru değildir.

Bu eser, Batı ülkelerinde daha önce yayınlanan benzerlerinin bir kopyası değildir. Ancak kitap hazırlanırken Batılı ülkelerde hızlı okumayı konu edinen çoğu eser gözden geçirilmiştir. Eserin hazırlanıp ortaya çıkarılmasında esas, yazarın seminerlerindeki deneyim ve tecrübeleri olmuştur.

Kitabımızın ilk baskısı sessizce yapılmıştı. Türlü imkânsızlıklar ve şanssızlıklar içerisinde gerçekleştirilen bu eser tahmin edemediğim kadar ilgi görmüştü.

Bu kitap, bir Türk'ün kaleminden Türkiye'de hızlı okuma konusunu anlatan ve uygulamalarıyla anlayarak hızlı okumayı öğretmeyi hedefleyen, alanındaki ilk kitaptır. Gönlüm, bu sahada daha fazla araştırmaların yapılmasını istiyor.

Kitabın ilk baskısını yaparken Orwell, "1984"ünü düşünmüştüm. Bu kitap 1985'te kimsenin ilgisini çekmemiş, 1986'da dünyanın gündemine girmişti.

Orwell'le bir farklılığımız var elbette.

Ancak elinizdeki bu kitabın daha kısa zamanda daha fazla okumak zorunda olan insanlar tarafından büyük bir ilgi görmesi, beni mutlu ettiği kadar eminim ki sizleri de mutlu edecektir.

Kitapta genel manada anlayarak çok okuma teknikleri anlatılmakta ve bu tekniklerin uygulanmasına ilişkin kısa uygulamalar içermektedir. Bu uygulamalar, anlayarak hızlı okumanın faydalarını anlatmaktan ziyade, okuma alışkanlığına belli bir sistem kazandırmayı amaçlıyor.

Gerçekten ihtiyacınız olan bir şeyi öğrenme arzusuyla, ihtiyacınız olmayan şeyi öğrenme arzusu arasında fark vardır. Bu nedenle okumaya ayırdığınız zaman, okumanız gereken metinler, okuyabildiğiniz metinler ve diğer faktörleri bir arada değerlendirmeli ve okuma ihtiyacınızı belirlemelisiniz.

Hedefiniz hızlı okumak olacağına göre, öncelikle yavaş okuma alışkanlıklarını tanımamız gerekiyor. Kitabın ilk bölümünde, yavaş okuma alışkanlıkları ortaya konularak bunları terk etme teknikleri veriliyor. İlk olarak, şimdiki okumanızı tanımanız ve sizlerde bulunduğunu fark ettiğiniz yavaş okuma alışkanlıklarını kırmalısınız.

Hızlı okumayı öğrenmeden evvel, göze ait görme alanlarını geliştirmek gerekmektedir. Bunun için yapılması gereken egzersizler kitap içinde yer almaktadır.

İkinci bölümde, yavaş okuma sebeplerinden en önemlisi olarak ortaya çıkan yavaş görme alışkanlığının üzerine gidilerek, hızlı görme konusunda egzersizler öneriliyor.

Ritmik görme tekniklerinin öğrenilmesi ve uygulanması, hızlı okumayı öğrenmeden önce hızlı okuma tekniklerini uygulamak için son derece mühimdir.

Ritmik görme alışkanlığının kazanılması için, eser içinde verilen araştırmalarda da, kademe esasının benimsendiği unutulmamalıdır.

Yavaş okuyucular satırdaki veya cümlelerdeki kelimeleri tek tek okumaktadırlar. Hızlı okuyabilmek için bu alışkanlığın kırılması ve kelimelerin öncelikle ikili bloklar halinde okunması gerekmektedir. Daha sonra

metinler, üçlü ve dörtlü bloklar halinde okunmaya başlanmaktadır. Tüm bu basamaklara ilişkin egzersiz metinleri eser içinde yer almaktadır.

Hızlı okuma alışkanlığını kazanan okuyuculardaki göz ve akıl arasında kurulan münasebet, "hızlı okuduğunda anlayamama" endişesinin yersiz olduğunu ortaya koymuştur. Bunun yanında, hızlı okuyucuların yavaş okuyuculara göre okuduklarını daha iyi anladıkları, çeşitli araştırma sonuçlarına göre ispat edilmiş durumumdadır.

Kitap içerisinde yer alan dikkati geliştirici, konsantrasyonu arttırıcı ve hafızayı kuvvetlendirici metinler ve bunlarla ilgili egzersizler her okuyucunun ihtiyaç duyacağı çalışmalardır. Bu testlerde verilen zaman aşamalarının ehemmiyeti ortadadır.

Kitaptaki okuma parçalarında göz duruşlarına ait yerler okuma şekillerine bağlı olarak işaretlenmiştir. İlk çalışmalarda göz duruşlarının yerlerinin çok iyi belirlenmesi gerekir.

Okuduğunuz bazı metinlerdeki anlama puanlarınızı hesaplayabilmeniz için, konularla ilgili sorular metnin bitiminde verilmiştir.

Hızlı okuma teknikleriyle okuma alışkanlığının belli bir sisteme oturtulması için okuma şekillerinden istifade edilir. Okuma esnasında bu şekillere tam manasıyla uyulması beklenir. Hızlı okumayı öğrendiğinizde, hangi okuma şeklini kullanacağınız, göz hareketlerimizin tespiti sonrasında belirlenmektedir. Okuma şekillerinin verildiği bölümde, bunlara ait göz duruşu noktaları uygulamaları ile gösterilmeye çalışılmıştır.

Hızlı okuma ve çabuk kavrama evrensel bir olaydır. Ancak, her dilin kendine ait yapı özellikleri olduğunu unutmadan, Batı'da geliştirilen hızlı okuma şekillerinden ana fikir okuma ve atlayarak hızlı okuma şekillerinin tamamını Türkçeye uygulanamaz.

İnsanlar yazıyı bulduklarından bu yana her gün biraz daha hızlı okudular. Yaklaşık bin yıl öncesinde sözlü okuma yerini duyularla okumaya bırakmış olmasına rağmen biz yine de ses okumasından istifade ederiz. Bu sebeple Çincede ve Ata Türkçede olduğu gibi gerek *görüntü okuması*, gerekse *bakarak okuma*, gerekse *görüntü-bakarak okuma* üzerinde de durulmuştur.

Hızlı okuma çalışmalarında tercüme hokkabazlığına girişmek büyük bir hata olur. Anlayarak hızlı okuma tekniklerinden bir veya ikisi diğer bazı dillerdekilerle aynı veya birbirine yakın olabilir. Ancak, bu tekniklerin tamamı veya büyük bir kısmı bütün dillerde uygulanamaz.

Verilen egzersizleri belirtilen zaman dilimleri içerisinde verimli bir şekilde tamamlamak suretiyle, kitaptan iyi bir istifade düzeyine ulaşabilmeniz mümkündür. Ancak, dışarıdan bakıldığında çok kolay görülen egzersizlerin, özellikle blok okumaya başlandığında hayli zorlaştığı görülecektir. Fakat, istenilen egzersizleri eksiksiz yaptığınızda bu zorlukları kolaylıkla aşabileceksiniz.

Son yüzyılda yazılı materyallerle görsel materyaller arasında başlayan yarışta televizyon, video, radyo v.b. araçlardan elde edilen bilgiler yazılı kaynakların önüne geçemedi. Yakın gelecekte görsel materyaller daha fazla tercih edilecek gibi görünmüyor. İnternetin ortaya çıkması yazılı kaynaklara yeni bir rakip üretti. İnternet kaynaklarına yönelim hızlı olsa da, çoğu insan hala çeşitli metinleri eline alarak okumayı tercih ediyor.

Ülkelerin gelişmişlik düzeylerinin ölçülmesinde hala okunan kitap, gazete-dergi sayısının esas alınması, seyredilen belgesellere, radyo programlarına ilgi gösterilmemesi bunu ispatlıyor.

Bir uzman şöyle diyor:

"Bir seyirci veya dinleyici, bir konuşmanın saatte 19 bin-20 bin ritimle verebildiği bilgileri işitme duyusu aracılığıyla aynı zaman diliminden biraz daha fazlasında alır. Usta bir okuyucu ise saatte 120.000 kelime okuyabilir."

Anlayarak hızlı okuma teknikleri ile, bu zamana kadar dakikada en fazla 2000 kelime hızına ulaşılmıştır.

İleri derecede hızlı okuma türlerinden atlayarak hızlı okumada bu rakam 7000 kelimeye kadar yükselmiştir. Bu rakam göz gezdirerek okuma tekniklerinin kullanılmasıyla 10.000-15.000 kelimeye ve ana fikir için okuma teknikleri ile de 23.000 kelimeye kadar ulaşmıştır. Bu rekorları kırmak sizin elinizdedir.

Demek ki bizler usta okuyucular olmak zorundayız. Görsel materyallerin şimdiki gelişme düzeyi insanın kendisinden kopmasına fırsat tanımadığı gibi "oku... oku... oku..." ilahi emrine uymaya devam ediyor.

Okuyucunun özellikle ileri derecede hızlı okuma türleri olan atlayarak hızlı okuma, göz gezdirerek okuma ve ana fikir için okuma yöntemlerini bilmesi gerekiyor. Hızlı okuma ve çabuk kavrama, yalnız öğrenim dönemindekilerin değil, okumayı bilen bütün insanların ihtiyacıdır. Çeşitli meslek dallarında çalışanlar ve bu alanlara yönelenler de kendi dallarında hızlı okuyamamanın sıkıntısını çekiyorlar.

Hızlı okuma hakkında sorulan sorular genellikle *"her metni hızlı okuyabilir miyim?"* şeklinde oluyor. Elbette her metin hızlı okunabilir. Hatta şiirler bile... Ancak bunların ayrı teknikleri olduğunu unutmamak gerekir.

Artık "nasıl hızlı okunabilir?", "bilgi nasıl depolanır ve depolanan bilgi nasıl kullanılır?", "ne, nasıl okunur?" sorularının cevapları bulunmuştur. Bununla ilgili çalışmalar yine de sürüyor. Batıda bu araştırmalar uzun yıllardan beri sürerken, Avusturya Televizyonu'nun 1991 yılında kursumuzda yaptıkları çekimlerde böyle bir çalışmanın varlığını bizden öğrenmeleri, milletimizin gelecek asırlara hazırlıklı olmak istediğinin açık bir işaretidir.

Eserin bu baskısında, diğer baskıların ön sözleri derlenmiştir. O nedenle her baskıda emeği gecen dostları burada ayrı ayrı sıralamanın imkanı yoktur. Ancak hızlı okuma çalışmalarının her basamağında bana destek olan Avukat Sayın Mehmet Alacacı'ya, ilk beş baskıda büyük emeği olan yeğenim Ahmet Aslan'a, elindeki hızlı okuma materyallerini yıllar önce bana vererek eserin zenginleşmesine katkıda bulunan sayın Sadettin Kılıçtaş'a, Postiga yayınevi sahibi Nurettin Hacıkurtiş'e ve emeği geçen ve isimlerini sayamadığım diğer tüm dostlara teşekkürler ediyorum.

Muhsin Kadıoğlu
İstanbul, Kozyatağı
4 Nisan 2010

BÖLÜM 1

ESER HAKKINDA NELER DEDİLER?

1.1. Bilim ve Teknik (Kasım 1990)

"Türkiye'de Anlayarak Hızlı Okuma Konusunda Yayınlanan İlk ve Doyurucu Bir Eser"

Günümüzde anlayarak hızlı okuma, sanayicisinden bürokratına, işçisinden yöneticisine, ilkokul çağındakilerden üniversite çağındakilere kadar, hemen herkesin ihtiyaç duyduğu acil bir konudur. Çok Hızlı Okuma Tekniklerinin en mühim özelliği, bu alanda yayınlanan ilk ve doyurucu bir eser olması sebebiyle büyük bir ihtiyaca cevap vermesidir.

Eserin ilk bölümünde, yavaş okuma alışkanlıkları tanıtıldıktan sonra, bu alışkanlıkları terk etme teknikleri üzerinde duruluyor. Daha sonra anlayarak hızlı okumanın esasını teşkil eden "hızlı görme ve gözün görüş açısını genişletme" teknikleri veriliyor. Yine eserde okuma alışkanlıklarının belli bir sisteme oturtulması için anlayarak hızlı okumaya ait pek çok hızlı okuma şekli verilmiş ve bu şekillerin uygulanması detaylarıyla anlatılmıştır.

Kitaptaki dikkati geliştirici ve konsantrasyonu artırıcı testler, her okuyucunun ihtiyaç duyduğu çalışmalardır.

1.2. Aktüel (1991)

"Türkiye'nin İlk Hızlı Okuma Teknikleri Kitabının Yazarı Muhsin Kadıoğlu"

Bugün bütün insanların zamanı çok değerlidir. İşadamları olsun, öğrenciler olsun herkes benim kitabımdan çok yararlanabilir. Bu, üniversite sınavlarına hazırlanan gençler için de çok yararlı olacaktır.

Hızlı okuma için belli teknikler vardır. Bunları bilmeden hızlı okumak mümkün değildir. Ama çalışan herkes bunu becerebilir.

Çeşitli göz alıştırmaları yapmalı, kelimelerle ilgili bilgileri değerlendirebilmeli ve temel teknikleri iyice öğrenmelidir. Bu çalışma öyle bir sistemdir ki, ne kadar çok zaman ayırırsanız o kadar hızlanırsınız. Üstelik hızlı okuma, her metin türü için geçerlidir. Çok teknik kelimelerin kullanıldığı metinlerden, ticari ya da bankacılık dilinin geçtiği yazılara kadar.

Piyasada olan kitapların yanında çeşitli kurslar da var. Bizim kursumuz da bunlardan biridir. Bugüne kadar pek çok kişinin katıldığını söyleyebilirim. Hatta aralarında milletvekilleri bile var.

1.3. Hürriyet (10 Haziran 1993)

Hızlı Oku, Çok Yaşa...

Hızlı okuma deyince, herkes gibi benim de aklıma Woody Allen'e ait olduğu söylenen gerçekten güzel espri gelir.

Dostoyevski'nin Karamazof Kardeşleri'ni 'hızlı' yöntemle okuyan komedyene, romanın konusunu sormuşlar:

- Rusya'da geçiyordu, demiş...

Neden bilmem, yıllardır gündemde olan hızlı okumaya karşı hep kuşkuyla bakmayı sürdürmüşümdür. Bu işin ülkemizdeki uzman ve öğreticilerinden Muhsin Kadıoğlu'nun 20 saatlik hızlı okuma semineri sonunda dakikada 23 bin kelimeye kadar (neredeyse küçük bir kitap) okuyabileceğimi öğrenince, artık kuşkuyla bakmayı da bıraktım, bir daha o yana hiç bakmamaya karar verdim. Zira, yine Kadıoğlu'nun bizzat yaptığı ölçüme göre ben, dakikada sadece 120 kelime okuyabiliyordum.

Ne ki, Kadıoğlu ikna edici bir genç... Kafamı öte yana iyice çevirmeden önce, kendisini bir kez dinlememi rica etti ve şunları söyledi:

"Dört tür hızlı okuma vardır...

Bir: Çok hızlı okuma... Hiçbir kelimeyi atlamadan dakikada 2 bin kelimeye kadar okumak olasıdır. Bunu yapan bir kişi vardı; eski başkan Kennedy.

İki: Atlayarak hızlı okuma... Yazının bazı bölümleri atlanarak dakikada 6-7 bin kelime okunabilir.

Üç: Göz gezdirerek okuma... Örneğin bir gazetenin salt başlıklarına göz gezdirerek dakikada 15 bin kelime okunabilir.

Dört: Anafikir için okuma... Bir kitabın sonuç veya özet bölümüne göz atarak dakikada 23 bin kelimeye kadar okunabilir."

Kadıoğlu'nun bu sözlerinin bir anlamı da şu: Kennedy'nin yöntemi dışındaki yöntemlerde okumak değil, okumamak söz konusu...

Anlamak Önemli mi?

Daha hızlı okumak mümkün olsa bile anlamak mümkün mü? Başka bir deyişle; anlamadan okumak söz konusu mu? Muhsin Kadıoğlu'nun açıklamalarından ve bana armağan ettiği kitabından (Çok Hızlı Okuma Teknikleri) anladığıma göre, işin orası biraz karışık.

Zira hızlı okuma eğitimi sırasında, okuyucunun okuduğu yazıyı anlamasının pek bir önemi yok. Önceleri anlamasa bile hızla okuması gerekiyor ve yetiyor.

Hızlı okumada tıpkı otomobil kullanmada olduğu gibi, teknik iyice kavranıldıktan sonra, kendiliğinden geliştiği söyleniyor.

Benim asıl ilgimi çeken, insanlarımızın neden hızlı okuma kursuna gittikleri? Bana kalırsa bırakın hızlı okumayı, yavaş okuma bile ortadan kalkmak üzere. Bu ortamda kim hızlı okumaya çalışır ki?

Kadıoğlu bu kişileri şöyle sayıyor:

"Öğrenciler, üniversite adayları; kolejler, parasız yatılı okullar, Anadolu fen liseleri sınavlarına hazırlanan ortaokul ve lise mezunları ile bir sürü evrak okumak zorunda kalan yöneticiler ve okumayı sevdiği hâlde okumaya zaman bulamayanlar bu işe ilgi gösteriyor."

Kadıoğlu'na göre; *"Bu şekilde okumanın tadı sonradan çıkıyor."* Kişi hızlı okumayı öğrenirken, önce olaydan pek bir şey anlamıyor, ama eskiden 10 günde bitiremediği 300 sayfalık kitabı 1,5 saatte okuyunca bayağı zevkleniyor.

Püf Noktası

Bir insan nasıl daha hızlı okuyabilir? Bu işin püf noktası nerededir? Kadıoğlu'ya göre işin püf noktası, nereye bakacağını bilmek. Normalde her kelimeyi tek tek okuyarak işi uzatıyoruz. Oysa 2-3 kelimeyi, 3-4 kelimeyi, 4-5 kelimeyi, 5-6 kelimeyi, hatta 7-8 kelimeyi bir arada okumak olası. Bir bilgisayar programı sizi bu konuda hızlandırıyor. Ne kadar çok kelimeyi bir bakışta görebilirseniz, hızınız o ölçüde artıyor.

Hızlı okuma kursları ülkemizde giderek çoğalıyor. M. Kadıoğlu, bunlardan birinin daha açıldığını duyunca, kendisini tanıtmadan parasını yatırıp içeri girmek ve neler döndüğünü görmek istiyor.

Ne yazık ki, görmek kısmet olmuyor. Zira daha kapıdan girer girmez, henüz kendisinden hızlı okuma dersleri almakta olan, kurs hocası tarafından tanınıyor.

Demek bazı kişiler, hızlı okumayı öğrenmeden, hızlı para kazanmaya kalkışabiliyor.

Yalçın Pekşen
Hürriyet, 10 Haziran 1993

1.3.1. Yabancı Ülkelerde Çok Yaygın...

"Muhsin Kadıoğlu, yabancı ülkelerde yaygın şekilde kullanılan hızlı okuma tekniğinin, özellikle avukatlar, hâkimler, öğrenciler ve okumayı sevenlerce benimsendiğini ve zamandan büyük tasarruf sağlandığını belirtti."

Hürriyet

1.4. Zaman (2 Kasım 1991)

"Hızlı Okumayı Halk Sathına Yayabiliriz"

Yılda milyonları bulan kitap, gazete, dergi ve broşürün yayınlandığı dünyamızda; bunları okumanın, zamanla yarışarak hızlı okumanın önemi daha da artıyor.

Ülkemizde de, bu konuda araştırmalar yapan, bu konuya ilmi boyutlarda çözüm arayanlar var. Bunlardan biri de Muhsin Kadıoğlu. Muhsin Kadıoğlu'nun "Çok Hızlı Okuma Teknikleri" isimli kitabının, oldukça kısa bir süre içinde 4'üncü baskısını yapması ise, hem bu konudaki ihtiyacı, hem de eserin önemini vurguluyor.

Kadıoğlu ile kitabı ve hızlı okumanın önemi üzerine konuştuk.

Soru: İlk sorumuza kitabınızdan başlayalım. Çok Hızlı Okuma Teknikleri isimli kitabınız herkese hitap ediyor. Ancak, bu kitaptan en çok istifade edecek olanlar kimlerdir?

Muhsin Kadıoğlu: Bu kitap büyük küçük okuma ihtiyacı içerisinde olan herkese, yani çağdaş insana hitap ediyor. Ancak her gün yüzlerce evrakı okumak zorunda kalan işadamları, bürokratlar, okumayı sevenler, sosyal bilimler ağırlıklı eğitim yapan üniversite bölümlerinin öğrencileri, bu kitaptan en iyi derecede istifade edeceklerdir. En iyi derecede istifade ise, üniversite adayları için söz konusudur.

Rakamlarla söylemek gerekirse, hızlı okumayı bilen bir üniversite adayı sınavda sorulan bir soruyu anlayarak okumak için en kötü derece olarak 3 ila 12 saniye harcarken hızlı okumayı bilmeyen bir ada-

yın, bir soruyu en iyi derecede okuyup anlaması için gereken süre ortalama 45-50 saniyedir.

Yani hızlı okuyan aday, hızlı okumayı bilmeyen birine göre soru başına 37 saniye tasarruf eder. 200 soruluk bir sınavda neredeyse 1 saate yakın bir süre tasarruf eadilir.

Usta okuyucu zaman içinde zaman kazanır. İşte fark ortada.

Soru: Kitapta göz gezdirerek okuma, atlayarak hızlı okuma gibi bazı- türlerinden bahsetmişsiniz. Bunları kısaca özetler misiniz?

Muhsin Kadıoğlu: Bu okuma türlerinden atlayarak hızlı okuma ve göz gezdirerek hızlı okuyan insanların *"Nasıl daha hızlı okurum?"* sorusuna cevap aramaları neticesinde ortaya çıkmıştır. Bu okuma türleri, çok hızlı okuma teknikleri bilinmeden yapılamaz.

Göz gezdirerek okumada, materyalde ana fikir olarak nelere temas edildiğinin doğru bir şekilde yakalanması söz konusudur.

Atlayarak hızlı okumada ise kendiniz için ne/neler gerekliyse, bunların metin içerisinden çok kısa bir sürede alınması hedefi vardır. Atlayarak hızlı okumada, adından da anlaşılacağı gibi bir takım kelimelerin ve deyimlerin okunmadan atlanması söz konusudur. Mesela okuyucu, *"Şunu da ifade etmek gerekir ki..." "Birinci husus..", "İkinci husus.."* şeklinde başlayan satırların ve paragrafları dikkatle okurken; *"Bir başka ifadeyle"* şeklinde başlayan cümleleri okumaz, atlar.

Türkiye'de hızlı okumadan bahsedilirken, bazı araştırmacıların, bu okuma türlerini de çok hızlı okumaya dâhil ettiklerini görüyoruz. Bu kesinlikle yanlış bir düşüncedir. İleri derecede hızlı okuma ile, hızlı okuma birbirinden ayrılmalıdır.

Soru: Sizce herkes hızlı okuyabilir mi?

Muhsin Kadıoğlu: Evet, herkes hızlı okuyabilir. Bunun için okuyucunun öncelikle yavaş okuma alışkanlıklarını tanıması ve bu alışkanlıklardan kurtulması gerekmektedir.

Okuyucu bundan sonra gözlerini hızlı görmeye alıştırmalı ve geniş alanı görebilmek için egzersizler yapmalıdır.

Seminerlerden elde ettiğimiz tecrübeler bizlere dakikada 50 kelimeyi %60-70 anlayış puanıyla okuyan bir okuyucunun toplam 15 saatlik kurs ve günde bir saatlik egzersiz ile %75-80 anlama puanına ulaşarak, ortalama olarak en azından 600-650 kelime okuyabildiğini göstermektedir.

Soru: Mühendislik bilimiyle ilgili metinlerde, istatistikî veya tıbbi metinlerde de hızlı okuma yapılabilir mi?

Muhsin Kadıoğlu: Her metin anlayarak hızlı okunabilir. Anlamada ilk aşama hızlı okuma tekniklerinin kavranmasıdır. Bundan sonra, belli meslek gruplarına yönelik hızlı okuma esaslarının bilinmesi gerekir. Bununla ilgili çalışmalarımız sürüyor. Kısmetse belli meslek gruplarının hangi tekniklerle hızlı okuyacağını anlattığımız ikinci kitabımızı da yayınlayacağız.

Soru: Son zamanlarda bazı basın organlarında, hızlı okumaya geniş yer ayrılıyor. Bu yazıların kamuoyunu yeteri kadar bilgilendirdiğini söyleyebilir misiniz?

Muhsin Kadıoğlu: Evet, bu yazıları takip ediyorum. Bu yazılarda dikkatimi çeken bir yanlış anlama var. Araştırmacılar Batı'da konu ile ilgili yayınlarmış en son eserden bazı şeyler aktarırlarken bir gerçeği gözden kaçırıyorlar. Batılı genel olarak hızlı okuyor. Bu sebeple Batı'daki araştırmalar, hızlı okuyan insanların nasıl daha ileri derecede hızlı okuyabileceğine yöneliktir. Halbuki biz bu hadisenin daha ilk basamağındayız. Öncelikle çok hızlı okuma esaslarını bilmek durumundayız.

Atlayarak hızlı okuma, ana fikir için okuma ileri derecede hızlı okumayı bilmekle gerçekleştirebilecek okuma türleridir.

Şimdiki düzeyi ile %60-70 anlayış puanı ile dakikada ancak 200-250 kelime okuyabilen insana, çok hızlı okumayı öğrendiğinizde dakikada en az 5000-6000 kelime okuyacaksınız derseniz, kişi bunu yapmadığında yıkılır. Şevki kırılır.

Tabiatıyla hızlı okuma alışkanlığının kazanılmasında, belli kademeler olduğunu araştırmacıların okuyuculara iletmesi gerekiyor.

Soru: Türkiye'de hızlı okumanın geniş kitleler tarafından benimsenebilmesi için neler yapılmalıdır? Siz bu hususta neler yaptınız?

Muhsin Kadıoğlu: Bu konuda görüntülü ve yazılı basına çok iş düşüyor. Artık, Türkiye'de çok hızlı okuma kurslarını haber yapmaktan ziyade, hızlı okuma hocalarının okuma ile ilgili araştırmalarına yer vermek gerekiyor.

Eğitim ağırlıklı televizyon kanallarında, hızlı okuma teknikleri toplam bir aylık süre içinde her gün yarım saatlik bir çalışma ile kitlelere kazandırılabilinir. Ancak, laf yerine iş üretmek gerekiyor.

Ben Türkiye'de hızlı okuma kitabı yayınlamakla üzerime düşenin bir kısmını yaptım sanıyorum. Çok yakın bir tarihte, belli meslek gruplarının hızlı okumadan istifade edeceği ikinci kitabı yayınlayacağım.

Hızlı okuma konusunda bazı özel şirketlerde, dershanelerde, okullarda yüzün üzerinde konferans verdim. Basın organlarımızdan gelen talepleri de, çoğu kere değerlendiriyorum. TV'den de bu yönde talep gelirse programımız hazırdır. Materyallerimiz tamamdır.

Hızlı okuma hadisesini halk sathına yayabiliriz. Batı'da hızlı okumanın mazisi yarım asrı aşan bir süreye sahiptir. Türkiye'de, bu alanda, aydınlar duyarsız değillerdir. Hızlı okuma kurslarına ve çok kısa süre önce yayınladığım kitabıma gösterilen ilgi bunu kanıtlıyor.

1.5. Posta

Dakikada 1000 Kelime

Hızlı okuma kurslarıyla rakiplerinizin bir adım önüne geçebilirsiniz. Üniversiteye hazırlanan öğrencilerden bürokratlara kadar herkes, bu kurslara katılıyor.

Yoğun yaşanan iş ve öğrencilik hayatında hızlı okumak, işçisinden yöneticisine, üniversite öğrencisinden bürokratına kadar hemen herkesin ihtiyacı oldu. Normalde, maksimum düzeyde dakikada 100-150 kelime okunurken, hızlı okuma kurslarına katılanlar dakikada 500-600 hatta 1000 kelimeye kadar okuyabiliyorlar. Kurslar, seminer yöneticisi Muhsin Kadıoğlu tarafından veriliyor.

18 saat sürenin esas alındığı kurslar, bilgisayar destekli olarak sürdürülüyor. Sınıflara sadece 12 kişi alınıyor.

Ferhan Kaya-Uğur Soysal

1.6. Akşam (Eylül 1997)

Naci Bey, Neden Hızlı Okuyor?

Naci Ekşi ile ilk tanışmamız "Hızlı Okuma" seminerleri veren Muhsin Kadıoğlu'nun Birlik Vakfı'ndaki bürosunda oldu. Naci Bey, hızlı okuma kurslarına devam ediyordu. Bense, Muhsin Bey'i ziyarete gitmiştim. Bu vesileyle hızlı okumaya neden gereksinim duyduğunu sordum Naci Bey'e... Naci Bey de, zamanı iyi kullanmak gerektiğini, bazı araştırmalar içinde bulunduğunu ve az zamanda çok kitap okumak istediğini söyledi...

Arslan Bulut

1.7. Tercüman (26 Eylül 1990)

Nasıl Daha Hızlı Okuyabilirsiniz?

Muhsin Kadıoğlu'nun "Çok Hızlı Okuma Teknikleri"nin ikinci baskısı da yapıldı. Hızlı okumanın faydalarını anlatmaktan ziyade, okuma alışkanlıklarına sistem kazandırmayı amaçlayan kitapta, hızlı okuma ve daha iyi anlamanın temel teknikleri ortaya konuluyor. Bu tekniklerden bazıları şunlar: "Yavaş Okuma Alışkanlıklarını Terk etme Teknikleri", "Gözü Hızlı Görmeye Alıştırmak", "Gözün Görüş Açışını Genişletmek".

İnsanımızın büyük bir bölümünün okumadığı veya okumaya fırsat bulamadığı, yavaş okuma yüzünden çoğu kere okuma zevkinin yok olduğu bir gerçektir. Gelişen teknoloji, okuma alışkanlığını şimdilik olumsuz yönde etkiliyor. Fakat yakın bir gelecekte odyovisual tekniklerin okuma alışkanlığını yok etmesi mümkün görünmüyor. Kadıoğlu'nun bu konuyla ilgili görüşleri şöyle:

"Bir seyirci veya dinleyici, bir konuşmanın saatte 19 bin-20 bin ritimle verebildiği bilgileri, işitme duyusu aracılığı ile aynı zaman diliminde biraz daha fazlasıyla alır. Usta bir okuyucu ise, saatte 120 bin kelime okuyabilir. Odyovisiual tekniklerin şimdiki gelişme seviyesi, insanın kendisinden kopmasına fırsat tanımıyor. Yani insan yine 'Oku' ilâhî emrine uyacak. Okuyucunun atlayarak hızlı okuma, çok hızlı okuma, göz gezdirerek okuma tekniklerini yeteri derecede bilmesi gerekecek."

Batı'da çok uzun zamandan beri çok hızlı okuma ve daha iyi anlama üzerinde çalışmalar yapılıyor. Kitap, Türkiye'de sahasında ilk olmasının yanında dikkati geliştirici, konsantrasyonu artırıcı egzersizlerle tamamlanması bakımından da dikkate değer.

1.8. Türkiye (19 Haziran 1990)

Hızlı Okuma Kursları Avusturya Televizyonunda

Dakikada 700 kelime... Ya da bir bakışta, dört kelimeyi bir kelime gibi okumak.. Bir de bunları bilgisayarla yapıyorsanız okumanın ve anlamanın zevki daha bir başka oluyor. Evet, Birlik Vakfı tarafından yaklaşık bir yıl önce başlatılan ve bugün bilgisayarlı öğretime geçen "Çok Hızlı Okuma Kursları"na ilgi gittikçe artıyor.

Bu arada, "Çok Hızlı Okuma Kursları" Avusturya TV'si tarafından filme alındı. Avusturya TV ekibi, kurs yönetmeni Muhsin Kadıoğlu'ndan kurs hakkında bilgi alırken öğrencilerle röportaj yaptı.

İlhan Tinci

1.8.1. Hızlı Oku, Hızlı Öğren

Hızlı okuma öğretmeni Muhsin Kadıoğlu, kelimelerin tek tek değil, en az üçerli dörderli bloklar halinde okunmasıyla, hem zamandan tasarruf sağlanacağını, hem de okuma zevki kazanılacağını belirtiyor.

Okumak öğrenmenin en pratik yolu. Öğrencilikten başlayarak, ciltler dolusu yazı okuyoruz. Kitap, dergi ve gazetelerden her gün yeni şeyler öğreniyoruz. Dağarcığımızdaki bilgilerin miktarı, okuma hızımızla yakından ilgili. Peki yeterince hızlı okuyor muyuz? Daha az zaman harcayarak, daha çok şey öğrenmenin imkânı yok mu? Geliştirilen hızlı okuma teknikleri, bu probleme çözüm getiriyor.

Görüşlerini aldığımız hızlı okuma öğretmeni Muhsin Kadıoğlu, temel tekniğin "sessiz okumak olduğunu ve okullarımızda sesli olarak geliştirilmeye çalışılan okumanın, hızlı okuma prensiplerine ters düştüğünü belirten görüşlerini şöyle açıklıyor:

"Hızlı okuma sesli yapılmaz. Göz hareketleriyle yapılır. Okullarımızdaki çalışma ise, dille bağlantılı olarak dudak hareketleri ile yapıldığı için, aslında bir yavaş okuma alışkanlığına sebep olur. Çünkü,

gözle yapılan okumada, bir bakışta en az üç-dört kelimeyi blok olarak görme imkânı var. Dudak hareketleriyle yaptığınız okumada aynı anda iki kelimeyi seslendiremezsiniz."

Bir çok okulda, hızlı okuma dersinin seçmeli olarak müfredata alındığını ifade eden Muhsin Kadıoğlu, bu işin yayılmasıyla hem zamandan tasarruf edileceğini, hem de öğrencilerin okuma zevki kazanacağını ileri sürüyor.

Toplumumuzda *"yavaş oku, daha iyi anlarsın"* şeklinde bir algı olduğunu söyleyen Kadıoğlu, hızlı okumanın anlama derecesini etkilemediğini, aksine artırdığını belirtiyor.

Muhsin Kadıoğlu, hızlı okuma tekniğini öğrenenlerin, okuma hızlarını en az üç kat arttırdıklarına dikkat çekiyor.

Ali İhsan Gülcü

7 Mart 1998

1.8.2. Çok Hızlı Okuma Çağın Tekniği

Özel Birlik Vakfı Adana Şubesinde toplam 8 gün sürecek ve bilgisayar destekli, hızlı okuma seminerinin öncülerinden Muhsin Kadıoğlu'nun yönetiminde "Anlayarak Hızlı Okuma Seminerleri" başladı.

Yüzyılımızın en önemli gelişmelerinden biri olarak kabul edilen anlayarak hızlı okuma seminerleri, Birlik Vakfı'nın öncülüğünde şimdi Adananda başlamış durumda. Türkiye'de anlayarak hızlı okuma konusunda "Çok Hızlı Okuma Teknikleri" isimli ilk kitabı yazan Muhsin Kadıoğlu'nun bizzat yönettiği seminerlerde, her gün iki saat çalışma yapılması suretiyle, toplam 18 saatte hızlı okuma öğrenilebileceği kaydedildi.

Hızlı okuma seminerlerinde yavaş okuma alışkanlıklarını terk etme teknikleri, gözü hızlı görmeye alıştırma ve ritmik görme, geniş alanı görme teknikleri şekillerle okuma teknikleri olmak üzere dört temel teknik olduğu belirtildi. Buna ilaveten göz gezdirerek okuma, atlayarak hızlı

okuma, ana fikir için okuma gibi ileri derecede hızlı okuma yöntemleri hakkında da bilgiler verildiği belirtildi.

İki yılı aşkın süredir, merkezi İstanbul'da bulunan Birlik Vakfı'nda hızlı okuma seminerleri verdiklerini hatırlatan Kadıoğlu, herkesin hızlı okumayı öğrenebileceğine işaretle şöyle dedi:

"Okuma ihtiyacı içerisinde olup, zaman sıkıntısı çeken insanlarımız, çok okumak zorunda olan öğrenciler, okumayı sevenler, üniversite sınavında zaman kazanmak isteyen adaylar, avukatlar, hâkimler ve yöneticiler hızlı okumaya büyük ilgi gösteriyorlar. Çünkü, hızlı okumayı herkes öğrenebilir.

Sanıldığı gibi, hızlı okuduğunda hiç kimse de anlamama hadisesiyle karşılaşmaz. Yani hızlı okunduğunda kişinin okuduğunu anlayamaması gibi bir problem yaşaması söz konusu değildir. Tabii ki, verilen egzersizleri uygulamak kaydıyla. Hızlı okuma çağdaş insanın ihtiyacıdır."

İyi bir okuyucunun dakikada %60 anlama puanıyla 200 kelime okuyarak başladığını vurgulayan Kadıoğlu, *"Hızlı okuma seminerinde dakikada en az 500-600 kelimeyi %60-65 anlayış puanıyla okuyabilmektedir. Çok iyi performans gösteren okuyucular, bu zaman diliminde dakikada bin kelimenin üzerinde bir hızla okuyabilmektedir. Hızlı okuma, sessiz olarak yapılmakta ve hiçbir kelime okuma esnasında atlanmamaktadır. Çok hızlı okumadaki dünya rekoru 2000 kelimeyle ABD eski Başkanı Kennedy'e aitti. Dileğimiz bir Türk'ün bu rekoru kırmasıdır"* dedi.

Ali Tatlı

1.8.3. Hızlı Okuma İnternette

Birlik Vakfı Genel Merkezinde verilen Anlayarak Hızlı Okuma Seminerlerine, artık internet (bilgi uzayı) aracılığıyla da kayıt yaptırılabiliyor. Anlayarak Hızlı Okuma'yı Türkiye'de ilk defa yaygınlaştıran Muhsin Kadıoğlu, verdiği bilgide, "Halka dönük seminerlerimizi geliştirerek,

internete aldık. İsteyen herkes, internetten kursumuza kayıt yaptırabilir" dedi. Kadıoğlu, 1990 yılında Birlik Vakfı'nda kurulan, Anlayarak Hızlı Okuma Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin seminerlerinde okumaya meraklı, fakat zamanı yetersiz olanlara, yardımcı olmaya çalıştıklarını söyledi.

"Okuma alışkanlığının giderek kaybolduğu günümüzde, çağımızın gereklerinden olan, anlayarak hızlı okuma konusunda www.hizlioku.org adresinden bilgi alınabilir" diye konuşan Kadıoğlu, seminerlerin Web sayfasında,"Anlayarak hızlı okuma nedir?", "Yavaş okuma alışkanlıklarını terk etme teknikleri" gibi, daha birçok konunun yer aldığını ifade etti. Muhsin Kadıoğlu, okuma konusundaki eksikliğin, kendi yönetimindeki seminerlerdeki, uzman kadrolar sayesinde giderildiğini de sözlerine ekledi.

1.9. Millî Gazete

Hızlı Oku, İyi Anla!..

Hızlı okumanın dört temel püf noktası var. Bunlar gözü hızlı görmeye alıştırmak, görme acısını genişletmek, gözü ritmik görmeye alıştırmak ve okuma şekillerine adapte olmak.

Muhsin Kadıoğlu, Türkçenin dil yapısına uygun, hızlı okuma tekniklerinde satırda bulunan kelimelerin tek tek değil dörtlü-beşli bloklar hâlinde okunduğunu, bu çerçevede gazete ve dergi sütunlarının soldan sağa değil, yukarıdan aşağıya okunması gerektiğini belirtiyor.

Tüm dünyada sayıları yılda milyonları aşan kitaplar yayınlanıyor. Gazeteler, mektuplar, broşürler ve daha akla gelmeyen bir yığın yayın insanları bilgi bombardımanına tutuyor. Böylesine çeşitli materyali okumak ve okuduklarımızı anlamak için gerekli zamanı bulmak mümkün olmuyor. Normal bir okuyucu, dakikada en fazla 200-300 kelime okuyabiliyor.

Günlük bir gazeteyi okumak için ne kadar zaman ayırabiliyorsunuz? İlginizi çeken her yazıyı okumak için fırsat bulabiliyor musunuz? Yoksa başlığını okumakla mı yetinmek zorunda kalıyorsunuz? Bu ve benzeri sorulara cevap verirken çok fazla zamanınızın olmadığını veya yavaş okuduğunuzu sebep olarak gösterirsiniz. Peki "Çok Hızlı Okuma ve Anlama Teknikleri" konusunda bir bilginiz var mı?

Çok Hızlı Okuma Teknikleri şimdiki okuma alışkanlığınızı terk edip yepyeni bir okuma alışkanlığı kazanabilmeniz için gerekli bilgileri içeriyor. Çok hızlı okuma kurslarında öncelikle yavaş okuma alışkanlıkları tanıtılarak bunları terk etme teknikleri üzerinde duruluyor. Daha sonra geniş alanı görme, ritmik görme ve ikili-üçlü hatta dörtlü-beşli kelime blokları hâlinde okuma teknikleri veriliyor. Gazete ve dergi sütunlarını soldan sağa doğru okunması yerine, yukarıdan aşağıya doğru nasıl okunabileceğine ait bilgiler dizini uygulamalarla destekleniyor.

Hızlı okumada esas, maksadın anlamak olduğunu unutmadan konsantrasyonu arttırıcı, dikkati geliştirici, hafızayı kuvvetlendirici alıştırma-

lar yer alıyor. Öte yandan günlük gazetenin, iş mektuplarının, televizyon programlarının, gazetelerdeki kiralık emlak, satılık vasıta gibi bölümlerin de hızlı okuma tekniklerinin anlatılmasının yanında göz gezdirerek okuma, atlayarak hızlı okuma, ana fikir için okuma gibi diğer yöntemlere de yer veriliyor.

Muhsin Kadıoğlu, çok hızlı okumanın ilkeleri arasında, okuma konsantrasyonunun kurulamamasının pek çok okuyucu için mühim bir problem olduğunu söyleyerek, hızlı okumanın kişiye katkısını şöyle sıralıyor: *Yavaş okuma alışkanlıklarının terk edilmesi, gözün hızlı görmeye alıştırılması, okuma esnasında dikkatin geliştirilmesi, konsantrasyonun artırılması, hafızanın geliştirilmesi, az zamanda daha çok materyalin okunması, okuma zevki aşılanması, zaman kazandırması, gazete sütunlarının soldan sağa değil yukarıdan aşağıya okunması, ritmik görme alışkanlığının kazandırılması.*

Hızlı okumanın dört temel püf noktası bulunuyor. Bunlar gözü hızlı görmeye alıştırmak, görme açısını genişletmek, gözü ritmik görmeye alıştırmak ve okuma şekillerine adapte olmak. Muhsin Kadıoğlu, Türkçenin dil yapısına uygun hızlı okuma teknikleri ile, satırda bulunan kelimelerin tek tek değil dörtlü-beşli bloklar hâlinde okunduğunu, bu çerçevede gazete ve dergi sütunlarının soldan sağa değil, yukarıdan aşağıya okunduğunu ifade ediyor. Kadıoğlu bu yöntemin kişide oluşturduğu değişiklikleri şöyle açıklıyor:

"Hızlı okuma kurslarına katılanlar, egzersizlerini eksiksiz yaparsa okuma hızlarını ortalama 6-7 kat artırabiliyorlar. Yavaş okurken okumaktan sıkılan okuyucular, hızlı okuma sayesinde büyük bir okuma zevkine ulaşıyorlar. 300 sayfalık kitabı günde 20 sayfa okuyarak 15 günde bitiren bir okuyucu ile, aynı kitabı 1 saatte okuyan okuyucular arasında elbette çok büyük bir fark vardır."

Hızlı okuma ile ilgili her türlü bilgi ve kaynak, www.hizlioku.org adresinden edinilebilir.

Celil Çakır

1.10. Cumhuriyet

Hızlı Okumada Dört Temel Teknik...

"Hızlı okuma tekniklerinde yavaş okuma alışkanlıklarını terketme teknikleri, gözü hızlı görmeye alıştırma ve ritmik görme, geniş alanı görme teknikleri, şekillerle okuma teknikleri olmak üzere dört temel konuda eğitim veriliyor."

1.11. Dünya

Hızlı Okuma Seminerlerinde Okunan Kelime Sayısının ve Anlayışın Artırılması Ana Hedef...

"Hızlı okuma kurslarında göz ritmi, gözün görüş açısını genişletme, gözü hızlı görmeye alıştırma egzersizleri yapılıyor. Okunan kelime sayısının ve anlayışının artırılması hedefleniyor."

1.12. Yeni Nesil

Hızlı Okumayı Türkiye'de Öğreten İlk Kitap...

"Eser, Türkiye'de hızlı okumayı öğreten ilk ve doyurucu bir kitaptır."

1.13. Yeni Şafak (21 Ocak 2002)

Siz de Kennedy gibi okuyun

Eline aldığı, mesela yirmi sayfalık bir gazeteyi, ilanları dahil 29 dakikada okuyup bitirmek isteyen, hızlı ve seri bir şekilde başladığı kitabı bitirmeyi düşünen, ya da başta ÖSS olmak üzere girdiği sınavlarda daha çok soru okuyup cevaplandırmayı arzu eden adaylar dâhil, herkese hitap eden hızlı okuma kursları, son yıllarda yoğun ilgi görüyor.

Hızlı okuma kurslarına katılarak, dakikada 2 bin kelime okuyarak hızlı okuma alanında bir rekor yakalayan ABD eski başkanlarından John F. Kennedy'nin hızını yakalayabilirsiniz. Bu kurslar sayesinde, bir yaşam boyu okumanız imkansız gibi görünen, çok sayıda yayın takip edebilirsiniz. İşte 'hız tutkunları'na hitap eden bu kursların, en eski ve en birikimli olanı on iki yıldır Çemberlitaş'taki Birlik Vakfı'nda hizmet veriyor. Bugüne kadar, aralarında Prof. Dr. Oktay Sinanoğlu ve Bakırköy eski Belediye Başkanı ve ANAP milletvekili Dr. Kemal Naci Ekşi gibi ünlülerin de bulunduğu çok sayıda kişinin katıldığı, 'Hızlı Okuma Kursları'na ilginin her geçen gün biraz daha arttığını söyleyen İTÜ öğretim görevlisi Dr. Muhsin Kadıoğlu, bu tekniğin 21. yüzyıla damgasını vurduğunu belirtti.

Bu tekniği ülkemize getiren ilk eğitimcilerden olan Dr. Kadıoğlu, önümüzdeki günlerde Birlik Vakfı'nda yeniden başlayacak olan kurs hakkında bilgi verdi. Sekiz kişilik sınıflarda, günde bir saat egzersiz yapılarak, toplam 18 saatte hızlı okuma öğrenilebileceğini söyleyen Kadıoğlu, "Anlayarak Hızlı Okuma Kursu" hakkında şunları söyledi: *"Anlayarak Hızlı Okuma kurslarına katılarak günde ortalama bir saat egzersiz yapanlar, 5-6 kat hız artışı sağlıyorlar. Dünya rekorunun, dakikada 2 bin kelime ile Kennedy'e ait olduğu düşünüldüğünde dakikada bin kelime okumak, ortalama bir başarıdır. Bizim seminerlerimizde ortaya çıkan en yüksek başarı ise dakikada 1872 kelimedir."*

Kendi kendine okuma hızını test etmek isteyenler için ise Kadıoğlu, internetteki web sitelerini tavsiye etti. Eğer sizler de hızlı okumayı bir

'nimet' olarak görüyor, ne kadar sürede kaç kelime okuduğunuzu merak ediyorsanız en azından "www.hizlioku.org" adresine girip, okuma hızınızı test edebilir, anlama puanınızı ölçebilirsiniz.

2 Saatte Bir Kitap Bitir

- Anlayarak hızlı okumayı öğrendiğinizde, okumanız gereken metinleri (kitap dergi, gazete, rapor v.b.) çok daha çabuk okuyacaksınız.
- Dakikada ortalama 800 kelime hızına ulaşırsanız, 180 sayfalık romanı bir saatte okuyabileceksiniz.
- Üniversite sınavlarına, TUS gibi çeşitli sınavlara hazırlanan biriyseniz, ortalama 200 soruluk bir sınavda, en az 30 dakika zaman üreterek, zaman içinde zaman kazanırsınız. Öğrenciyseniz, sınavlara hazırlanırken yüzlerce hatta binlerce sayfa metin gözünüzü korkutmaz. Bütün metinleri bir kez değil; birkaç kez okuyarak sınavınıza hazırlanabilirsiniz. Yöneticiyseniz, her gün önünüze gelen yüzlerce sayfa evrakı göz ucuyla süzmek yerine, tümüyle okuyup değerlendirebilirsiniz.
- Okumaya meraklı biriyseniz, okuduğunuz kitaplar günlerce başucunuzda sayfaları katlanmış olarak durmaz. Elinize aldığınız kitabı, aynı gün hatta bir iki saat içinde bitirirsiniz.

Ayşe Olgun

BÖLÜM 2

SIKÇA SORULAN SORULAR

2.1. Güncel Sorular

2.1.1. Herkes Hızlı Okumayı Öğrenebilir mi?

Ciddi göz rahatsızlıkları bulunmayan herkes, hızlı okumayı öğrenebilir. Bilindiği gibi. göz rahatsızlıkları hızlı görmeye ve geniş alanı görmeye olumsuz tesir ederler. Bu bakımdan, göz rahatsızlığınız var ise, öncelikle tedavinizi gerçekleştirmeli, hızlı okuma çalışmalarına daha sonra başlamalısınız.

2.1.2. Hangi Yaştakiler Öğrenebilir?

Bizim tespitlerimize göre, ilkokul ikinci sınıftan itibaren çocuklara hızlı okuma öğretilebilir. Hızlı okuma, ilkokul birinci sınıftan itibaren öğretilemez. Çünkü çocukların hızlı okuma yapmayı öğrenebilmesi için, öncelikle iyi derecede okumayı öğrenmesi gerekir.

Heceleyerek okuyan bir çocuk, anlayarak hızlı okumayı öğrenemez. Bu bakımdan, çocukların hızlı okuma öğrenebilmesi için, okuma seviyelerinin belli bir olgunluğa ulaşması gerekmektedir.

İdeal hızlı okuma dönemi ilkokul dördüncü sınıftan başlar. İlkokul dördüncü sınıftan gelmiş öğrencilerle, bire bir çalışma yapmak daha sağlıklı sonuç verir.

Ortaöğrenim ve üniversite seviyesindekiler, hızlı okuma konusunda son derece başarılı olmaktadırlar.

İleri yaş grupları da, hızlı okumayı öğrenebilmektedirler. Ancak, ileri yaşların üst dilimlerinde bulunanların, göz kaslarının fonksiyonla-

rının zayıflaması, geniş alanı görme konusundaki yeteneklerin belli ölçülerde sınırlanması gibi nedenler başta olmak üzere, diğer pek çok nedene bağlı olarak anlayarak, hızlı okumada verim düşmektedir.

Pek çok özelliği görmezden gelerek, kabaca net rakamlarla ifade etmek gerekirse özellikle, 60-65 yaş sonrasındakilerin hızlı okumadan elde edecekleri verimin üç kattan fazla olması beklenemez. Oysa, anlayarak hızlı okumada elde edilen başarı, başarılı bir lise veya üniversite öğrencisinde ortalama 6-10 kat arasında değişir.

2.1.3. Sınavlarda Faydası Olur mu?

Anlayarak hızlı okumanın sınavlarda sizlere çok önemli katkılar sağlayacağından şüpheniz olmamalıdır. Türkiye'de hemen her yaş gurubunun, çok ciddi sınav atmosferine sokulduğu göz önüne alındığında, hızlı okumayı iyi derecede bilmek son derece önem kazanmaktadır.

Sınavlara giren öğrenciler, bilgi kadar, zaman bakımından da sorun yaşamaktadırlar. Sınavlara giren öğrencilerin üçte bire yakın kısmı, "zaman yetmedi" demektedirler. Öyleyse, zamanı daha verimli kullanmak ve zaman içinde zaman kazanmak için, hızlı okumayı öğrenmek gerekecektir.

2.1.4. Bilgi Hattınız: www.hizlioku.org

Anlayarak hızlı okumayı kitaplardan öğrenme eğiliminde olan okuyucuların, hoca kontrolünde çalışma yapmadıkları için, anlayarak hızlı okuma egzersizlerinde kişisel olarak ortaya çıkabilecek sorunlara, cevap bulabilme ihtimalinin zayıf olması başarı şansını olumsuz yönde etkilemektedir. İletişimin akıl almaz boyutlara ulaştığı günümüzde internet tabanlı destek alınabilmektedir. Mütevazılığı bir yana bırakırsak, Türkiye'de anlayarak hızlı okumanın öncülüğünü yapan bir insan olarak, internette **www.hizlioku.org** adıyla tüm sorularınıza cevap verecek bir site kurduk. Kitapta cevabını bulamadığınız sorular için, bu sitedeki iletişim bağlantılarını kullanabilirsiniz.

Anlayarak hızlı okumayı kitaptan öğrenme veya bilgisayar programı desteğinde öğrenme kararlılığındaysanız, internette, www.hizlioku.org adresini ziyaret etmek suretiyle sorularınıza cevap bulabileceksiniz. Hatta, bu adresten anlayarak hızlı okuma bilgisayar programlarını, satın alabileceksiniz. Seminerlere kayıt yaptırabileceksiniz. Ancak, internet sayfalarımızda yer almayan sorularınıza cevap bulmak için **muhsinkadioglu@gmail.com** veya **bilgi@hizlioku.org** e-posta adresine yazmanız doğru olacaktır. Bunun yanında, eserin yayıncısına da Anlayarak Hızlı Okuma Bilgisayar Programlarının siparişini verebileceksiniz.

2.2. Başarı Seviyesini Etkileyen Faktörler

Anlayarak hızlı okumaya ilgi gösterenler, son derece geniş bir yelpazade yer almaktadır. Bu bakımdan gerek hızlı okuma kitapları, gerekse hızlı okuma kursları büyük bir ilgi görmektedir. Ancak, hızlı okumada başarı seviyesini etkileyen çok çeşitli faktörler vardır.

Anlayarak hızlı okumayı öğrenebilmek için, doğuştan gelen yetenekleri iyi derecede ve verimli kullanmayı öğrenmek gerekmektedir.

Anlayarak hızlı okuma seminerlerine katılanların başarı durumları ve başarısızlık nedenleri de merak edilmektedir. Şimdi de, bu hususlar üzerinde durmakta fayda vardır.

Aşağıdaki tabloda başarısızlık nedenleri yüz birim üzerinden değerlendirilmiş ve sizlerle paylaşılmıştır.

Sorun Başlıkları	*Yüzde*
Yeterince Egzersiz Yapamamak	55
Devam Eksikliği	15
Yavaş Okuma Alışkanlıklarını Tekrar Edememek	10
Kişinin Kendisinden Kaynaklanan Nedenler	6
Teknik Yetersizlikler	5
Hocadan Kaynaklanan Nedenler	3
Diğer Nedenler	6

Tablo 1: Anlayarak hızlı okumada başarısızlık nedenleri

Şimdi, tabloda yer alan başlıkları ayrı ayrı incelemek gerekecektir.

2.2.1. Yeterince Egzersiz Yapamamak

Anlayarak hızlı okuma seminerlerindeki başarısızlığın en önemli nedeni, yeterince egzersiz yapamamak olarak karşımıza çıkmaktadır. Başarısız 60 kişi üzerinde yapılan anket ve gözlem çalışmalarımız, tezimizi doğrulamaktadır. Sonuçta, anlayarak hızlı okuma seminerlerine katılanların, yüzde 30'u bizim ölçülerimize göre başarısızdır. Bu başarısızlıkta, "yeterince egzersiz yapamama" yüzde 55 ile birinci sıradadır.

Şöyle düşünmenizde fayda var: Diyelim ki 20 yaşındasınız. 7 yaşında okumayı öğrendiniz. Öyleyse, 13 yıllık kökleşmiş yavaş okuma alışkanlıklarına sahipsiniz. Anlayarak hızlı okumayı öğrenmek için, kökleşmiş yavaş okuma alışkanlıklarınızdan kurtulmanız gerekmektedir. Çünkü, anlayarak hızlı okuma, sizler için tümüyle yeni okuma olacaktır.

Yeni okuma, yani hızlı okumanın kendisine özel teknikleri vardır. Bir taraftan eski okuma alışkanlıklarınızı devam ettirmek, öte taraftan da anlayarak hızlı okuma yapmak mümkün değildir.

Öyleyse, yeni okuma olarak adlandırdığımız hızlı, okuma teknikleri ile yeterince egzersiz yapmalısınız. Bisiklet kullanırken, otomobil kullanırken egzersiziniz ne kadar fazla ise, o kadar profesyonel olursunuz. Hızlı okuma tekniklerini kullanırken de, profesyonel olmalısınız.

Anlayarak hızlı okuma tekniklerini profesyonel olarak kullanamayan okuyucular, okuduklarından yeteri kadar zevk alamazlar. Oysa hızlı okuma tekniklerini kullanan ve bu teknikleri profesyonelce kullanan bir kişi, hem hızlı okumadan hem de okuduklarından büyük bir zevk alır.

Aslında anlayarak hızlı okuma kitaplarından birini satın alan okuyucuların büyük bir bölümü de, anlayarak hızlı okuma kitabını okuduğunda anlayarak hızlı okumayı öğreneceğini zannetmektedir. Halbuki, bu tür kitaplardan, önerilen egzersizleri yapmakla belli bir seviyede sonuç alınabilir. Çeşitli teknikler hakkında bilgi veren kitaplardan, söz konusu teknikleri okuyarak, bu teknikler tam manasıyla öğrenilemez. Belli tekniklerden söz eden kitapları okuduğunuzda, bu teknikler hakkında sadece bilgi sahibi olabilirsiniz.

2.2.2. Seminerlere Devam Eksikliği

Anlayarak hızlı okuma seminerlerindeki başarısızlık nedenleri arasında, ikinci sırada çalışmalara devam eksikliği gelmektedir. Çalışmalarınızı kitaptan gerçekleştiriyorsanız "devam eksikliğini, zamanında egzersiz yapmamak olarak düşünmeniz mümkündür.

Anlayarak hızlı okuma seminerleri toplam 18 saattir. Bu süre, iki haftalık zaman dilimine yayılmaktadır. Her gün, üçer saat olarak yapılan çalışma sonucunda, seminerlere katılanlara egzersizler verilmekte ve bir sonraki seminer gününe kadar, bu egzersizleri tamamlaması istenmektedir. Katılımcılara verilen egzersizler, ertesi günkü çalışmada kontrol edilmekte ve yeni egzersizler önerilmektedir. Birinci gün çalışmasını yapmayan bir kişinin, ikinci gün çalışmasını yapsa bile, başarı olasılığı son derece düşüktür. Bu nedenle, anlayarak hızlı okuma seminerlerinde, seminerlere devam durumu son derece önemli bir husustur.

Çalışmayı kitaptan veya bilgisayar desteği ile kitaptan gerçekleştiriyorsanız, günü gününe ve eksiksiz, çalışma yapmak gerektiğini unutmamalısınız.

Özetle, hızlı okuma tekniklerinde bir bakışta iki kelime görme ve okuma egzersizlerini tamamlamayan bir kişi, bir bakışta üç kelime görme ve okuma egzersizlerini yapmak istese bile başarılı olamaz.

Bu durum, anlayarak hızlı okuma çalışmalarında, önemli bir olumsuzluk kaynağı olarak ortaya çıkmaktadır.

2.2.3. Eski Alışkanlıkları Terkedememek

Yavaş okuyucular, yıllarca, *"yavaş oku daha iyi anlarsın!"* veya *"yavaş oku, sindire sindire oku!"* türünden sözler işittiler. Bu ve benzeri sözler nedeniyle, hızlı okuma konusunda olumsuz şartlandılar. Hızlı okuma tekniklerini bilmedikleri için, kendi bildikleri yöntemle hızlı okumaya kalktılar ve hiç bir şey anlamadılar. Hiç bir şey anlamayınca da, "hızlı okunduğunda hiç bir şey anlaşılmıyor" şeklinde bir kanaate vardılar.

Okunulan metinlerin daha iyi anlaşılabilmesinin yavaş okumakla mümkün olabileceği gibi yanlış kanaat, maalesef, hâlâ toplumumuzun belli bir kesiminde yaygındır.

Bu kanaat öylesine yerleşmiştir ki, anlayarak hızlı okuma seminerlerine katılanlar içinde yaptığımız araştırmada, "Hızlı okuduğunuzda daha iyi anlayamayacağınız gibi bir endişe duyuyor musunuz?" sorusuna, "evet" cevabı verenlerin oranı, yüzde 70 gibi son derece yüksek sayılabilecek boyutlardadır. Bunun yanında, hızlı okuduğunda okuduğu metni daha iyi anlayacağı inancında olanların değeri ise, sadece yüzde 20 kadardır. Kalan yüzde 10'luk kesim ise, bu hususta "fikrim yok" demektedir.

Hızlı okumayı, kendi bildiğiniz okuma şekliyle yapmaya kalkarsanız, okuduğunuz metinlerden hemen hemen hiç bir şey anlamazsınız. Okuma hızınız da çok fazla artmayacaktır.

Hızlı okuma tekniklerini öğrenir ve bu tekniklere bağlı kalarak okuma yaparsanız, okuma hızınız ve okuduklarınızı anlama seviyeniz kesinlikle artacaktır.

Bundan şüpheniz olmasın.

Anlayarak hızlı okuma egzersizleri yapılırken, özellikle yavaş okuma alışkanlıkları içinde sayılan hususlara dikkat etmek, bu alışkanlıklardan kurtulmak için çaba sarfetmek gerekmektedir.

Yavaş okuma alışkanlıkları, kitap içinde ayrı bir bölüm hâlinde verilmiştir. Bu bölümü dikkatle okuyarak, hızlı okumaya başlamadan evvel neleri terketmeniz gerektiği hususunda bilgi sahibi olmalısınız ve hızlı okumaya başladığınızda da bu hataları yapmamalısınız.

2.2.4. Kişisel Nedenler

Hızlı okumayı öğrenmeye çalıştığınızda bazı kişisel özellikler sizleri diğerlerinden farklılaştırır. Çünkü hızlı okumada, doğal olarak, göze ait kişisel özellikler ön plana çıkar. Örneğin, bazı kişilerin gözlerinin hareket hızı, diğerlerinden çok hızlı veya çok yavaş olabilir. Gözlerinizin hareket hızı, başarı seviyeniz üzerinde doğrudan etkilidir.

Gözlerinize ait hızın, hızlı okumada neden bu kadar önemli olduğunu, ritmik göz hareketlerini anlattığımız bölümü okurken ve verilen egzersizleri yapmaya çalışırken daha iyi kavrayacaksınız.

Ancak, gözleri hızlı hareket eden bir kimse, her zaman hızlı okur diye bir kural yoktur. Bir kişi, gözlerinde hızlı hareket edebilme yeteneği olmasına rağmen, çeşitli nedenlerle gözlerini okumada yavaş bir hızla kullanabilir. Böyle bir durumda, daha düşük göz hızına sahip birisi, mevcut potansiyelinin tamamını kullanarak, o kişiden daha yüksek hızda okuyabilir.

Burada ifade ettiğimiz bir örnekte olduğu gibi, farklı başlıklar altında, farklı kişisel özellikler, ortaya çıkabilir. Bu özellikler sizlerin okuma hızını doğrudan etkiler.

2.2.5. Teknik Yetersizlikler

Anlayarak hızlı okuma egzersizleri için, 2. Dünya Savaşı yıllarında, tachictoscope adı verilen bir alet kullanılıyordu. Yeni yüzyılda bu aletin hızlı okuma çalışmalarında kullanılması beklenemez. Bu alet, hızlı görme için kullanılan en ilkel aygıttı. Şimdi onun yerine, hızlı okuma bilgisayar programları kullanılıyor.

Hızlı okuma çalışmalarında, bilgisayar ve bilgisayar programı ayrılmaz bir ikili haline gelmiştir. Eğer bilgisayarınız ve hızlı okuma bilgisayar programınız yok ise, sadece kitapta verilen egzersizleri yaparak hızlı okuma öğrenmek istediğinizde, başarı seviyenizin düşük olacağını kabul etmelisiniz.

Bizim geliştirdiğimiz hızlı okuma bilgisayar programının, satışı mevcuttur. İngilizce olarak satılan hızlı okuma bilgisayar programlarının, en verimlisi ortalama 75 avronun üstündedir. Bizim geliştirdiğimiz ve Türkçenin dil yapısına uygun olan bilgisayar programı ise, bu bedelden daha düşüktür. Söz konusu programı satın almak için, sıklıkla sözünü ettiğimiz hızlı okuma sitesi olan www.hizlioku.org sitesine ulaşarak sipariş verebilirsiniz.

Hızlı okuma bilgisayar programı adı altında, özellikle internette bulabileceğiniz bazı programlar var. Ancak, bu programların pek çoğu, size

beklediğiniz katkıyı yapmayacaktır. Çünkü, hiç bir programın demo versiyonu programın aslını içermez.

Diğer taraftan, hızlı okumayı bilmeyen ve hızlı okuma hocası ile ortak çalışma yürütmeyenlerin yapmış oldukları hızlı okuma bilgisayar programlarından da, üst düzey bir verim beklemek gerçekçi olmayacaktır.

2.2.6. Öğreticiden Kaynaklanan Sorunlar

Bilindiği gibi, öğreticinin öğreteceği konuya hâkim olmasının yanında, öğrenenlerin çalışmalara olan ilgisi de çalışma verimini artırıcı faktörlerdendir.

Hızlı okuma ihtiyacı içerisindekiler, verilen egzersizleri günü gününe gerçekleştirmezlerse, öğretici sürekli önceki egzersizleri hatırlatır. Bu durum, zaman içinde öğrenen kişide, kendisiyle ilgilenilmiyormuş gibi bir düşünce uyandırır. Aslında, çalışmalarını günü gününe tamamlamayan birinin, bilgisayar çalışmalarında daha ileri seviyeleri zorlamasının bir anlamı yoktur. Böyle bir durumda, öğreticinin de kursiyerleriyle yüksek bir başarı elde etmesi beklenemez.

Yaptığımız araştırmalarda, hızlı okumada başarısız olanların yüzde 3'ü, öğreticinin konsantrasyon eksikliğini yeteri derecede öğrenememe sebeplerinden biri olarak göstermiştir.

2.2.7. Diğer Sorunlar

Anlayarak hızlı okuma öğreniminde, ortaya çıkan sorunların hepsini not etmek mümkün değildir. Çoğu kere, kişisel sorular da ortaya çıkmaktadır. Ancak bazı zamanlarda bu sorunları tanımlamamak, tanımlamaktan daha sağlıklı sonuçlar vermektedir.

2.3. Başarmak İçin Neler Yapmalıyız?

Hızlı okumayı kitaptan öğrenme çabasındaysanız, ikili ve fazla üçlü bloklar hâlinde okumayı öğrenebilirsiniz. Üçlü bloklar, yani bir bakışta üç kelime okumak, herkesin başarabileceği bir durum değildir.

Hızlı okuma egzersizlerinin günü gününe ve eksiksiz yapılması gerektiğini unutmayınız.

İsterseniz anlayarak hızlı okuma seminerlerine katılın, isterseniz bu işi kitaptan öğrenin, isterseniz bilgisayar programı edinmek suretiyle, isterseniz özel ders yoluyla, isterseniz video veya cd yoluyla öğrenme yolunu seçin; başarınız üzerindeki en etkili şey anlayarak hızlı okumayı öğrenme isteğinizi vakit ayırarak etkin kılmaktır. Vakit ayıramadığınız, egzersizlerinizi yapamadığınız hiç bir işte iyi derecede verimli olmanızı bekleyemezsiniz.

Anlayarak hızlı okuma seminerleri de böyledir. Bu seminerlere katılanların ezici çoğunluktaki bölümü anlayarak hızlı okumayı öğrenmiştir. Ancak, içlerinde bu işi başaramayanlar da mevcuttur. Genel olarak rakamsal bir ifade vermek gerekirse, anlayarak hızlı okuma seminerlerine katılanların yüzde 70'i bu işi başarmıştır. Kalan %30 ise başarısızdır.

Başarılı olanlar çoğu kere bizi ilgilendirmez. İnsan, yapısı gereği olumsuzların nedenini, niçinini daha çok merak eder. O nedenle, bizler de anlayarak hızlı okuma seminerlerinde başarısız olanlara ait tespitlerimizi aktaralım. Unutmayınız ki bu tespitler, yirmi yılı aşkın bir tecrübenin süzgecinden geçmiştir.

2.3.1. Bol Egzersiz Yapmak

Hızlı okumayı öğrenirken başarılı olmak için, öncelikle nelere dikkat etmeliyiz?

Başarılı olmak için öncelikle okuma egzersizlerinin günü gününe ve eksiksiz yapılması gerektiğini unutmayınız.

Kendiniz için çalışma programı hazırlayınız.

Hızlı okuma kursları toplam 18 saatte tamamlanmaktadır. Ancak bu süre içinde, en az 18 saatlik egzersiz yapılması istenmektedir. Hızlı okumada, ilk basamağa ait egzersizleri iyi derecede yapıp başarı sağlamamışsanız, diğer basamakta yapılacak egzersizlerin sizlere fazlaca faydası olmayacaktır.

Öte taraftan, hızlı okuma çalışmalarında egzersizleri yanlış yapma ihtimali de mevcuttur. Egzersizleri doğru yapmak, verimli çalışma yapmak demektir. Bu bakımdan sizlere önerilen çalışmaları iyice kavradıktan sonra egzersizlere başlayınız.

2.3.2. Egzersiz Metinlerini Nerden Bulacağız?

Egzersizler için, sizlere verilen örnek metinler vardır. Bu örnek metinler kitapta bir veya birkaç metinle sınırlandırılmıştır. Aksi hâlde kitap, egzersiz metinleriyle dolup taşardı. Bu bakımdan, her basamağa ilişkin egzersiz metinlerinden en az onar adet sizler de hazırlayınız ve ilgili basamakta, bu egzersiz metinlerini istenildiği şekilde çalışınız.

Egzersiz metinlerini hazırlamak için bu kitabın sayfa boyuna uygun hazırlayacağınız sayfaları yine kitapta yer aldığı şekliyle sütunlara bölerseniz, satırda yer alan kelime sayılarını yine bu kitapta yer aldığı gibi hazırlarsanız egzersiz metinleriniz tamamlanmış olur.

Bunu yapamıyorsanız anlayarak hızlı okuma konusunda Türkiye'de hazırlanmış ilk site olan **www.hizlioku.org** sitesinden her basamağa ilişkin ortalama 80 sayfa ve toplamda ise 500 sayfalık egzersiz metinlerini, belli bir bedel karşılığında kendi bilgisayarınıza indirebilirsiniz. Bunu yaptıktan sonra, metinler üzerindeki düzenlemelere dokunmadan, ilgili metinlerin kâğıt çıkışını alıp, egzersiz yapmakta kullanabilirsiniz.

2.3.3. Bilgisayar Programı Kullanmak

Anlayarak hızlı okuma öğreniminde gerek geniş alanı görme, gerekse hızlı görme tekniklerinin öğrenilmesinde, bilgisayar programıyla çalışmak üst düzey verim sağlar. Öte taraftan kelimelerin bloklar hâlinde okunması çalışmalarında da, bilgisayar programının sayısız faydaları vardır.

Bu bakımdan bilgisayar programı edinmenizi, kitapla bilgisayar programını uyumlandırmanızı ve öylece çalışmanızı tavsiye ediyoruz.

BÖLÜM 3

TÜRKİYE'DE HIZLI OKUMANIN TARİHÇESİ

3.1. Türkiye'deki Çalışmalar

İnsanlar bin yıldan fazla bir zamandan bu yana okuyorlar. İlahî kitaplarda okuma bir emir olarak yer alırken, pek çok dilde okuma ile ilgili deyimler, atasözleri, tekerlemeler bulunmaktadır. Türkçemizdeki "oku adam ol" sözü yüce Allah'ın "oku... oku... oku..." emriyle ayrı bir anlam kazanır.

İnsanlarımız okumaya öyle meraklıdır ki, yakın zamana kadar kahvehanelere "kıraathane" adı verilirdi. Başlangıçta edebî sohbetlerin yapıldığı, şiirlerin okunduğu, söz ustalarının yarıştığı bu mekânlar daha sonra hüviyetini kaybetti.

Anlayarak hızla okuma konusundaki ilk çalışmalar, 1900'lü yılların başına kadar iniyor. İkinci Dünya Harbi yıllarında Tashistoscope'nin icadı ile, hızlı görme ve hızlı okuma çalışmaları yeni bir boyut kazandı. İlk dev bilgisayarların, hızlı okuma çalışmalarında kullanılması yeni bir ufuk yarattı.

Türkiye'mizde hızlı okuma konusunda 1970'li yıllarda küçük çalışmalar göze çarpıyor. Hızlı okuma konusunda, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı bünyesinde 1976 yılında bir seminer verildiği göze çarpıyor. Ancak daha sonra, uzunca seneler hızlı okuma konusunda hemen hiç bir şey yapılmamış!

3.1.1. N.Kemal Zeybek ve Hızlı Okuma

1980'li yılların sonlarında Kültür Bakanı olan Namık Kemal Zeybek, bakanlık bünyesinde başlattığı "tasarruf kültürünü geliştirme" kampanyası çerçevesinde, zamandan tasarruf sağlayacağına inandığı için, anlayarak hızlı okumanın Türkiye'ye getirilmesi hususunda öncülük yaptı.

Bir rivayete göre, N. Kemal Zeybek, bakan olmadan evvel, kendisi de hızlı okuma kursları almış ve hızlı okumanın faydalarını bizzat hissetmişti.

Rahmetli Reha Oğuz Türkkan'ın kurduğu ve kısa adı Türk 2000 Vakfı olan, Türk Toplumunu 2000'lere Hazırlama ve Dünden Yarına Araştırma Vakfı'ndan, 1988 yılında "hızlı okuma kursları" düzenlemesini talep etti. Ben, o sıralarda Türk 2000 Vakfı'nda basın sözcüsü olarak görev almıştım.

Reha Oğuz Türkkan, yurt dışındayken hızlı okuma kurslarına gitmişti. Elinde de, hızlı okumaya ilişkin bazı dökümanlar vardı. Bu dökümanların hemen tamamı, 2. Dünya Savaşı sırasında kullanılan dökümanlar ve aygıtlardı. Öte taraftan hızlı okuma kurslarını verecek hoca yoktu! Hızlı okuma kursuna katılacaklara hızlı görmeyi, geniş alanı görmeyi öğretebileceğimiz bilgisayar programı yoktu.

Yurt dışında yaşayan dostlarımızdan destek alarak, yurt dışından bir haftalığına bir hoca getirdik. Bu hoca, şimdi rahmetli olan ve ikinci hızlı okuma kitabını benden 3 sene sonra yayınlayan Mustafa Ruşen ile bana hızlı okuma eğitmenliği konusunda kurslar verdi.

Böylelikle ben ve Mustafa Ruşen, hızlı okuma eğitmenliği alan ilk iki kişi olduk.

Daha sonra Kültür Bakanlığı, Türk 2000 Vakfı'ndan Bakanlığın İstanbul'daki üst düzey personellerinden olan kütüphanelerin, müzelerin ve galerilerin müdür ve müdür yardımcılarına "hızlı okuma kursları" vermemizi istedi. Bu kursları ilk kez, İstanbul Beyazıt Devlet Kütüphanesi'nin girişinde, solda yer alan odada, Kültür Bakanlığı'nın İstanbul'daki üst düzey personeline verdik. Söz konusu kurslara 16 kişi katılmıştı.

Kültür Bakanlığı'ndan, İstanbul İl Kültür Müdürlüğü'ne gönderilen emirde "Beyazıt Devlet Kütüphanesi'nde düzenlenecek okuma kurslarına katılınması" şeklinde bir ifade yer aldığından, kurslara katılanlar başlangıçta son derece öfkeliydiler. Ancak Bakanlık emri olduğu için, "mecburen" katlanır durumdaydılar.

Çünkü kütüphanelerin, müzelerin o dönemdeki müdürleri hakikaten son derece kültürlü bürokratlardı. Çoğunun araştırmaya ve ciddi incelemeye dayanan, pek çok eseri vardı. Bu kişiler, Ankara'dan gönderilen "okuma kurslarına gidilmesi" emrini aldıklarında *"Sanki biz okumayan adam mıyız? Gitsin Bakan Bey okusun"* havasındaydılar.

Onlara, söz konusu kursun ***okuma kursu değil, hızlı okuma kursu*** olduğunu anlatıncaya kadar epey zaman kaybettik ama, yine de içlerinden okuma hızını dört kata kadar artıranlar çıktı.

Bu kurslar, basında gereği kadar yer almamıştı. Hürriyet, Dünya ve diğer bir iki gazete, Türkiye'deki ilk hızlı okuma kurslarına tek sütundan sadece birkaç santimlik haberle yer vermişti.

Bakan Namık Kemal Zeybek, anlayarak hızlı okumanın yurt sathında yayılmasını istediğinden, "her gazeteden ve her dergiden bir kişiye" hızlı okuma kursu verilmesini istedi. Eğer bu kurslara geniş bir katılım olur ve gazeteciler hızlı okumayı öğrenirlerse halk sathına yayarlardı.

Yine Türk 2000 Vakfı çatısı altında ve yine Beyazıt Devlet Kütüphanesi'nde düzenlediğimiz kurslara 32 gazeteci geleceğini beyan etti. 24 gazeteci kurslara katıldı. 18 gazeteci, hızlı okuma kursunu sonuna kadar takip etti ve 16 gazeteci ortalama üç kat hız artışı sağlayarak kurstan ayrıldı. Gazetecilere düzenlenen kursu Mustafa Ruşen'le verecektik, ancak bir sağlık sorunu sebebiyle Mustafa Ruşen bu kursa katılamadı. Reha Oğuz Türkkan da eşi ve çocuklarıyla Fransa'ya gittiğinden bu kursa hoca olarak katılamamıştı.

Bu kursları haber yapan gazeteciler, benim kursuma katıldıkları için, hemen hemen tüm haberlerde "Muhsin Kadıoğlu yönetimindeki hızlı okuma kursları" şeklinde bir ifade kullandılar. R. Oğuz Türkkan, gazetelerde yer alan bu ifadelere çok içerledi. Haberlerin bu şekilde çıkmasında hiç bir etkimin olmadığını defalarca ifade etmeme rağmen, Türkkan anlamak istemedi.

Reha Oğuz Türkkan'ın Yeşilçam'da Fatma Girik Han'da bulunan Tuğra Film ofisinden de, film pazarlama işleri yapıyorduk. Pek çok bağlantımız, pek çok yerde alacağımız vardı. Ancak yüksek lisans yapan bir

öğrenci olarak, ben hiç bir işte yasal ortak durumunda değildim. Söze dayalı ve yüzde esasına göre çalışıyordum, ama ne çalışma!

Sonuçta 1989 yılında, Türk 2000 Vakfı'ndan ayrıldım ve bir daha da uğramadım. Ta ki, Prof. Dr. Nevzat Yalçıntaş ve Em. Org. Kemal Yavuz ile beni "11 Eylül Saldırıları ve Terör" konulu konferansa 2001 yılında davet edinceye kadar.

3.1.2. Hızlı Okumaya Birlik Vakfı Katkısı

Türk 2000 Vakfı'ndan ayrılınca, bir süre özel hızlı okuma seminerleri verdim. Daha sonra bu seminerlere katılan öğrencilerimden biri, bir arkadaşıyla gelerek kursları Birlik Vakfı'nda verebileceğimizi söyledi. Gittik, görüştük.

Birlik Vakfı muhafazakâr olmakla birlikte, asrın gelişmelerine açık olduğundan teklifimizi memnuniyetle karşıladı. 1990 yılının Nisan ayında, hızlı okuma kurslarını Birlik Vakfı'nda düzenlemeye başladık.

Kurslara yoğun bir talep vardı. Günde ortalama üç gruba, hızlı okuma seminerleri veriyorduk. Bu kurs yoğunluğunda diğer iki kişi veya birisi, bize sağlanan imkanları kendi lehlerine kullanmaya başladıkları için, kurstan kendilerine el çektirildi. Pek çok insan mağdur kalabileceği için, benden kurs vermeye devam etmem istendi ve kurslara devam ettim.

Bu arada Birlik Vakfı'ndan Avukat Mehmet Alacacı'ya hızlı okuma kurslarında kullanmak üzere bilgisayar olması gerektiğini söylediğimde, kendi cebinden parasını vererek kurs için, bir adet bilgisayar satın aldı. Bir bilgisayara ekranları bağladık ve uzunca bir süre kurslara bu şekilde devam ettik.

Daha sonra kazandığımız paralarla sayın Alacacı'nın parasını ödedik, ama bir kişinin cebinden para ödeyerek böyle bir çalışmaya destek vermesi unutulmaması gereken bir hadisedir.

Öte taraftan Birlik Vakfı Mütevelli Heyeti üyeleri, böyle bir çalışmaya hem mekân, hem de özgür bir çalışma ortamı sağladıkları için,

kanaatimce hızlı okumanın yaygınlaşmasına çok büyük bir hizmet yapmışlardır.

3.1.3. Mehmet Alacacı'nın Destekleri

1990 yılında Birlik Vakfı Genel Merkezi'nde, Mütevelli Heyeti Üyelerinin ve özellikle Mütevelli Heyet Sekreteri Avukat Mehmet Alacacı'nın hassasiyeti ve ilgisi sayesinde, anlayarak hızlı okuma seminerlerinin halk sathına yayılmasında büyük yol kat edilmiş oldu. Konuya gösterilen yakın ilgi sonrasında Anlayarak Hızlı Okuma, Araştırma, Geliştirme ve Uygulama Merkezi (HOGUM) kuruldu.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, Mehmet Alacacı kendi cebinden parasını vererek kurslarımız için başlangıçta bir adet bilgisayar ve dokuz ekran almıştı. 1995 yılında sistemimizi yenilediğimizde de sayın avukat Mehmet Alacacı paraları yine kendi cebinden ödedi. 1995 yılında toplam 10 bilgisayara sahip olan gayet modern bir laboratuvara sahip olmuştuk. Kazandığımız paralarla Alacacı'nın harcamalarının bedelini kendisine ödedik.

Beni "Türkiye'deki ilk"ler arasına sokan sayın Alacacı'nın, "Anlayarak Çok Hızlı Okuma Teknikleri ve İyi Anlama Yöntemleri" adlı kitabımı 1990 yılının sonlarında basıma vereceğim zaman da, Avukat Mehmet Alacacı'nın hem maddi hem de manevi pek çok desteğini gördüm. Eğer Mehmet Alacacı olmasaydı, Türkiye, anlayarak hızlı okuma konusundaki ilk kitapla çok daha sonraları tanışacaktı.

Hızlı okuma kurslarında para kazanma değil, hizmet esası benimsendi. Öğretmenlerin hızlı okuma kurslarına katılmaları ve öğrencilere öğretmenleri için, öğretmenlerden cüzi katılım ücretleri alınmaya başlandı. Öğrencilerden de, son derece düşük katılım ücretleri alındı. İmkanları sınırlı olan yüzlerce öğrenciye, bedelsiz hızlı okuma kursu verdik. Öte taraftan, hızlı okumanın yaygınlaşması maksadıyla, her yıl gazeteciler için ücretsiz hızlı okuma kursları düzenledik.

3.1.4. İlk Hızlı Okuma Bilgisayar Programı

Bu arada İTÜ'den bazı arkadaşlarla hızlı okuma bilgisayar programı hazırlama konusunda çok çaba sarf ettik. Ama kalıcı bir başarı sağlayamadık. Bu esnada, Dr. R. Haluk Kul arkadaşlarına bir program hazırlattı. Kısa bir süre bu programları kullandık, ancak verimli olamadığımızı görünce başka bir program peşine düştük.

1995 yılında, İTÜ öğretim elemanlarından M. Zeki Coşkun ile Türkçenin Dil Yapısına Uygun Anlayarak Hızlı Okuma Bilgisayar Programı'nı geliştirdik. Yazılım kısmı Zeki Coşkun tarafından gerçekleştirilmişti. Tüm düzenlemelerini ve düzeltmelerini ise bizzat ben yapmıştım.

Bu programlar sayesinde, Türkiye'nin dört bir yanındaki okullarda bilgisayar destekli hızlı okuma dersleri verilmeye başlandı.

3.1.5. HOGUM'un Çalışmalarına Katılanlar

Birlik Vakfı, Anlayarak Hızlı Okuma, Araştırma, Geliştirme ve Uygulama Merkezi'nde (HOGUM) verilen hızlı okuma seminerleri öylesine başarılı oldu ki, seminerlerimize Türkiye'nin dört bir yanından katılım gerçekleşti. Hatta yaz tatillerindeki seminerler için yer ayırtanlar, ailece seminerlere gelenler, özellikle tıp mezunlarından uzmanlık sınavlarındaki metinleri bitiremedikleri için Türkiye'nin dört bir yanından bizzat gelerek seminerlerimize katılanlar oldu.

Bunun ötesinde, çeşitli özel ve kamu kurumlarından, anlayarak hızlı okuma seminerleri almak için, Anlayarak Hızlı Okuma Araştırma ve Geliştirme Merkezi'ne (HOGUM) müracaatlar yapıldı. Bu isteklerin tamamı karşılandığı gibi, zaman zaman da Türkiye'nin çeşitli illerinde hızlı okuma seminerleri verildi.

1992 yılında, Birlik Vakfı'nın Adana Şubesi'nde de hızlı okuma seminerleri verdik. Yine aynı yıl paramızı alamasak da, Konya'da bir özel okulun öğrencilerinin tümüne hızlı okuma seaminerleri verdik.

Bu arada Başbakan Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın eşi Emine Erdoğan, 1992 yılında Birlik Vakfı'nda verdiğimiz kurslara katılmıştı. Anava-

tan Partisi milletvekillerinden Dr. Kemal Naci Ekşi, milletvekili olduğu sırada hiç gocunmadan kursumuza katıldı. Başbakan sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın eşi Emine Erdoğan da Birlik Vakfı'ndaki kurslarımıza iştirak etmişti. Kurslarımıza katılan yüzlerce ilginç sima içinde, bir de Prof. Dr. Oktay Sinanoğlu ve eşi de var. Bilindiği üzere Oktay Sinanoğlu Nobel'e aday gösterilen bir kimyacımız ve uzunca süre "dünyanın en genç profesörü" unvanını elinde bulunduran bir kişiydi.

3.1.6. Katılımcıların Dağılımı

Birlik Vakfı, Anlayarak Hızlı Okuma, Araştırma, Geliştirme ve Uygulama Merkezi'nde (HOGUM) verilen anlayarak hızlı okuma seminerlerine, katılmak üzere, 1990-2006 yılları arasında İstanbul'a gelenlerin sayısının son derece yüksek olması dikkati çekmiştir. Özellikle Tıpta Uzmanlık Sınavına (TUS) hazırlanan İstanbul dışındaki doktorlar, iki hafta izin almak suretiyle seminerlerimize katılmak için âdeta birbirleriyle yarışmışlardır. Bunun yanında Türkiye'nin çeşitli yörelerinden gelen üniversite adayları, üniversite yerleştirme sınavlarında "daha iyi anlayarak daha hızlı okumak ve zaman kazanmak için" seminerlerimize çok büyük bir ilgi göstermişlerdir. Birlik Vakfı'nda Anlayarak Hızlı Okuma Seminerleri düzenlediğimiz 16 yıllık sürede, seminerlerimize katılanların eğitim durumları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Eğitim Kurumu	*Yüzde*
Doktora	5
Yüksek Lisans	6
Lisans	47
Ön Lisans	8
Lise	31
Ortaokul	2
İlkokul	1

Tablo 2: Anlayarak hızlı okuma seminerlerine katılanların eğitim seviyeleri

Anlayarak hızlı okuma seminerlerine gösterilen büyük ilgi, Türkiye'yi seven ve Türkiye için bir şeyler yapma azminde olan insanlar için elbette sevindiricidir. Yıl ayırımı yapmadan, anlayarak hızlı okuma seminerlerine katılanlar içerisinde yaptığımız değerlendirmeye göre, seminerlerimize en büyük oranlı katılım üniversite öğrencilerinden ve üniversite mezunlarındandır.

Tablodan da anlaşılacağı gibi, anlayarak hızlı okuma seminerlerine katılan bin kişi içerisinde, üniversite öğrencilerinin oranı, yüzde 47 gibi oldukça yüksek bir değerdedir. (Tablo 2)

Bunun yanında, yüksek lisans ve doktora çalışmalarını yapanlar da dikkate alındığında, yüksek öğrenim görenlerin hızlı okumaya gösterdikleri ilgi yüzde 58 gibi bir değere varmaktadır. Buna ilaveten ilköğretim seviyesinde, hızlı okumaya gösterilen ilginin son derece düşük olması dikkati çekmektedir.

Anlayarak hızlı okuma seminerlerine katılanların profili, hızlı okumanın Türkiye'de halk sathında çok önemli oranda kabul gördüğünü kanıtlamaktadır. Ancak, lisansüstü çalışmaları yapan insanların hızlı okuma konusuna gösterdikleri ilginin, belli bir seviyenin ötesine geçmemesi üzerinde de durup düşünmek gerekmektedir.

Fakülteler	*Yüzde*	*Fakülteler*	*Yüzde*
Tıp	11	İşletme	6
Hukuk	10	Harp Akademisi	6
İlahiyat	9	Edebiyat	5
Siyasal	9	Açık Öğretim	5
Vetçerinerlik	7	Gazetecilik	4
İktisat	7	Güzel Sanatlar	3
Mühendislik	7	Diğer	17

Tablo 3: Anlayarak hızlı okuma seminerlerine katılan üniversite öğrencilerinin fakültelerine göre dağılımı

Lisansüstü çalışması yapanların anlayarak hızlı okumaya gösterdikleri ilginin zayıflığının sebebi, iş hayatına atılmaları sonucunda, geçim zorluğu yaşamaya başlamaları ve zaman azlığı olmalıdır. Diğer taraftan, Türkiye'de lisansüstü çalışması yapan insanların toplam sayıları ile, ilköğretim seviyesindeki genç nüfusun oranının da aynı olmadığı ortadadır.

Anlayarak hızlı okuma seminerlerine katılan üniversite öğrencilerinin fakültelerine göre dağılımları yapıldığında da, hangi fakültelerdeki öğrencilerin hızlı okuma ihtiyacı içinde olduklarına dair gerçekçi bir fikir edinilebilir. Bu profile göre, tıp, hukuk, siyasal ve ilahiyat gibi fakültelerde okuyan öğrenciler, büyük oranda hızlı okuma ihtiyacı içindedir. Ayrıca bu ihtiyaçlarını giderebilmek için, hızlı okuma seminerlerine katılmışlardır.

Bu fakültelerin öğrencilerini veterinerlik, iktisat ve mühendislik fakültelerinin öğrencileri izlemiştir. (Tablo 3)

Anlayarak hızlı okuma seminerlerine katılanlar incelendiğinde, güzel sanatlar ve gazetecilik gibi fakültelerde okuyan öğrencilerin hızlı okuma seminerlerine son derece düşük ilgi göstermişlerdir. Elbette ki, hızlı okuma ilgi profilini daha derinlemesine incelemek isteyenler, bu konuya ayrı bir önem göstereceklerdir.

Anlayarak hızlı okuma seminerlerine katılan üniversite mezunlarıyla, üniversite öğrencileri incelendiğinde, hemen hemen üniversite öğrencilerinde karşılaşılan profil ortaya çıkmaktadır.

Anlaşıldığı kadarıyla anlayarak hızlı okumaya en fazla ihtiyaç duyanlar doktorlar, avukatlar, hâkimler, savcılar, yöneticiler, iş adamları, gazeteciler, mühendisler, akademisyenler ve subaylardır.

Tablonun ortaya koyduğu verilere göre tıp, hukuk ve siyasal öğrencileri meslek hayatına atıldıklarında da, ciddi derecede fazla okuma ihtiyacı ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Bu nedenle olmalı ki, hızlı okuma seminerlerine katılan meslek sahipleri içinde avukatlar yüzde 14.6'lık değerle birinci sıradayken, doktorlar yüzde 13.6'lık değerle ikinci sıradadır. Daha sonra, yöneticiler ve mühendisler gelmektedir. Hızlı okuma seminerlerine en düşük oranlı katılım ise, polislerden ve mali müşavirlerden olmuştur.

Elbette, kişi başına okunan kitap ve gazete sayısının hayli düşük olduğu ülkemizde anlayarak hızlı okumanın bu derece ilgi görmesi se-

vindirici bir gelişmedir. Çünkü bir taraftan az okuyan bir toplum; öte taraftan da çok fazla okuma ihtiyacı içinde olan ve bu ihtiyacı karşılamak üzere gayret sarf eden bir grup insan... Maalesef, ülkemizin şimdiki profili budur!

Katılımcılar	*Yüzde*
Başarılı	73
Başarısız	24

Tablo 4: Anlayarak hızlı okuma seminerlerine katılanların başarı seviyeleri

Ancak, bu profil ne ümitsizliğe düşmemizi ne de anlayarak hızlı okumayı entelektüel bir çaba olarak görmemizi gerektirmez. Çünkü, daha fazla bilgiye ulaşmak, daha fazla bilmek, öğrenmek isteyen insan için anlayarak hızlı okuma vazgeçilmeyecek bir ihtiyaçtır.

3.1.7. Üniversite Öğrencilerinin Başarıları

Anlayarak hızlı okuma seminerlerine katılanlara, seminere başladıklarında okuma ve anlama testi uygulanır. Bu çalışmada, kişiye bilgi yoğunluğu olan soyut ifadeler yerine somut bilgiler içeren bir metin verilir. Kişi bu metni, bir dakikalık süre içinde okur. Daha sonra, okuduğu metinde yer alan bilgilerle ilgili olarak kendisine sorular yöneltilir.

Kişinin okuduğu metindeki sorulara ilişkin verdiği cevap, kişinin anlama puanı olarak ortaya çıkar.

Daha sonra kişi, okuduğu kelime sayısını tek tek sayar. Okunan kelimeler sayılırken "ve", "o" gibi kelimeler tek kelime olarak sayılır. Örneğin; *İstanbul'da* kelimesi tek kelime olarak değerlendirilir. *İstanbul'da da* iki kelime sayılır. Rakamlar tek kelime, bazı kuruluşların baş harflerinden oluşan kısaltmalar tek kelime olarak değerlendirilir. Kelimelerin sayılmasındaki son husus, bazı kelimelerin satır sonunda bölünmesidir. Diyelim ki, "okumak" kelimesinin "oku" hecesi üst satırda, "mak" hecesi de alt satırdaysa bu tek kelime olarak değerlendirilir.

Okuduğunuz metni bilgisayar ortamına taşıma imkânınız varsa, Microsoft Word üstünde kelimelerin sayımı, bilgisayar yardımıyla yapılabilmektedir. Tablo 5'te, çeşitli fakültelerden anlayarak hızlı okuma seminerlerine katılanların, hızlı okumaya başlamadan evvelki okuma hızı ve anlama puanı ile, anlayarak hızlı okuma kurslarını tamamladıktan sonra ortaya çıkan okuma hızı ve anlama puanlarının ortalamaları verilmiştir. Bu tablo hazırlanırken değerler şöyle oluşturulmuştur:

Fakülte	*Başlangıç Hızı*	*Anlama Puanı*	*Bitiriş Hızı*	*Anlama Puanı*
Tıp	223	51	873	59
Hukuk	201	46	859	54
Siyasal	189	46	767	54
Harp Akademisi	220	55	762	66
İşletme	195	35	718	43
İlahiyat	180	34	690	54
Eczacılık	198	51	688	60
Gazetecilik	176	50	662	51
Veterinerlik	175	50	650	60
İktisat	175	52	630	58
Edebiyat	168	55	612	60
Güzel Sanatlar	152	45	590	55
Mühendislik	135	35	515	42
Filoloji	145	45	480	50
Açık Öğretim	125	23	475	31

Tablo 5: Anlayarak hızlı okuma seminerlerine katılanların başlangıçtaki okuma hızları ve anlama puanlarının seminer bitimindeki ortalama değerleri

Diyelim ki, güzel sanatlar fakültesinden seminerlere beş kişi katıldı. Bu kişilerin bir dakikada okudukları kelime sayılan sırasıyla 160, 144, 154, 150, 152 olsun.

Bu durumda, beş okuma hızı sayısı toplanıp beşe bölünür. Demek ki, güzel sanatlar fakültesinden seminerlerimize katılanların okuma hızları dakikada ortalama 152 kelimedir.

Bu şahısların okudukları metinlerden kendilerine sorulan sorulara verdikleri cevaplardan aldıkları puanlar ise sırasıyla 57, 55, 59, 51, 55 olsun. Bu durumda. beş anlama puanı toplanıp beşe bölünür. Demek ki güzel sanatlar fakültesinden seminerlerimize katılanların okuduklarını anlama puanları yüzde 55'tir. Bu örneğe bakarak, tabloyu daha doğru değerlendirebilirsiniz.

3.1.8. Meslek Sahiplerinin Başarı Ortalamaları

Meslek sahiplerinin, anlayarak hızlı okumaya başlamadan evvelki okuma hızlarıyla anlama puanları ve hızlı okuma kurslarını bitirdikten sonra elde ettikleri okuma hızı ve anlama puanları da, tıpkı üniversite öğrencilerinde olduğu gibi değerlendirilmiş ve ortalama değerler alınmıştır.

Be değerlendirmede, her meslekten, aynı sayıda okuyucuya ait değerler ele alınmamıştır. Tablo 6, Türkiye'deki meslek sahiplerinin, anlayarak hızlı okumayı öğrenmeden evvelki ve anlayarak hızlı okuma tekniklerini öğrendikten sonraki döneme ait okuma ve anlama hızlarının ortalamalarını vermektedir. Bu rakamlar genel bir fikir vermekle birlikte, özele inildiğinde bu değerlerin anlamını yitireceği açıktır.

3.1.9. Hızlı Okumanın Eğitim Programlarına Girişi

Anlayarak hızlı okuma seminerlerini Türkiye'de başlattıktan sonra, Milli Eğitim Bakanlığı, 1993 yılında aldığı bir kararla, "Hızlı Okuma" adıyla liselerdeki seçmeli dersler arasında yeni bir ders açtı.

Bakanlık böyle bir ders açtı ama, ne dersi verebilecek yeterlikte hoca, ne materyal, ne de bakanlığın "denetim"inden geçmiş hızlı okuma kitabı vardı.

Pek çok öğrenci, bu dersleri seçti. Ancak dersleri vermekle görevlendirilen hocaların hemen tamamı, anlayarak hızlı okuma derslerinde ne tür bir program uygulanacağını bilmediklerinden, pek çoğu bizlerden yardım istedi. Bizler de, kendilerine hem ders programı, hem de bilgisayar programı göndermek suretiyle çalışmalarına yardımcı olduk.

Fakülte	*Başlangıç Hızı*	*Anlama Puanı*	*Bitiriş Hızı*	*Anlama Puanı*
Tıp Doktoru	253	52	954	69
Avukat	247	49	890	52
Subay	250	66	981	68
Öğretim Üyesi	210	52	720	66
Yönetici	220	55	721	59
Gazeteci	195	42	718	43
İşadamı	190	55	700	60
Sekreter	182	34	695	44
Serbest Meslek	180	51	690	55
Mali Müşavir	185	50	660	55
Polis	180	52	665	54
İşçi	129	34	590	36

Tablo 6: Anlayarak hızlı okuma seminerlerine katılan meslek sahiplerinin başlangıçtaki okuma hızları ve anlama puanlarının seminer bitimindeki ortalama değerleri

Böylelikle anlayarak hızlı okuma seminerleri, Türkiye'nin eğitim gündemine de girdi. Ancak 2010 yılına gelindiğinde bile, Türkiye'de an-

layarak hızlı okuma konusunda laboratuvar kurmuş, materyallerini tümüyle tamamlamış eğitim kurumu sayısı, bir elin parmakları kadar bile değildi.

3.1.10. Diğer Çalışmalar

Bilindiği gibi hızlı okuma Türkiye'nin gündemine girdikten sonra, bu alanda da arabesk çalışmalar görüldü. Hızlı okuma seminerlerini başlangıçta birlikte verdiğimiz arkadaşlarımdan biri "kitap yazarsan kurslarımıza talep olmaz!" düşüncesiyle kitap yayınlamama karşı çıkmıştı. Bu arkadaşlarımdan ikisi de hayatta olmadığı için, haklarında fazla söz söylemeyeceğim. Ancak yüreğinin Türk'lük sevdasıyla dolu ve "Türkkan"ı taşıdığı iddiasındaki bazı kimseler, üstü kapalı bir şekilde bana saldırmayı maharet saydılar. Çok Hızlı Okuma Teknikleri ve İyi Anlama Yöntemleri adlı eserimden 6-7 yıl sonra çıkardıkları ve büyük bölümü tercüme olan kitaplarını *"Ben Muhsin Kadıoğlu'nun hocasıyım!"* gibi garip ve komik ifadelerle pazarlamaya çalıştılar. Onların Muhsin Kadıoğlu kompleksine girmeleri son derece doğaldır.

Neden mi?

Hoca olduğu iddiasında olan şahısların kitaplarının Muhsin Kadıoğlu'nun kitabından altı-yedi yıl sonra piyasaya çıkabildiğinden...

Bir de, daha sonradan hızlı okuma kitabı yayınlayanlara bakmalı!

Bu sözüm ona yazarlar, anlayarak hızlı okuma konusunda Türkiye'de ilk kitabı kendileri yazmış gibi, bilim ahlâkından yoksun tavırlar içine girmiş durumdalar. Hele birisi var ki, benim kitabımın ilk yedi baskısından herhangi biriyle, söz konusu yazarın kitabını yan yana koyarsanız, benim akademik unvanımın söz konusu yazardan daha düşük olduğuna bakarak, benim gerçek bir kopyacı olduğuma karar verebilirsiniz. Ancak madalyonun arka yüzü maalesef öyle değil... Söz konusu yazarın kitabının ilk baskısı bile benim kitabımdan 4 yıl sonra yayınlanmış...

Güler misiniz, ağlar mısınız?

Hızlı okuma konusuyla ilgilenenlerin büyük bir kısmı, bu komediyi elbette izliyor. Kendimle ilgili fazla bir şey söylememe gerek yok.

Çünkü, seminerler vermeye başladığımızda ve eser yayınlandığında, konu hakkındaki çalışmalarımızla ilgili olarak Aktüel dergisinden Hürriyet gazetesine, Türkiye gazetesinden Dünya gazetesine kadar çok çeşitli bilgiler verildi.

Sanırım, söz konusu kişiler için bunlardan güzel belge olamaz. Anlarlarsa tabii ki...

3.1.11. Hızlı Okuma Konusundaki Diğer Kitaplar

Kitapçı vitrinlerinde yer alan ve anlayarak hızlı okumayı konu edinen kitapları incelediğimde, bu kitapların hızlı okumayı ve hızlı okuma tekniklerini anlatmaktan ziyade, uygulama metinleriyle doldurulmuş olduğunu üzülerek görüyorum. Bir eserdeki toplam sayfa sayısının yarısından fazlası uygulama metinlerine ayrılmışsa, o eser üstünde durup düşünmek gerekmektedir. Hele de bu yazarlar daha çok unvanlarını ön plana çıkartarak piyasada kendine yer bulmak istiyorsa, onları Necip Fazıl'ın "kitap yüklü merkep" ifadesiyle tanımlamak yanlış olabilir mi?

Çünkü kitabın toplam sayfası göz önüne alındığında, hızlı okuma konusunu anlatan bölümlere ait sayfa sayısı, kitapların yüzde 50'sine bile ulaşmamaktadır.

BÖLÜM 4

HIZLI OKUMA NEDİR?

4.1. Okuma Nedir?

Okuma, daha önceden belirlenmiş yazılı işaretlerden anlam çıkartmak, onlara anlam atfetmek demektir.

Okuma hadisesinin gerçekleşebilmesi için öncelikle bir objeye (yani materyale) ihtiyaç vardır. Göz yardımı ile bu obje fotoğraflanır ve bir imaj oluşturulur. İmajın oluştuğu mekân ise, insan zihnidir. İmajların insan zihninde canlandırılması ve bütünleştirilmesi ise anlama hadisesidir.

Okumada bir kişinin duygu ya da düşünceleri, başka bir kişiye aktarılır. Bu olaya haberleşme (iletişim) de denir. İletişim işleminin temel unsurlarından birincisi kaynaktır.

Kaynak, yazılı bir metin ya da dokümandır. Bu iletişim kaynak içerisine yerleştirilmiş ve alıcı da bundan istifade ediyorsa, okuma gerçekleşiyor demektir.

Okuma, göz ve beynin ortaklaşa gerçekleştirdiği bir faaliyettir. Gören gözdür, okuyan ise beyindir. Göz, görme işleviyle görüntüleri beyine iletmektedir.

Okumanın gerçekleşebilmesi için öncelikle, kişinin alfabelere yüklenen semboller bilgisine sahip olması gerekir.

4.1.1. Okumaya Etki Eden Faktörler

Bilindiği gibi her iş ve hareket bir faktörler bileşimi ya da ayrışmasıdır. Okuma hadisesi de, pek çok faktörün olumlu ya da olumsuz tesirinde kalır. Bunları şu şekilde sıralayabiliriz:

a. Materyelin (objenin) düzgün, anlaşılır ve okunaklı olması gereklidir.

b. Zihin durumu okuma ortamına uygun ve başka bir şeyle meşgul olmamalıdır. Zihninizi meşgul eden sorunlarınız olduğunda okumadan uzak durmalısınız.

c. Fiziksel olarak yorgun olmamalısınız. Yorgunluk anında, okuma konsantrasyonu istenilen seviyede kurulamaz.

d. Göz duruşları yerinde ve sayıca mümkün olduğunca az yapılmalıdır.

e. Yavaş okuma alışkanlıklarının terk edilememesi, okuma hızını daima olumsuz etkilemektedir.

f. Dil ve dudak kullanılarak yapılan okuma, hiç bir zaman belli bir hızın üzerine çıkamaz. Bu rakam dakikada 350-450 kelime kadardır. Sesli okuyan insanların bu hızın üstüne çıkması beklenemez.

g. Materyalin (objenin) türü okumaya farklı yönde etki etmektedir. İhtisasınız olan bir sahada hazırlanmış olan metni veya hobilerinizle ilgili yayınları, günlük gazeteleri son derece hızlı okuyabilirsiniz. Ancak farklı bilimsel konular, ya da özel ilgi alanları isteyen yazılar ve kitaplar daha yavaş bir hızda okunur. Çünkü bu metinlerde sizlerin tanımadığı pek çok yeni kelime ve terim yer alabilir.

4.2. Hızlı Okuma Nedir?

Hızlı okuma, kişilerin yavaş okuma alışkanlıklarından kurtulduktan sonra, kelimeleri son derece hızlı bir şekilde ve bloklar halinde resmederek beyine ilettikleri ve aynı hızda anlamlandırdıkları, gözlerini belli şekillerle hareket ettirdikleri okuma şeklidir.

Hızlı okuma, tamamen bilimsel esaslara dayanan, göz ile beyin arasındaki münasebeti hızlandıran, dikkati geliştiren ve konsantrasyonu artıran bir okuma şeklidir.

4.2.1. Hızlı Okumaya Etki Eden Faktörler

Hızlı okumada görerek okuma ve bakarak okuma adını verdiğimiz iki farklı okuma şekli vardır. Her iki okumanın karma şekli de kullanılabilir.

Görerek okumada kişi, gözlerine ait sadece asıl görme alanını kullanarak okuma yapar. Bu okuma şekli, tüm kelimelerin tam görülmesiyle yapılır.

Daha çok bilimsel metinlerde kullanılır.

Bakarak okumada ise, kişi gözlerine ait asıl görme alanının yanında her iki taraftaki farketme alanlarını da kullanmaktadır. Bu okuma türünde, farketme alanında kalan bazı kelimeler nadiren de olsa farklı algılanabilir. Ancak bu okuma türü basit metinlerde uygulandığından yanlış algılanan kelimeleri okumanın devamında doğrularla yer değiştirir. Bu nedenle çok önemli anlam farklılaşması ortaya çıkmaz.

4.3. Hızlı Okumanın Faydaları

Yığınla ders notları, yardımcı kitaplar, ders kitapları arasında boğulan öğrenciler için hızlı okuma bire birdir. Çoğu öğrenciler, çalışma saati içerisinde kitap okumayı bitiremediği gibi, sosyal ağırlıklı sınavlarına da sorumlu oldukları kitapları ve kaynakları da bitiremeden girmektedirler.

Demek ki öğrenciler, çok kısa zaman içerisinde yüzlerce, hatta binlerce sayfayı okumak ve iyi anlamak durumunda kalmaktadırlar. O hâlde öğrencilerin ders kitaplarını ve yardımcı kaynakları en iyi şekilde okuyabilmesi, sınavlarında daha başarılı olabilmesi için, anlayarak çok hızlı okumayı muhakkak öğrenmesi gerekmektedir.

Üniversite adayları için de, durum farklı değildir. Üniversite adaylarından, en az onbir yılda öğrendikleri, ortalama üç saatte sorgulanmaktadır.

Kişinin hayatının tüm evrelerini etkileyecek o üç saatlik sınavın saniyeleri bile son derece kıymetlidir. Böyle bir sınavda, dakikaların yıllara

bedel olduğunu söylemek abartı olmasa gerektir. Öyleyse, bu anı çok iyi değerlendirmeniz için anlayarak hızlı okumayı öğrenmek, bu sayede tüm soruları hızla okumak ve hızlıca cevaplamak gerekecektir.

2009 yılında 120 kişilik üniversite adayı ile yaptığımız bir çalışmanın sonuçlarına göre, anlayarak hızlı okumayı bilmeyen bir okuyucu, üniversite sınavında bir soruyu okumak için ortalama 47 saniye harcamaktadır. Okuduğu soruya doğru cevap vermek için, ortalama 11 saniye muhakeme süresi kullanmakta ve yine ortalama 2 saniye, cevap kağıdına şıkları işaretlemek için zaman harcamaktadır.

Oysa anlayarak hızlı okumayı öğrenen ve okuma hızını dakikada 600 kelimeye çıkartan bir okuyucu, üniversite sınavında bir soruyu okumak için, ortalama 15 saniye harcamaktadır. Okuma hızını dakikada 800 kelimeye çıkartanların ise, bir soruyu okumak için harcadıkları süre 12 saniyeye düşmektedir.

Demek ki, anlayarak hızlı okumayı öğrenen ve hızlı okuma tekniklerini dakikada 800 kelime okuma hızıyla kullanan bir okuyucu, üniversite sınavındaki soruları okumak için rakiplerinin kullandığı zamanın sadece dörtte birini kullanmaktadır. Bunu bir başka şekilde şöyle ifade edebiliriz:

Anlayarak hızlı okumayı bilmeyen bir okuyucu, üniversite sınavında bir soruyu okumak için ortalama 47 saniye harcadığından, 180 sorunun yer aldığı bir sınavda 180*47=8640 saniyeyi okumak için kullanmaktadır. Bu da 8640 saniye / 60 = 141 dakika etmektedir. Yani anlayarak hızlı okumayı bilmeyen bir kişi, üniversite sınavında 3 saatlik sürenin 2 saat 21 dakikasını okuma için kullanmaktadır. Buna karşılık okuduklarını muhakeme etmek ve doğru cevabı bulmak için kullanabildiği süre ise 180 soru * 11 saniye (ortalama muhakeme süresi) = 1980 saniye = 33 dakikadır.

Oysa anlayarak hızlı okumayı bilen ve dakikada ortalama 800 kelime hızla okuyan bir okuyucu, üniversite sınavında bir soruyu okumak için ortalama 12 saniye harcadığından, 180 sorunun yer aldığı bir sınavda 180*12=2160 saniyeyi okumak için kullanmaktadır. Bu da 2160

saniye / 60 = 36 dakika etmektedir. Yani anlayarak hızlı okumayı bilen bir okuyucu kişi, üniversite sınavında, 3 saatlik sürenin sadece 36 dakikasını okuma için kullanmaktadır.

180 soruluk bir sınavda, her soru için, cevap şıklarını işaretlemenin ortalama 2 saniye tuttuğu göz önüne alındığında, cevap şıklarını işaretlemek için kullandığı toplam süre 6 dakikadır.

Okuma süresi 36 dakika ve cevap şıklarını işaretleme süresi 6 dakika olduğuna göre, kullanılan toplam süre 42 dakika olmaktadır. Üniversite sınavının 180 dakika olduğu göz önüne alındığında, geriye kalan 138 dakika, soruları muhakeme etmek için kullanılabilmektedir.

Buradan şu sonuçlar ortaya çıkmaktadır:

1. Anlayarak hızlı okumayı bilmeyen bir okuyucu, üniversite sınavında, bir soruyu okumak için ortalama 47 saniye harcar. Anlayarak hızlı okumayı öğrenen ve hızlı okuma tekniklerini dakikada 800 kelime okuma hızıyla kullanan bir okuyucu ise, bir soruyu okumak için ortalama 12 saniye süre kullanır.

2. Anlayarak hızlı okumayı bilmeyen bir okuyucu, üniversite sınavında bir soruyu okuduktan sonra, doğru cevabı bulabilmek için, en fazla 11 saniye muhakeme süresi harcayabilirken, anlayarak hızlı okumayı öğrenen ve hızlı okuma tekniklerini dakikada 800 kelime okuma hızıyla kullanan bir okuyucu ise, bir soruyu okuduktan sonra doğru cevabı bulabilmek için ortalama 76,6 saniye muhakeme süresi kullanabilmektedir.

3. Anlayarak hızlı okumayı bilmeyen bir okuyucu, üniversite sınavındaki 180 soruyu okumak için ortalama 141 dakika zaman harcarken, anlayarak hızlı okumayı öğrenen ve hızlı okuma tekniklerini dakikada 800 kelime okuma hızıyla kullanan bir okuyucu ise, üniversite sınavındaki 180 soruyu okumak için sadece 36 dakika zaman harcar.

Böylece anlayarak hızlı okumayı öğrenen ve hızlı okuma tekniklerini dakikada 800 kelime okuma hızıyla kullanan bir okuyucu, anlayarak hızlı okumayı bilmeyen bir okuyucuya göre, tam 105 dakika zaman kazanır.

Demek ki anlayarak çok hızlı okumayı öğrenerek sınava girenler, yarışa bir adım değil, ortalama dört adım önde başlarlar. Başlangıçta avantajlı olurlar.

Çok hızlı okuma tekniklerini öğrenmek ve uygulamak böylelikle zaman içinde zaman kazandırır.

Her gün önüne gelen binlerce evrakı kısa zamanda okumak, değerlendirmek zorunda olan yöneticiler de, anlayarak hızlı okumayı öğrenmek zorundadırlar. Çünkü yöneticilerin okuma ve değerlendirme hızı, diğer birimlerin çalışma hızına tesir edecektir.

Okumayı çok sevdiği hâlde yoğun iş trafiğinde okumaya zaman ayıramayan, okumak için ayırabildiği bir saatte ancak topu topu 30-40 sayfa okuyabilen herkes, günün birinde hızlı okumayı öğrenmek isteyecektir.

Anlayarak hızlı okumayı öğrendiğinizde, elinize aldığınız kitap haftalarca çantanızda, masanızın üzerinde kalmayacaktır.

Siz de dakikada en azından 5-6 sayfa okumaya başladığınızda okumaktan bambaşka bir zevk almaya başlayacaksınız. Böylece okuma alışkanlığınız körelmeyecek, daha da gelişecektir.

Orta boy kitaplarda, yazıların punto büyüklüklerine ve satır arası boşluklara göre, ortalama 30-32 satır yer almaktadır. Yine bu tarz kitap sayfalarında kullanılan ortalama büyüklükteki yazılarda, her satırda ortalama 7 kelime yer almaktadır. Yavaş okuyucular satırdaki kelimeleri tek tek okuduklarından, bu tarz sayfalarda yavaş okuyucuların gözleri ortalama 210 duruş yapmak zorunda kalacaktır. Buna karşılık anlayarak hızlı okumayı öğrenen ve hızlı okuma tekniklerini kullanan bir okuyucu, söz konusu sayfaların her satırında ortalama 2 göz duruşu yapar. 30 satırdan oluşan bir sayfada ise toplam 60 göz duruşu yapar. Bu nedenle, okunulan metinlerin sayfa sayısı esas alındığında anlayarak hızlı okumayı bilmeyenlerin gözleri, anlayarak hızlı okumayı öğrenen ve hızlı okuma tekniklerini kullananların gözlerine göre, daha kısa sürede yorulacaktır.

Hızlı okuyan bir göz daha az hareketle daha çok iş yapar. Daha az yorulur.

Yavaş okuyan kimseler okumaktan zevk almazlar, ya da çok az zevk alırlar. Hızlı okumayı bilmeyen bir kimse, bitmek bilmeyen sayfalar arasında dinlenebilmek için sürekli olarak yeni konu başlıkları arar. Hâlbuki anlayarak hızlı okuyan biri, kitabın sayfa numaralarını veya ara başlıkları kontrol etme gereği duymaz. Çünkü kitabı daha iyi anlayarak okumanın ve bitirmenin zor bir hadise olmadığını bilir.

Hızlı okuyan belli bir göz ritmine sahiptir. Yavaş okuyan bir gözün ise, sağa ve sola kayması mümkündür. Dolayısı ile, yavaş okuyanlarda sıklıkla dikkat dağılır, zihinsel faliyet başka alanlarda yoğunlaşır.

Okuma esnasında gözlerin belli bir ritimle hareket etmesi, bu olumsuzluklara meydan vermez.

İşin ilginci, okumayı sevmediği hâlde çok okumak zorunda kalanlar da, anlayarak hızlı okumayı öğrenmek zorundadır. Çünkü ancak bu sayede, kendisine "yük" gelen okumaktan "kurtulabilir."

4.4. İyi Okumanın Şartları

İyi bir okuma yapabilmek için, en uygun şartların yerine gelmesi gerekmektedir. Okuma için ideal ortamın düzenlenmesinde, şunlara dikkat etmelisiniz:

4.4.1. Oturma Düzeni Seçimi

Otururken size keyif verici ortam hazırlayan çok yumuşak koltuk ya da sandalye bulmanız gerekir. Bunun yanında, oturduğunuzda rahatsızlık hissetmemelisiniz. Oturduğunuz yer ne fazlasıyla sert, ne de fazlasıyla yumuşak olmalıdır.

4.4.2. Aydınlatma

Aydınlatma veya ışık, ideal okumada mühim bir faktördür. Genellikle karanlık ortamlarda okuma yapılmaz. Aydınlık, okumayı kolaylaştıran unsurlardandır.

İdeal aydınlatma ise, sağ veya sol omzunuzun üzerinden okunan objeye yapılır. Aydınlatma ampulünün, masa üzerinde olmasının faydaları vardır. Böyle bir düzende yazı masası, çalışma materyalleri ve koltuk yeterli miktarda ışık alır.

Çalışma odasının aydınlatılması için, farklı fikirler ileri sürülmektedir. Tabanı 2x3 m olan bir odayı aydınlatmak için 200-300 Watt güce ihtiyaç duyulmaktadır.

1-1,5 m'lik bir yazı masasının aydınlatılması için ise, 30 Watt uygun bulunan güçtür. Aydınlatma ile ilgili diğer bir önemli husus da, aydınlatma objelerinin göz ile doğrudan doğruya karşı karşıya gelmemesidir. Gözler, özellikle okurken ampulden korunmalıdır.

4.4.3. Okuma Ortamı

Sessiz ve dikkatinizi tam olarak toplayabileceğiniz bir ortamı seçiniz. Gerek hızlı okuma materyalleri ile ilgili çalışmalarımızı tamamlarken, gerekse diğer zamanlarında, okumaya tamamen durgun ve sessiz bir ortamda yapınız. Sesler, sizin dikkatinizi dağıtıp, çalışma programınızın kesintiye uğramasına sebep olabilir.

4.4.4. Okuma Açısı

Gözlerinizle, okuduğunuz materyaller arasındaki açıyı iyi ayarlayınız. Okunulan materyallerle, göz arasındaki açının çok önemli olmadığını söyleyenler çıkabilir. Bu inancın temeli yoktur. Göz açısı ayarlanmadığında vücut, materyalin verimli okunabilmesi için ideal durumdan uzaklaşır. Vücut konsantrasyonu bozulur. Göz ile obje arasında yapılması gereken açı, 50-80 derece arasında değişir. En ideal açı ise, 70 derecedir. Gözünüzle obje arasındaki açıyı ayarlayabilmek için, okuduğunuz

materyalin durumunu değiştirmeniz gerekir. Böylelikle, vücut konsantrasyonunuzun bozulmasının önüne geçmiş olursunuz.

4.4.5. Göz Yorgunluğu

Okurken, gözleriniz çok yoğun bir çalışma ortamında bulunduğundan çok yorulur. Görme kusuru olanların gözlerinin yorulması, daha çabuk olur. Yavaş okuyan insanların gözleri de, çabuk yorulur. Çünkü yavaş okumada göz bir sayfada 1000-1200 duruş yaparsa, hızlı okumada gözün yaptığı duruş sayısı 300-400'e düşer. Böylelikle göz daha az yorulur. Demek ki, okurken gözlerimizin daha az yorulması için, hızlı okuma tekniklerini benimsemeliyiz.

Yorulan gözlerinizi dinlendirmek için, iki tür egzersiz söz konusudur. Birincisi gözünüzün yorulduğu anda okumayı keserek okuduğunuz sayfadaki boşluklara, duvara veya sade boyalı bir objeye gözünüzü kısa bir süre dikmenizdir. Karmaşık desenler, çeşitli renklerin hâkim olduğu zeminlere göz dikilirse, yorgunluk devam eder. Söylediğimizi kısa bir süre tatbik ettiğinizde gözlerinizin dinlendiğini göreceksiniz.

İkincisi, "avuç işi ile yumuşatma" metodudur. Bu metotta, gözleriniz yorulduğunda, okumaya ara vermeniz istenir. Avuç içlerinizi göz yuvarlarınızın üzerine, gözlerinize tam bir karartma yapacak şekilde fazla bastırmayacak şekilde koyunuz. Avuç içinizin tabii ısısı ile, gözleriniz yumuşayacak ve gevşeyecektir.

Bunu yaparken ilk anda, karanlığın içindeki gözlerinizin önünde ışık parlaması olacaktır. "Işık duygusu" adı verilen bu hadise sona erdiğinde de, gözünüzü karanlıkta tutmaya devam ediniz. Tam gevşemeyi hissettiğinizde, yeniden okumaya başlayabilirsiniz.

Okuduğunuzda yarım baş ağrısı, alnınızda gerilme, gözlerinizde çabuk yorulma, verdiğimiz egzersizlere rağmen devam ediyorsa göz doktorunuza görününüz. Gözlerinizi yormamak için tavsiyelerimize kulak veriniz. Gözlerinizin sağlığı, takdir edeceğiniz gibi mühim bir konudur. Bunun için şu tavsiyelere uymalısınız:

1. Okumalarınızı gün ışığında veya gün ışığına yakın sayılan fluoresan lambaları ile yapınız.

2. Okurken yeni konu başlıklarına geldiğinizde gözünüzü bir müddet kapatın ve başınızı arkaya doğru yaslayınız. Bu süre, yarım dakika kadar olabilir.

3. Gözlerinizde ağrı hissettiğinizde, gözünüze biraz önce belirttiğimiz göz masajını yapınız.

4. Görme sinirlerinizin kasılmaması için, aynı konu üzerinde uzun zaman kalmayınız.

5. Gözleriniz sizi yoruyorsa, okumaya ara veriniz. Bir müddet uyuyunuz. Gözleriniz uyku ile çok iyi dinlenebilir.

6. Uykunun ve diğer tavsiyelerimizin göz yorgunluğunu gidermediği söz konusu olduğunda, göz doktorunuza görününüz.

4.4.6. Göz Esnekliği Kazanmak

Gözlerinize esneklik kazandırınız. Göz esnekliği, özellikle göz gezdirme tekniklerinin uygulanmasında önemlidir. Gözlerinize esneklik kazandırabilmek için gazete ve dergi sütunlarını kullanınız. Yapmanız gereken şey, sütunların her satırındaki ilk ve son kelimelerini okuyarak ilerlemedir. Bu alıştırmada, göze ait fark etme alanlarını kullanamayız. Ama gözümüz metnin satırları üzerindeki hareketinde ve alt satırlara geçişte ustalık kazanmış olur. Bu çalışmanın, dikkati geliştirmek ve kelimeler arasında bağlantı kurmak için faydalı yanları vardır. Bu egzersizin her gün bir gazete haberinde uygulanması, göz hızının sürekli korunmasına yardımcı olur.

Gözlerinizin ideal bir esneklik kazanması, ideal okuma ortamında yeni okuma alışkanlığını kazanabilmesi için, yazarın organize ettiği toplam 15-18 saatlik kurs dilimi kâfi gelmektedir.

Tabii bu arada kurs süresince, kurs saatleri dışında da en az birer saatlik alıştırma yapmak gerekiyor. Bu kurslarda ve çalışma zamanlarında yazarın düşünce yapısının yakalanması, metnin tam kavranması,

ana fikrin tam olarak anlaşılması, işaret ve kelimelerin eksiksiz anlaşılması, yavaş okuma alışkanlıklarını terketme teknikleri, bilgisayarla hızlı görme alışkanlıklarının kazanılması, bilgisayarla blok okuma yönteminin elde edilmesi, bilgisayarla geniş alanı görme teknikleri, gözün belli düzende şekillere göre okuma alışkanlığını kazanması, yeterli zenginlikte kelime hazinesine sahip olunması, ritmik görme ve blok okuma alışkanlıklarının kazanılması sağlanıyor.

Hızlı okuma egzersizlerinde karşılaşabileceğiniz sorunlarınız için, en geç, ayda bir güncellenen internet sayfalarımıza müracaat edebilirsiniz.

4.5. Okumanızı Değerlendirin

Okumanızı değerlendirdiğinizde, okuma ihtiyaçlarınızı tam olarak belirleyebilirsiniz. Bu test, gerçekten hızlı okumaya ihtiyacınız olup olmadığına karar vermenize yardımcı olacaktır.

1.Kolaylıkla hatırlıyor musunuz?

□ Evet □ Hayır □ Bazen

2.Kolaylıkla unutuyor musunuz?

□ Evet □ Hayır □ Bazen

3.Dikkatiniz çabuk dağılıyor mu?

□ Evet □ Hayır □ Bazen

4.Okurken hayal kuruyor musunuz?

□ Evet □ Hayır □ Bazen

5.Okurken gözünüzde ağrı oluyor mu?

□ Evet □ Hayır □ Bazen

6.Okurken gözleriniz sulanıyor mu?

□ Evet □ Hayır □ Bazen

7.Bir anda tek kelime mi okuyorsunuz?

□ Evet □ Hayır □ Bazen

8.Bir anda iki kelime okuduğunuz oluyor mu?

□ Evet □ Hayır □ Bazen

9.Kelime anlama bilginiz iyi mi, orta mı, kötü mü?

□ Evet □ Hayır □ Bazen

10.Kelime anlama bilginizin gelişmeye ihtiyacı var mıdır?

□ Evet □ Hayır □ Bazen

11.Kelime dağarcığınızın kâfi olduğuna inanıyor musunuz?

□ Evet □ Hayır □ Bazen

12.Kelime dağarcığınızda bulunmayan kelimeleri okurken yavaşlıyor musunuz?

□ Evet □ Hayır □ Bazen

13.Yazarın amacını anlıyor musunuz?

□ Evet □ Hayır □ Bazen

14.Yazarın amacını sık sık kaçırıyor musunuz?

□ Evet □ Hayır □ Bazen

15.Okuma dürtüleriniz okuma motivasyonunuzu ve konsantrasyonunuzu etkiliyor mu?

□ Evet □ Hayır □ Bazen

16.Okuma dürtülerinizin okuma anında etkinliğini kaybettiği oluyor mu?

□ Evet □ Hayır □ Bazen

17.Okumaktan zevk alıyor musunuz?

□ Evet □ Hayır □ Bazen

18.Çok hızlı mı okuyorsunuz?

□ Evet □ Hayır □ Bazen

19.Çok yavaş mı okuyorsunuz?

□ Evet □ Hayır □ Bazen

20.Okuma hızınızı okuma metinlerine göre mi ayarlıyor sunuz?

□ Evet □ Hayır □ Bazen

21.Okuduğunuz şeyin büyük bir bölümünü mü anlıyorsunuz?

□ Evet □ Hayır □ Bazen

22.Okuduğunuz şeyin çok az bir bölümünü mü anlıyorsunuz?

□ Evet □ Hayır □ Bazen

23.Kolay metinleri okumak size zevk veriyor mu?

□ Evet □ Hayır □ Bazen

Testi tamamladıysanız değerlendirmeyi yapmaya başlayalım.

Evet sayısı

1-7 Arasında : Hızlı okuma ihtiyacınız düşük

8'den Fazla : Hızlı okuma ihtiyacınız yüksek

Hayır sayısı

1-5 Arasında : Hızlı okuma ihtiyacınız yüksek

6-10 Arasında : Hızlı okuma ihtiyacınız orta seviyede

10'dan Fazla : Hızlı okuma ihtiyacınız düşük

Bazen sayısı

1-7 Arasında : Hızlı okuma ihtiyacınız düşük

8'den Fazla : Hızlı okuma ihtiyacınız orta seviyede

10'dan Fazla : Hızlı okuma ihtiyacınız yüksek

BÖLÜM 5

OKUMA HIZI VE ANLAMA PUANI ÖLÇÜMÜ

5.1. Okuma Hızı Tespitinde Yanlışlar

Elinize aldığınız herhangi bir yazıyı (makale, fıkra, deneme vb.) anlayarak okuyup bitirme sürenize okuma hızı denir. Okuma hızı denilince, her nedense, eldeki yazıyı sesli olarak, belirlenen zaman diliminde okumak anlaşılıyor.

Öteden beri, anlayarak hızlı okumayı bilmeyen öğretmenler, okullarımızda öğrenciler arasında en hızlı okuyanı tespit etmek için genellikle şu çalışmayı yapıyorlar:

Öğrencilerin eline okumasını istedikleri bir metin veriyorlar. Metni sesli ve gayet hızlı bir şekilde okumasını istiyorlar. Bu arada, bir dakikalık süre tutuyorlar. Okuma esnasında öğrencilerin yanlış okudukları kelimeleri ve okumadıkları kelimeleri hariç tutarak kaç kelime okuduklarını sayıyorlar ve kendilerince en hızlı okuyanı tespit ediyorlar.

Bu yöntem tümüyle yanlıştır.

5.2. Okuma Hızının Belirlenmesi

Okuma hızının tespitinde çok farklı kriterler kullanılıyor. Ancak genellikle, bir dakikalık okuma süresinin kullanılması ve okuduğunu anlama puanının sorularla tespit edilmesi yöntemi kabul görmektedir.

Bu yönteme göre, ilk olarak aktüel ya da basit metin olarak adlandırabileceğimiz günlük gazeteler veya haftalık-aylık dergilerden, okuyucu kendisi için kolay bulduğu bir metni seçer. Gerek bu denemede gerekse diğer metinlerde, seçilen metinlerin bilgi yüklü olmasına dikkat edilir. Somut bilgilerin yer aldığı metinler seçilir.

Bu metinde bir dakikalık süre için okuma yapılır. Okuma süresi tamamlandıktan sonra, metinde yer alan hususlarla ilgili olarak, kendisine yöneltilen sorulara cevap verilir.

Sorulara verilen cevaplar, kişinin okuduğunu anlama puanı olarak ortaya çıkar. Daha sonra okumuş olduğu metinde bulunan kelimeleri, baştan başlamak sureti ile tek tek sayar. Bu da, kişinin kaç kelime okuduğunu anlaması için yapacağı bir işlemdir. Bilgisayarda kullandığınız Word programında, kelime sayacını kullanarak, okuduğunuz kelimeyi kolaylıkla saydırabilirsiniz.

Biraz sonra bu şekilde üç metin okuyacaksınız. Metni okuduktan sonra da hatırımızda kalanları bir yere not edeceksiniz. Kronometrenizi lütfen hazırlayınız.

Okuma hızınızı internet üstünden test etmeniz de mümkündür. Eğer istiyorsanız www.hizlioku.org adresine giderek "Okuma Hızı Testi" başlığına tıklayabilirsiniz. İlgili başlık altında, okuma hızınızı belirleyebileceğiniz gibi, okuduğunuz metne ilişkin anlama puanınızı da test edebilirsiniz.

5.2.1. Okuma Testi Örneği

Aşağıda verilen metni, bildiğiniz yöntemlerle en hızlı ve en iyi anlayacak şekilde, süre tutarak okuyunuz. Süre bittiğinde, dakikada kaç kelime okuduğunuzu hesaplayınız. Okuma bittiğinde metinle ilgili anlama puanınızı ölçmek üzere, çeşitli sorular sorulacağını unutmayınız.

Dr. Muhsin Kadıoğlu

Toplam Kelime Sayısı: 284

Okuma Süresi: .....

(@ İşaretinin Sırrı)

@ internet'in hayatımıza girişiyle birlikte en sık kullandığımız işaret oldu. Peki bu sembolün neredeyse 500 yıllık bir tarihi olduğunu biliyor muydunuz?

Internet'in hayatımıza girişiyle birlikte en sık kullandığımız işaret oldu. Amatör kullanıcılar, şirketler, ünlüler, politikacılar hemen hemen herkes bir e-mail adresi alarak isminin arkasına @ işaretini yerleştirdi. Peki bu sembolün neredeyse 500 yıllık bir tarihi olduğunu biliyor muydunuz?

@, e-mail adresinin bir parçası olarak ilk kez 1971 yılında Ray Tomlinson tarafından kullanıldı. Bilgisayar mühendisi Tomlinson kendisine gönderdiği ilk elektronik mesajı kısaca ifade etmek için @ işaretini seçti. Peki neden @? *"Klavyede kimsenin adında kullanılmayan ve karışıklığa yol açmayacak bir işaret aradım"* diyen Ray Tomlinson @ işaretini bu yüzden kullandığını belirtiyor.

İlk Keşişler mi Kullandı?

Peki bu işaret bilgisayar klavyelerinde nasıl kullanılmaya başlandı?

Dilbilimciler bu noktada ikiye ayrılıyor. Bazılarına göre ilk olarak Ortaçağın başlarında, el yazmaları üzerinde çalışan keşişler tarafından kullanıldı.

Keşişlerin @ işareti, içinde, tarafına doğru, yanında anlamlarına gelen Latince kelime adı temsil ediyordu.

Dilbilimcilerin büyük bir çoğunluğu @ işaretinin daha yakın bir tarihe, 18. yüzyıla ait bir buluş olduğunu düşünüyor.

Uzmanlara göre @, o tarihte birim başına verilen fiyatı temsil eden ticari bir semboldü. 5 elma @ 10 peni denildiğinde, 5 elmalık bir biri-

min 10 peniye satıldığı ifade ediliyordu. Ancak, İtalyan bir araştırmacı, 14. yüzyıla ait bazı ticari Venedik belgelerinde belirgin bir şekilde @ işaretinin kullanıldığını ortaya çıkardı.

Bu belgelerde işaret, anfora ya da küpü sembolize eden bir miktar ölçüsü olarak kullanılıyordu.

Giorgio Stabile adlı araştırmacı ayrıca 1492 tarihli bir Latince-İspanyolca sözlükte anforanın bir ağırlık ölçüsü olan arrobaya çevrildiğini keşfetti.

Bunların sonucunda @ işareti ticari a olarak 1885'te, yazı makinelerinin ilk örneği olan Underwood'un klavyesindeki yerini aldı.

O tarihten yaklaşık 80 yıl sonra da, bilgisayar klavyelerine e-mail işareti olarak geçiş yaptı.

5.2.1.1. Okuma Hızınızı Değerlendirmek

Birinci okuma testi olarak verilen metinde toplam 284 kelime mevcuttur. Bu metni 107 saniyede okuduğunuzu düşünelim. Böyle bir durumda "107 saniyede 287 kelime okuduğuma göre, 60 saniyede kaç kelime okurum?" şeklinde küçük bir denklem kurarak dakikada kaç kelime okuduğunuzu hesaplayabilirsiniz.

Bu örnekte hesap şöyle yapılır:

287*60/107= 160,93 yani 164 kelime okudunuz demektir.

5.2.1.2. Okuduğunuzu Anlama Puanınızı Ölçmek

Yukarıda okuduğunuz metinle ilgili olarak aşağıda, boşluk doldurmalı bazı sorular sorulmuştur. Boşlukları doldurunuz. Daha sonra cevaplarınızı, hazırladığımız cevaplarla karşılaştırarak anlama puanınızı hesaplayacaksınız.

5.2.2. Anlama Testi Örneği 1

1.@ .....'in hayatımıza girişiyle birlikte en sık kullandığımız işaret oldu. Peki bu sembolün neredeyse ..... yıllık bir tarihi olduğunu biliyor muydunuz?

2.@, e-mail adresinin bir parçası olarak ilk kez ..... yılında Ray .....tarafından kullanıldı.

3.....mühendisi Tomlinson kendisine gönderdiği ilk elektronik mesajı ..... ifade etmek için @ işaretini seçti.

4. Bu işaretin bilgisayar klavyelerinde nasıl kullanılmaya başlandığı konusundaki görüşlere göre, ilk olarak ..... başlarında ..... üzerinde çalışan keşişler tarafından kullanıldı.

5.Keşişlerin @ işareti, "....." anlamlarına gelen ..... kelime adı temsil ediyordu.

6.....büyük bir çoğunluğu @ işaretinin daha yakın bir tarihe, ... yüzyıla ait bir buluş olduğunu düşünüyor.

7.Uzmanlara göre @, o tarihte .....temsil eden ticari bir semboldü.

8.5 elma @ 10 peni denildiğinde, ...satıldığı ifade ediliyordu.

9. Bir .....araştırmacı ..... yüzyıla ait bazı ticari ..... belgelerinde belirgin bir şekilde @ işaretinin kullanıldığını ortaya çıkardı.

10.Bu belgelerde işaret ..... ya da ..... sembolize eden bir miktar ölçüsü olarak kullanılıyordu. Giorgio Stabile adlı araştırmacı ayrıca 1492 tarihli bir .....sözlükte anforanın bir ağırlık ölçüsü olan arrobaya çevrildiğini keşfetti.

11.Bunların sonucunda @ işareti .....olarak .....'te, yazı makinelerinin ilk örneği olan .....'un klavyesindeki yerini aldı.

12.O tarihten yaklaşık .....yıl sonra da bilgisayar klavyelerine e-mail işareti olarak geçiş yaptı.

5.2.2.1. Anlama Puanınızı Değerlendirmek

Okuduğunuz eserde, toplam 12 soruda 26 ana bilgi sorulmuştur. Her soru 100 puan üzerinden 25 puana karşılık gelmektedir. Boşlukları doldurduktan sonra cevaplarınızı kontrol ediniz.

Doğru cevaplarınızın her biri için kendinize 25 puan veriniz. Elde ettiğiniz cevap puanlarını toplayıp 6'ya bölünüz. Çıkacak rakam, bu metne ilişkin anlama puanınızı verecektir.

5.2.2.1.1. Cevaplar

1.İnternet, 500

2.1971, Tomlinson

3.Bilgisayar, kısaca

4.Ortaçağ, el yazmaları

5."içinde, tarafına doğru, yanında", Latince

6.Dilbilimciler, 18.

7.birim başına verilen fiyat

8.5 elmalık bir birimin 10 peni

9.İtalyan, 14., Venedik,

10.anfora, küp, Latince-İspanyolca

11.ticari a, 1885, Underwood

12.80

5.2.3. Okuma Testi Örneği 2

İkinci olarak kişinin bilgi birikiminin ne çok zayıf ne de çok yüksek olduğu bir metin seçilir. Bu metin de, kültürel metin olarak adlandırılır. Okuyucu verilen metnin tamamını okur. Bu esnada süre tutar. Okuduğu metinden kendisine sorulan sorulara cevap verir. Daha sonra küçük bir hesapla dakikada kaç kelime olduğunu bulur. Diyelim ki, aşağıdaki metni 196 saniyede okumuşsa "196 saniyde 67 kelime okuduğuna göre 60 saniyede kaç kelime okudum" gibi küçük bir hesaplama yapar. Böylece okuma hızını bulur.

Toplam Kelime Sayısı: 687

Okuma Süresi: .....

Günümüzde Türklerin Entellektüelleri Kimler?

Rusya'da şu sıralarda "kafa adam"ların kim oldukları sorgulanıyor. Yani, "Rusya'nın beyinleri, aydınları, yani entelektüelleri kimler?" sorusuna cevap aranıyor.

Rusya'daki tartışmaları izlerken, olayın Türkiye ve Türk Dünyası boyutunu düşündüm. Acaba Türkiye ve Türk Dünyası'nın entellektüelleri kimler? Daha da önemlisi, Türklüğün entellektüelleri kimler?

Dilerseniz önce Rusya'daki tartışmaları hatırlayalım. Sonra, benzer bir tartışmayı biz de açalım.

"Entelektüel" ne demektir?

Bu kavramın, akla ilk gelen tanımı olan "eğitimli insan", kelimenin anlamını vermekte son derece basit kalıyor. Fransızca, "intellectuel" kelimesinden türemiş olan "entellektüel" kavramının İngilizcede "akıllı", "aydın", "alim", "bilgili", "düşünür", "fikir adamı", "çok okumuş", "zeki", "yüksek zeka sahibi" gibi anlamları var.

Entellektüelin Osmanlı Türkçesindeki karşılığı için "alim" denebilir. Günümüzde kullanılan "aydın" kelimesi, "entelektüel"i tam manasıyla karşılamıyor. En yalın karşılığı "düşünür" olarak görülse de, Türkçedekine en yakın anlamın ise "münevver" kelimesinde olduğu anlaşılıyor.

Türk Dil Kurumu'nun eş zamanlı sözlüğü "entelektüel" kelimesinin ideal kullanılışına örnek olarak, Nazım Hikmet Ran'ın, "Kan Konuşmaz"ındaki "Senin gibi entellektüeller dejenere ediyor bu milleti" dizesini örnek veriyor.

Demek ki, "entelektüel" kelimesinin Türkçe'de "milli aydın"dan çok, "başkalarına hayranlık besleyen", "milletini hâkir gören" gibi anlamları olduğu gibi; "Batıcı" ve "evrenseliyetçi" gibi anlamları da var.

Rusya'da ise "entellektüellik" "modernleşme" olarak algılanıyor. Bu nedenle, Rusya'yı Batı tarzı düşünceyle tanıştıran Çar 1. Petro, "entelektüellerin atası" kabul ediliyor.

Rusya'da, 1917 Ekim Devrimi öncesinde devlet ve vatandaşlar, entelektüel sınıfa kuşkuyla bakarmış. Devrim sonrasında ise Bolşevikler, entellektüeller için, hakaret anlamı da içeren "zümre" ya da "tabaka" terimini kullandılar. Ekim Devriminin lideri Lenin, daha da açık bir tanımlamayla entellektüellerden "pislik" diye söz etmişti. Komünizm karşıtı yazar Aleksandr Soljenitsin, 70 yıl sonra Lenin'le aynı fikirde buluşmuş ve ve Sovyet entelektüelleri "ideolojik fahişelik"le suçlamıştı.

Soljenitsin, "Rus entelektüel sınıfı öldü" demişti. Şimdilerde gazeteci Pyotr Romanov, "Tek bir gerçek entelektüelimiz bile kalmadı" şeklindeki ifadesiyle tartışmaları yeniden alevlendirdi. Romanov "entelektüel" kişiyi "düşünerek çevresi, yani toplum için yarar sağlamaya çalışan kişi" olarak tanımlıyor. Türkiye'deki genel gidişe, devlete ve temsilcilerine, topluma, bireylerin davranışına, önceliklerine ve medyaya baktığımızda "entelektüel bir ortam"dan söz etmek, öne çıkan şahısların "entellektüel" olduklarını söylemek mümkün müdür?

Toplumda, siyasette, medyada ahlaki ve kültürel yozlaşma had safhada demek, abartı olmaz. Türkiye ve Rusya'nın ortak sorunu "entelektüel sınıf" diye bir sınıf olmaması. Dostoyevski, düşünürleri kastederek

"zaten, biz topu topu bin kişiyiz" derken, bir ülkedeki entellektüel sayısının onbinlerce olmadığına vurgu yapmıştı. Ancak, Türkiye'deki entellektüel kısırlık öylesine fazla ki, sayıyı yüzlerle ifade etmek bile mümkün değil.

Türkiye'deki ve Rusya'daki entellektüellerin ortak yanları var: Rus ve Türk entellektüeller ülkelerinde yaşamak yerine, başka ülkelerde yaşamayı tercih ettiler. Kabarık banka hesaplarına, lüks yazlık ve kışlık villlara, genç ve güzel kadınlara, gösterişli yaşama teslim oldular. Doğdukları ve kendilerini yetiştiren ortama, vatana yabancılaştılar. Toplumun yararı yerine, dizginlenemeyen kişisel hırslarına yenik düştüler.

Ülkelerini terk etmeyenler ise, yabancı ülkelere giden entellektüellerden daha yararlı ve daha yıkıcı olmaya başladılar. Kabarık banka hesaplarının, lüks yaşamın, her yaz bir kaç ülkede beş yıldız tatil yapmanın yolunu, yabancı devletlerin borazanlığını yaparak elde etmeye başladılar.

Korkunç bir çıkmaz, korkunç bir değişim bu.

Osmanlı'da "devşirme" vardı. Başka pek çok ülkede de, "devşirme" benzeri sistemler kurulmuştur. Ancak, kendi kendini devşiren aydınlarla günümüzde karşılaşıyoruz.

Entellektüeller vatanlarından ve toplumlarından uzaklaşınca, kendi kendini devşiren aydınlarla, şov dünyasının genç kızları ve günümüzün anneanneleri, babaanneleri entellektüel olmaya soyundular. Ticari ahlaktan siyasi ahlaka; bilimsel ahlaktan bilişim ahlakına kadar tüm alanlarda hızla süregelen yozlaşmayla, bizlere "seçilmiş entellektüel zümre" kabul ettirilmeye çalışılıyor.

Özgürlük ve yaratıcılık; değişim ve dönüşüm dinamizmi, dayatılan entellektüel zümrenin baskılarına baş eğip "haklısınız" denilmezse, oracıkta boğazlanıyor. Küresel köye dönüşen, dönüştürülen Türk şehirlerinde özgün Türk evi bulmak hayal gibi.. Özgün Türk müziği, popüler müzik rüzgarında eritilmek isteniyor. Özgün Türk yemekleri, Amerikan menşeli hızlı yiyeceklerin baskısında..

Bu küresel yozlaşmadan olumsuz etkilenmeyen hangi alan var ki?

Bundan yüz yıl önce münevver olarak adlandırılan Gökalp vardı. Gaspıralı vardı. Mehmet Akif vardı.

Peki, günümüzde kim var?

Sahip olduğumuz siyasi görüşü bir yana bırakarak "gerçek bir alim. Gerçek bir filozof" dediğimiz bir kişi var mı?

Batılı ifadesiyle "entellektüel"i, bizdeki ifadesiyle "münevver"i olmayan bir toplumun, bir ülkenin siyasi, sosyal, ekonomik ve diğer sorunlarına "milleti tatmin edecek" çözümler üretmesi mümkün müdür?

Dr. Muhsin Kadıoğlu

5.2.3.1. Anlama Testi

1. Fransızca, "....." kelimesinden türemiş olan "entellektüel" kavramının İngilizce'de çok çeşitli anlamnları var.

2. Entellektüelin Osmanlı Türkçesindeki karşılığı için "....." denebilir.

3. "Entelektüel"in yalın karşılığı "....." olarak görülse de, Türkçedekine en yakın anlamın ise "....." kelimesindedir.

4. Türk Dil Kurumu'nun eş zamanlı sözlüğünde "entelektüel" kelimesinin ideal kullanılışına örnek olarak,..... .....'ın, "Kan Konuşmaz"ındaki "Senin gibi entellektüeller dejenere ediyor bu milleti" dizesini örnek veriyor.

5. "Entelektüel" kelimesinin Türkçe'de "milli aydın"dan çok, "başkalarına hayranlık besleyen", "milletini hakir gören" gibi anlamları olduğu gibi; "....." ve "....." gibi anlamları da var.

6. Rusya'da ise, "entellektüellik" "....." olarak algılanıyor.

7. Çar 1. Petro, "....." kabul ediliyor.

8. Rusya'da, 1917 Ekim Devrimi sonrasında Bolşevikler, entellektüeller için, hakaret anlamı da içeren "....." ya da "....." terimini kullandılar.

9. Ekim Devriminin lideri Lenin daha da açık bir tanımlamayla entellektüellerden "....." diye söz etmişti.

10. Komünizm karşıtı yazar Aleksandr Soljenitsin, 70 yıl sonra Lenin'le aynı fikirde buluşmuş ve ve Sovyet entelektüelleri "....."le suçlamıştı.

11. Soljenitsin, "....." demişti.

12. Romanov "entelektüel" kişiyi "düşünerek çevresi, yani ....." olarak tanımlıyor.

13. Türkiye ve Rusya'nın ortak sorunu "....." diye bir sınıf olmamasıdır.

14 ....., düşünürleri kastederek zaten biz "....." derken, bir ülkedeki entellektüel sayısının onbinlerce olmadığına vurgu yapmıştı.

15. Türkiye'deki entellektüel kısırlık öylesine fazla ki, sayıyı ..... ifade etmek bile mümkün değil.

16. Osmanlı'da "....." sistemi vardı. Başka pek çok ülkede de "devşirme" benzeri sistemler kurulmuştur. Ancak, ... aydınlarla günümüzde karşılaşıyoruz.

17. Ticari ahlaktan siyasi ahlaka; bilimsel ahlaktan bilişim ahlakına kadar tüm alanlarda hızla süregelen yozlaşmayla bizlere "....." kabul ettirilmeye çalışılıyor.

18. .....e dönüşen, dönüştürülen Türk şehirlerinde özgün Türk evi bulmak hayal gibi.. Özgün Türk müziği popüler müzik

rüzgarında eritilmek isteniyor. Özgün....., Amerikan menşeli hızlı yiyeceklerin baskısında..

19. Bundan yüz yıl önce münevver olarak adlandırılan..... vardı. ..... vardı. ..... vardı. Peki, günümüzde kim var?

20.Sahip olduğumuz siyasi görüşü bir yana bırakarak "....." dediğimiz bir kişi var mı?

21.Batılı ifadesiyle "entellektüel"i, bizdeki ifadesiyle "....."i olmayan bir toplumun, bir ülkenin siyasi, sosyal, ekonomik ve diğer sorunlarına "milleti tatmin edecek" çözümler üretmesi mümkün müdür?

22.Metnin yazarı ..... dur.

5.2.3.1.1. Cevaplar

1.intellectuel

2.Alim,

3.Düşünür, münevver

4.Nazım Hikmet Ran

5.modernleşme

6.entelektüellerin atası

7.Batıcı, evrenseliyetçi

8.Zümre, tabaka

9.pislik

10.ideolojik fahişelik

11.Rus entelektüel sınıfı öldü

12.toplum için yarar sağlamaya çalışan kişi

13.entelektüel sınıf

14.Dostoyevski, zaten biz topu topu bin kişiyiz

15.yüzlerle

16.Devşirme, kendi kendini devşiren

17.seçilmiş entellektüel zümre

18.Küresel köy, Türk yemekleri

19.Gökalp, Gaspıralı, Mehmet Âkif

20.gerçek bir âlim veya gerçek bir filozof

21.münevver

22.Muhsin Kadıoğlu

5.2.3.1.2. Anlama Puanınızı Değerlendirmek

Okuduğunuz eserde size toplam 22 soru sorulmuştur. 22 soruda 30 ayrı boş alan mevcuttur. Buna göre, her boş alana vereceğiniz doğru cevap 20 puana karşılık gelmekte ve toplam 600 puanlık soru oluşmaktadır. Boşlukları doldurduktan sonra cevaplarınızı kontrol ediniz.

Doğru cevaplarınızın her biri için kendinize 20 puan veriniz. Elde ettiğiniz cevap puanlarını toplayıp 6'ya bölünüz. Çıkacak rakam, bu metne ilişkin anlama puanınızı verecektir.

5.2.4. Okuma Testi Örneği 3

Kelime Sayısı: .....

Okuma Süresi: .....

Milli Alfabeyle Türkçeleştirerek Yazmak

2004 yılının Ekim ayı sonunda imzalanan ilk Avrupa Anayasası öncesinde, Avrupa Birliği'nde çoğu ülke tarafından ortak para birimi olarak kabul edilen Avro'nun yazılması, konusunda imla tartışması yaşanmıştı.

Avro, Avrupa ortak para birimi olsa da, bu adın yazımı Avrupa'daki farklı dillerde çok farklı şekillerde yapılıyor.

Yunanistan'da kullanılan paralarda, Yunanca yazılmış euro kullanılıyor. Slovencede "v" ile yani "evro" şeklinde yazılırken, Litvanya dilinde "euras" olarak yazılıyor. Letonyalılar Avro'yu "eiro" şeklinde yazıyorlar. Macarcada ise, o'ları vurgulu bir şekilde "euroo" şeklinde yazılıyor.

90'lı yıllarda, Avrupa Birliği liderleri para biriminin adının her yerde aynı olması konusunda uzlaşmışlardı. Yunanistan'a ise, alfabesi farklı olduğu için "istisna" uygulanmıştı. Doğu Avrupa ülkelerinin Avrupa Birliği'ne üyelik müzakereleri sırasında avronun yazılış şekli hiç gündeme gelmemişti. Ancak, anayasanın nihaî metninin çevirisi sırasında böyle bir sorun ortaya çıktı!

Yani, dil ve alfabe konusu sadece bizim hassas olduğumuz bir konu değil. Milli kültürüne ve milli kimliğine sahip çıkan herkes; hem dil, hem de alfabe konusunda çekincelere sahip!

Avro'nun yazılışı konusundaki tartışmalarda bir Macar diplomat, en hafif tepkiyle "bir şeyi kendi dilimizde nasıl yazacağımızı bize başkaları öğretemez" demişti.

Litvanya ve Slovenya Avro'yu Avrupa belgelerinde "euro" şeklinde yazmayı kabul ettiler ama, ülke içinde kendi dillerinde yazacaklarına dair "şerh" düştüler.

Macaristan ve Letonya ise, 2010 yılına gelene dek euro'yu ülkelerinin para birimi olarak kabul etmesi beklenmediğinden "euro"yu nasıl yazacaklarını kendilerinin belirlemesi için "ek bildirge" hazırlanmasını kabul ettirdiler.

Bu örnekler bize, Batılı kelimeleri nasıl yazmamız gerektiği konusunda açık ipuçları veriyor. Aslında, milli şuur aşınmasının henüz üst seviyeye çıkmadığı Azerbaycan'da bile olması gereken yapılıyor. Türkiye'de George Bush şeklinde yazılan isim Azerbaycan Türkçesinde "Corc Buş" şeklinde yazılıyor. Bizde Hilary Clinton şeklinde yazılan isim Azerbaycan Türkçesinde "Hillari Klinton" şeklinde Türkçeleştirilerek yazılıyor.

Türkiye'deki milli aydınlar, Batılı kelimelerin nasıl yazılacağına dair mücadeleyi uzunca süre sürdürdüler. Ancak, bu mücadelede mağlup oldukları için, Hilary Clinton yerine "Hilari Klinton" şeklinde yazalım desem; sizlere bile biraz garip gelebilir.

Oysa, dile sahip çıkmasının ana noktalarından biri de; yabancı kelimelerin ne şekilde yazılacağı konusudur. Yabancı kelimelerin milli dilde ve milli alfabeyle yazılması; milli ruh hasletinin de bir göstergesidir.

Türkiye'de etnik ırkçılık yapan Kürtlerin, yüzyıllardır Türkçe olan yer adlarını Türk alfabesinde bulunmayan harflerle yazmaları (örneğin Van yerine Wan, Mardin yerine Mêrdin yazmaları), ısrarla Türk alfabesinde olmayan harfleri kullanarak isimler vermeye çalışmaları, bu konuyu uluslararası yargıya taşımaları; milli alfabe konusunun ne kadar önemli olduğunun açık bir göstergesidir.

Bunun yanında, yabancıların Türklere ne Müslümanlara ait özel kelimeleri nasıl yazdıklarına bakmak da gerekir. Örneğin İngilizcede Hz. Muhammed(SAV)i "Mohammed" ve "Mahomet" şeklinde yazılıyor. Osmanlı, "Ottoman", Selçuklu "Seljuk", Uygur "Uigur", Özbek "Uzbek", Müslüman "Muslim", "Moslem" veya "Mohemmedan" şeklinde milli alfabe kullanılarak ve kelime anlamı milli dile aktarılarak yazılıyor.

Peki, yüzyıllarca önce Türklerin kurdukları köy, kasaba ve kent adlarını Bulgarlar, Yunanlılar ve diğerleri Türkçe olarak mı yazıyorlar?

Hayır!

Hatta, İstanbul'un adını bile hala "Costantinopolis" şeklinde yazmaya ve öylece kabul ettirmeye çalışan bir zihniyet var.

Etnik Kürt ırkçıların ve bölücülerinin alfabe konusunda hassasiyetine karşılık; Atatürk ilke ve inkılaplarından söz eden aydınların yer adları, imla, alfabe ve Türkçe yazım konusundaki duyarsızlığı; üzerinde düşünülmesi gereken bir konu değil midir?

Dr. Muhsin Kadıoğlu

5.2.4.1. Anlama Testi

1. İlk Avrupa Anayasası öncesinde Avrupa Birliği'nde çoğu ülke tarafından ortak para birimi olarak kabul edilen .....'nun yazılması konusunda ..... tartışması yaşanmıştı.

2. Yunanistan'da kullanılan paralarda, ...yazılmış euro kullanılıyor.

3. Slovencede "v" ile yani "....." şeklinde yazılırken, Litvanya dilinde "....." olarak yazılıyor.

4. Letonyalılar Avro'yu "....." şeklinde yazıyorlar. ..... da ise, o'ları vurgulu bir şekilde "euroo" şeklinde yazılıyor.

5. Yunanistan'a, ...farklı olduğu için "istisna" uygulanmıştı.

6. Avro'nun yazılışı konusundaki tartışmalarda bir .....diplomat, en hafif tepkiyle "bir şeyi kendi dilimizde nasıl yazacağımızı bize başkaları öğretemez" demişti.

7 ..... ve ..... Avro'yu Avrupa belgelerinde "euro" şeklinde yazmayı kabul ettiler.ama, ülke içinde kendi dillerinde yazacaklarına dair "şerh" düştüler.

8 ..... ve ..... ise, 2010 yılına gelene dek euro'yu ülkelerinin para birimi olarak kabul etmesi beklenmediğinden "euro"yu nasıl yazacaklarını kendilerinin belirlemesi için "....." hazırlanmasını kabul ettirdiler.

9. Aslında, ...nın henüz üst seviyeye çıkmadığı Azerbaycan'da bile olması gereken yapılıyor.

10. Türkiye'de George Bush şeklinde yazılan isim Azerbaycan Türkçesinde "....." şeklinde yazılıyor. Hilary Clinton şeklinde yazılan isim, Azerbaycan Türkçesinde "....." şeklinde .....yazılıyor.

11. Dile sahip çıkmasının ana noktalarından biri de; yabancı kelimelerin .....konusudur.

12. Yabancı kelimelerin millî .....de ve millî ..... yle yazılması; millî ruh hasletinin de bir göstergesidir.

13. Türkiye'de etnik ırkçılık yapan Kürtlerin yüzyıllardır Türkçe olan yer adlarını Türk alfabesinde bulunmayan harflerle yazmaları (örneğin Van yerine ....., Mardin yerine ..... yazmaları), ısrarla Türk alfabesinde olmayan harfleri kullanarak isimler vermeye çalışmaları, bu konuyu uluslararası yargıya taşımaları; millî alfabe konusunun ne kadar önemli olduğunun açık bir göstergesidir.

14. İngilizcede Hz. Muhammed(SAV) "Mohammed" ve "Mahomet" şeklinde yazılıyor. Osmanlı, ".....", Selçuklu ".....", Özbek ".....", Müslüman "Muslim", "Moslem" veya "Mohemmedan" şeklinde yazılıyor.

15. İngilizcede yabancı kelimeler, millî alfabe kullanılarak ve kelime anlamı .....yazılıyor.

16. Yüzyıllarca önce Türklerin kurdukları ....., ... ve ..... adlarını Bulgarlar, Yunanlılar ve diğerleri Türkçe olarak mı yazıyorlar?

17. İstanbul'un adını bile hala "....." şeklinde yazmaya ve öylece kabul ettirmeye çalışan bir zihniyet var.

18. Etnik Kürt ırkçıların ve bölücülerinin alfabe konusunda hassasiyetine karşılık; Atatürk ilke ve inkilaplarından söz eden aydınların ....., ..., ... ve ..... yazım konusundaki duyarsızlığı; üzerinde düşünülmesi gereken bir konu değil midir?

5.2.4.1.1. Cevaplar

1.Avro, imla
2.Yunanca
3.Evro, euras
4.eiro, Macarca
5.alfabesi
6.Macar
7.Litvanya, Slovenya, şerh
8.Macaristan, Letonya, ek bildirge
9.milli şuur aşınması
10.Corc Buş, Hillari Klinton, Türkçeleştirilerek
11.ne şekilde yazılacağı
12.dil, alfabe
13.Wan, Merdin
14.Ottoman, Seljuk, Uzbek,
15.milli dile aktarılarak
16.köy, kasaba, kent
17.Costantinopolis
18.yer adları, imla, alfabe ve Türkçe

5.2.4.2. Nasıl Değerlendireceksiniz?

Okuduğunuz eserde size toplam 18 soru sorulmuştur. 18 soruda 35 ayrı boş alan mevcuttur. Buna göre her boş alana vereceğiniz doğru cevap 20 puana karşılık gelmekte ve toplam 700 puanlık soru oluşmaktadır. Boşlukları doldurduktan sonra cevaplarınızı kontrol ediniz.

Doğru cevaplarınızın her biri için kendinize 20 puan veriniz. Elde ettiğiniz cevap puanlarını toplayıp 7'ye bölünüz. Çıkacak rakam, bu metne ilişkin anlama puanınızı verecektir.

BÖLÜM 6

YAVAŞ OKUMA ALIŞKANLIKLARINI TERK ETMEK

6.1. Yavaş Okuma Alışkanlıkları Nelerdir?

Hızlı okumaya başlamadan evvel, öteden beri kullandığınız okuma alışkanlıklarınızdaki bazı yöntemlerin, aslında birer yavaş okuma alışkanlığı olduğunu fark etmelisiniz. Bu nedenle yavaş okuma alışkanlıklarını tanımalı ve onları süratle terk etmelisiniz.

Bu alışkanlıkları şimdi başlıklar hâlinde inceleyelim.

6.1.1. Satırdaki Kelimeleri Tek Tek Okumak

Harf harf ve hece hece okumak, hızlı okuma alışkanlığınızı zedeleyebileceği gibi, kelime kelime okumak da size fayda sağlamayacaktır.

Çok özel bazı durumların dışında kelime kelime okuma sizlere zaman kaybettirir ve anlama puanlarınızın düşmesine sebep olur.

Bazı okuma salonlarında kullanılan ışıklı yazıları, televizyondaki haber özetlerinde, ya da işitme özürlüler haber bültenlerinde kullanılan akan yazıları düşününüz. Burada kelimeler, şerit üzerinde arka arkaya akarlar. Şerit üzerinde akan kelimeler aklınızda alışık olmadığınız bir etki bırakır. Burada kelime kelime okumaya mahkâm edilmişsinizdir. Böyle bir durumda aklınızın, arkadan gelecek kelimeyi tahmin etmek için çaba gösterdiğini fark edeceksiniz.

Gözlerinizin kelime kelime okuma alışkanlığından kurtulması zihnî yönden ferahlamanızı sağlayacaktır. Bu durumu, tercümanların yaptıkları çevirilerde de, kolaylıkla fark edersiniz. Yabancı dilden kelime kelime çeviri yapılırsa, yanlış çeviri ortaya çıkar. Kelime kelime okunduğunda

da, okunulan konuda bütünlük sağlanamadığından farklı mesajlarla veya yanlış bilgilerle karşı karşıya kalabiliriz. Bir diğer husus da, satırdaki kelimelerin tek tek okunması durumunda dakikada 350-450 kelimeden daha fazla okunması mümkün değildir.

6.1.2. Yüksek Hızda Göz Ritmi Kullanmamak

Okuyucu, okuma esnasında gözlerine yıllardan beri sadece birkaç komut vermiştir. Bu komutlar "okumaya başla!", "okuma bitti", "geri dön!" gibi, birkaç komuttan ibarettir.

Halbuki hızlı okumada kişi gözlerine "daha hızlı ve ritmik hareket et" komutunun yanında "blok gör" komutunu vermelidir. Hatta komut bu kadarla da kalmamalı, kişi okuma esnasında göz hızının yavaş mı yoksa hızlı mı olduğunu kontrol etmelidir.

Belli zaman aralıklarında da, ritmik göz hareketleri sonucunda ulaşması gereken hızda okuma çalışması yapıp yapmadığını, bir dakikalık süreler kullanarak gözden geçirmelidir.

6.1.3. Ritmik Göz Duruşu Egzersizi Eksikliği

İlerleyen bölümlerde daha açık görebileceğiniz gibi, hızlı okumada gözlerinizi ritmik olarak hareket ettirmek gerekmektedir.

Gözlerin okunacak metinlerde ritmik hareket etmesini sağlamak için, metinler üzerinde gözlerin duruş noktalarına adapte olacağı ritmik göz duruşu çalışmaları yapılmaktadır. Bu çalışmaların yeterince yapılmaması durumunda, okuma esnasında kişi yüksek hızda olmasından dolayı satır aralarını kaybeder. Üst satırdan alt satıra inerken satırları karıştırabilir. Okuma esnasında satır başına gelebilir, satır sonlarına kadar gidebilir. Bu türden olumsuzluklar, ritmik göz duruşu çalışmalarının yeterince yapılmayışından kaynaklanmaktadır.

Ritmik göz duruşu çalışmalarının eksikliği, kişinin anlayarak hızlı okumada ulaşabileceği noktayı da, olumsuz etkilemektedir.

6.1.4. Göz Duruşu Sayısını Fazla Yapmak

Göz duruşu sayısının fazlalığı, daha ziyade ritmik göz duruşunu yeterince yapamayan okuyucularda ortaya çıkmaktadır. Kişi, ritmik göz duruşu çalışması yaparken, gözlerini tanımadığı için okuma esnasında fazla göz duruşu yaptığının farkına varamaz. Yani 6 kelimelik satırı, yavaş okuyucu altı göz duruşuyla okur. Hızlı okumanın ilk basamağında kişi, bir bakışta iki kelime göreceğine göre, 6 kelimelik bir satıra 3 göz duruşu yapması gerekir. Fakat yeterince göz hızı kullanmayan ve ritmik göz duruşu çalışmalarını tamamlamayan birisi, 3 göz duruşu yerine 4 veya 5 göz duruşu yapar. Üstelik 4-5 göz duruşu yaptığının farkında bile olmaz.

6.1.5. İç Ses Engelinden Kurtulamamak

Yavaş okuyucuların hemen hemen tamamında iç ses vardır. Yani okuyucu, okuduklarını içinden tekrarlamadığı sürece, okuduklarını anlamayacağını düşünür. Bu sebeple, iç ses engeli yaratılmış olur.

Yavaş okumada, kişi satırdaki kelimeleri tek tek okuduğu için iç ses engeli o kadar önemli sayılmayabilir. Ancak hızlı okumanın esası blok okumaya dayandığı için, bir bakışta üç kelime gören ve okuyan birisi, üç kelimeyi birden seslendiremeyeceğine göre, iç sesten kurtulması gerekir.

İç ses, çok mühim bir okuma engelidir. Okurken içinizden gelen ses, sizleri daima rahatsız eder, kendine çekmeye çalışır. Sesli okuma başlığında anlattığımız gibi, içinizdeki ses hızı gözlerin görme hızından sonra gelir.

Sesli okumada, bir kelimenin seslendirilmesi bitmeden öteki kelime okunamaz.

İçten sesli okumada, göz ile ses arasında en fazla iki üç kelimelik mesafe bulunur. Göz bu mesafeyi arttıramaz, çünkü kendisini beklemek zorunda hisseder.

İçten sesli okuyuşunuz, heceleyerek, kelime kelime okuma şeklinde olsa bile gırtlağınız hareket etmez. Sadece, zihinden kelimeler veya heceler tekrarlanır. Okunulan kelimelerin söylenişi dinlenir. Bu tür okuma, kelime kelime okuma alışkanlığını canlı tutar ve okunulan metnin genel anlamını kavramayı güçleştirir.

İçten sesli okumada, her ne kadar dudaklarınız kıpırdamıyorsa da, ses telleriniz hareket halindedir. İçten sesli okuma, sesli okumanın bir türüdür.

İçten sesli okumada okuma hızımız en fazla 550 kelimeyle sınırlanır.

İçten sesli okuma alışkanlığından kurtulabilmek için, okurken gırtlağınızı yumuşak bir şekilde parmaklarınızın arasında sıkınız. Bir başka yol da, okurken çiklet çiğnemektir. Çiklet çiğnerken, çiğneyişinizin aynı tempoda olmasına dikkat ediniz. İçinizden sesli okumanızı önleyecek, basit fakat önemli bir yol ise, radyoda dinlendirici bir müzik yayını yapılırken okuma yapmanızdır. Bu yöntemde müzik, kelimeleri seslendirmenizde oluşan sesi duymanızı engelleyecektir. İç sesle okuma yerine, gözlerinizle okuma yapmanızı sağlayacaktır. Belirtilen egzersizleri 1,5 hafta yaparsanız, içten sesli hızlı okuma engelinden kurtulmuş olacaksınız. Bütün bu egzersizler, bazı zamanlarda iç sesi kesmeye yetmeyebilir. Okumada iç sesin tamamen ortadan kaldırılabilmesi için, dakikada en fazla 550 kelimelik hız yakalamak gerekmektedir.

6.1.6. Sesli Okumak

Okurken dudaktan gelen ses sizleri devamlı olarak rahatsız eder, kendine çekmeye çalışır. Okuma, kelimelerin yüksek sesle okunmasıyla öğrenildiğinden, yazılı biçimlerin gözle okunması zaman alır.

Zor bir metinle karşılaşıldığında, bu eski alışkanlık yenilenir. Okuyucu, okuduğunu kavramak için işitme duyusundan destek arar.

Gerek heceleyerek okumada, gerekse kelime kelime okumada anlama güçleşir.

Heceleyerek okumada, bir kelimenin okunabilmesi için hece sayısı kadar göz duruşu yapılır. Böylelikle, okuma hızı inanılmaz derecede yavaşlar.

Göz ve ses iki ayrı şeydir.

Bu tür okumada, gözler ileride giderken ses arkasından koşar âdeta. Böyle bir alışkanlık hızlı okuyucuda bulunmaz. Okuma alışkanlığınızdan sesli okumayı tamamen silmelisiniz.

6.1.7. Parmak veya Kalem Ucuyla Takip

Meatinleri parmak veya kalem ucuyla takip ederek okumak, içten sesli okuma ve sesli okuma alışkanlığı gibi yararsızdır. Parmak veya kalem ucunu takip ederek hızlanma, gözlerin hareketini sınırlamaktadır. Buna rağmen hızlı okumada parmak ucuyla takibi öğütleyen[1] Manya and Eric De Leeuw'un görüşleri tutarsızdır.

Okurken parmak ucu kullanmak, bütün dillerde "okuma engeli" olarak kabul edilir. Çükü göz, her hâlde parmaktan daha hızlı hareket eder. Parmak takibinde kelimeler arasında eklemeli göz duruşları yapılırken, hızlı okumada kelime blokları arasında ritmik göz sıçramaları yapılır.

Bazı araştırmacılar hızlı okumayı tam manasıyla bilmedikleri için Leeuw'unkine benzer bir görüşle, parmak ucunu kullanmak yerine parmağı hızla hareket ettirmeyi salık vermektedirler. Halbuki hızlı okumanın temeli, blok okumaya dayanmaktadır. İkili, üçlü, dörtlü kelime blokları gibi.... Göz, bu bloklar arasında kayarak ilerlemez. Âdeta çekirge gibi sıçramalar yapılmak zorundadır.

Halbuki gerek parmak ucunun gerekse kalem ucunun takip edilmesinde, gözler okunan ve okunacak kelimeler arasında "akma" ya da "kayma" şeklindeki hareketi yapmak zorundadır. Bu takip, okuyucuyu satır başına ve sonuna kadar götürür. Halbuki etkili ve hızlı okuyucunun gözleri ne satır başına, ne de satır sonuna yaklaşmaz.

1 Manya and Eric de Leeuw; *"Read better, Read faster"*, 1969, New York.

Netice olarak, parmak veya kalem ucuyla satırdaki kelimeleri okumak okuma hızımızı frenler. Bu sebeple, bu tür engellerden kurtulmak gerekmektedir.

6.1.8. Okumaya Satır Başından Başlamak

Yavaş okuma alışkanlıklarının en önemlilerinden biri de, okumaya satır başından başlamaktır. Bu başlığı okuduğunuzda muhtemelen hafif bir gülümsemeyle *"peki, okumaya nereden başlayacaktık ki.."* dediğinizi hisseder gibi oluyorum.

Okumaya satır başından başlanmaması, gözün görme alanlarını okumaya aktif olarak katmakla yakından ilgilidir. Bunun için, öncelikle göze ait görme alanlarınızı iyice kavramalısınız.

6.1.9. Dudak Kıpırdatarak Okumak

Dudak kıpırdatarak okuma, sesli okumanın bir alt başlığı da sayılabilir. Dudak kıpırdatarak okuma yapan birisi, tıpkı sesli okumada her kelimeyi seslendirdiği gibi, her kelimede, dışarıya ses vermeden dudaklarını kıpırdatarak okur. Yani seslendirme, bir anlamda dudak hareketiyle yapılır. Bu da, yavaş okuma alışkanlıklarındandır.

Kendi okuma alışkanlıklarınızı basit gözlemlerle tanıyabilirsiniz.

Belirttiğimiz hızlı okuma engellerinden kurtulmak için, dudaklarınız arasına sizleri yormayacak herhangi bir şey yerleştiriniz.

Dudak kıpırdatmaktan vazgeçinceye kadar bunu uygulayınız.

6.1.10. Okuduklarınızı Tekrar Okumak

Yavaş okuma alışkanlıkları içinde mühim olanlarından biridir. Okuduklarınızı tekrar okumak, geri dönülen kelime sayısının en az iki katı kadar dakika/kelime kaybına sebep olur. Ortaya çıkış sebeplerinden en önemlisi, iyi anlamama endişesidir. Bunun yanında, kelimelerin iyi tanınmaması, benzer harflerle yazılan kelimelerin ayırt edilmekte güçlük çekilmesi, yazarın anlatım tarzına adapte olamama, konsantrasyon ek-

sikliği ve benzeri sebeplerle de ortaya çıkabilir. Bunlara ilaveten zor metinlerde, sık sık geriye dönme alışkanlığı kendisini gösterebilir.

Metin, yazılışından dolayı anlaşılması güç özellikler gösteriyorsa, alışılmamış deyimler sık sık kullanılıyorsa böyle bir metni dikkatle ve fark etme alanlarınızı kullanmadan sadece asıl görme alanlarınızdan istifadeyle okumalısınız. Hızlı okumada bu tarz okumaya *bakarak okuma* adını veriyoruz. Böyle metinde bazı paragrafların geriye dönülerek yeniden okunması, açıklamaların tekrarla değerlendirilmesi kayıp hanemize yazılmamalıdır. Bu tür geriye dönüşlerde sağlıklı karşılaştırmalar yapılabilir ki, bu elbette çok faydalıdır. Ancak, bu tür geri dönüşler, alışkanlık haline getirilmemelidir.

Metinde, cümlelerin karşılaştırılması da geriye dönüşlere sebep olabilir. Okuyucu bazen, birkaç cümle önce veya bir iki paragraf önce okuduğu ile, o anda okuduğunu çelişkili bulup, geriye dönüş ihtiyacı hissedebilir.

Okuyucu materyalde gerçekten bir çelişki yakalamışsa bu dönüşün zararı değil, faydası vardır. Aksi durum, kişinin konunun akışına kapılmadığının işaretidir. Öyle ise, okuyucu kelime ve anlam karışıklıklarından kaçınmayı öğrenmelidir.

Bazı okuyucular da tekrar okumaktan hoşlanırlar. Bu alışkanlık, tabiatıyla, anlayarak hızlı okumada düşüncenin akışına zarar verir. Anlamsız diye nitelendirebileceğimiz bu ve benzeri geriye dönüşlerden de vazgeçmek gerekmektedir.

Geriye dönüşlerin önlenmesinde ilk şart, *okuduğunu anlayamama* endişesinin ortadan kaldırılmasıdır. Daha sonra benzer kelimelerin ustalıkla ayırt edilebildiği, okuyucu konunun akışına kendini verebildiği nispette geriye dönüşler ortadan kalkmaktadır.

BÖLÜM 7

RİTMİK GÖZ HAREKETLERİ TEKNİKLERİ

7.1. Göz Ritmi Ne İşe Yarar?

Hızlı okumada kullanacağımız göz ritmi, kelime blokları arasında hızlı ve doğru bir şekilde geçişin yapılabilmesi bakımından son derece önemlidir.

Hızlı okumada kişinin göz ritmi tutturabilmesi için, basit egzersizlerden başlanır. Bu basamakta, egzersizler süre tutularak yapılır. Göz ritmi egzersizleri önce rakamlar üzerinde gerçekleştirilir. Rakamlar üzerinde gerçekleştirilen çalışmalarda, göz hızının en az yüzde 50 oranında artırılması hedeflenir. Bu egzersizler ikinci aşamada metinler üzerinde gerçekleştirilir. Şimdi bu egzersizler için hazırlık yapmaya başlayalım.

7.2. İki Nokta Arasındaki Geçişler

Hızlı okumanın temel esaslarından biri, bloklar halinde okumaktır. Okuyucu blok halinde okumayı öğrenecek, ama bloklar arasındaki geçişleri nasıl yapacaktır?

İşte bu sorunun cevabını net olarak vermek gerekmektedir. Göz iki nokta arasındaki geçişte, üç temel yol kullanabilir. Bu yollardan ilki, düz doğru bir hattır. (Şekil 2) Göz, düz bir hat üzerinde ilerlediğinde dikkati kelimelere kayar. Halbuki hızlı okumada göz, okunmayan kelimelerin ilerisine duruş yapmak suretiyle, soldaki fark etme alanını da okumaya katar. Diğer taraftan gözün her kelimeyle ayrı ayrı ilgili olması, blok okuma yapılmasını engeller. Bu nedenle, ritmik göz hareketleri egzersizlerinde ve okuma esnasında, gözler bir noktadan diğerine geçerken aradaki kelimelere bakış yapmaz.

İki nokta arasındaki geçişlerde gözlerin kullanacağı yollardan birisi de, iki noktanın üstünden ve yukarıda yer alan satırın altından geçecek yoldur. (Şekil 1) Bu hareket yolu, düz hat şeklindeki yola göre daha uzun ve daha verimsizdir. Çünkü gözler okuma esnasında üst satırla değil, alt satırla daha çok ilgili olmalıdır.

Şekil 1: Ritmik görme egzersizlerinde gözün üstten salınımlı geçişi

Şekil 2: Ritmik görme egzersizlerinde gözün doğru hat halinde ilerleyişi

Şekil 3: Ritmik görme egzersizlerinde gözün alttan salınımlı geçişi

Bilindiği gibi gözün görme açısı düz bir hat değil, daireye benzer bir alandır. Bu nedenle gözler okuma esnasında alt satıra aşina olabilecek bir hareket yönü izlemelidir.

İki nokta arasındaki geçişlerde üçüncü yol, noktanın altından hafif salınımla diğer noktaya ilerlemektir. (Şeakil 3) Bu hareket şekli, okuma esnasında alt satırın üstünden yapılacak hafif kavisle tamamlanmaktadır. Hızlı okuma egzersizlerinde ve hızlı okuma esnasında yapılması istenen hareket şekli budur.

7.3. Rakamlarda Göz Ritmi Çalışması

Göz ritmi adını verdiğimiz çalışma, bir noktadan diğerine olmak üzere başlangıçta iki nokta üzerinde gerçekleştirilir. Daha sonra bu ça-

lışma üç nokta üzerinde yoğunlaştırılır. En son aşamada da, tek göz duruşu kullanılarak bu egzersizler gerçekleştirilir.

7.3.1. Amaç

Göz ritmi kullanmayı öğrenmek, hızlı göz hareketleri yapmaktır. Bu çalışmalarda, göz hızının en az yüzde 25 oranında artırılması hedeflenir.

7.3.2. Süresi

Ritmik göz hareketi egzersizlerini, günde en az üç kez yapmalısınız. Bu egzersizleri her yapışınızda, toplamda 5 dakikalık süre kullanacaksınız. Egzersize başladığınızda 30 saniyelik süre kullanacaksınız. Kullanacağınız 30 saniyelik sürede, hangi rakama kadar geldiğinizi size verilen egzersiz tablosuna not ediniz. Bu egzersizleri her sefearinde toplam 10 kezden fazla yapmayınız.

Egzersizi yaparken ilkinde normal hızda gidiniz. Normal hızınızı not ediniz. İkinci ve daha sonraki tüm egzersizlerde, mümkün olan en yüksek göz hızınızı kullanmaya çalışacaksınız. İlk gün sonunda bile, göz hızınızda belli oranda artış olduğunu tablodan göreceksiniz.

Size verilen tablo, değerlerinizi kaydetmeniz için yeterli gelmezse tabloyu çoğaltınız ve gelişiminizi izleyiniz.

Burada elde edeceğiniz hız artışı, ortalama olarak yüzde 25'in altında kalmayacaktır. Elbette kişisel özelliklere bağlı olarak farklılıklar görülecektir ama, anlayarak hızlı okuma konusunda 1988 yılından bu yana gelen tecrübelerimize dayanarak, böyle bir genel ortalamadan söz etmek mümkündür.

Bu çalışma hızlı okuma tekniklerinin öğrenilmesi evresinde günde en az bir kez, toplamda 5 dakika olarak yapılacaktır. Ancak her seferinde, 30 saniyelik dilimler halinde yapılacağından 10 kez tekrar edilecektir.

Seminere katılan biriyseniz ve seminer hocası, durumunuza göre daha fazla egzersiz önermişse, öneriye uymayı ihmal etmeyiniz.

7.3.3. Çalışmayı Nasıl Yapacaksınız?

Ritmik göz hareketi egzersizlerini yaparken bir sonraki sayfada sizlere verilen rakamları okumanız istenecektir. İsterseniz rakamları okumaya başlamadan evvel bilgisayarınızın iki köşesi, televizyonunuzun iki köşesi, pencerenizin iki köşesi gibi geniş aralıklı köşelerden birini tercih ederek; önce sağdaki köşeye sonra soldaki köşeye bakınız.

Haydi bakalım. Bir, iki...

Bunu bir kaç kez tekrar ediniz.

Ettinizse, bu hareketleri yaparken göz bebeklerinizin iki duruş yaptığını fark etmiş olmalısınız. Eğer fark edemediyseniz, bu hareketleri yaparken yakınınızdaki bir kişiden göz bebeklerinize bakmasını isteyiniz. Gözbebeklerinizde iki duruş görüp görmediğini sorunuz. Böyle bir imkanınız yoksa, cep telefonunuzun veya bilgisayarınızın kamerasıyla göz bebeklerinizi yakından gören bir çekim gerçekleştirerek, gözlerinizdeki iki duruşu izleyiniz.

Bir sonraki sayfada iki sütun halinde verilen rakamları okurken de, gözleriniz iki duruş yapacaktır. Dilerseniz rakamları okurken de video kayıt yapınız veya başka birine gözlerinize bakmasını ve sonucu size bildirmesini söyleyiniz.

Bu çalışmayı rakamlarda yaparken, hiç bir rakamı atlamamalısınız. Satır atlama yapmamalısınız. Rakamları bildiğiniz için içinizde göz ucuyla bakmak şeklinde bir his olursa, o hisse kapılmayınız ve her seferinde net göz duruşu yapınız.

Haydi, başlayın bakalım. Başarılar.

7.4. Rakamlarda Ritmik Göz Duruşu Egzersizleri

7.4.1. İki Duruşla Ritmik Göz Egzersizleri

1	2
3	4
5	6
7	8
9	10
11	12
13	14
15	16
17	18
19	20
21	22
23	24
25	26
27	28
29	30
31	32
33	34
35	36
37	38
39	40
41	42

7.4.2. Üç Duruşla Ritmik Göz Egzersizleri

1	2	3
4	5	6
7	8	9
10	11	12
13	14	15
16	17	18
19	20	21
22	23	24
25	26	27
28	29	30
31	32	33
34	35	36
37	38	39
40	41	42
43	44	45
46	47	48
49	50	51
52	53	54
55	56	57
58	59	60
61	62	63
64	65	66
67	68	69
70	71	72

7.5. Metinler Üstünde Göz Duruşu Çalışması

7.5.1. Amaç

Göz ritmi kullanmayı öğrenmek, hızlı göz hareketleri yapmak ve bunu metinler üstüne aktarmaktır.

7.5.2. Metin Türü

Her tür metin kullanılabilir. Metinlerde yatay ve dikey göz hareketlerine adapte olmanız gerektiğini unutmayınız. Bu nedenle, yatay ve dikey göz hareketlerinin yer alacağı metinleri seçiniz.

7.5.3. Süresi

Bu egzersizleri, her gün 30 saniyelik dilimler halinde en fazla 10 kez yapınız. Egzersizler toplamda 5 dakikayı geçmemelidir. Seminer hocası, durumunuza göre daha fazla egzersiz önermişse, öneriye uymayı ihmal etmeyiniz.

30 saniye	Dakika	30 saniye	Dakika

Tablo 7: Ritmik göz hareketleri değerlendirme tablosu

7.6. İki Duruşlu Egzersiz Metni

7.6.1. İspanya'dan İspanyolcayı Kovmak

"Devletsiz bir halk" olarak tanımlanan Katalan toplumu için, Katalan dili tarihî süreçte içinde varlığını koruyabilmenin en önemli aracı olmuştur.

Katalanca, Hint-Avrupa Dillerinin Romans koluna bağlı bir dildir. İspanya'nın bazı bölgelerinde ve Andorra'da resmî dildir. Katalanca konuşanların çoğu İspanya'da yaşamaktadır. Katalanca İspanya'da en çok konuşulan ikinci dili olmasına rağmen sadece Katalonya özerk bölgesinde resmi dildir. Fransa ve İtalya'da da Katalanca anlayabilen kişiler vardır.

Katalonya özerk bölgesinde Katalanca, İspanyolcadan önce gelmektedir. Hemen bütün tabelalarda önce Katalanca sonra İspanyolca yazılar yer almaktadır. Katalanca, İspanyolcadan çok Portekizce ve Fransızcaya yakındır.

İspanya'da 1931'de 2. Cumhuriyet ilan edilince, Baskça, Galce ve Katalanca bölgesel resmiyet kazandı. İspanyolca ise tüm İspanya vatandaşlarının bilmesi gereken resmi dil idi. Katalancanın özgürlük devresi sadece 5 yıl sürdü. 1936'da kurulan Franko rejimi süresinde tam 40 yıl devlet politikası olarak Katalanca ve diğer diller yok sayılmış, bastırılmıştır.

İspanya devleti, İspanyolca dışındaki dilleri "İspanyolcanın farklı aksanları" olarak kabul etmiş ve kamusal alanda kullanımlarını yasaklamıştır.

Çocuğuna "Jordi" ismini vermek isteyen bir Katalan, oğlunun nüfus kâğıdına ismin İspanyolca versiyonu olan "Giorge" yazdırmak zorunda kalmıştır. Ya da Barselona Futbol Kulübü'nün Katalanca ismi "Futbol Club Barcelona" İspanyolcaya çevrilip "Club de Futbol Barcelona" olmuştur. 1968'de İspanya'yı Eurovision Şarkı Yarışması'nda temsil etmek üzere seçilen dönemin pop yıldızı Joan Manuel Serrat, Katalanca olan şarkısı "La la la"yı İspanyolca

söylemesi kendisine dayatılınca, yarışmadan çekilmiştir.[2]

İspanya'da General Franko rejiminden sonra demokrasiye geçişle birlikte Katalanca, yeniden bölgesel resmi dil statüsüne kavuştu. Katalan Özerk Yönetimi, Katalan ve dilin korunup geliştirilmesini kültür politikalarının öncelikli hedefi olarak belirledi. Özellikle gençler arasında Katalancanın unutularak İspanyolcanın yaygınlaşmasının önüne geçilmesi için çeşitli önlemler almaya başladı.

1978 tarihli İspanya Anayasası'nın 3. maddesine göre, "devletin resmî İspanyol dili Kastilyandır. Bu dili bilmek bütün İspanyolların görevi, kullanmak da haklarıdır. Diğer İspanyol dilleri de statülerine uygun olarak çeşitli özerk topluluklarda resmî dil sayılırlar."

Katalonya'da Katalan dili İspanyolca ile aynı statüye sahiptir ve ikinci resmî dil olarak kullanılmaktadır. Eğitim alanında, Kastilyan ve Katalan'ın her öğrenim düzeyinde eşit olarak sağlanması gerekmektedir. İlkokul sonunda öğrenci İspanyolca (Kastilyan) ve Katalancadan birini bile bilmezse diploma alamamaktadır. Katalonya'da tüm öğretmen ya da üniversite öğretim görevlilerinin İspanyolca (Kastilyan) ve Katalancaya hakim olmaları zorunludur.

13 Ocak 2010'da Katalan Parlamentosu'nca onaylanan bir yasaya göre, İspanya'nın özerk Katalonya bölgesindeki sinema salonlarında gösterilen filmlerin yarısında altyazı ya da dublajların Katalanca sunulması gerekecek.

Bu yasa çıkmadan evvel Katalonya'daki sinema filmlerinin altyazı ve dublajlarının yüzde 97'si İspanyolca olmasına karşın sadece yüzde 3'ü Katalanca idi. Yasanın esas hedefi Katalan dilini korumak" şeklinde açıklanıyordu ama bu karar aynı zamanda İspanya topraklarından İspanyolcayı kovmak manasına da geliyordu.

İspanyolcadaki 'Buenos dias' kelimesi Katalancada 'Bon dia' ve yine İspanyolcadaki 'buenas noches' kelimesi Katalancada 'Bona nit' şeklinde söylenir. Bu örnekleri binlerle ifade etmek mümkündür. Dışarıdan bakılınca iki dil arasında lehçe farkı varmış gibi görünse de,

2 Akın, Altuğ; *"İspanya'da Katalanca altyazı tartışması"*, BBC Turkish, 12 Şubat 2010

bu farklılık Katalan toplumu için hayatî bir anlam taşımaktadır.

12 Şubat 2010'da Barselona'daki sinemalar "Katalanca altyazı veya dublaj" yasasını protesto etmek için kepenkleri kapattığında Katalonya'daki 790 sinemadan 560'ı bu eyleme katıldı. Yani Katalonya'da hâkim ve bilinçli İspanyol sermayesi Katalan milliyetçileri tarafından sinema duvarlarına "Bu sinema salonu Katalanca'yı hiçe sayıyor!" yazılmasına rağmen eyleme destek verdi. Eyleme destek verirken de Katalancayı hedef almadan "bu yasa gelirlerimizi yüzde 14 oranında azaltacak. Buna bağlı olarak 1768 kişi zorunlu olarak işten çıkarılacak" dediler.

İşte iç bünyede yaşanan sıkıntılarda etnik gerginliğe meydan vermeden yapılan bu eylem, Türkiye'de etnik milliyetçilik yapanlara karşı verilecek mücadelede örnek teşkil etmelidir.

İspanya'da İspanyolca her geçen gün daha da kozmopolitleşiyor. İspanya'da İspanyolcanın yerini İngilizce almaya başlıyor. İspanya'nın doğu ve güney bölümlerinde Fransızcanın yaygınlığı artıyor. İspanya'nın özerk bölgesi olan Katalonya'da da Katalanca'nın varlığını koruma çabası sürüp gidiyor.

İspanya kelimesinin yerine Türkiye, İspanyolca kelimesinin yerine Türkçe ve Katalanca kelimesinin yerine Kürtçe koysanız ne tür sorunlarla karşılaşacağımızı şimdiden kavrayabilir miyiz dersiniz?

Dr. Muhsin Kadıoğlu

7.7. Üç Duruşlu Egzersiz Metni

7.7.1. Türkçe İçin Söylenenler

Dünyadaki örnekler ortadayken, Türkçeyi koruma ve Türkçenin kullanım ve etki alanını genişletme konusunda milli bir uyanış başlatamamış olmamız ne kadar üzücü..

Kaşgarlı Mahmud, *"talih güneşinin Türk burcunda doğduğunu, Tanrı'nın Türk kağanlığını gökyüzünün katmanları arasına yerleştirdiğini, onlara Türk adını ve egemenliği verdiğini"* yazmıştı. Çağının kağanlarını Tanrı'nın Türkler arasından çıkardığını ve ulusları yönetme dizginlerini Türklere vererek bütün insanlığa egemen kıldığını belirtmişti. Türkleri doğruluğa yönelten Tanrı'nın, Türklerle birlikte olanları, birlikte çalışanları ve onlara katılanları aziz kıldığını, Türkler sayesinde onları isteklerine eriştirdiğini, yağmacıların kötülüklerinden onları koruduğunu anlatmıştı Kâşgarlı Mahmud...

Türklerin oklarından korunmak için akıl sahibi olanların, Türklere katılması gerektiğini yazan Kâşgarlı Mahmud, en doğrusunun Türklerin gönlünü almak olduğunu, derdini dinletebilmek için onların diliyle konuşmaktan başka çıkar yol bulunmadığını ifade etmişti.

Bu görüşlerini kanıtlamak amacıyla Buharalı ve Nişaburlu iki ayrı imamdan işittiği bir hadisi tanık göstermişti. Her iki imam da Hz. Muhammed'in kıyamet belirtilerinden, ahir zamandaki azaplardan ve Oğuz Türklerinin ortaya çıkışından söz ederken ***"Türklerin dilini öğreniniz, çünkü onların egemenliği***

uzun sürecektir" buyurduğunu Kâşgarlı Mahmud'a anlatmıştı.

Bunu öğrenen Kâşgarlı Mahmud şöyle demişti: ***"Bu bir sahih hadis ise Türk dilini öğrenmek Peygamber buyruğu ve dinî bir gerekliliktir. Bu hadis sahih olmasa bile akıl Türk dilini öğrenmeyi buyurmaktadır."***

Türkler, Kaşgarlı Mahmud'un bu "vasiyet"ini unuttular. Yine "yabancı dil" sevdasına kapıldılar!

13 Mayıs 1277 tarihinde ***"şimden girü hiç kimse kapuda ve divanda ve mecalis ve seyranda Türk dilinden gayrı dil söylemeye"*** dedi Karamanoğlu Mehmed Bey.

Ancak, yine olmadı!

Fuzûlî, *"Ey Arap, Acem ve Türk milletlerine feyiz veren Rabbim! Ben, Türküm ve Türkçe söylemek istiyorum, benden iltifatını esirgeme Tanrım"* demişti.

Yine olmadı!

Sadece internetteki "chat dili" değil Türkçeyi bozan. Televizyonlarda Türkçe konuşma yeterliği bile olmayanların program sunucusu olmaları, Türkçe için en önemli tehdit!

Yazılı basında Batılı kelime kullanarak düşüncesini ifade etme alışkanlığı da yerinde sayıyor. Azerbaycan'da yabancı kelimeler, en azından okunduğu gibi yazılıyor. Karamanoğlu Mehmed Beyi hatırlamak güzel ama, Türkçe için iyi şeyler yapmak gerekiyor.

Dr. Muhsin Kadıoğlu

BÖLÜM 8

GENİŞ ALANI GÖRME TEKNİKLERİ

8.1. Geniş Alanı Nasıl Görebiliriz?

Göz durduğu anlarda okur. Hızlı okumada, göz duruşu sayısının mümkün olduğunca azaltılması gerekmektedir.

Yavaş okuyucular, satırdaki kelimeleri tek tek okuduklarından, her kelime üzerinde ayrı bir göz duruşu yaparlar.

Göz duruşunun ne olduğunu daha iyi kavrayabilmek için herhangi birisine, herhangi bir metin veriniz. Satırdaki kelime sayısını önceden sayınız. Metni belirlediğiniz şahsa okutunuz ve bu şahıs okurken göz bebeklerinin hareketlerini izleyiniz. Her satırda belli sayıda duruşlar olduğunu göreceksiniz.

Okuyan kişinin göz duruşlarını saydığınızda, satırdaki kelime sayısı kadar göz duruşu yaptığını fark edeceksiniz. Ancak az heceli bazı kelimelerde; özellikle tek heceli iki kelimenin yan yana gelmesi durumunda bu ikili kelime, göz kaydırması ile tek kelime gibi okunabilir. Aynı şey basamak sayısı az olan rakamların okunmasında da söz konusudur. Bu çerçevede yavaş okuyucu, *"Çok hızlı okuma tekniklerinden hızlı okumayı tam öğreneceğim"* cümlesinin en fazla sekiz, en az da altı yada yedi göz duruşuyla okur.

Göz duruşu sayısının yediye ya da altıya düşmesi ilk kelimenin ve yedinci kelimenin az heceli olması sebebiyle yapılabilecek göz kaymasından ortaya çıkabilir. Halbuki, hızlı okumanın ilk basamağı üzerinde çalışan bir şahıs, aynı cümleyi dört göz duruşuyla okumaya gayret eder.

Yavaş okuyucular satırdaki kelimeleri tek tek okurlar. Hızlı okumada ise satırdaki kelimeler öncelikle ikili kelime blokları halinde okunur. İki kelimeyi okumaya geçmeden evvel, öncelikle bir bakışta iki kelimeyi görmeyi öğrenmeliyiz. Bu arada, kelimeden neyi kastettiğimizi de netleştirmeliyiz.

Türkçedeki kelimeler ortalama 6-8 harften oluşmaktadır. Hızlı okumayı bilmeyenler, satırdaki kelimeleri tek tek okuduklarına göre bir bakışta en fazla 8 kelime görebildiklerini varsayabiliriz. Elbette bunun istisnaları vardır. Örneğin *"o bana dedi ki, al da gel"* şeklindeki bir cümlede toplam yedi kelime vardır. Ama bu cümlede yer alan toplam harf sayısı neredeyse *"Kahramanmaraşlılar alacaklıydılar"* şeklindeki çok heceli iki kelimede yer alan kadardır.

Öyleyse, *"o bana dedi ki, al da gel"* şeklindeki bir cümlede, her kelimeyi ayrı bir bakışla okumak yerine, bir kaç kelimeyi aynı anda okuyabilirsiniz. Buna karşılık, *"Kahramanmaraşlılar alacaklıydılar"* şeklindeki iki kelimelik bir cümleyi, iki göz duruşuyla değil, daha fazla göz duruşuyla okursunuz.

Gözlerinize ait asıl görme alanlarınızı her iki yandan fark etme alanları sınırlar. Fark etme alanlarından sonra ise, hiç göremediğimiz ve asla göremeyeceğimiz alanlar hakim olmaya başlar. Geniş alanı görme alıştırmaları olarak yapacağınız okumada, fark etme alanlarınızı, her iki taraftan asıl görme alanları sınırlar.

Geniş alanı görme alıştırmaları olarak yapacağınız okumada, fark etme alanlarınızı kullanmanız gerekmektedir. Burada şunu hatırlatmakta fayda var. Ne kadar uğraşırsak uğraşalım, hiç bir zaman fark etme alanının tamamını görme ve okumada kullanamayız. Zaman içinde gözünüze ait fark etme alanlarından bir bölümü asıl görme alanınıza dahil olur. Gözünüzün fark etme alanı, yana doğru kayma gösterir. Fakat görme alanları, daha verimli kullanılabilir.

Gözlerinizin fark etme alanlarını daha iyi kullanabilmesi için, göz duruşlarının tam verimle yapılması gerekmektedir.

Kendinizi kontrol ediniz, göz duruşlarını tam manasıyla öğrenmemişseniz tekrar etmenizde fayda vardır.

Hızlı okumanın en temel esaslarından birisi de, görme alanınızı genişletmektir. Herkes, iki tür görme alanına sahiptir. Bunlardan birisi asıl görme alanı, diğeri ise fark etme alanlarıdır.

Herhangi bir gazeteden, dergiden bir konu veya bir yazı seçiniz. Bu bir mektup, bir rapor veya benzeri başka bir şey de olabilir. Materyallerinizdeki satırlarda yer alan kelimelerin arasını, ikişer ikişer ayırınız. Bu sizin ilk bakışta görmeniz gereken kelime adedinizdir. Başlangıçta iki heceli iki kelime seçmeye özen gösteriniz.

Unutmamalısınız ki bu başlangıçta çerçevesinde ayırdığınız kelime adedi önce üçe, daha sonra dörde ve nihayet beşe çıkacaktır. Dikkat edin ve açgözlü olmayın. Geniş alanı görme egzersizlerine acele edip, satırları üçer veya dörder kelimelik gruplar halinde ayırır ve öylece görmeye çalışırsanız; başarılı olamazsınız. Başarısızlık öğrenme şevkinizi kırar ve sizi ilgisizliğe sevk edebilir.

Yavaş okuyucular, sadece asıl görme alanında var olan kelimelerle okumaktadırlar. Hatta okuma esnasında nereye bakmaları gerektiğini bilmedikleri ve rastgele göz duruşu yaptıkları için, okuma esnasında asıl görme alanlarıyla fark etme alanlarını, tam olarak kullanamamaktadırlar.

Göze ait duruş noktasını belirlemeden, asıl görme alanıyla fark etme alanlarının verimli kullanılabilmesi mümkün değildir.

Gözlerine ait görme alanlarını kavrayan okuyucu, görme alanlarından tam istifade edebilmek için, görme alanını genişletme çalışması yapar. Bu çalışma biraz sonra etraflıca verilecektir. Ancak öncelikle gözlerinize ait görme alanlarınızı tanımanız gerekiyor.

8.1.1. Asıl Görme Alanı

Gözlere ait asıl görme alanı, gözlerin odaklandığı alanın sağında ve solunda yer alan ve yüzde yüz netlikte görülen alanlardır.

El fenerinin aydınlatma şeklini gözünüzün önüne getiriniz. El fenerinin yüzde yüz aydınlattığı bir odak noktası mevcuttur. Bu odağın bir de merkezi vardır. İşte odağın merkezi olan nokta, hızlı okumada ve hızlı okuma egzersizlerinde gözünüzü odaklayacağımız yerdir. Bütün egzersizlerde de odak merkeziniz, yani gözünüzü odaklayacağınız yer nokta şeklinde belirtilmiş olacaktır. Daha sonraki aşamalarda da, nokta ye-

rine çizgiler kullanılacak, ama siz çizgilerin gösterdiği satır arası boşluklara odaklanacaksınız. Çalışmanın olgunluk safhasında bu noktalar veya çizgiler kullanılmaz.

El fenerinde tam aydınlatmanın gerçekleştiği odağın, belli bir çapı vardır. Yaptığımız çalışmalar hızlı okuma bilmeyen okuyucuların yüzde yüz net olarak gördükleri ve asıl görme alanı adını verdiğimiz alanda toplamda ortalama 4, en fazla ise 6 kelime bulunduğunu göstermektedir. Bu harflerin düz bir hat üzerinde yer aldığını düşünürseniz, demek ki gözünüzü odakladığınız noktanın sağında en fazla 3 ve gözünüzü odakladığınız noktanın solunda en fazla 3 kelimeyi yüzde yüz net görebiliyorsunuz. Burada anlattıklarımızı aşağıdaki *fark etme* kelimesinde göstermeye çalışalım.

Şekil 4: Görme alanları

Hiç şüphesiz ki, bu alanda daha fazla harf gören olduğu gibi, daha az harf gören okuyucular da mevcuttur.

8.1.2. Farketme Alanları

Yine el feneri örneğine dönecek olursak, tam aydınlatmanın gerçekleştiği çapın dışında, ikinci bir halka daha mevcuttur. Bu halkada da aydınlık söz konusudur, ama aydınlanma iç halkadan dışarıya doğru, yavaş yavaş zayıflamaktadır. Böylelikle yavaş yavaş karanlık alana ulaşılmaktadır.

Göze ait asıl görme alanında 6 harfin bulunduğunu varsayarsak, bu alanın her iki ucunda en az birer; en fazla ikişer harfin yer alabileceği fark etme alanı söz konusudur.

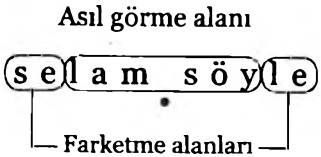

Şekil 5: Asıl görme ve farketme alanları

Şekilde yer alan fark etme kelimesinde ise baştaki *f* ve sondaki *e* harfinin fark etme alanında yer aldığı düşünülmüştür. (Şekil 4) **Selam Söyle** kelimelerinde olduğu gibi baştaki **se** ve sondaki **le** harflearinin fark etme alanlarında yer alması da söz konusu olabilir.

Yavaş okuyan bir kimsenin asıl görme alanında en fazla 6 harf bulunurken, hızlı okuyucuların asıl görme alanlarında en az iki kelime bulunur.

Gerek asıl görme alanı, gerekse fark etme alanlarının kavranmasında yapılması gereken şey, size siyah nokta olarak verilen yere odaklanmanızdır. Bu noktaya odaklandıktan sonra, gözünüz sağa veya sola kayma yapmamalıdır. Göz duruşunu sabit yapmalısınız. Yavaş okuyucuların çoğu bu egzersizi yaparken gözlerini kaydırmakta, özellikle bakılmasını istediğimiz siyah noktaya odaklanmak yerine eski alışkanlıkla kelimenin başına odaklanmakta ve göz kaydırmasıyla bu kelimeyi okumaktadır. Bazı okuyucular da, verdiğimiz kelimeyi önceden okudukları için kelimeye sadece bakmakta, görme işlemini gerçekleştirememektedir. Kelimeyi görmek yerine, önceden okuduğu kelimenin harflerini zihinden ifade etmektedir. Oysa bu alıştırmada istenenin, görmek olduğuna dikkat etmelisiniz.

Göze ait görme alanlarını kavrarken kişinin sağdaki ve soldaki fark etme alanlarında yer alan kelimelerin normal şartlar altında eşit olması gerekmektedir. Fakat Türkçede okuma soldan sağa doğru gerçekleştiği için, yıllarca soldan sağa akma ya da kayma hareketini benimseyen gözlerde; sağdaki fark etme alanında yer alan kelime sayısı, soldaki fark etme alanında yer alan kelime sayısına göre bir tane fazla olabilmekte-

dir. Yine Türkiye ölçeğinde düşündüğümüzde, sağdan sola okunan metinleri sıklıkla kullanan kişilerde, fark etme alanlarının genişliğinin daha dengeli olması göze çarpmaktadır.

Göze ait fark etme alanları sağda ve solda yer alır. Yavaş okuyucu, okuma esnasında fark etme alanlarını kullanamaz. Gözün görme alanının genişletilmesi, fark etme alanlarını kullanmaya yardımcı olur. Bunu başka bir örnek olarak vereceğimiz *çalış* kelimesiyle yeniden anlatalım:

çalış

•

kelimesine baktığımızda ortada *l* harfini veya *"alı"* harflerini görebilirsiniz. Göz duruşunuzu yoğunlaştırırsanız, *çalış* kelimesinin tamamını okuyabiliriz.

Şimdi bu egzersizde *çalış* kelimesinin başına *öğün* kelimesini de ilave edelim. Bu durumda kelimelerimiz *öğün çalış* olacaktır.

öğün çalış

•

Şimdi gözlerinizi söz konusu iki kelimedeki *n* ve ç harflerinin bir milimetre kadar altında size gösterilen siyah noktaya odaklayıp, görme alanlarınızı kendinize tanımlayınız.

Daha önceden geniş alanı görme egzersizi yapmadıysanız, ilk anda *öğün çalış* kelimelerinin tamamını bir bakışta okuyabilmeniz imkansız gibidir. Eğer *öğün çalış* kelimelerini bir bakışta görüp okuyabildiğinizi ve okuduklarınızı tanımlayabildiğinizi söyleyebiliyorsanız, muhtemelen hata yapıyorsunuz. Ya da asıl görme alanınız hayli geniştir.

Bu hatalardan birincisi, gözün duruş yaptığı yerde hareket etmesi olabilir. İkincisi de, *öğün çalış* kelimelerini beyine gönderdiğiniz için, gördüğünüzü düşünmenizdir.

Gözlerinizi biraz zorladığınızda, bu iki kelimeyi tek göz duruşuyla okuyabileceksiniz.

öğün çalış güven

•

Şimdi üzerinde çalıştığımız *öğün çalış* kelimelerinin başına *Türk* ve sonuna da *Güven* kelimesini koyarak, görme alanlarımızı kendimize tanımlama çalışmasını biraz daha netleştirelim. Şimdiki kelimelerimiz Türk Öğün Çalış Güven şeklindedir.

Türk Öğün Çalış Güven

•

Şimdiki göz duruşu noktanız, *çalış* kelimesindeki ç harfinin bir milimetre kadar altında olacıktır. Gözlerinizin, bütün bu alanı aynı anda kapsaması gerçekten çok zordur. Şimdilik bu dört kelime, sizin görme sınırlarınızın dışında kalır.

Yukarıdaki göze ait görme alanlarıyla ile ilgili şeklimizi hatırlayınız. O şekilde belirtildiği üzere, bu cümledeki *"Türk"* kelimesi ile *"Güven"* kelimesi gözlerimize ait fark etme alanlarımızda kalırken *"Öğün Çalış"* kelimeleri de asıl görme alanımızdadır.

Gözünüzün görme alanının genişletilmesi için, geniş alanı görme başlığında verilen egzersizleri uygulayınız. Bu egzersizlerde, harf gruplarının ve rakam gruplarının arasını doldurunuz. Gözünüzün bakış noktası ise, harf ve rakam gruplarının tam orta noktasına gelecek şekilde ayarlanmalıdır. Görüş açınızın genişlediğini fark edeceksiniz.

Satırlar veya sütunlar üzerinde gözün hareketi gerçekten çok ilginçtir. İki duruş noktası arasında, göz kımıldar fakat görmez. Görme anında da asla ilerlemez. Akıl ise sürekli hareket halindedir. Aklımız gözlerimizin topladığı şeyleri alır ve onlara mana verir.

Akıl görme alanlarındaki kelimeleri yalnızca analiz etmez. Okunmuş şeyi, okunanla birlikte bağlar.

Akıl biraz önce okunanı, şimdi okuduğumuza bağlar. Hızlı okumada, aklın bu etkinliğinden ve verimliliğinden istifade edilir.

8.2. Harflerle Geniş Alanı Görmek

Gözlerinize ait görme alanlarını iyice kavradığınızdan emin olunuz. Şimdi de, görme alanlarından tam istifade edebilmek için harfler üzerinde görme alanını genişletme çalışması yapmak gerekecektir. Görme alanınızı en dar halinde düşüneceğimizden, sizlere en alt seviyede çalışma önererek başlayacağız. Bu egzersizler üzerinden çalışma yapanların büyük bir kısmının, yan yana iki harf görme ve yan yana üç harf görme egzersizlerine ihtiyacı olmayacaktır. Bu egzersizleri kitaba koymamızın asıl amacı, sizlerin görme alanını kavrama ile ilgili altyapısının son derece sağlam olmasını istememizdendir. Kendi durumunuzu belirledikten sonra, belki de, bu çalışmaya yan yana dört harf görme egzersizlerinden devam etmeniz gerekebilir.

Görme egzersizlerini yaparken, başlangıçta bir kişinin göz bebeklerinize bakması faydalı olabilir. Göz duruşu noktasına odaklandığınızda, gözlerinize bakan kişi göz bebeklerinizin sağa sola oynama yapıp yapmadığını; sağa veya sola kayma yapıp yapmadığını denetleyecektir. Egzersiz yaparken gözlerinizde oynama veya kayma görülüyorsa, bu egzersizlerden verim alınamaz.

Göz bebeklerinize bakacak ve çalışmanızı denetleyecek bir kişi bulamıyorsanız, cep telefonunuzun kamerasını veya bilgisayarınızın kamerasını açınız ve bu egzersizleri yaparken ortaya çıkan göz durumunuzu kayıt altına alınız. Birkaç egzersizden sonra kayıtları izleyiniz. Bakalım göz bebeklerinizde kayma veya oynama şeklinde hareketler ortaya çıkıyor mu? Eger bu hareketler varsa, göz bebeklerinizi sabitlemeniz gerekecektir. Bu hatadan kurtulmalısınız.

Rakamların görülmesi çalışmasının her basamağında da, gözlerinizi, rakamların altında verilen siyah noktada sabitlemelisiniz. Gözleriniz, egzersiz esnasında sağa veya sola oynama yapmayacaktır. Kayma göstermeyecektir.

Gözünüzün sağa sola kayma veya oynama yapması çalışmanın verimini düşürür. Gözde meydana gelebilecek buğulanma ise, çalışma konsantrasyonu olumsuz etkiler.

Belden yukarınız sabit kalmak suretiyle, ayaklarınızı her iki yana doğru açmaya gayret gösterdiğinizde, belli bir noktadan sonra her iki bacağınızın kaslarında da ağrıma hissedersiniz. Göz kaslarının sağa ve sola doğru zorlanmasında da, bu tarz bir ağrının olması mümkündür. Zaten yavaş okuyucular, göz kasları esnememiş insanlardır. Çalışma esnasında, doğru bir yol izlendiğini söyleyebilmek için, göz kaslarında zorlanma hissedilmiş olmalıdır. Ancak, burada dikkat edilmesi gereken nokta, sağ ve soldaki harfleri görebilmek için göz kayması, itmesi yapılmaması gerektiğidir.

Yapacağınız şey zor değildir. Okuyacağınız kelimeleri önceden görmemeye ve okumamaya dikkat ediniz.

Gözü hızlı görmeye alıştırırken kullanabileceğiniz bir başka yöntem de, iki kartonu kapatma aracı olarak kullanmaktır. Az sonra karşılaşacağınız görme egzersizlerinde iki kartondan birini sağa, diğerini sola ve ortadaki görme göz duruşu noktasını açıkta bırakacak şekilde metin üzerine yerleştiriniz. Harfleri veya rakamları gördükçe kartonu sağa ve sola doğru kaydırınız. Böylelikle, görme alanını genişletme çalışmalarından, en ilkel şekliyle de olsa bile, verim almanız mümkündür.

Bir diğer alıştırmaya geçmeniz için, başarınızın en az yüzde seksen ya da daha üzerinde olmasına dikkat ediniz. Hemen netice almayı beklemeyiniz.

8.2.1. İki Harfi Görmek

Yan yana iki harf görülmesinde, diyelim ki *h d* harflerini görmeye çalışacaksınız. Bu iki harf arasında, ayrıca iki harflik boşluk bırakılır. Göz bu iki harfin alt orta noktasına konulacak, odak noktasında yoğunlaştırılır.

Göz harflerin altındaki odak noktasında sabittir. Sağa veya sola oynama yapmaz. Kayma göstermez. Gözün sağa sola kayma veya oynama yapması, çalışmanın verimini düşürür. Gözde meydana gelebilecek buğulanma, konsantrasyonu olumsuz etkiler. Bu basamak size kolay geldiyse, hemen diğer basamağa geçiniz.

Gözünüzü duruş noktasında yoğunlaştırdığınız zaman *h* ve *d* harflerinin biraz bulanık, başka bir ifadeyle silik olduğunu fark edeceksiniz. Boşluklar ise tam nettir. Çalışmayı diğer satırlarda da tekrarlayınız.

h • d
k • n
s • l
l • f
n • g
s • k

8.2.2. Üç Harfi Görmek

İkinci aşama üç harfin görülmesi işlemidir. Burada ve bu başlık altındaki daha sonraki basamaklarda yapılan işlemler okuma değil sadece görme işlemidir. Hedeflenen ise okuyucuyu öncelikle ikili kelime bloklarını net görmeye hazırlamaktır. Üç harf *d..k..m* olsun. Göz duruşu noktasına gözünüzü yerleştiriniz.

Burada *k* harfinin tam net olduğunu, soldaki *d* ve sağdaki *m* harflerinin ise bulanık olduğunu fark edersiniz. Ancak uçlardaki kelimelerde ortaya çıkan bulanıklık, rahatsızlık verici boyutlarda değildir. Çalışmayı, diğer satırlarda da tekrarlayınız.

Bu basamak size kolay geldiyse, hemen diğer basamağa geçiniz.

d k m
•
l m n
•
k m m
•
l a c

8.2.3. Dört Harfi Görmek

Üçüncü aşamada dört harfin görülmesi söz konusu olup, her iki harf arasında yine birer harflik boşluklar vardır.

Egzersizlerde, bir sonraki aşamada, dört harf olarak *d k m p* harflerini aldığımızda, göz duruşu noktanız ortada yer alan *k* ve *m* harflerinin alt orta noktasına karşılık gelir.

Bu sefer *k* ve *m* harflerinin tamamen net olmasına karşılık *d* ve *p* harflerinin, bir önceki alıştırmaya göre görme alanınızda daha silik kaldığını fark edeceksiniz. Bu alıştırmada *k* ve *m* harfleri asıl görme alanındayken *d* harfi sol farketme alanınızda ve *p* harfi de sağdaki farketme alanınızda yer alır.

Böylelikle görme alanları, yavaş yavaş birbirinden ayrılmaya başlar. Çalışmayı diğer basamaklarda da sürdürünüz.

d k m p

•

m n k d

•

a c l k

•

b l g y

•

k a ş y

•

m n o q

•

d y z a

•

d k m n

8.2.4. Beş Harfi Görmek

Dördüncü aşamada yine harfler arasında birer boşluk bırakılmak sureti ile beş harfin görülmesi çalışması yapılır.

Göz duruşu noktanız *d k m p b* harflerinden oluşan beş harfin, tam orta noktasına karşılık gelen *m* harfinin alt orta noktasında olup sabittir.

Şimdi ise *k m p* harflerini tamamen net görürsünüz. Sol uçtaki *d* harfi ile sağ uçtaki *p* harfi siliktir. Tam olarak net gördüğünüz alan olarak ifade ettiğimiz asıl görme alanınızın, başlangıca göre daha geniş olduğunun farkında mısınız?

Peki fark etme alanlarınızda yer alan harflerin, giderek bulanıklaştığını çalışma anında kavrıyor musunuz?

Bu aşamada da, beş harf arasında bulunan boşluklar anlamsız harflerle doldurulur. Çalışmayı diğer basamaklarda da sürdürünüz.

d k m p b

•

l m n o q

•

a l n o c

•

c ş a i t

•

c m o c a

•

m n k l c

•

ö l c n a

•

8.2.5. Altı Harfi Görmek

Egzersizlerin bu basamağında da, yine harfler arasında birer boşluk bırakılmak sureti ile, altı harfin görülmesi çalışması yapılır.

Göz duruşu noktanız, *d k m p b ve q* harflerinden oluşan altı harfin tam orta noktasına karşılık gelen, *m ve p* harflerinin alt orta noktasında olup sabittir.

Şimdi ise *k m p b* harflerini tamamen net görürsünüz. Sol uçtaki *d* harfi ile, sağ uçtaki *q* harfi siliktir. Çalışmayı diğer satırlarda da sürdürünüz.

Yan yana altı harfin görülmesi çalışması yapılırken, aynı zamanda, bir kelimenin görülmesi çalışmasına da başlangıç yapmış olacaksınız.

d k m p b q

•

n l n m d k

•

a c k l d e

•

i c k l u a

•

b l a y z a

•

d y a k e o

•

z u l a e i

•

d y z u a e

•

e i u a e k

m u y t k l

a t i k l m

t ü k a m e

m e l i y u

z a p t i n

n i t p a z

n a h r u b

n e d a m a

c e v r i y

ş a z i m e

n i t e m a

b l g s y r

r m e t i n

n e d a y e

8.2.6. Yedi Harfi Görmek

Yan yana yedi harfin görülmesi çalışması yapılırken, aynı zamanda bir kelimenin görülmesi çalışması tamamlanmış olacaktır. Çünkü Türkçedeki kelimelerde, ortalama 6 veya 7 harf yer almaktadır. Sizler altı veya yedi harfte görme çalışması yaptığınızda bir kelimeyi net görmeyi tamamlamış olursunuz. Eğer harfler arasında bazı harfler koyarak bu çalışmayı yaparsanız, yavaş yavaş iki keline görme çalışmalarını da yapmış olursunuz.

Göz duruşu noktanız, *b d k m p b ve d* harflerinden oluşan altı harfin tam orta noktasına karşılık gelen, *m* harfinin alt orta noktasında olup sabittir.

Şimdi ise *d k m p b* harflerini tamamen net görürsünüz. Sol uçtaki *d* harfi ile sağ uçtaki *q* harfi siliktir. Çalışmayı diğer satırlarda da sürdürünüz.

b d k m p b d

•

ç a l ı ş m a

•

o k u m a k i

•

y n t u i a e

•

b n i m k a u

•

g r ü r s u n

•

s a b i t k e

•

b i l s e n u

•

a c d e i u l

•

y u i k z l m

•

m ü k r e m i

•

i m e r k ü m

•

b a h ç ı v a

•

k a l i b r e

•

h e r s a t ı

•

n o k t a l a

•

d o m i n o k

•

d k m n l n k

•

ş a z i m e t

•

m u k a d i n

•

k u m a n d a

•

8.3. Rakamlarla Geniş Alanı Görmek

Gözlerine ait görme alanlarını kavrayan okuyucu, görme alanlarından tam istifade edebilmek için, görme alanını genişletme çalışması yapar. Bu çalışma, yan yana harflerin görülmesi ile başlar. Bu çalışma bittikten sonra, yan yana rakamların görülmesi şeklinde devam eder.

Rakamların görülmesi çalışmasının her basamağında da, gözlerinizi rakamların altında verilen siyah noktada sabitlemelisiniz. Gözleriniz, egzersiz esnasında sağa veya sola oynama yapmayacaktır. Kayma göstermeyecektir.

Gözünüzün sağa sola kayma veya oynama yapması çalışmanın verimini düşürür. Gözde meydana gelebilecek buğulanma ise çalışma konsantrasyonunu olumsuz etkiler.

8.3.1. İki Rakamı Görmek

Rakamların görülmesi çalışmalarının ilk basamağında *4* ve *7* rakamlarını görmeye çalışacaksınız. Bu iki rakam arasında, iki rakamlık boşluk bırakılmıştır. Gözlerinizi bu iki rakamın alt orta noktasında verilen siyah noktaya odaklayınız.

Gözünüzü duruş noktasında yoğunlaştırdığınız zaman *4* ve *7* rakamlarının net olduğunu fark edeceksiniz. Çalışmayı tüm satırlarda tekrarlayınız.

4 7

•

3 5

•

2 1

•

3 4

•

• 159 •

8.3.2. Üç Rakamı Görmek

İkinci aşama üç rakamın görülmesi işlemidir. Burada ve daha sonra yapılan işlemler okuma değil, sadece görme işlemidir. Bu alıştırmada okuyucu, öncelikle üçlü rakam bloklarını net görmeye hazırlanmaya çalışılmaktadır. Üzerinde çalışacağınız üç rakam *3..7..8* şeklinde olsun.

Rakamların alt orta noktasında verilen siyah noktaya odaklanınız. Göz duruşu noktasına gözünüzü yerleştiriniz.

Burada *7* rakamının tam net olduğunu, soldaki *3* ve sağdaki *8* rakamlarının ise bulanık olduğunu fark edersiniz. Ancak uçlardaki rakamlarda ortaya çıkan bulanıklık, bu basamakta rahatsızlık verici boyutlarda değildir.

3 7 8

•

2 1 4

•

3 2 4

•

1 4 2

•

3 2 5

•

7 2 4

•

5 3 6

•

7 8 5

•

2 7 9

8.3.3. Dört Rakamı Görmek

Çalışmanın bu basamağında, dört rakamın görülmesine çalışılacaktır. Her iki rakam arasında, birer rakamlık boşluklar vardır.

Bu aşamada dört harf olarak *3 7 4 5* rakamlarını alacak olursak, göz duruşu noktanız, ortada yer alan *7* ve *4* rakamlarının alt orta noktasına karşılık gelir.

Bu sefer *4* ve *7* rakamlarının tamamen net olmasına karşılık *3* ve *5* rakamlarının, bir önceki alıştırmaya göre, görme alanınızda daha silik kaldığını fark edeceksiniz. Bu alıştırmada *7* ve *4* rakamları asıl görme alanındayken *3* rakamı sol fark etme alanınızda, *5* rakamı da sağdaki fark etme alanınızda yer alır. Böylelikle görme alanları, yavaş yavaş birbirinden ayrılmaya başlar. Çalışmayı diğer basamaklarda da sürdürünüz.

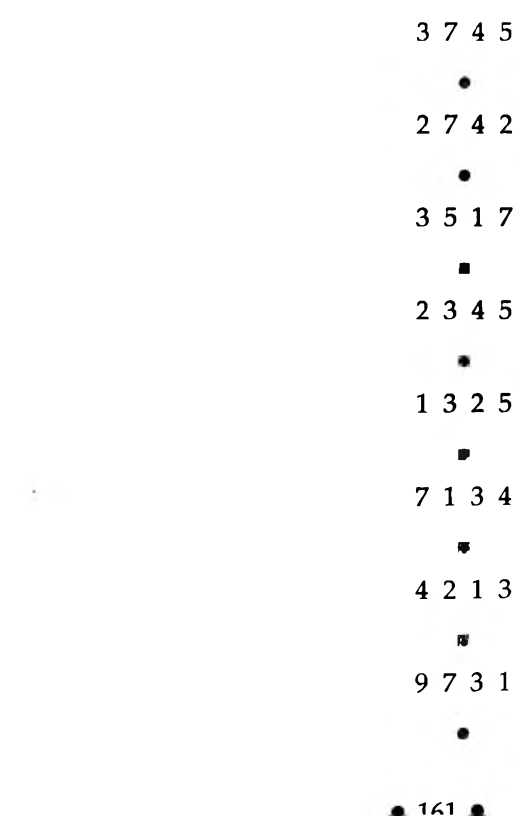

8.3.4. Beş Rakamı Görmek

Bu alıştırmada, rakamlar arasında birer boşluk bırakılmak sureti ile beş rakamın görülmesi çalışması yapılır.

Göz duruşu noktanız, *3 7 4 5 1* rakamlarından oluşan beş harfin tam orta noktasına karşılık gelen, *4* rakamının alt orta noktasında olup sabittir.

Şimdi ise, *7 4 5* rakamlarını tamamen net görürsünüz. Sol uçtaki *3* rakamı ile sağ uçtaki *1* rakamı siliktir. Yani 1 ve 3 rakamları fark etme alanlarınızda kalmaktadır. Görme alanlarınız giderek genişlemektedir. Bunu fark ediyor musunuz?

Beşinci aşamada da, beş harf arasında bulunan boşluklar rastgele rakamlarla doldurulur. Çalışmayı diğer basamaklarda da sürdürünüz.

3 7 4 5 1

•

2 7 1 3 6

•

3 1 2 7 5

•

2 3 4 5 6

•

2 7 6 1 4

•

7 5 3 1 3

•

6 7 8 1 2

•

9 8 7 5 3

•

8 7 5 2 1

•

3 1 4 7 6

•

2 3 5 1 6

•

6 2 4 1 6

•

6 7 3 1 6

•

2 7 3 6 2

•

4 2 7 3 1

•

7 6 3 1 3

•

6 5 3 2 1

•

6 3 2 1 7

•

6 2 1 7 4

•

4 2 7 5 1

•

6 2 7 1 6

•

3 2 5 6 7

•

8.3.5. Altı Rakamı Görmek

Bu aşamada, rakamlar arasında birer boşluk bırakılmak sureti ile, altı rakamın görülmesi çalışması yapılır.

Göz duruşu noktanız, *4 3 7 4 5* ve *1* rakamlarından oluşan altı rakamın tam orta noktasına karşılık gelen, *7* ve *4* rakamlarının alt orta noktasında olup sabittir.

Şimdi ise *3 7 4 5* rakamlarını tamamen net görürsünüz. Sol uçtaki *4* rakamı ile sağ uçtaki *1* rakamı silik olup, fark etme alanlarınızda kalmaktadır. Çalışmayı diğer satırlarda da sürdürünüz.

Yan yana altı rakamın görülmesi çalışmasını yaparken aynı zamanda bir kelimenin görülmesi çalışmasını da pekiştirmiş olacaksınız. Çünkü bu basamağı, daha önce harfler üzerinde de yapmıştık.

4 3 7 4 5 1

2 3 4 6 6 7

7 6 4 2 1 6

9 8 7 1 4 2

2 7 9 1 3 5

9 8 2 1 7 6

2 3 1 5 6 7

9 7 2 4 6 7

2 1 3 5 6 6

•

2 1 3 6 5 6

•

9 6 7 6 1 2

•

6 3 1 3 6 7

•

3 2 1 6 5 7

•

7 2 3 6 7 5

•

8 7 6 5 4 2

•

9 8 7 6 5 4

•

2 1 3 4 5 6

•

2 7 6 6 5 2

•

4 2 1 6 6 2

•

7 6 5 4 2 1

•

9 8 7 6 5 4

•

2 7 6 5 4 2

•

8.3.6. Yedi Rakamı Görmek

Bu aşamada, rakamlar arasında birer boşluk bırakılmak sureti ile, yedi rakamın görülmesi çalışması yapılır.

Göz duruşu noktanız *2 4 3 7 4 5* ve *1* rakamlarından oluşan altı rakamın orta noktasındaki, *7* rakamının alt orta noktasında yer almaktadır.

Şimdi ise *4 3 7 4 5* rakamlarını tamamen net görürsünüz. Sol uçtaki *2* rakamı ile, sağ uçtaki *1* rakamı fark etme alanlarınızda yer aldığından siliktir. Çalışmayı diğer satırlarda da sürdürünüz.

Yan yana yedi rakamın görülmesi çalışması ile, tek kelimenin görülmesi çalışmasını da tamamlamış olacaksınız. Çünkü bu basamağı daha önce harfler üzerinde de yapmıştık.

2 4 3 7 4 5 1

•

2 3 4 5 6 7 8

•

3 4 5 6 7 8 9

•

0 1 2 4 3 5 9

•

4 5 6 7 8 9 0

•

2 3 4 5 6 7 8

•

3 4 5 6 7 8 9

•

5 6 7 8 9 0 1

•

6 7 8 9 0 1 2

•

7 8 9 0 1 2 3

•

8 9 0 1 2 3 4

•

9 1 0 2 3 4 5

•

1 2 3 4 5 7 8

•

2 4 5 6 7 8 9

•

2 5 6 7 8 9 0

•

3 4 5 7 8 9 0

•

4 5 6 7 8 9 0

•

5 6 7 8 9 0 1

•

6 7 8 9 0 1 2

•

7 8 9 0 1 2 3

•

8 9 0 1 2 3 4

•

9 0 1 2 3 4 5

•

8.4. Kelimeler Üzerinde Geniş Alanı Görmek

Geniş alanı görme çalışması, hızlı okumanın en mühim basamağıdır. Hızlı okuma, bloklar halinde okuma ve yüksek hızlı göz ritmiyle yapıldığından geniş, alanı göremeyen birisinin hızlı okuma yapabilmesi söz konusu değildir.

Geniş alanı görme çalışmasının kelimeler üzerindeki ilk basamağına, iki heceli iki kelimeyle başlamak gerekmektedir. İki heceli iki kelimede ortalama 8-10 harf yer almaktadır. Bu basamak, görme alanınızın daha da genişletilmesi demektir. İlk örnek olarak elma, armut gibi iki heceli iki kelimeyi alacak olursak elma kelimesinde 4 harf vardır. Armut kelimesinde de 5 harf vardır. İkisinin toplamı 9 harf edecektir. Her iki kelime arasında yer alan bir harflik boşluğu da göz önüne aldığımızda, toplam genişlik 10 harf boyutuna kadar ulaşacaktır.

Üç heceli iki kelimenin görülmesi çalışmalarında toplam genişlik 12-15 harfe kadar çıkabilirken, dört heceli iki kelimenin görülmesine bu genişlik 18-20 harfe kadar ulaşmaktadır.

Sizler anlayarak hızlı okumayı kitaptan öğreneceksiniz, bir şeyi özellikle hatırlatmakta fayda var. Kitaptan yapacağınız egzersizlerle, bir bakışta iki kelime okumayı öğrenebilirsiniz. Biraz gayretliyseniz, iki veya üç heceli iki kelime okuma çalışmalarını da başarmanız mümkün olabilir. Bu basamaktan sonrasını hızlı okuma kitaplarındaki egzersizlerle yapabilmek pek mümkün değildir. Daha net ifadelerle söylemek gerekirse, **kitaptan yapacağınız egzersizlerle bir bakışta dört kelime okuyabilecek seviyeye ulaşmanız mümkün değildir. Bir bakışta üç kelime okuma konusundaki başarı seviyenizin de sınırlı kalacağını bilmelisiniz**. Bu nedenle, hedeflerinizi ortaya koyarken ve kendi başarı veya başarısızlığınızı değerlendirirken bu hususa dikkat etmelisiniz.

Anlayarak hızlı okuma çalışmalarında, daha ileri seviyede başarı elde edebilmek için muhakkak bir kitabı takip ederek, kitabın içeriğiyle ortaklaşa devam edebilecek, bir bilgisayar programı kullanmak daha faydalı olacaktır. Çünkü yavaş okuyucular, okuma esnasında yıllardır

her kelimeye bir bakış yaparak ilerlediler. Zaman zaman, az heceli iki veya üç kelimeyi tek bakışla da gördükleri oldu. Ancak bir sayfada, bu şekilde iki veya üç kelimeyi aynı anda gördükleri, toplam kelime sayısı ortalama beş kelimeden fazla olmadı.

Bunun yanında tek kelime olmasına rağmen, hece sayısı çok fazla olduğu için bazı kelimeleri de tek bakışla göremediler. Hece sayısı fazla olan kelimeleri ortalama iki göz duruşuyla, zaman zaman da üç veya dört göz duruşuyla okudular. Bu şekildeki okumalarıyla da, okudukları kelime sayısı doğal olarak azaldı. Ancak bir sayfalık metinde gerek az heceli olduğu için tek göz duruşuyla okunan kelime sayısı, gerekse çok heceli olduğu için birden fazla göz duruşuyla okunan kelime sayısı, birbirini hemen hemen dengeler. Dolaysıyla okuma hızında çok fazla bir farklılık meydana gelmez.

Oysa anlayarak hızlı okuma programlarında uygulanan iki temel faktör, kişilerin okuma yeteneklerini daha ileri seviyelere taşımasına yardımcı olmaktadır.

Bu faktörlerden birincisi, kelimelerin ekranda kalma süresidir. Sayfalar üzerine yazılmış kelimelerle hızlı görme çalışması yapmak istediğinizde, kelimeler gözlerinizin önündedir. Zaman zaman göz duruşu için odaklanmanız gereken noktaya bakmak yerine, bir kelimeden diğerine göz kayması yaparsınız. Bu da sizin çalışma veriminizi düşürür. Oysa bilgisayar programlarında kelime bloklarının ekranda kalma süresi sınırlanabilir. Hızlı okuma bilgisayar programında diyelimki iki veya daha fazla kelimeyi dakikada 1500 kelime hızıyla ekrana getirebilirsiniz. Bu durumda eski okuma alışkanlığınızla ilk kelimeye bakarsanız ikinci veya üçüncü kelimeyi okumanız mümkün olmaz. Ancak görme alanlarınızı dengeli ve verimli kullanacak şekilde göz duruşu noktasına odaklanır ve konsantrasyonunuzu sağlarsanız, yavaş yavaş tek göz duruşuyla iki kelimeyi görmeye başlarsınız.

Bilgisayar programıyla yapılan çalışmalarda, bir taraftan blok halinde okumayı öğrenirken öte taraftan da blokları hızlı görmeyi öğrenirsiniz.

Oysa **kitaptan yapacağınız egzersizlerin hiç birinde, olması gereken şekilde, gözlerinizi hızlı görmeye alıştıramazsınız.**

Kitaptan yapacağınız hızlı görme çalışmalarında, sadece iki yol izleyebilirsiniz. Bu yöntemleri daha hızlı görmeyi anlatacağımız başlıkta sizlerle paylaşacağız.

Kelimeler üzerinde geniş alanı görmeyi sadece bir kaç sayfa olarak örnekleyeceğiz. Çünkü bu örneği fazlaca vermek yerine çağın modern imkanlarından yararlanarak sayfa düzeni yapmanızı isteyeceğiz. Ayrıca egzersiz metinleri olarak kullanmanız ümidiyle, sütunlara ayrılmış metinler vermeye özen göstereceğiz.

Bunun için metin çizim tekniklerini sizlere göstereceğiz. Daha önce sizlere önerdiğimiz harflerin ve rakamların görülmesi egzersizlerinde rakam ve harf aralarını doldurarak çalıştığınızda ortalama 12-15 harfi net görmeyi öğrendiğinize göre, çizeceğiniz metinlerde yer alacak çizgiler, göz duruşu yapmanız gereken yer hususunda, sizlere yardımcı olacaktır.

8.4.1. İki Heceli İki Kelime Egzersizleri

Aşağıda verilen iki heceli iki kelime görme egzersizlerinde, gözlerinizi satır altında yer alan siyah noktaya odakladıktan sonra, iki kelimeyi görme egzersizi yapınız. Bu çalışmada da, diğer çalışmalarda olduğu gibi, gözlerinizi odakladığınız siyah noktadan kaydırmayınız. İki kelimeyi görmek için, göz bebeklerinizi sağa sola veya sola sağa oynatmayınız.

oku iki

•

hece kapı

•

verme alma

•

yazma oku

•

elma armut

•

duman izci

•

yatır hatır

•

etraf salim

•

sabah akşam

•

hamam duman

•

okuma silme

•

alan beden

•

8.4.2. Üç Heceli İki Kelime Egzersizleri

Aşağıda verilen üç heceli iki kelime görme egzersizlerinde, gözlerinizi satır altında yer alan siyah noktaya odakladıktan sonra, iki kelimeyi görme egzersizi yapınız. Bu çalışmada da, diğer çalışmalarda olduğu gibi, gözlerinizi odakladığınız siyah noktadan kaydırmayınız. İki kelimeyi görmek için, göz bebeklerinizi sağa sola veya sola sağa oynatmayınız.

Bu çalışmada başarı seviyenizi yüzde 85 ve üzerine taşıdığınızda, bir bakışta iki kelime okuma egzersizlerine başlamak için, önemli bir adım atmış olacaksınız.

Göz duruşu noktalarının hep aynı yerde olmadığına dikkat ediniz. Kelimeler aynı hecede de olsa, kelimelerde yer alan harf sayılarına bağlı olarak, göz duruşu noktanız farklılaşmıştır.

kelime kademe

•

kimyacı elinde

•

veresiye alımlı

•

bakımlı verici

•

elektrik sineklik

•

kimsesiz hesaplı

•

kitapçı cemiyet

•

kaydırma acemi

•

usulca geride

•

gemici sürücü

•

altında üstünde

•

çalışma başarı

•

belediye vatandaş

•

otopark buluşma

•

internet gizlice

•

kamera konuşma

•

itiraz almanca

•

yabancı düzenle

•

gerekçe değişik

•

patlama yöneltme

•

gündemde muhtelif

•

bölgesel beraber

•

mozole bırakmak

•

misafir bozulma

•

8.4.3. Dört Heceli İki Kelime Egzersizleri

Aşağıda verilen dört heceli iki kelime görme egzersizlerinde, gözlerinizi satır altında yer alan siyah noktaya odakladıktan sonra, iki kelimeyi görme egzersizi yapınız. Bu çalışmada da, diğer çalışmalarda olduğu gibi, gözlerinizi odakladığınız siyah noktadan kaydırmayınız. İki kelimeyi görmek için, göz bebeklerinizi sağa sola veya sola sağa oynatmayınız.

Bu çalışmada, başarı seviyenizi yüzde 85 ve üzerine taşıdığınızda bir bakışta iki kelime okuma egzersizlerine başlayabileceksiniz. Bu adım, sizler için, yeni okuma adını verdiğimiz hızlı okumaya geçişten önceki son ve en önemli adımı oluşturacaktır.

Bu çalışmayı tamamladıktan sonra, metin çizim tekniklerini öğreneceksiniz. Çizilen metinler üzerinde göz ritmi, görme ve gördüklerinizi hatırlama egzersizlerini yapacaksınız. Bu egzersizler, anlayarak hızlı okumada, anlamayı düşünmeden yapılan okuma çalışmasının ilk basamağını oluşturacaktır.

bilgisayar etraftaki

havagazı otomobil

etraftaki değirmenci

hakimiyet ulusalcı

milliyetçi vatansever

mühürlemek büyükşehir

düzenleme değişiklik

helikopter açıklama

imzalamak belediye

•

öğrenciler değişiklik

■

dahiliye ortopedi

■

faaliyet önümüzde

•

arkamızda psikiyatri

•

heceleme düzenleme

•

açılacak kötüleşme

■

biriktirme vedalaşma

•

politika siyasetçi

•

BÖLÜM 9
METİN ÇİZİM TEKNİKLERİ

9.1. Çizgiler Ne İşe Yarar?

Kitap, dergi ve gazete sayfalarında farklı göz duruşları yapmak zorunda kalacağınız için, ikili kelime blokları halinde okumak için kullanacağınız metinlerdeki çizimler, farklılıkları da içerecek şekilde verilmiştir.

Bu çizimleri yaparken, aklınızdan *"bütün metinleri böyle çizerek mi okuyacağım"* gibi veya benzeri sorular geçebilir.

Elbette hızlı okuma öğrendiniz diye, tüm metinleri çizerek okumayacaksınız. Çizgiler, size gözünüzün doğru duruş yapması konusunda yardımcı olur. Ayrıca, görme alanlarınızın da en yüksek verimle kullanılması, doğru çizgilerle mümkün olabilir.

Doğru bakmayı, görme alanlarınızı en iyi seviyede kullanmayı ve göz duruşu noktaları arasında seri duruşlar yapmayı öğrendiğinizde çizgiler kalkacaktır. Böylelikle göz, hareketlerini çizgi varmış gibi sürdürecektir.

Her sayfayı, her metni ayrı ayrı çizmek cidden önemli bir zaman gerektirir. Bu nedenle, çizimi daha da basitleştirebiliriz. Çizimin basitleştirilmesi için, bir asetat bulunuz. Doğru çizim yaptığınız bir sayfada, kaymaması için asetat sayfanın kenarına oturtulur. Çizgiler asetatın üzerine de çizilir. Arka veya yan sayfaya geçtiğinizde, yeniden çizmenize gerek kalmaz. Asetatı sayfanın üzerine düzgün şekilde yerleştirmeniz yeterli olur.

9.2. Çizim Tekniklerinin İncelikleri

Çizim yapmaya başlamadan evvel, mümkün olduğunca basit, on kadar metin hazırlayınız. Metinlerin sütunlar halinde olması, sizlerin işini kolaylaştıracaktır. Çünkü büyük boy sayfalarda, küçük puntolarla yazılan metinler üzerinde, şimdilik gereğinden fazla diyebileceğimiz göz duruşu yapmak zorunda kalacaksınız.

Bu basamakta sizlere iki duruş ve üç duruş çizmeniz gereken metinleri göstermeye çalışacağız. Şimdilik, dört göz duruşu belirlemeniz gereken metinler üzerinde durmamaya özen göstereceğiz.

Metinlerinizi hazırladıysanız, çizim tekniklerinin adımlarına başlayabiliriz.

9.3. İki Bakışla 4 Kelime Okuma Çizimi

İlk adımda, satırdaki ortalama kelime sayısını bulunuz. Satırdaki ortalama kelime sayısını pek çok yöntemle bulmanız mümkündür. Örneğin her satırda yer alan ortalama 6 veya 7 harflik kelimeleri sayıp göz kararıyla bir ortalamaya ulaşabilirsiniz. Göz kararı, size zaman kazandırabileceği gibi, göz kararınız olması gereken kadar iyi değilse üç göz duruşuyla okumanız gereken metinlere iki duruş çizebilirsiniz. Bu hata, egzersizleri tamamlamaya başladığınızda kendisini daha derinden hissettirir ve başarı seviyeniz olumsuz etkilenir.

Satırdaki kelime sayısını en doğru şekilde bulmanın yolu, tam dolu 10 satırdaki kelime sayısını bulup, satır sayısı olan 10'a bölmektir. Diyelim ki 10 satırdaki kelime sayısı 52 ise, satırdaki ortalama kelime sayısı 5,2 demektir.

Satırdaki ortalama kelime sayısı 3,3 ve daha az ise, şimdilik bu tarz metinleri egzersizlerde kullanmayacağız. Çünkü ana hedefimiz sizlere bir bakışta 2 ve daha fazla kelime okumayı göstermektir. Öyleyse satırda ortalama 3,3 veya daha az kelime olan metinlerde ilk bakışta 2 kelime görülse bile, ikinci bakışta 2 kelime görmek mümkün değildir. Tek bakışla 3 kelimeyi okuma çalışması için de, şimdi çok erkendir.

Bu tarz metinler, bir bakışta 3 kelime okumaya geçildiğinde, tek göz duruşuyla okunabilecek metinlerdir.

Bilindiği gibi, gazeteler veya dergilerde yer alan sütunlardaki kelime sayıları, "bunlar üzerinde hızlı okuma egzersizleri yapılacak" diye hazırlanmıyor. O nedenle gazete ve dergi sütunlarında yer alan kelime sayıları sütunların genişliklerine, seçilen yazı türlerine ve puntolara göre değişmektedir.

Hedefimiz sizlere, her bakışta 2 kelime okutmaktır. Satırda ortalama 3,3 ve daha az kelime olan metinleri şimdilik tercih etmeyeceğimize göre, daha yüksek sayıda kelime olan metinleri kullanacağız.

Diyelim ki satırda ortalama 4 kelime var. Bu durumda, her bakışta 2 kelime okuma egzersizi yapılacağından, söz konusu satır 2 göz duruşuyla okunacak şekilde 2 çizgi halinde çizilir. Bu çizgilerin sütun üzerinde nerelerden geçeceğini biraz sonra etraflıca anlatacak ve uygulamada göstereceğiz.

Peki satırda ortalama 5 veya 5,3 kelime varsa ne yapacağız? İlk 2 kelimeye bir göz duruşu, ikinci iki kelimeye başka bir göz duruşu ve kalan 1 ya da 1,3 kelimeye başka bir göz duruşu mu yapacağız?

Hayır.

Bir sonraki aşamamız 3 kelime okumak olduğuna göre, satırdaki veya sütundaki ortalama kelime sayısı 3,5-5,3 arasındaysa, böyle bir satırı 2 göz duruşuyla okuyacağız. Bu nedenle böyle bir satıra veya sütuna 2 çizgi çizeceğiz.

Hiç şüphesiz ki, 2 kelime okuma egzersizlerine yeni başlayanların satırda veya sütunda ortalama 5,3 kelime bulunan metinleri tercih etmesi hem istenmez, hem de beklenmez. Bunun yerine, satırda veya sütunda yer alan kelimelerin her bakışta 2 kelime görmeye uygun olacak şekilde, ortalama 4 veya 6 kelime olması tavsiye edilmektedir.

Seçtiğiniz metinde, satırda veya sütunda yer alan kelime sayısı, ortalama 3,6-5,3 arasındaysa, satır veya sütun genişliğini milimetrik olarak ölçerek 4'e bölünüz. Böylece bir birime karşılık gelen alanı bulursunuz.

Şimdi cetvelinizi elinize alın ve satır başından içeriye doğru bir birimi ölçüp işaretleyiniz ve düzgün bir şekilde çiziniz. Aynı şekilde satır veya sütun sonundan içeriye doğru bir birimi ölçüp işaretleyiniz ve düzgün bir şekilde çiziniz.

Sütunlardan oluşan basit bir metin hazırladınız. Tam dolu 10 satırı saydınız ve 51 kelime olduğunu buldunuz. Demek ki satırlarda ortalama 5,1 kelime var. Ortalama 5,1 kelime olan metinler için iki göz duruşu çizeceksiniz.

Ardından sütun genişliğini ölçtünüz ve diyelim ki 6,4 cm olduğunu buldunuz. 6,4/4=1,8 cm bir birime karşılık gelen alandır.

Elinizdeki metinde satır başından içeriye doğru 1,8 cm belirleyip düzgün bir şekilde çiziniz. Yine elinizdeki metinde satır sonundan içeriye doğru 1,8 cm belirleyip düzgün bir şekilde çiziniz. Böylece, sütuna iki çizgi çizmiş oldunuz. İlk çizgi ile satır başı arasında ve ikinci çizgi ile satır sonu arasında, 1,8 cm'lik alan söz konusudur. İki çizgi arasındaki uzaklık ise 3,6 cm'dir.

9.4. Üç Bakışla 6 Kelime Okuma Çizimi

Sütunlardan oluşan basit bir metin hazırladınız. Tam dolu 10 satırı saydınız ve 72 kelime olduğunu buldunuz. Demek ki, satırlarda ortalama 7,2 kelime var. Ortalama 7,2 kelime olan metinler için, üç göz duruşu çizeceksiniz. Yani satırda 6 kelime varmış gibi bir çizim yapacaksınız.

Ardından sütun genişliğini ölçtünüz ve diyelim ki 6,6 cm olduğunu buldunuz. 6,6/6=1,1 cm bir birime karşılık gelen alandır.

Elinizdeki metinde satır başından içeriye doğru 1,1 cm belirleyip düzgün bir şekilde çiziniz. Yine elinizdeki metinde satır sonundan içeriye doğru 1,1 cm belirleyip düzgün bir şekilde çiziniz.

Cetvelinizi her iki çizgi arasındaki alanı ölçecek şekilde ayarlayınız. Burada iki çizgi arasında kalan mesafenin 4,4 cm olduğunu göreceksiniz. Şimdi bu alanın tam orta noktası olan 2,2 cm'ye işaretinizi koyunuz ve düzgün bir şekilde çiziniz.

Böylece sütuna üç çizgi çizmiş oldunuz. İlk çizgi ile satır başı arasında ve ikinci çizgi ile satır sonu arasında 1,1 cm'lik alan söz konusudur. İlk çizgi ile ikinci çizgi ve ikinci çizgi ile üçüncü çizgi arasındaki uzaklık ise 2,2 cm'dir.

Satırda ortalama 7,4 ve daha üstünde olan metinleri bu aşamada egzersiz metni olarak kullanmayınız.

Tüm metinler, sizler için basit olan konulardan seçilecektir. Bir metin, ikinci kez kullanılmayacaktır.

Bu çalışmalarda, mümkün olduğunca tümüyle basit metinler ve satırda ortalama 4 veya 6 kelime olan metinler kullanınız. Hızlı okuma egzersizleri yaparken, her gün A4 boyutlu 20 metin çalışmanız gerektiğini unutmayınız.

9.5. Örnek Metin Çizimleri

9.5.1. İki Göz Duruşuyla 4 Kelime Okuma

Şimdi aşağıdaki metne iki duruşunun nasıl çizileceğini göstermiş bulunuyoruz. Bir sonraki metinde de üç göz duruşunu nasıl çizeceğinizi gösteriyoruz. Bu çizimlere bakarak iki ve üç göz duruşlu beşer metni çiziniz ve üzerinde ritmik göz hareketi egzersizleri yapınız. Bu egzersizlerin okuma olmadığını hatırınızdan çıkarmayınız.

Vicdani Retçileri Reddetmek

Avrupa Birliği'nin Türkiye'ye "dayattığı" "kriter"ler sonrasında, Türk aydınları hop oturup, hop kalkıyorlar!

Sonra da, masa başında "düşman" ilan ediyorlar. Bunun en açık örneği askerliği ret kararıyla ilgili.. Yani, AB uyum yasaları çerçevesinde, askere gitmek istemeyenlere bu hak tanınacak. Böylelikle, binlerce yıllık "ordu millet" geleneğimize son nokta konulacak.

Şimdi, Türk aydınları diyorlar ki, "olmaz böyle şey!"

Olur, bal gibi olur!

Önce, "vicdani red" hakkında biraz bilgi verelim. Sonra, "olursa nasıl olur", "olmazsa, nasıl olmaz" onun üzerinde düşünelim.

"Vatan görevi" olarak adlandırdığımız görevi yapmak istemeyenler, kendilerine gayet güzel bir isim bulmuşlar: "Vicdani retçi." Dünyada 15 Mayıs, "Vicdani Retçiler Günü" olarak kutlanıyor. Üstelik, Vicdani Retçiler Günü" Birleşmiş Milletler tarafından resmen tanınıyor.

Vicdani Retçilerin bir üst örgütleri var: Uluslar arası Vicdani Retçiler Birliği. Bu birlik, dünyanın çeşitli ülkelerinde "vicdani ret" hakkının tanınması için çaba sarf ediyor.

Avrupa Birliği, BM ve Avrupa Konseyi'ne göre, "vicdani ret" bir "insan hakkı."

Birleşmiş Milletlere üye olan pek çok ülkede, hala, "vicdani ret" hakkı tanınmıyor. Bunun yanında, AB'ye üye olan ülkelerde de "vicdani ret" konusunda yasal düzenlemeler olmasına rağmen, çok çeşitli uygulamalar ve bu uygulamalardan doğan sıkıntılar var.

AB içinde, "vicdani ret" uygulaması konusunda en geniş uygulama Almanya'da. Almanya'da askere gitmek istemeyenlerin, ilgili kuruma bir "dilekçe" vermeleri kâfi. Ancak, dilekçede "gerekçe" göstermek ve "gerekçe"lerin yasalarla çelişmemesi gerekiyor. Askerlik yapmak yerine, sosyal hizmet yapmak isteyenlerin dilekçelerinin hemen tamamına yakını kabul ediliyor.

Bunun yanında Avusturya ve İspanya'da askerler için "vicdani ret" hâlâ mümkün değil. Hatta, insan haklarının son derece geniş şekliyle uygulamada olduğu Norveç'te de, askerlere vicdani ret hakkı verilmiyor.

Avusturya, İspanya ve Norveç'te "eline silah almak istemeyen askerler" cezaya çarptırıldığı için, Uluslar arası Vicdani Retçiler Birliği tarafından eleştiriliyor.

Avrupa Birliği içinde, "vicdani ret" kavramında en sık sorunların yaşandığı ülke Yunanistan. Yunanistan'da silah altına alınmak yerine "sosyal hizmet" vermeyi tercih edenler, normal askerlere göre, 18 ay daha fazla görev yapıyorlar. Yunanistan'da, "askere gitmeyi kabul eden, ancak eline silah almak istemeyenler" ise, normal askerlik süresine ilave olarak 12 ay daha fazla askerlik yapıyorlar.

Askerlik konusunda BM'in oyduğu standartlar var. Yunanistan, AB Konseyi tarafından sık sık BM standartlarına uymadığı gerekçesiyle eleştiriliyor. Dünyada da, pek çok ülke, "askerlik süresinin standartlarının aşılması" ve "vicdani ret hakkı"nın tanınmaması nedeniyle eleştiriliyor.

İsrail'de "vicdani ret hakkı"nı kullanarak, Batı Şeria ve Gazze'de görev yapmak istemeyen askerler hapse atılıyor. İsrail Ordusu'nda Batı Şeria ve Gazze'de görev yap-

mak istemeyenlerin sayısı, 2010 yılında 2100 kişiye ulaşmıştı. Uluslar arası örgütlerin eleştirilerine rağmen, İsrail hükümeti, vicdani retçiler için hapis cezalarını ağırlaştırdı. İsrail'de vicdani retçiler önce altı ay hapis cezasına çarptırılıyor. Askeri Mahkemelerde görülen davalar sonrasında, altı aylık cezalara ek olarak üç yıla varan cezalar da veriliyor. Bütün bu dava süreçleri sonrasında, İsrail'de kişi yeniden askere çağırılabiliyor.

Askere gitmenin zorunlu olmadığı ya da paralı askerliğin yapıldığı ülkelerde, kimsenin silah altına alınmayı reddetmek gibi bir sorunu yok. Uluslar arası Vicdani Retçiler Birliği Başkanı Peter Tobiassen, "sorun, devletin insanları zorla silah altına alma hakkını kendinde görmesi. Biz, Savunma Bakanları'nı 'gönüllüler ordusu' kurmaya ikna etmeye çalışıyoruz. Askerliğin zorunlu olmasına karşı savaşıyoruz" diyor.

Türkiye'de bu zamana kadar, "vicdani ret hakkı" kavramı tanınmadığından, askeri mahkemeler, böyle bir sorunla yüzleşmemişti. Bu "hak"kın tanınmasıyla, TSK, şimdiye kadar askerlik mesleğini yapan rütbeliler içinden de "eline silah almak istemeyen askerler" ve "savaşmak istemeyen askerler" sorunuyla da yüzleşmeye başladı. Üstelik, bu sorunun çözümüne dönük kararlar, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne de götürülebiliyor. Kaldı ki, "vicdani ret"çiler, kendilerinin askeri mahkemelerde yargılanmasına da karşı çıkıyorlar.

Anlaşıldığı kadarıyla, askeri okullara girişte öğrencilere "vicdani ret hakkı kullanmak istemiyorum" türünden belgeler hazırlanması gerekecek. Bunun yanında, askere gitmek isteyen ama, "sosyal hizmet" görevlerinde yer almak isteyenlere ilişkin yeni yasal düzenlemeler yapılması gerekecek.

Türkiye, "vicdani ret hakkı"yla yüzleşmenin eşiğinde. Binlerce yıllık "ordu millet geleneği"ne sahip olan Türkiye'de "vicdani ret" yasal olarak tanınsa bile, halk arasında nasıl tanınacağı da, bir başka soru. Hele de, çocuklarını askere davul zurna eşliğinde gönderen aileler için..

Dr. Muhsin Kadıoğlu

9.5.2. Üç Göz Duruşuyla 6 Kelime Okuma

Değişen Yemek Kültürü

Dünyamızda son asırda meydana gelen hızlı değişmelere paralel olarak yemek kültüründe de ciddi değişmeler var.

Yemek kültüründeki en önemli değişme sanayi ülkelerinde yaşanıyor. Bir tarafta çok hızlı hazırlanabilen yemekler piyasayı kaplarken, diğer taraftan da evrensel olma boyutuna ulaşmış tatlarla yeni bir senteze ulaşılmaya çalışılıyor.

Mc Donald's bu sahada en büyük gelişmeyi gösterenlerden. 1998 yılı verilerine göre, her 76 dakikada dünyanın herhangi bir yerinde bir Mc Donald's şubesinin açıldığını düşünürseniz, bu gelişmenin boyutu açıkça ortaya çıkar. New York'tan Münih'e, İstanbul'dan Taipei'ye kadar her yerde MC Donald's şubelerine rastlayabilirsiniz.

Bir başka dünya markası Kentuky Fried Chicken. Sadece Japonya'da 900 şubesi bulunan Kentucky Fried Chicken'in dünyadaki şube sayısı 20 bine yaklaşıyor. 7 Eleven mağazalarının dünyadaki toplam şube sayısı beş bine yaklaşıyor. Coca-Cola'nın dünyada girdiği ev oranı neredeyse yüzde yetmişe yaklaşıyor.

Batı'nın hızlı hazırlanabilen, kısa sürede doygunluk hissi veren yiyecekleri dünyanın dört bir tarafında alıcı buluyor. Buna karşılık, ABD'de Afgan ve Tayland yemekleri sunan mağazalar müşteri patlaması yaşıyorlar. Amerikalılar arasında en fazla sevilen yemeklerden birisi de wasabi ile karıştırılmış sos eşliğinde ızgara somon balığı. İşin ilginç tarafı, bunun bir Japon yemeği olmasıdır.

Bir taraftan Amerikan yiyeceklerine yönelme söz konusu.. Amerikalılar ise, yeni damak tadı arıyorlar.

Amerikan mutfağının dünya pazarında dev ölçüde yayılması, mutfak emperyalizmi kokusunu da beraberinde getiriyor.

Sağlık bilimcilerinin Amerikan yiyeceklerindeki yüksek oranda yağ, kolesterol ve sodyuma dikkat çekmelerine rağmen, dünya üzerindeki hızlı yiyecek lokantalarının büyük hızda artışı acaba Amerikalıların, yüksek girişimci ruhundan mı, Amerikan mallarına olan hayranlıktan mı, yoksa bilgisizlikten mi kaynaklanıyor?

Bu, ayrıca incelenmesi gereken bir konudur.

John Naisbitt ve Patricia Aburdene mutfak emperyalizmine inanmıyor ve şöyle diyorlar: *"Yiyecekler sağlık sorunları yaratabilir, ancak insanların köklü kültürel değerlerine bir tehdit oluşturmaz."*

Bu görüş, kültürün musikisiyle, sanatıyla, yemeğiyle.. bir bütün olduğu gerçeğini gözden kaçırıyor. Unutmamak gerekir ki, dünyaya damgasını

vuran milletler, güçlü kültür yapısına sahip olan milletlerdir.

Domino's Pizza, Tokyo'da motosikletli elemanlarıyla hizmet veriyor ve Pizza'nın 30 dakika içinde eve veya işyerine ulaştırılacağının garantisini veriyor. Bu süre içinde ulaştıramadığı takdirde, 5 Dolar geri ödeme yapıyor.

Türkiye'nin yeni firmaları olarak ortaya çıkan Mado, Konyalı ve benzeri şirketlerin şube sayıları küresel rakiplerine göre son derece az! Türk firmaları kaliteli yiyecek, çabuk servis, bol ışık, göz önünde mutfak gibi müşterileri doğrudan etkileyen hususlarda henüz yeterince başarılı değiller.

Amerikan kültürünün dev dalgası AB içinde bile korkuyla karşılanıyor. AB'ye üye devletlerde *"TV yayınlarının en az yüzde 60'ın Avrupalı olması"* karara bağlandı. Amerikan yapısı diziler AB içinde "Kültür Çernobil"i olarak adlandırılırken mutfak kültürünün değişmesini "emperyalizm" olarak görmemek büyük bir hata..

Amerikan hızlı yiyecek mağazalarında kullanılan malzemelerin yarıdan fazlası ABD'den geliyor. Şube sayılarını katlayan Amerikan hızlı yiyecek mağazaları, Amerikan çiftçilerinin ürettiklerini dünya pazarına sunarken Türk çiftçilerinin ürettikleri ne olacak?

Amerikan firmaları asla, Los Angeles'taki Gurume Modeli'ni benimsemiyorlar. Gurume'de, Gurume tavuğu doğululara has bir şekilde doğranıyor,

İtalyan Marinara soslu fasulyeler içinde; Japon salatası, Texas'ın kızarmış ekmeği ve Louisiana'nın Tabasco sosu ile birlikte spagetti üzerine servis yapılıyor. Gurume modeli, bir tür evrensel tatlar bileşkesi. Evrensel tatların bir arada toplanması yerine Amerikan damak tadının her yönüyle küreselleştirilmeye çalışılması, mutfak emperyalizmi değilse nedir?

Türk insanı en güzel damak tadını yakalamalıdır. Türk firmaları da değişen dünya şartlarına uygun hızlı, kaliteli, temiz servis sunmalıdır. Türk mutfağı, saray mutfağından halk mutfağına kadar, emsalsiz tatlara sahiptir. Bu tatları Dünya'nın ortak damak zevki haline getirmek gerekmektedir.

Dr. Muhsin Kadıoğlu

BÖLÜM 10

HIZLI GÖRME TEKNİKLERİ

10.1. Hızlı Görme

Daha önce geniş alanı görme egzersizleri yaparken, görme alanınızı en az yedi harfe ve rakama kadar genişletmiş olmalısınız. Sizlere rakamlar ve harfler arasına, rakamlar ve harfler yerleştirerek çalışmayı genişletmenizi önermiştik. Eğer bu önerimizi yerine getirdiyseniz, şu anda ortalama 12-14 harfi görüyor olmalısınız.

Gördüğünüz 12-14 harf, ortalama üç heceli iki kelimeye karşılık gelmektedir.

Bir bakışta iki kelimeyi görmeye başladığınızda, okuma hızınızı iki katına çıkarmaya hazırsınız demektir. Bir bakışta iki kelimeyi okuyan bir kimse, okuma hızını hemen iki katına çıkartamaz. Bunun için bol egzersiz yapılması gerektiğini unutmayınız. Bir bakışta iki kelime okuma egzersizleri için, A4 boyutundaki metinlerde günde ortalama 20 sayfa kadar çalışmalısınız. Bu alıştırmalar ne kadar verimli yapılırsa, hızlı okumadan elde edilecek verim o denli yüksek olacaktır.

Göz bir görme organıdır. Okurken gözümüzü kullanmamız beynimize yardımcı olmak içindir. Okuma hadisesinde göz, ayrı bir işlev yüklenerek beynimize yardımcı olur.

10.2. Yavaş Okuyucularda Göz Hareketleri

Hareketi yönlendirilmeyen bir göz, Latin harflerinin kullanıldığı materyallerde, satır boyunca soldan sağa doğru düz bir hat üzerinde ilerler. Satır sonuna gelindiğinde, süratli bir şekilde alt satıra geçer.

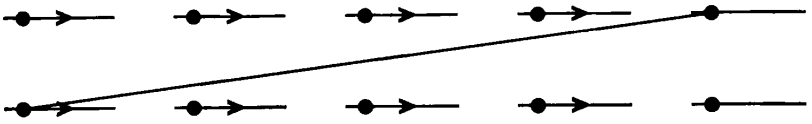

Şekil 6: Sahibi tarafından tanınmayan bir göz hareketinde, gözler soldan sağa eklemeli duruşlarla ilerler. Göz, okumaya satırın başından başlar ve akma hareketiyle satırın sonuna kadar devam eder. Alt satıra geçişinde de hem çok yavaşlar, hem de yine satır başından hareketine devam eder. Bu okumada gözün kaydırılması kaybedilen mühim bir zamandır.

Bu hadisenin gerçekleşebilmesi için, en fazla bir-iki saniyeye ihtiyaç duyulur. Bu okuma yönteminde, hareket ve hız hatası yapıldığı bugün artık kabul edilmektedir.

Şekil 6'da gösterilen göz hareketlerinde göz, görme işlevini satırın en başından üstlenerek en sonuna kadar götürür. Satır sonuna geldiğinde alt satıra dönüş hakkında bilgi sahibi olmadığı için, hem süratinden, hem de zamandan kaybeder. Gözün üst satırdan alt satıra geçerken izleyebileceği muhtemel yollardan birincisinde, göz, satır sonunda üst satıra çıkacak şekilde oval bir hareket yapar. (Şekil 7)

Şekil 7: Ritmik görme egzersizlerinde gözün üstten salınımlı geçişi sırasında görme alanları verimli kullanılamaz

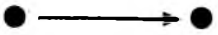

Şekil 8: Ritmik görme egzersizlerinde gözün doğru hat halinde ilerleyişi. Bu harekette göz rahatlığını kaybeder.

Şekil 9: Ritmik görme egzersizlerinde gözün alttan salınımlı geçişi. Bu göz geçişi, görme alanlarının verimli kullanıldığı, gözü yormayan geçiş şeklidir.

Hızlı okumanın ilk basamağı olan bir bakışta iki kelime okumada kullanılan doğru göz hareketi, şekli aşağıda verilmiştir. (Şekil 10)

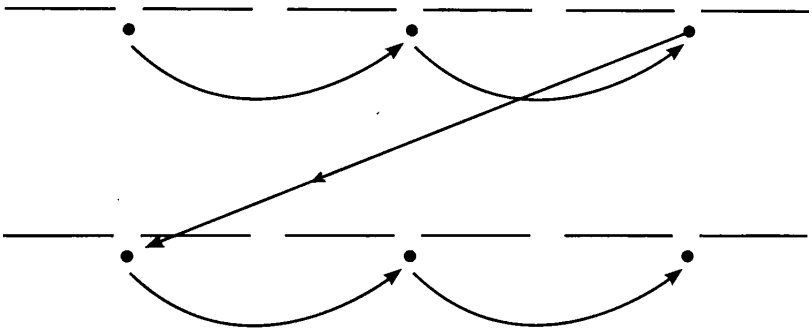

Şekil 10: Bir bakışta ikili kelime blokları halinde okumada gözlere ait duruş noktaları, ritmik göz geçişleri ve alt satıra geçiş

Göz hareketinin satır başındaki kelimeden değil, satır üzerindeki ilk kelimenin sonundan veya ikinci kelimeden başlaması gerektiği üzerinde, diğer bölümlerde durulmuştur.

Aynı durum, satır sonları için de geçerlidir.

Göz, hiç bir zaman, satır sonundaki kelime üzerinde hareket etmemelidir. Gözün alt satıra inişi de, satır üzerindeki son kelimeden veya bölünmüş kelimeden olmamalıdır. Bunun sebepleri hakkında, gözün

görüş açısını genişletme çalışmaları anlatılırken daha etraflıca bilgiler verilmiştir.

Şekil 10'da, her satırın bir saniyede geçildiğini farz edelim. Böyle bir durumda göz, aslında iş yapamaz durumdadır. Çünkü göz, durduğu anlarda okur.

Gözün işlevini yerine getiremediği zamanlar da vardır. Bunu çok basit bir alıştırma ile anlayabilmek mümkündür. Bu alıştırmayı şöyle yapabiliriz:

İşaret parmağınızı, hareketsiz olarak gözünüzün üzerinde tutunuz. Objeye bakarken gözlerinizin hareketimi hissetmeye çalışın veya arkadaşınızın gözlerine bakınız.

Sabit bir objeye bakan gözler hareketsizdir. Sonra parmağınızı sağa sola, aşağı yukarı ve yanlara doğru hareket ettiriniz. Bunu yaparken göz hareketlerinizi ayrı ayrı izleyiniz.

İkinci seferde, yine objeyi çok çeşitli yönlere hareket ettiriniz. Bu sefer gözlerinizi sabitleştiriniz. Veya ellerinizi gözünüzün sağına, soluna geçirirken aynı anda ikisine birden bakınız.

Bu alıştırma sonunda, hareket eden bir objenin net olarak görülmesi için, gözün de objeyle hareket etmesi gerektiği açıkça görülebilir. Diğer bir husus da, duran bir objenin görülebilmesi için, gözlerin obje üzerine hareket etmemesi gerektiğidir.

Yavaş okuma alışkanlığında, göz satırdaki her kelime üzerinde bir duruş yapar. Bu tür okuma alışkanlığında göz hareketi aşağıda verilen vecizenin altında çizildiği şekilde olur. (Şekil 11)

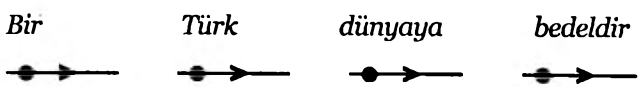

Şekil 11: Dört kelimelik bir satırda yavaş okuyucunun göz hareketleri

Göz yavaş okuma alışkanlığı ile yapmış olduğu okumada, satırdaki her kelimenin üzerinde göz bir duruş yapar ve o kelimeyi resmeder. Göz vasıtası ile elde edilen resimler, beyine gönderiler. Beyinde bu kelimelerin şifreleri çözülür ve onlara anlam verilir.

Yani dört kelimelik bir cümlenin anlamının oluşturulması için;

a. resim çekme

b. beyine gönderme

c. imaj oluşturma

d. ilk üç işlemi yaptıktan sonra bütün anlamı kurmak için, bir yere depolama olmak üzere ayrı ayrı en az dört işleme ihtiyaç vardır.

Yukarıdaki göz hareketlerinde sıçramalar yavaş olur. (Şekil 11) Ancak her sıçrama beyin için ayrı işlem, göz için ayrı bir görme olayını gerektirir. Dolayısı ile, gözün sıçrama sayısı ne kadar fazla olursa o derece hızdan kaybedilir.

Bu okuma şekliyle, okuma hızınızın büyük bir artış göstermeyeceğini bilmelisiniz.

10.3. Hızlı Okuyucularda Göz Hareketleri

Hızlı okumada temel nokta, göz hareketlerinin kontrol altına alınmasıdır. Bu sebeple öncelikle göz bebeklerinin hareket noktaları üzerinde durulur. Böylelikle göz duruşu olarak adlandırabileceğimiz olay, kontrol altına alınmış olur. Bu tarz okumanın denenmesinde ve kullanılmasında gözün sabitleşme noktasının satır üzerinde uygun yerlerde yapılması gerekmektedir. Şekil üzerinde bu sabitleşme noktalarını bir kez daha görelim:

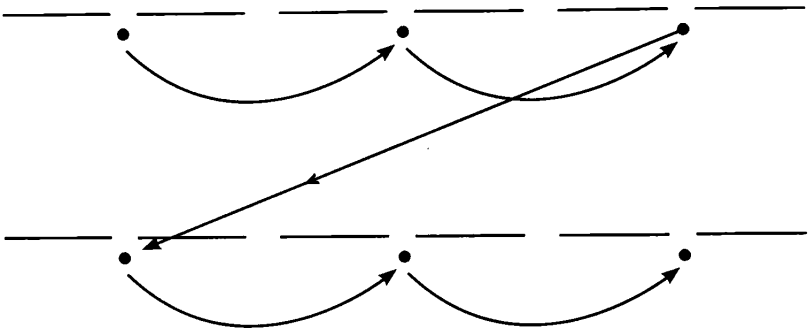

Şekil 12: Bir bakışta ikili kelime blokları halinde okumada gözlere ait duruş noktaları, ritmik göz geçişleri ve alt satıra geçiş

Bu şekilde gözün sabitleşme noktalan satırdaki kelimelerin alt noktalarına taşınmış, kelimeler grup haline getirilmiştir. Bu aynı zamanda hızlı okumanın ilk basamağı olan ikili kelime blokları halinde okumanın denenmesi manasına gelmektedir. (Şekil 12)

Yavaş okumada gözler, satırdaki kelimeler üzerinde dururken, hızlı okumada gözün duruş noktası iki satır arasındaki boşluktur.

Göz duruşlarının, satır aralarındaki boşluklara çekilmesinin üç temel faydası vardır. Birinci fayda, yavaş okurken yoğun ortamda hareket ederken çabuk yorulan gözün, boşluğa çekilmek suretiyle yorulma sürecinin uzatılmasıdır.

İkinci fayda ise, salınımlarla sıçrama yapan göz sayesinde, alt satırda bulunabilecek yabancı deyimlerin, kelimelerin fark edilebilmesidir.

Üçüncü fayda ise, gözlerin yatay yönde geniş alanı görme egzersizi yaparken, dikey yönde geniş alanı görme konusunda da kabiliyetini pekiştirmesidir.

Hızlı okumaya hazırlanan bir göz, iki duruş noktası arasında sıçrama yapmaya hazırlanırken, hızı öncelikle, göz bebeklerinde hissetme-

lidir. Öte yandan, ritmik hareketlerde takip etmesi gereken yolun ne/nasıl olduğunu iyi kavramalıdır.

İki göz duruşu noktaları arasında göz ritmik sıçrama hareketleri yapar. Akma ya da kayma hareketinin önüne geçilir. Okuma esnasında gözler, okumaya satırın başından başlamadığı gibi, satırın sonuna kadar da gitmez.

Peki gözler, okumaya neden satırın başından başlamamakta ve neden satırın sonuna kadar gitmemektedir? Bunun sebebini gözün görme alanlarını tanıdıktan sonra daha iyi anlayacaksınız.

Gözlerin sabitleşme noktaları, gözümüzü daha geniş açılı kullanmamız, yani görme alanlarımızın verimli kullanılması için yardımcı olur. Satırdaki kelimeleri bu sayede tek tek görmek yerine, en azından ikişerli görme alışkanlığına kavuşmuş oluruz.

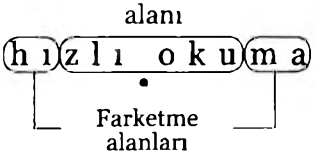

Şekil 13: İki kelime okumaya başlayan kişinin gözlerine ait görme alanları

Hızlı okumada, göze ait görme alanlarından fark etme alanları da kullanılır. Şekil 13'te görme alanları şöyle belirlenmiştir. Dikdörtgen alanlı bölge gözlerin tam netlikle gördüğü asıl görme alanını; sağda ve solda ayrıca işaretlenen alanlar da, fark etme alanlarını temsil eder.

Fark etme alanları orta ve basit metinlerin hızlı okunmasında aktif olarak kullanıldığı için, okumaya satır başından başlanmaz. Okuma esnasında göz, yine aynı sebeple satırın sonuna kadar da hareket etmez. Çünkü hızlı okuyucunun gözleri, belirlenen göz duruşu noktasından, satır sonunu görme kabiliyetine sahiptir.

Gözün sabitleşme süresi, 1/12 saniye ile 1/8 saniye arasındadır. Her defasında bir kelime okuyup diğerine geçen birisinin, bir dakikada okuyabileceği kelime adedi en fazla 550 kadardır. Böyle bir durum, kişi için hem fazla bir şey okuyamamak, hem de okuduğunu yeteri kadar anlayamamak anlamına gelmektedir.

Gözün sabitleşme süresini kısaltma imkanımız son derece azdır. Bu sebeple, gözün sabitleşme süresini iyi değerlendirmeliyiz. Sabitleşme süresinin iyi değerlendirilmesi de, öncelikle gözü hızlı görmeye alıştırdıktan sonra, gözün görüş açısını genişletmek ve ritmik göz hareketlerinde istenen seviyeye varmakla mümkün olabilir.

Göz hareketlerinden bir diğeri de, geri dönüşlü göz hareketleridir. (Şekil 14). Bu hareket şekil üzerinde şöyle gösterilebilir:

Şekil 14: İkili blok okuma yapmasına rağmen geri dönüşlerden arınamamış gözlerin hareketi

Geri dönüşlü göz hareketinde, yavaş okumada sahip olunan, hız en az üçte bir oranında düşer. Bu tür göz hareketine, kendine güveni olmayan insanlarda rastlanır. Çünkü, onlar okuduklarından ve anladıklarından emin değillerdir.

Gözün bu hareketinde tek kelime okunmaktadır. Göz, elde olmayan, şuursuz geri dönüşler yapmaktadır.

Geri dönüşler, zaman zaman, "iyi anlamadım" endişesi ile olmaktadır. Endişe iyi anlayamama korkusundan ileri gelmektedir. Ancak, iyi anlamak için, okurken geri dönüş yapmak zaruri değildir. Denebilir ki bu endişe, kişinin kendisine olan güvensizliğidir. Ancak okumayı etki-

leyen faktörlerden kişinin ruhi durumu, beden durumu, zihin durumu gibi pek çok faktör endişenin ortaya çıkmasında etkili olmaktadır.

Göz duruşu süresinin uzun olmasından ileri gelen, geri dönüşler de söz konusudur. (Şekil 15)

Satır üzerindeki kelimelerde yavaş ilerlenmesi, okuma hızını azaltır. Araştırmalardan ortaya çıkan neticelere göre, göz duruşlarının 1/3 - 1/6 saniyeye inmesi verimi arttırmakta ve geri dönüşleri engelleyici bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yazarın fikrine tam katılmamış olmak veya kişinin okuduğunu değerlendirme ve depolama süresinin uzaması da, okuma esnasında geriye dönüşlere sebep olmaktadır.

Çeşidi konularda ileri sürülen yeni bir görüş, ya da okuyucunun ileri sürülen fikre ait yeterli bir bilgisinin olmaması, geri dönüşe sebebiyet verebilir.

Kişinin okuma esnasında farklı şeyler düşünmesi de, geri dönüşlere sebep olmaktadır.

Bazı zamanlarda, kişi okumaya devam ederken aklından bin bir türlü şey geçer. Okuma konsantrasyonunun tam kurulamadığı zamanlara denk düşen bu durumda, gözler satır üzerindeki hareketine devam eder. Ancak, beyinde bambaşka düşünceler vardır. Bu düşünceler genellikle kişinin okuduğu metinlerle ilgili değildir. Bu tür düşünceler, bir süre sonra geri dönme eğilimi yaratır.

Göz gezdirme maksadıyla ve bunun yanında, istemeyerek geri dönüşler de söz konusudur.

Geri dönüşler, genellikle üçüncü kelimeden sonra gerçekleşir. Bazen de, geri dönüşler paragraf içinde bir veya birkaç cümleyi içine alır. Nadir durumlarda, paragrafın tamamı geri dönülerek yeniden okunur.

Geri dönüşün bir diğer şekli de, paragrafın bütünü üzerinde göz gezdirme ya da sayfayı yeniden okuma şeklinde olmaktadır.

Saydığımız geri dönüşlerin tamamı, her ne suretle yapılırsa yapılsın, okumada okuma hızını engelleyen faktörlerden birisi olarak karşı-

mıza çıkmaktadır. Öyleyse okurken geri dönmemeyi genel bir prensip olarak kabul etmeli, çok gerekmedikçe geriye dönerek okuma yapmamalısınız.

Yavaş okuma alışkanlıkları arasında saydığımız geri dönüşlerin önlenmesi, sebeplerden bilinmesi ve bu sebeplerin ortadan kaldırılmasıyla mümkündür.

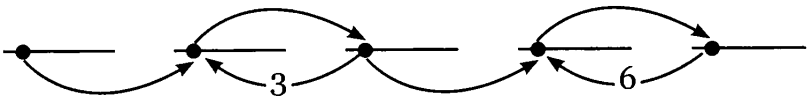

Şekil 15: Yavaş okuma yapanların okuma esnasında sıklıkla geriye dönüşlerini temsil eden şekil. Burada 3 ve 6 numaralı göz hareketleri geriye dönüşleri ifade etmektedir. 3 ve 6 numaralı göz hareketlerinin hem yavaş okumada hem de hızlı okumada yapılmaması gerekmektedir

10.4. İki Kelime Görme-Tanımlama Egzersizleri

Blok okuma yapabilmek için, öncelikle bir bakışta iki kelimeyi görebiliyor olmalısınız. Hızlı okuma yapabilmeniz için de, gördüğünüz iki kelimelik bloklar arasında, seri geçişler yapıyor olmalısınız. Bloklar arasında nasıl seri geçişler yapılacağını, ritmik görme bölümünde tekrar ediniz. Şimdiki sorununuz, bir bakışta iki kelimenin nasıl okunacağıdır.

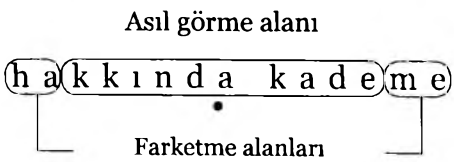

Şekil 16: İki kelime okuma egzersizlerini tamamlayan kişinin gözlerine ait görme alanları

Verilen örnekte *hakkında kademe* şeklinde üç heceli iki kelime yer almaktadır. Her iki kelimede toplam 14 kelime vardır. İki kelime arasındaki boşluk da hesaba katıldığında yatay uzunluk 15 harfe ulaşmaktadır. Öyleyse göz duruşu noktanız, 15 kelimenin orta noktası olan ***d*** ve ***e*** harflerinin alt orta noktasında olacaktır. (Şekil 16)

Belirtilen noktaya göz duruşu yaptığınızda ***kkında kade*** harfleri asıl görme alanınızda kalacak; kelimenin başındaki ***ha*** hecesindeki iki harf ile ikinci kelimenin sonundaki ***me*** hecesindeki iki harf fark etme alanlarınızda kalacaktır.

Böylece en azından bir kelime asıl görme alanınızda yer alırken, diğer kelime fark etme alanlarında yer almış olur.

Çalışmayı tamamlamak için, lütfen kitabınızda verilen metin egzersizlerini yapınız. Ardından sizin tarafınızdan hazırlanan egzersiz metinlerinde, çalışmanızı pekiştiriniz.

Bu çalışmalar, başlangıçta gayet basit metinlerde gerçekleştirilir. Çok uzunca senelerden bu yana, okuma esnasında fark etme alanlarını kullanmayan kişiler, bu çalışmayla bir kaç yeni tekniği birlikte kullanmaya başlayacaklardır. Kısaca özetlemek gerekirse, anlayarak hızlı okuma teknikleriyle iki kelime okunurken;

a. Okuma esnasında, satır başına bakma alışkanlığı, terk edilmiş olmaktadır.

b. Okuma esnasında, satır sonuna kadar gitme alışkanlığı, terk edilmiş olmaktadır.

c. Okurken, her kelimeye ayrı bir göz duruşu yapma alışkanlığı, terk edilmiş olmaktadır.

d. Bir bakışta iki kelime okuma alışkanlığı kazanabilmek için, göz duruşu noktalarına odaklanılmaktadır.

e. Kelimelerin üzerine değil, satır altlarında yer alan boşluklarda göz duruşu yapılmaktadır.

f. Aynı satır üzerinde yer alan ilk göz duruşu noktasından, ikincisine veya üçüncüsüne geçerken, ritmik göz hareketleri başlığında anla-

tıldığı üzere, üstten salınım veya düz doğru hat şeklinde ilerlemek yerine, alttan salınımlı göz geçişi kullanılmaktadır.

Okuma esnasında kullanılan metinler basit metinler olduğundan, kelimelerin fark etme alanlarında kalan bölümleri silik görünse bile, söz konusu kelimeler, kelime dağarcığınızda bulunacağından beyinde tamamlanması zor olmaz.

Örneklemek gerekirse, **İstanbul Topkapı** şeklindeki üç heceli iki kelimede, göz duruşu ***l*** harfinin alt orta noktasında yer alacaktır. Asıl görme alanında **tanbul Topka** bölümü yer alırken, **İs** bölümü **sağdaki farketme alanı**nda, **pı** bölümü de **soldaki fark etme alanı**nda yer alacaktır.

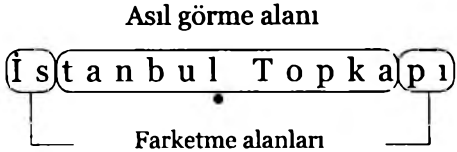

Şekil 17: İki kelime okumaya başlayan kişinin gözlerine ait görme alanları

Bu örnekte verilen İstanbul Topkapı kelimelerini tek bakışla görmek istediğinizde, sağ baştaki **İ** harfi son derece silik kalacaktır. **İ** harfi son derece silik kalsa bile **stanbul** şeklinde algılayacağınız kelimeyi bellekte İstanbul kelimesinden başkasıyla tamamlayamazsınız. Yine **Topkapı** kelimesinin **Topka** bölümü asıl görme alanınızda yer alacaktır. Sondaki **pı** harflerinden **p** harfi daha net, **ı** harfi ise son derece silik olacaktır. Bu kelimede de sondaki **ı** harfini hiç görmeseniz bile, zihinde bu kelimeyi **Topkapı** kelimesinden başkasıyla tamamlayamazsınız.

Hiç şüphesiz ki, basit metinlerde bile zaman zaman bellekte tamamlamakta zorlanacağınız kelimeler söz konusu olabilir. Ancak bu tarz kelimelerin sayısı, metin içinde yüzde biri bile bulmaz.

Öte taraftan, bazı kelimelerin ilk ya da son harflerinin görülememesi, farklı imajların oluşmasına yol açabilir. Bildiğiniz gibi Türkçedeki bazı erkek isimleri, sonlarına e harfi almak suretiyle kadın ismine dönüşürler. Muhsin Muhsine, Kamil Kamile örneğinde, bunu anlamak mümkündür. Bu örnekte olduğu gibi sondaki **e** harfini tam göremediğinizde metni okurken şahıs, hanımken erkek olarak algılanır. Ancak metin türü basit olduğundan, metnin ilerleyen bölümlerinde sözü edilen kişinin bir erkek değil, hanım olduğu kolaylıkla fark edilebilir.

Anlayarak hızlı okuma teknikleri egzersizlerinde, ikili kelime bloklarının okunmasına ilk kez başlandığında, tümüyle basit metinler kullanılır. Çünkü egzersizi yapan kişinin, yeni okuma adını verdiğimiz hızlı okuma teknikleriyle, fark etme alanlarını okuma esnasında kullanabilmesi, ancak basit metinlerle çalışmaya başlamasıyla mümkün olabilir.

10.5. Görülen En Son 2 Kelimeyi İfade Edebilmek

Bir bakışta iki kelimenin hızlı görülmesine ilişkin en verimli yöntem, hızlı görme bilgisayar programı kullanılmasıdır. Bu programda kelimeler hecelerine göre tasnif edilerek, belli bir hızda bilgisayar ekranına verilir ve kaybolur. Hız dilimleri istenilen oranda artırılıp; istenilen oranda düşürülebilir. Bu sayede kişi, hızlı görmeyi son derece çabuk öğrenir. Bu bilgisayar programını elde etmek için www.hizlioku.org sitesi ile temasa geçebilirsiniz.

Bilgisayar ve bilgisayar programınız yoksa, geniş alanı görmeyi yine öğrenebilirsiniz ama, çalışmalarınızdaki verim, asla ve asla bilgisayarda yapacağınız çalışmanın verimine ulaşmaz.

Eğer birkaç sayfa egzersiz yaptıktan sonra, hâlâ bir bakışta iki kelimeyi görmekte zorlanıyorsanız lütfen geniş alanı görme başlığına dönerek, bir bakışta iki kelime okuma egzersizlerini hece sayılarına bağlı kalarak yeniden yapınız. Bu egzersizlerle, iki kelime okurken 10 harfli asıl görme ve toplamda en az dört harf bulunan fark etme alanlarına ulaşmanız beklenmektedir.

Çalışmanızda gayet yüksek göz temposuyla ritmik göz duruşları yaparken, belirlediğiniz üç satırlık dilimin herhangi bir göz duruşu noktasında, metin üzerinden gözlerinizi çekip, gördüğünüz en son iki kelimenin ne olduğunu kendinize söyleyeceksiniz.

Bu çalışmada ortaya çıkan bir başka olumsuzluk şudur: Kişi kendi kendine, kelimeyi söyleyeceği yerle ilgili olarak bir yükleme yapıyor. O noktaya gelip gözlerini kaldırmadan evvel, o noktadaki kelimelere göz itmesi yapıyor. Bu durumda, kişinin söylediklerini göz itmesiyle mi, göz kaymasıyla mı, yoksa gerçekten fotoğraflama yoluyla mı gördüğünü anlamak mümkün olmuyor. Çalışmayı kendi kendine yapan birisi, kendi kendine dürüst davranmayı öğrenmelidir. Yani bu hatalardan arınarak çalışmasını tamamlamalıdır.

Çalışma sonunda gelinmesi beklenen başarı seviyesi şudur: Kişi, göz duruşu noktasındaki 2 kelime blokunu, yukarıda saydığımız olumsuzlukları yaşamadan, yüzde 80 oranında doğru görmeli ve gördüğünü doğru olarak ifade etmelidir.

Sakın ola, ilk birkaç metinde 2 kelimeyi söylemediniz diye çalışmadan vazgeçmeyiniz. Bu çalışmada ilk 2 metinde, 3 satırlık dilimlerinin her birini ayrı ayrı kapatıp, kendi kendinize seslendirdiğinizde bir kelimeyi söyleyebiliyorsanız hayli başarılı sayılırsınız. İki kelimeyi yüzde 80 oranında doğru söyleyebilmek için ortalama 20 metin çalışmanız gerektiğini unutmayınız.

10.5.1. Nasıl Yapacaksınız?

Az sonra üzerinde çalışacağınız metin her satırda ortalama iki göz duruşu yapılacak şekilde düzenlenmiştir. Bir önceki basamakta metin çizmeyi öğrendiğinize göre, sizler de en az 10 metin çiziniz.

Ritmik göz hareketlerini öğrenmiştiniz. Gözleriniz hem ritmik, hem de hızlı bir şekilde çizdiğiniz çizgiler üzerinde hareket etmeye başlayacak. Gözleriniz satırlar üzerinde hareketine hızlı ve ritmik bir şekilde devam ederken, her 3 satırda bir, en son gördüğünüz iki kelimeyi kendinize tanımlayınız. Biraz sonra size verilen metinlerde bu uygulamayı

yapabilmeniz için, dilbilgisi bakımından uygun olmasa da çeşitli paragraflar oluşturulmuştur. Bu paragrafların son göz duruşunda, hatırınızda kalan kelimeleri söyleyeceksiniz.

"Kelimeleri söyleyeceğim" diye hızınızı düşürmeyiniz. Göz duruşu noktasında kalış sürenizi uzatmayınız. Gözünüzü metin üstünden ayırırken, göz hilesi yapmayınız.

Başarılı sayılabilmeniz için, kapattığınızda en az % 80 oranında 2 kelimeyi söyleyebiliyor olmalısınız.

10.5.2. Amaç

Göz hızı ve ritmi kullanırken kelimeleri hatırlamak ve ifade etmektir. Meatin üzerinde yapılan çalışmada, asıl amacın metni anlamak olmadığını unutmayınız.

10.5.3. Muhtemel Hatalar

Göz duruşlarını hissediniz. Göz hızı kullanınız. Satır atlamayınız. Çizgilerini sizlere gösterdiği, satır aralarındaki boşluklara odaklanınız.

10.5.4. Egzersiz Metni

İnternete Sanal İmam Aranıyor

Roma merkezli Katolik kilisesi birkaç sene önce, İspanya'daki Sevilla kentinin Piskoposu olan Aziz Isidore'yi internete bir koruyucu aziz tayin etmişti.

Ancak Vatikan'ın kararları, Rus Ortodoks Kilisesi'ni bağlamıyor. Rus Ortodoks Kilisesi, internet kullanıcılarına ruhani önderlik edecek bir aziz atasınlar mı, atamasınlar mı?

Kimi muhafazakâr din adamları interneti hala 'Şeytanın aleti' diye reddededursun, kimi papazlara göre de internet dünyası dinden hiç uzak değil.

Moskova Üniversitesi'nde ders veren Papaz Andrey Kurayev, "internet aslında 'bir tür manastır.' İnternette de gözlerden ve kişisel temastan uzak kalıyorsunuz" diyordu.

Aradaki farkı ise, "türlü tartışma gruplarına katılabilmek" olarak açıklıyordu.

Bu nedenle Papaz Andrey, internet sakinlerine bir koruyucu aziz atanmasını destekliyor.

İnternet kullanıcıları halen isterlerse Ortodoks Kilisesi'ne ait yüzlerce sayfaya girebiliyor; burada ayinleri dinleyip, birkaç tıklamayla kallâvi dua kitaplarına ulaşabiliyorlar.

Kilisenin gelecekteki planları arasında dünyanın en büyük sanal Hıristiyan kitaplığını oluşturmak da vardı.

Papaz Andrey Kurayev, "eğer internete koruyucu aziz atayacaksak, herhâlde bir sonraki adım da bilgisayar virüslerine karşı bir dua bulmak olmalı" diyordu.

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın resmi internet sitesi, diyanet.gov.tr adresinde yayın yapıyor.

Siteye girdiğinizde en dikkati çeken bölüm "bir ayet" ve "bir hadis" bölümleridir. Bu bölümde yer alan ayetler ve hadisler sayfa her yenilendiğinde değişiyor. Yani, veri tabanından bir başka ayeti ve bir başka hadisi okuyor. Ancak, bu uygulama "özel günler"e göre ayarlanmamış. Diyelim ki, "anneler günü" kutlanıyor.

Diyanet sayfasında "anne hakkı"na ilişkin ayet ve hadisler çıkmıyor. Diyelim ki, "itfaiyeciler günü" kutlanıyor.

Diyanet'in sayfalarında bu günlere ilişkin özel sayılabilecek ayetler veya hadisler çıkmıyor! Tamamen rastgele..

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın "Özel Günler" takvimi yok. Bu özel günlerde özel yayın alışkanlığı da yok. Hatta, "tarihte bu gün" şeklinde bir hatırlatması da yok.

Oysa, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın sayfasında Bedir, Uhud, Hendek ve benzeri savaşların yanı sıra büyük İslam alimlerinin doğum, ölüm tarihleri ile hatırlanabilmeli.

Ziyaretçiler, bu sayfadan bilgilenebilmeli.. Hiç olmazsa, tarihe dönük zihin tazeleme yapabilmeli..

Daha da önemlisi, Diyanet İşleri Başkanlığı internette "sanal imam" düşünmüyor nedense..

Oysa Diyanet İşleri Başkanlığı'nın internet sayfalarına giren kullanıcılar çeşitli sorular sormak isteyebilirler.

Diyanet İşleri Başkanlığı, bu sorulara anında cevap verebilecek bir "sanal imam" uygulamasını acilen başlatmalı.

Hem de, sadece Türkçe değil; sitenin diğer yayın dillerinde de "sanal imam" uygulamasına geçmeli..

Diyanetin sitesinde, ziyaretçiler için "tavsiye edilen kitaplar" bölümü yok.

Diyanet İşleri Başkanlığı Kütüphanesi'nden sadece "kitap taraması" yapabiliyorsunuz. Oysa, ziyaretçilere önce "şu kitapları okuyabilirsiniz" diyebilmek gerekiyor.

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın internet sitesinde "Sıkça Sorulan Soruları" başlığı yok.

Oysa, böyle bir başlık oluşturulsa, Diyanet İşleri Başkanlığı en çok sorulan soruların listesini tutar, cevaplarını yayınlar.

Yani site sizi, tamamen "resmi" olarak karşılıyor ve âdeta "baktın, çek git!" diyor.

Batılı misyonerler, internetten çağın gereklerine göre yararlanmaya başladılar bile. Ancak, İslam dünyasındaki bilim adamlarının internetin nimetlerinden istifade konusunda daha çok bekleyecekleri görünüyor.

Muhsin Kadıoğlu

10.6. Hatırlanan Kelime Sayısını Artırmak

Şimdiki çalışmanızda da, gözleriniz yüksek hızda hareketine devam ederken, bu kez hatırınızda kalan kelime sayısını artırmaya çalışacaksınız.

Bir önceki basamakta, bir bakışta 2 kelime söylemeyi öğrendiniz. Şimdiki hedefiniz, yine üç satırlık dilimlerde hatırımızda kalan kelime sayısını artırmaktır.

Çalışmanız için aktüel türden 20 metin ayırın ve metinleri 3'er satırlık dilimlere bölünüz.

Bu çalışmayı yaparken, kelimeleri ard arda söylemeniz gerekmiyor. Üç satırlık dilimin çeşitli noktalarından kelimeler hatırlamaya çalışıyorsunuz. Hatırınızda kalan kelimelerin bir anlam bütünlüğü oluşturması da gerekmiyor.

Bu çalışma sonrasında (20 metin tamamlandığında) hatırınızda kalan kelime sayısı 4 ise zayıf, 5-6 ise iyi, 7 ise çok iyi demektir.

Bütün metinleri 3'er satırlık dilimler halinde hatırlamaya çalışıyorsunuz. Ayrıca, bu dilimlerde nelerin anlatıldığını anlamak gibi bir çabanız olmayacak. Yani, metin bittiğinde *"ben bu metinden ne anladım?"* diye kendi kendinize sorsanız, hatırlama ve anlama puanınızı yüzde 10 bile veremezsiniz. Çünkü siz, hızlı okuma adına, bu okumada kullanılan basamakları öğreniyorsunuz. Anlayarak hızlı okumaya geçiş için daha kat etmeniz gereken epey yol var.

10.6.1. Amaç

Göz hızı ve ritmi kullanırken kelimeleri hatırlanan kelime sayısını artırmak ve hatırlanan kelimeleri anlam bütünlüğü olup olmamasına önem vermeden ifade etmektir.

10.6.2. Muhtemel Hatalar

Göz duruşlarını hissediniz. Göz hızı kullanınız. Satır atlamayınız. Çizgilerini sizlere gösterdiği, satır aralarındaki boşluklara odaklanınız.

10.6.3. Egzersiz Metni

Türk Bayrağı Gölgesinde Acehliler...

"Normal olarak yemek kültüründe ekmek olmayan Acehliler, ekmek dağıtılan fırınların önünde uzun kuyruklar oluşturuyor.

Ancak, Türk fırınının önündeki kuyrukları cezbeden yalnızca ekmek değil, ekmeklerin üzerine saplanan küçük Türk bayrakları...

Kimileri fırından ekmek almak için kuyruğa giriyor, kimileri de bayrak almak için.

Türk bayrağının Acehlilerin dikkatini çekmesinin nedeni, rengi ve ay yıldızın kompozisyonunun, Aceh'deki ayrılıkçı militanlarının bayrağını andırmasıydı..

İki bayrağı birbirinden ayıran ise Aceh bayrağındaki hilal ve yıldızın altında ve üstünde çizgi halindeki iki beyaz şerit içinde yer alan iki siyah çizgi.."

İşte bu haber sonrasında Aceh, Türkiye'nin gündemine girdi. Güneydoğu Asya'da 2005 yılında meydana gelen büyük tsunami faciası sonrasında büyük acılar yaşandı.

Türk Milleti de, tsunami faciasından büyük zarar gören Aceh için, yardım kampanyalarında hayırseverliğini gösterdi.

Aceh, Endonezya sınırları içinde bir bölge. Bu bölgede kurulan Özgür Aceh Hareketi(GAM), 1977 yılından beri kendi kaderini tayin etme hakkı talebiyle savaşıyor.

Endonezya yasalarına göre Aceh bayrağı taşımak uzun süreli hapis cezası gerektiriyor ve vatana ihanet suçu olarak değerlendiriliyordu.

11 Ocak 2005'te Endonezya hükümeti, tsunamiyle yıkılan Aceh bölgesinde 15 yıldır bağımsızlık mücadelesi veren ayrılıkçı gerilla hareketi GAM ile 'centilmen anlaşması' yaptığını açıkladı.

Endonezya Dışişleri Bakanı Hassan Wirajuda, isyancıların Aceh'teki

yardım çalışmalarına müdahale etmemeyi kabul ettiklerini söyledi.

Barışın önündeki en önemli engellerden biri, iki tarafın da insan haklarını sıkça ihlal etmesiydi. Özellikle de, hükümet güçlerinin insan hakları sicili çok kötüydü.

Centilmen anlaşması her ne kadar barış anlamına gelmese de, Endonezya hükümeti kapıyı açmak için bir fırsat olarak değerlendiriliyordu.

13 Ocak 2005'te Endonezya'nın Aceh bölgesindeki ayrılıkçı gerillalar, hükümete ateşkese katılma ve tsunami felaketinden en fazla zarar gören bölgedeki yardım çalışmalarının etkin şekilde yürütülmesine izin verme çağrısı yaptılar.

İsyancı Özgür Aceh Hareketi'nin yürüttüğü silahlı mücadele sonucu son 30 yılda, bölgede çoğu sivil 15 bin kişi hayatını kaybetmişti.

Endonezya'da, hükümet ve Özgür Aceh Hareketi adlı isyancı grup, 30 yıldır süren çatışmalar ardından 15 Ağustos 2005'te Finlandiya'nın başkenti Helsinki'de bir barış anlaşması imzaladı.

Acehlilerin, Helsinki'deki imza törenini izleyebilmeleri için, eyaletin başkenti Banda Aceh'in en büyük camii çevresine, dev ekranlar kuruldu. Camilerde de, anlaşmanın gerçekten barış döneminin başlangıcı olması için dua edildi.

Görüşmeler, Aralık ayındaki tsunami felaketi sonrası yeniden başlamış ve beş tur sonunda anlaşmaya varılmıştı.

Anlaşmaya göre, isyancılar Aceh adası için bağımsızlık talebinden vazgeçecek ve silahlarını 2005'in Aralık ayına kadar teslim edeceklerdi. Buna karşılık önemli ölçüde özerklik edineceklerdi.

Bölge yönetiminde kendilerini temsilen siyasi partiler kuracaklar, kendi bölgelerini yönetmek üzere bir hükümete kavuşacaklardı.

Endonezya hükümeti ise buna karşılık, yine 2005'in Aralık ayına kadar Aceh'deki, Aceh kökenli olmayan tüm asker ve polislerini çekecekti.

Ayrıca belirli koşullarla, hapisteki siyasi mahkûmlar serbest bırakılacak, hareketin eski savaşçılarına da, sivil yaşama uyum sağlamalarına yardımcı olmak için toprak teklif edilecekti.

Terör örgütü Pkk'ya "silahları bırakın, siyaset yapın" diyenlerin örneği Aceh olabilir mi?

Endonezya'da Cumhurbaşkanı Susilo Bambang Yudhoyono, hükümetle asi grup arasında imzalanan barış anlaşmasının hükümlerini yerine getirmek için, 31 Ağustos 2005'te ayrılıkçı Özgür Aceh hareketinin bütün üyelerini affetti.

Bu kararla, yaklaşık 1500 kişi cezaevlerinden tahliye edildi. Tahliye edilenler arasında 'vatana ihanet' suçlamasıyla tutuklanan hareketin üst düzey dört yetkilisi de vardı.

Serbest bırakılan üst düzey yetkililerden Tenguk Kamaruza, cezaevi çıkışında gazetecilere yaptığı açıklamada, *"Tahliyemiz, 30 yıldır sürdürdüğümüz mücadelenin sonucudur"* dedi.

Ancak Kamazura, "ateşkese ve her iki tarafın anlaşma hükümlerini uygulamasına saygı göstereceklerini" de sözlerine ekledi.

Bu anlaşma sonrasında, ülkeyi terk eden asilere de, geri dönerek siyasi sürece katılmaları yönünde teşvik edici adımlar atılması öngörüldü.

Özgür Aceh Hareketi'nin elde ettiği başarı, bazı çevrelerce bölücü terör örgütü Pkk için referans olarak alınıyor.

Ancak, bir tarafta Türk Bayrağı gölgesine sığınan Acehliler, diğer tarafta da Saddam'ın zulmünden Türk bayrağı gölgesine sığınarak kurtulan ve daha sonra Kerkük'teki mitinglerde Türk Bayrağı'nı yırtan Pkk destekçisi Kürtler... Ders almak gerekmez mi?

Dr. *Muhsin Kadıoğlu*

BÖLÜM 11

İKİ KELİME OKUMA EGZERSİZLERİ

11.1. İki Kelime Okuyarak Cümle Kurmak

11.1.1. Amaç

Göz hızı ve ritmi kullanırken kelimeleri hatırlanan kelime sayısını artırmak ve hatırlanan kelimeleri anlam bütünlüğü olup olmamasına önem vermeden ifade etmektir. Bu basamakta, metinde yer alan cümlelerle örtüşmese bile, cümle kurmaya başlamak gerekmektedir. Cümleleri kurduktan sonra, metinde yer alan cümlelerle karşılaştırma yaparsanız, büyük oranda her şeyi çok farklı ifade ettiğinizi göreceksiniz. Henüz anlayarak hızlı okuma tekniklerini kullanmayı öğrenme basağında olduğunuz için, bu durum, şimdilik olumsuzluk olarak kabul edilmeyecektir.

11.1.2. Muhtemel Hatalar

Göz duruşlarını hissediniz. Göz hızı kullanınız. Satır atlamayınız. Çizgilerini sizlere gösterdiği, satır aralarındaki boşluklara odaklanınız.

11.2. İki Kelime Okuyarak Tek Cümle Kurmak

11.2.1. Egzersiz Metni

İspanya Franko Dönemiyle Yüzleşti mi?

20. yüzyılın diktatörlerinden Francisco Franco, 20 Kasım 1975'te ölmüştü. İspanya hala, 40 yıl boyunca iktidarda kalan Franco dönemiyle yüzleşmedi. Franco döneminin izleri İspanya'da hala her yerde..

.....

.....

İspanya'da Franco kurbanlarının kimliklerinin tespitiyle ilgili çalışmada, 2006 yılında bile, sadece bir kişinin kimliği tespit edilebilmişti.

.....

.....

Avrupa Birliği, Türkiye'ye yaklaşımında "tarihinizle korkmadan yüzleşin, Ermeni soykırımını tanıyın" diyor.

.....

.....

Üstelik, her ülkenin tarihiyle yüzleşmesi gerektiğini, bunun "Avrupalı değerler" için bir ölçüt olduğunu söylüyor.

.....

.....

Gelin görün ki, Avrupa Birliği'nin en büyük beşinci ekonomisine sahip İspanya'da, durum tamamen farklı.. Kimse, İspanya'ya "tarihinle yüzleş" demedi!

.....

.....

İnceleyelim ve daha net olarak anlayacaksınız:

20 Kasım 1975'te dönemin İspanya Başbakanı, diktatör Franco'nun öldüğünü gözyaşları içinde "İspanyol halkının başı sağolsun, Franco öldü" diye duyurmuştu.

.....

.....

Franco, ölümünden yaklaşık 40 yıl önce cumhuriyetçi hükümete karşı darbe girişiminde bulunmuştu.

.....

.....

Franco'nun darbe girişimi, üç yıl süren kanlı bir iç savaşı başlatmıştı. İspanya'daki iç savaştan galip

çıkan Franco, ölene kadar İspanya'da yönetimde kalmıştı.

.....

.....

Avrupa Birliği üyesi Almanya'da Hitler'i övmek suç.. Ancak, İspanya'da hala Franco taraftarları var. İspanyol sağı için Franco bir iyi bir lider..

.....

.....

Çünkü, komünizm tehlikesini önlemişti. İspanyol sağı, Franco'yu bugün bile aleni biçimde anmaktan çekinmiyor.

.....

.....

İspanyollar'ın bir kısmı için Franco, dünyanın en acımasız diktatörlerinden biri.. Pek çok tarihçi de aynı görüşü paylaşıyor.

.....

.....

Çünkü, Franco 40 yıllık iktidarı döneminde "siyasi rakiplerini bedensel ve zihinsel olarak yok etmişti.. Franco döneminde infaz, işkence ve hapis cezaları da dahil olmak üzere, pek çok baskı yöntemleri uygulanmıştı..."

.....

.....

İspanya'da Franco döneminin izleri hala taze. Günümüzde Franco döneminden kalan toplu mezarların bulunması için arkeologlar ve bu mezarlardaki kurbanların kimlik tespiti için ise DNA uzmanları görev yapıyor.

.....

.....

Kurban yakınlarının çabası sonucu, ilk kez, 2003 yılında ilk kurbanın kimliği belirlenebildi.

.....

.....

Franco'nun 1969'de belirlediği halefi, son İspanyol kralının torunu Prens Juan Carlos, diktatörün ölümünden sonra, geçmişle hesaplaşmadan demokrasiyi tercih etmişti..

.....

.....

İspanya'ya Avrupa Birliği'ne katılırken İspanya'ya, "tarihinle yüzleş.." denilmedi.. İspanya'da Franco döneminin toplu mezarları hala kurban yakınlarının çabası ile gün yüzüne çıkarılabiliyor. Üstelik, Avrupa Birliği bu çalışmalara mali destek bile vermiyor.

.....

.....

İspanya Avrupa Birliği'ne girdiğinde, ortalık Franco heykelleriyle doluydu. İspanya'da son Franco büstü, ancak 2005 yılında kaldırıldı.

.....

.....

Yani, İspanya "Avrupalı değerler"in savunucusu.. Ama hala bize anlatılan Avrupalılık seviyesine ulaşmış değil..

.....

.....

Türkiye, terör örgütü Pkk'nın zorlamasıyla Kuzey Irak'a giden Kürtlerin Türkiye'ye dönmesi için Kürtlere tazminat ödedi!

.....

.....

Ayrıca, terör eylemlerine destek verdikleri veya güvenlikleri sağlanamadığı gerekçesiyle, köyleri boşaltılan Kürtlere de, Türkiye tazminat ödedi!

.....

.....

Üstelik, Franco döneminde zarara uğrayanlar için Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin İspanya aleyhine verdiği bir karar dahi yok!

.....

.....

Türkiye ise, neredeyse hemen her hafta birkaç kişiye Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları gereğince tazminat ödüyor.

.....

.....

İspanya'da Franco döneminin kurbanlarına yönelik rehabilitasyon projesi olmadığı gibi, İspanya'nın iç hukukuna göre, bu kişilere tazminat da verilmiyor.

.....

.....

Franco'nun ölümünden 30 yıl sonra bile kurban yakınları kendi başlarının çaresine bakmak durumunda.

.....

.....

İşte, Türkiye ve İspanya farkı..

İşte Avrupa Birliği'nin Türkiye'ye dayatmalarına ilişkin somut örneklerden bir başkası..

Avrupa Birliği taraftarlarının çarpın suratlarına..

.....

.....

Muhsin Kadıoğlu

11.3. İki Kelime Okuyarak İki Cümle Kurmak

Hızlı okuma yanlız geniş alanı görme ile yapılmaz. İki duruş arasındaki geçişlerin de oldukça seri olarak gerçekleştirilmesi lazımdır. Hızlı okumada göz hızının kullanılması da oldukça önemlidir. Bu basamakta, ayrılan paragraflarda 2 cümle kurmaya çalışacaksınız. Bir sonraki egzersiz meatinde de, ortalama 10-15 satırda üç cümle kurmaya çalışacaksınız. Her basamak için ortalama 20 metin egzersizi yapmak gerektiğini unutmayınız.

11.3.1. Egzersiz Metni

Goethe'in İslamiyet'e Duyduğu İlgi

Alman şair, oyun yazarı ve düşünür *Johann Wolfgang von Goethe*, 22 Mart 1832'de hayata veda etmişti. Goethe, Alman dilinin en büyükleri arasında gösterilen bir kişiydi. Goethe'nin çok az bilinen bir yönü ise İslamiyet'e ve Doğu kültürüne duyduğu ilgiydi.

.....

.....

Johann Wolfgang von Goethe, bilim adamıydı, devlet adamıydı, şairdi, oyun yazarıydı. Goethe'nin en önemli yanı elbette bir düşünür olmasıydı.

.....

.....

Klasik Alman edebiyatının en ünlü temsilcisi sayılabilecek Goethe, çağdaşlarından farklı bir şekilde İslamiyet'e ilgi duyuyordu. Goethe'nin bu özelliği, nedense Batılılar tarafından çok fazla öne çıkartılmamıştı.

.....

.....

Goethe, sadece İslamiyet'e değil, Doğu kültürlerine de ilgi duymuştu. *Goethe, İslamiyet'e ve Doğu kültürlerine duyduğu ilgiyi 65 yaşında kaleme aldığı "Doğu Batı Divanı"nda ölümsüzleştirdi.* İslamiyet'i ve Doğu kültürlerini reddeden Batı anlayışı yüzünden, kendi ülkesinde bile bu eşere rağbet edilmedi.

.....

.....

19. yüzyılın başında, Almanlar arasında kendini "üstün ırk" olarak gören ırkçı milliyetçilik akımı hakim vaziyetteydi. Almanların "üstün ırk" olduğu iddiasının ısrarla vurgulandığı bir devrede, Goethe'nin İslamiyet'e ve Doğu'ya hayranlığı hiç de hoş karşılanmamıştı.

.....

.....

.....

Bu bakımdan, Goethe'nin İslamiyet'e ve Doğu'ya hayranlığını açıkça dile getirdiği "Doğu Batı Divanı", Almanların zihinlerindeki Goethe imgesini büyütmek yerine âdeta küçültüyordu.

.....

.....

.....

Goethe'nin eserlerinde İslamiyet'in temel eserlerinden bazı bölümlere yer vermesinden sonra, **"Goethe, Müslüman oldu"** şeklinde iddialar ortaya atılmıştı.

.....

.....

.....

Goethe'nin İslamiyet'e Doğu'ya hayranlığını anlayabilmek için dönemini aşmış bir filozof olmak gerekiyordu. Maalesef, Goethe, kendi kültür ortamında yalnız kaldı. Bu yalnızlık, Kuran-ı Kerim'den yaptığı alıntı sonrasında daha da perçinlenmişti.

.....

.....

.....

Goethe, "Götz von Berlichen" oyununda, Kuran'dan bir sureyi olduğu gibi alıntılamıştı. Goethe üzerinde yapılan çalışmalarda, aydınlanmacı Goethe'nin Kuran'ı okuduğu ve İncil'le eşit tuttuğu ileri sürülüyor.

.....

.....

.....

Bunun yanında, Goethe'nin İslamiyet'e kişisel bir sevgisi olduğunu söyleyenler de var. *Goethe, "kadere boyun eğmek", "Allah'ın doğadaki yansıması" gibi öğretilere birebir inanıyordu.*

.....

.....

.....

Goethe 70 yaşına geldiğinde, gelini ağır bir şekilde hastalanmıştı. Gelinin hastalığının ağırlaşması karşısında Goethe, *"Bu meselede de*

İslamiyet'in çizdiği sınırlar içinde kalmaya çalıştığımdan öte başka bir şey söyleyemeyeceğim" diye yazmıştı. Goethe'nin İslamiyet'e olan yakınlığı, hayatını farklı dönemlerine ait başka birçok yazışıyla da, belgelenmiş durumda.

.....

.....

.....

Ünlü Alman edebiyatçı Goethe, maalesef ilerlemiş yaşında Doğu'yu keşfetti. Ancak Doğu'ya duyduğu, kör bir hayranlık değildi. Örneğin, *Doğu Batı Divanı*'nda Goethe, *İslamiyet'te kadının konumunu sorguluyor ve bulunduğu sosyal çevrenin tesiriyle şarabın yasak olmasıyla hesaplaşıyordu. Yani, Goethe bir taraftan İslamiyet'e ilgi duyuyordu ama, öte taraftan da İslamiyet'e eleştirel yaklaşıyordu.*

.....

.....

.....

Johann Wolfgang von Goethe, Doğu Batı Divanı üzerinde çalışırken, Wiesbaden kentinde, kendinden 35 yaş küçük *Marianne von Willemer*'e aşık olmuştu. Goethe'nin *Züleyha* şiirlerinin ilham kaynağı olan Marianne von Willemer, ayrıca bizzat *Doğu Batı Divanı* için şiirler de yazdı.

.....

.....

Goethe'nin Züleyha şiirlerinde de Doğu kültürlerine hayranlık söz konusudur. Goethe'nin yıllarca üzerinde çalıştığı *Faust*'ta da, *1001 Gece Masalları*'nın etkisi olduğu kanıtlanmış durumda.

.....

.....

.....

Faust ve Doğu Batı Divanı, Goethe'nin İslamiyet'e ve Doğu'ya olan yakın ilgisinin kanıtı. Öte taraftan, bir düşünürün düşünce kalıplarını kırabilmek için "başka"larını da bilmesi ve öğrenmesi gerektiğini hatırlatıyor bizlere..

.....

.....

Medeniyetler savaşı fikrinin yoğunlukla işlendiği çağımızda, Johann Wolfgang von Goethe, farklı kültürlerin birbirlerini daha iyi tanımalarına vesile olabilir. Eğer, Mevlana'yı ve Goethe'yi anlayabilirsek..

.....

.....

Muhsin Kadıoğlu

11.4. İki Kelime Okuyarak Üç Cümle Kurmak

11.4.1. Egzersiz Metni

Dev Kasırgalar Neden Artıyor?

Nature dergisinde Oxford Üniversitesi'nden yürütülen ve tüm dünyadan internet aracılığıyla veri toplanarak yapılan araştırmanın sonuçlarına göre, *"küresel ısınma nedeniyle dünya genelinde ortalama hava sıcaklığının 50 yıl sonra 11 derece artabileceği* belirtildi." Bu öngörünün gerçekleşmesi denizlerin seviyesinin yükselmesi, kasırgalar, kuraklıklar ve seller yaşanması anlamına geliyor.

.....

.....

.....

.....

Son yıllarda bilim adamlarının dikkatle izlediği iklim değişikliklerinin, özellikle de ısınma etkisinin **sera gazı** olarak adlandırılan bazı gazlardan kaynaklandığı düşünülüyor. Bu gazların başlıca kaynağı, *sanayi üretiminde fabrika bacalarından yayılan dumanlar ve motorlu araçların egsoz gazları*. Bu tür gazların dünyadaki en büyük üreticisi ABD.

.....

.....

.....

Avrupa Birliği ise, bu gazların üretimini kısmak üzere bazı yasaklar ve çevre dostu üretim ve enerji kaynakları için teşvikler getirme yolunu seçti.

Küresel ısınmanın yüzde 25'inden ABD sorumlu tutuluyor. ABD, küresel ısınmayla mücadeleyi öngören *Kyoto Sözleşmesi*ni imzalamamakta direndikçe, direndi!

.....

.....

.....

ABD'nin güney eyaletlerini vuran *Katrina Kasırgası*, iklim değiş-

şikliği ile ilgili tartışmaları yeniden gündeme taşıdı. Bilim adamları, son dönemde doğal felaketlerin artıp artmadığını, iklim değişikliğine bağlı sıcaklık artışının kasırga oluşumunda etkili olup olmadığını tartışıyorlar.

.....

.....

.....

Katrina Kasırgası kimilerine göre, iklim değişiminin yol açtığı felaketler zincirinin bir parçası, kimine göre de, olağan bir doğa olayı. Her ne kadar üzerinde tartışma yapılsa bile, bağımsız bilim adamlarının büyük bir bölümü *'sıcaklık artışı nedeniyle kasırgaların şiddetinin giderek arttığını"* savunuyorlar. *Çünkü, bir bölgede hava ne kadar ısınıyorsa, kasırganın topladığı enerjinin gücü o kadar artıyor.* Dolayısıyla rüzgâr hızı artıyor ve rüzgârın bıraktığı yağış miktarı da artıyor.

.....

.....

.....

Yapılan çalışmalar *geçtiğimiz yüzyılda küresel manada sıcaklığın ortalama 0.7 santigrat derece arttığını, sıcaklık artışının son 30 yılda dikkat çekici boyutlara ulaştığını* gösteriyor. İklim değişmelerine bağlı felaketler, sigorta şirketlerinin hasar bilançolarında büyük delikler açıyor.

.....

.....

.....

.....

Bilim adamları *küresel ısınma* ve kasırgaların artan şiddeti arasında *'yüksek olasılıkla'* bağlantı bulunduğunu savunuyorlar. Küresel ısınmanın muhtemel olumsuz sonuçları, Birleşmiş Milletler raporlarında da yer almış vaziyette..

.....

.....

.....

.....

Bazı bilim adamları ise, kasırgaların sayısında olağandışı bir artış olmadığı, konunun medya gündeminde daha sık ve geniş işlenmesi nedeniyle böyle algılanıyor olabileceğini savunuyorlar. Bu görüşü savunan bilim adamları görüşlerini şu temel üzerine oturtuyorlar:

.....

.....

.....

"Uzun vadede son yüzyıldaki gelişime baktığımızda, aslında kasırgaların sayısında artış olmadı, ama 40 yıllık aralıklarla belirli dalgalanmalar oluyor. Ve şu anda daha fazla kasırganın meydana geldiği bir dönem yaşıyoruz. Bu yıl ortalamanın daha üstünde kasırga meydana geleceği bize çok önceden Amerikalı meteorologlar tarafından bildirilmişti. Katrina bu yılki 11'inci kasırga ve bu Atlantik için normal bir sayı."

.....

.....

Küresel ısınmanın tesirlerinin abartılı şekilde kamuoyuna aktarıldığını savunan bilim adamları *"kasırgaların oluşumuyla iklim değişikliği arasında doğrudan bir bağlantı olduğunun söylenemeyeceğini"* söylüyorlar. Bu görüşü savunan bilim adamlarına göre, *"sıcaklık artınca tabii olarak daha fazla enerji açığa çıkıyor. Özellikle büyük su kitlelerinin üzerinde sıcaklık, kritik ölçü olan 27 dereceye ulaşınca kasırga oluşması olasılığı artıyor. Ama sayılarının gerçekten arttığı söylenemez."*

.....

.....

Massachusetts Teknoloji Enstitüsü'nden kasırga araştırmacısı Kerry Emanuel, *'sıcaklık ile rüzgâr gücünün paralel gelişim gösterdiğini ve sera gazı etkisi ile oranlı olarak arttığını"* araştırmaları sonucunda ortaya koydu.

.....

.....

.....

1950 yılından bu yana meydana gelen tüm kasırgaların rüzgâr hızını değerlendiren Emanuel, bu verilerden yıllık değerleri saptayıp iklim değişimiyle karşılaştırmış. Atlantik Okyanusu'nda deniz yüzeyindeki su sıcaklığının 70'li yıllardan bu yana 0.5 derece arttığını belirten Emanuel, *"İnsanların yol açtığı bu ısınma devam ederse, gelecekte daha da şiddetli kasırgalara hazırlıklı olmalıyız"* görüşünde.

.....

.....

.....

Amerikan Bilimi İlerletme Derneği'nin yıllık araştırmasının sonuçları, Kyoto Protokolü'nün yürürlüğe girmesinden bir gün sonra ilan edildi. Araştırma sonuçlarına göre, *"son 40 yılda, okyanusların sıcaklığı ortalama yarım derece*

arttı." Bilim adamları, diğer ihtimalleri de göz önüne alarak, *güneşin yaydığı radyasyon ve volkanlardaki faaliyetleri* de incelediler. Ancak, bilgisayar örnekleri, *bu durumun en büyük sorumlusunun sera etkisi yaratan gazlar* olduğunu gösteriyor. Araştırmada, bu duruma sadece karbon dioksit seviyesindeki artışın yol açabileceğini gösteriyor.

.....

.....

Çalışmayı yürüten Dr. Tim Barnett, küresel ısınmanın sonuçlarına bakmak gerektiğini söylüyordu.

"Himalayalar'daki buzullar erimeye başladı. Çin Bilim Akademisi 2050 yılına gelindiğinde, bu tabakanın üçte ikisini erimiş olacağını tahmin ediyor. Çin'in batısında yazları eriyen buzullardan faydalanan 300 milyon insan var" diyen Barnett, "Bu insanlar ne yapacak? diye sormuş ve eklemişti:

.....

.....

.....

"Neyle mücadele ettiğimizi bilene dek, bununla nasıl mücadele edeceğimizi anlamamız güç olacak."

ABD, Avustralya ve İngiltere'deki üç siyaset araştırma enstitüsünce oluşturulan Uluslararası İklim Değişikliği Görev Gücü'nce hazırlanan bir başka rapora göre, küresel ısınma, *"yaygın kuraklık, tarımda düşük verim, su darlığı, hastalıkların artışı, deniz seviyesinde yükselme ve orman kaybı"* gibi sonuçları da beraberinde getirecek.

.....

.....

Bilim adamları iklim değişikliği konusunda artık *"geri dönüşü olmayan"* bir noktaya yaklaşıldığını belirtiyorlar. Çünkü, atmosferdeki karbondioksit düzeyinin artık çare bulunamaz boyutlarda yoğunlaşmış olduğuna ilişkin bulgular gerçekten ürkütücü.. Küresel düzeyde ortalama ısı, şimdiden 0,8 derece artmış vaziyette. Maalesef, bu ısınmanın devam etmesi bekleniyor. Üstelik *kritik noktaya ulaşılmasına yalnızca 1,2 derecelik bir pay kaldı.*

.....

.....

ABD'nin küresel ısınma konusundaki vurdumduymaz tavrı sürüyor. Ancak, çok yakın bir gelecekte, ABD'nin tavrının olumsuz sonuçlarıyla tüm Dünya yüzleşecek.

Muhsin Kadıoğlu

11.4.2. İki Kelime Okuma Hızı Test Metni

Hızlı okuma egzersizlerinde üç cümle kurmaya kadar ilerlediniz. Şimdi aynı yöntemi kullanarak dakikada kaç kelime okuduğunuzu ve okuduklarınızı ne oranda anladığınızı test edeceğiz. Hazır mısınız?

Cengiz Aytmatov'u Anlamak...

Babası Törekul Aytmatov, annesi Nağima Hamzayevna Aytmatova olan Cengiz Aytmatov, Dünya Edebiyatının gelmiş geçmiş en büyük yazarlarından biridir.

1928 yılında Kırgızistan'ın başkenti Bişkek'e bağlı olan ve Talas vadisinde yer alan Şeker Köyü'nde doğmuştur.

Memur olan babası, 1937 yılında Stalin'in temizlik harekâtının kurbanlarındandır. Kemikleri ancak 1991 yılında bulunmuştur.

İlkokula kendi köyünde giden ve babaannesi Ayımkan tarafından beş altı yaşlarından itibaren ninniler, masallar, efsanelerle büyütülen Aytmatov çok küçük yaşlardan itibaren ozanların atışmalarını dinlemiş, sohbetlerine katılmıştır.

Sözlü kültürün çok canlı yaşandığı Kırgız Türklerinin toraklarının destanî havası içten içe kuşatıp zenginleştirerek yazmıştır.

1946'da Kazakistan'ın Cambul şehrinde veteriner teknik okulunu bitirince, 1948'de Kırgızistan Tarım Enstitüsüne devam etmiş ve 1953'de veteriner olarak mezun olmuştur.

Aytmatov, 1958 yılında Moskova Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'ne girmiştir. Aynı yıl, Cemile adlı kendisine büyük şöhret sağlayacak olan romanı yayımlanmıştır.

1958 yılında, Sovyet Komünist Partisine ve Yazarlar Birliğine kabul edilmiştir.

Bu arada, çeşitli gazete ve dergilerde muhabirlik ve editörlük yapmaya başlayan Aytmatov 1963 yılında, ilk Lenin Edebiyat Ödülü'nü, 1968 yılında Büyük Sovyet Edebiyat Ödülü'nü kazanmıştır. Cengiz Aytmatov 1968 yılında "Kırgızistan Millî Yazarı" seçilmiştir.

1983'te Büyük Sovyet Edebiyat Ödülü'nü ikinci kez kazanmış, Gorbaçov döneminde Sovyet Par-

lamentosu Kültür ve Ulusal Diller Komitesi Başkanlığı ve Sovyet Yazarlar Birliği Sekreterliği görevlerinde bulunmuştur. Sovyetler Birliği dağılmadan önce Gorbaçov'un beş danışmanından biri olan yazar, bağımsızlığına kavuştuktan sonra Kırgızistan'ın Lüksemburg, Hollanda ve Belçika büyükelçilikleri görevlerini yürütmüştür.

Türkiye'de kitaplarını yayınlayan Ötüken yayınlarının internet sitesinde Aytmatov için şöyle denilmektedir:

"Aytmatov, milletinin tarih boyunca kazandığı sosyal, kültürel, ahlakî, edebî, askerî yani bütün maddî ve manevi zenginliğini eserlerine yansıtmış, yaşadığı coğrafyanın insanının tarih içinde kazandığı değerleri, acılarını, kahramanlıklarını, tecrübelerini yazıya döküp ölümsüzleştirmiş, halkının içine düştüğü zor durumları eserlerinde en güzel şekilde anlatmış, onların çözümlerine dair ipuçları göstermiş, eserlerinde kendi ifadesi ile 'tipik insan'ı ortaya koymaya çalışmış bir yazardır..."

Bugünkü Fransız ozanlarının en önemlilerinden biri olarak bilinen, siyasal eylemci ve komünizm yanlısı şair, romancı, deneme yazarı ve sürrealizmin kurucularından biri olan Louis Aragon, Cemile'yi "dünyanın en güzel aşk hikayesi" olarak tanımlamıştır.

Cengiz Aytmatov bir manada kendisini tanımladığı ve "iyi yazar"ın kim olduğu konusundaki görüşlerini şöyle özetlemişti:

"Her yazar bir milletin çocuğudur ve o milletin hayatını anlatmak, eserlerini kendi millî gelenek ve törelerini kaynak alarak zenginleştirmek zorundadır. Benim yaptığım önce bu, yani kendi milletimin geleneklerini ve hayatını anlatıyorum.

Fakat orada kaldığınız takdirde, bir yere varamazsınız. Edebiyatın millî hayatı ve gelenekleri anlatmanın ötesinde de hedefleri vardır. Yazar, ufkunu millî olanın ötesine doğru genişletmek ve 'evrensel' olana ulaşmak için gayret göstermek durumundadır. İyi yazar "tipik insan" ortaya koyma ustalığına erişen yazardır."

Aytmatov, Kırgız Türklerinin yazılı edebiyattaki en önemli temsilcisidir. Aytmatov, kendi kültüründen, coğrafyasından, insanından haberdardır.

Kırgız Türklerinin millî kültür unsurlarını işlemiş ve insanlığın ortak mirası seviyesine yükseltmiştir.

Eserlerinde mitolojik unsurları sıklıkla kullanan, mitolojik unsurların çağımıza taşıyan eserlerinde mitlere, efsanelere ve halk hikayelerine göndermeler yapan Cengiz Aytmatov'un en önemli romanlarından biri olan Gün Olur Asra Bedel, geleneklerini korumaya çalışan insanları anlatır.

Komünizm sırasında yaşanan anılar, insanların kutsal saydığı şeylerin yok sayılması, aşkın sorgulanması romanın değindiği konulardır.

Kitaba kısaca "mankurtlaşma" ile gelenekleri koruma arasındaki insanların hikayesi de denebilir. San-Taş Vadisi'nde etrafındaki beş-altı insanla yaşamak zorunda olan, dedesinden başka seveni olmayan, gerçek hayatında mutsuz olan fakat hayal dünyasında mutlu olmaya çalışan bir çocuğun psikolojisini konu alan "Beyaz Gemi" adlı romanı da, edebiyat dünyası için son derece önemli bir eserdir.

Cengiz Atmatov'un eserinden sinemaya uyarlanan "Selvi Boylum Al Yazmalım", Atıf Yılmaz tarafından yönetilmiştir. Başrollerinde Kadir İnanır ve Türkan Şoray'ın oynadığı, 1977 tarihli film, Türk sinemasının başyapıtlarından biri olarak sayılmaktadır.

Yapıtlarından bazıları şunlardır:

Zorlu Geçit (1956), Yüzyüze (1957), Cemile (1958), İlk Öğretmenim (1962), Dağlar ve Steplerden Masallar (1963), Elveda Gülsarı! (1966), Beyaz Gemi (1970), Selvi Boylum Al Yazmalım (1970), Fuji-Yama (1973), Gün Olur Asra Bedel (1980), Darağacı - Dişi Kurdun Rüyaları (1988), Toprak Ana, Cengiz Han'a Küsen Bulut, Çocukluğum, Kırmızı Elma, Dağlar Devrildiğinde ve son romanı olan Ebedi Nişanlı (2007).

Modern yüzyılda "millî kimlik" ve "millî kültür"ü korumanın ötesinde çağdaş bir sentez üretmek için Aytmatov'un eserlerini muhakkak okumak gereklidir. Aytmatov'u kavramadan, küresel kültür emperyalizmine karşı direnebilmek mümkün değildir.

Dr. Muhsin Kadıoğlu

11.4.2.1. Anlama Testi

1. Babası ..... Aytmatov, annesi ..... Hamzayevna Aytmatova olan Cengiz Aytmatov Dünya Edebiyatının gelmiş geçmiş en büyük yazarlarından biridir.

2 ..... yılında .....'ın başkenti Bişkek'e bağlı olan ve .....vadisinde yer alan .....Köyü'nde doğmuştur.

3.Memur olan babası ..... yılında.....'in temizlik harekâtının kurbanlarındandır. Kemikleri ancak ..... yılında bulunmuştur.

4. İlkokula kendi köyünde giden ve .....Ayımkan tarafından beş altı yaşlarından itibaren ninniler, masallar, efsanelerle büyütülen Aytmatov çok küçük yaşlardan itibaren ozanların atışmalarını dinlemiş, sohbetlerine katılmıştır.

5. .....'da Kazakistan'ın Cambul şehrinde ..... nu bitirince 1948'de Kırgızistan Tarım Enstitüsüne devam etmiş ve 1953'de veteriner olarak mezun olmuştur.

6. Aytmatov, ...yılında Moskova Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'ne girmiştir. Aynı yıl, ...adlı kendisine büyük şöhret sağlayacak olan romanı yayımlanmıştır.

7. 1958 yılında .....ne ve .....ne kabul edilmiştir.

8. Aytmatov 1963 yılında, İlk ..... Ödülü'nü, 1968 yılında ..... Ödülü'nü kazanmıştır.

9. Cengiz Aytmatov 1968 yılında "....." seçilmiştir.

10. .....'te Büyük Sovyet Edebiyat Ödülü'nü ikinci kez kazanmıştır.

11. Sovyetler Birliği dağılmadan önce .....'un ..... danışmanından biriydi.

12. Yazar, bağımsızlığına kavuştuktan sonra Kırgızistan'ın ....., ..., ve ..... büyükelçilikleri görevlerini yürütmüştür.

13. Türkiye'de kitapları ..... Yayınları arasında çıkmıştır.

14. Eserlerinde kendi ifadesi ile '.....'ı ortaya koymaya çalışmıştır

15. Her yazar bir milletin çocuğudur ve o milletin hayatını anlatmak, eserlerini kendi ..... ve .....lerini kaynak alarak zenginleştirmek zorundadır.

16. Yazar, ufkunu milli olanın ötesine doğru genişletmek ve '.....' olana ulaşmak için gayret göstermek olarak tanımlanır.

17. İyi yazar "....." ortaya koyma ustalığına erişen yazardır.

18. Aytmatov, Kırgız Türklerinin .....taki en önemli temsilcisidir.

20. Eserlerinde .....unsurları sıklıkla kullanmış, mitolojik unsurların çağımıza taşıyan eserlerinde .....lere, ... lere ve .....ne göndermeler yapmıştır.

21. Cengiz Aytmatov'un en önemli romanlarından biri olan....., geleneklerini korumaya çalışan insanları anlatır.

22. Gün Olur Asra Bedel, kısaca "....." ile geleneklerini koruma arasındaki insanların hikayesidir.

23. .....adlı romanı da edebiyat dünyası için son derece önemli bir eserdir.

24. Cengiz Atmatov'un eserinden sinemaya uyarlanan "....", adlı film ..... tarafından yönetilmiştir.

25. Başrollerinde ..... ve .....'ın oynadığı, ... tarihli film, Türk sinemasının başyapıtlarından biri olarak sayılmaktadır.

26. Yapıtlarından beş tanesini yazınız.

.....

.....

.....

.....

27. Modern yüzyılda "....." ve "....."ü korumanın ötesinde ..... üretmek için Aytmatov'un eserlerini muhakkak okumak gereklidir. Aytmatov'u kavramadan, ... ne karşı direnebilmek mümkün değildir.

11.4.2.2. Cevaplar

1.Törekul, Nagima

2.1928, Kırgızistan, Talas, Şeker

3.1937, Stalin, 1991

4.Babaannesi

5.1946, veteriner teknik okulu

6.1958, Cemile

7.Sovyet Komünist Partisi, Yazarlar Birliği

8.Lenin Edebiyat Ödülü, Büyük Sovyet Edebiyat Ödülü

9. Kırgızistan Millî Yazarı

10.1983

11.Gorbaçov, beş

12.Luxemburg, Hollanda, Belçika

13.Ötüken

14.tipik insan

15.milli gelenek, töre

16.evrensel

17.tipik insan

18. yazılı edebiyat

19.mitolojik, mit, efsane, halk hikayeleri

20.Gün Olur Asra Bedel

21.mankurtlaşma

22.Beyaz Gemi

23.Selvi Boylum Al Yazmalım, Atıf Yılmaz

24.Kadir İnanır, Türkan Şoray, 1977

25. Zorlu Geçit (1956), Yüzyüze (1957), Cemile (1958), İlk Öğretmenim (1962), Dağlar ve Steplerden Masallar (1963), Elveda, Gülsarı! (1966), Beyaz Gemi (1970), Selvi Boylum Al Yazmalım, (1970), Fuji-Yama (1973), Gün Olur Asra Bedel (1980), Darağacı - Dişi kurdun Rüyaları (1988), Toprak Ana, Cengiz Han'a Küsen Bulut, Çocukluğum, Kırmızı Elma, Dağlar Devrildiğinde ve son romanı olan Ebedi Nişanlı (2007).

26.milli kimlik, milli kültür, çağdaş sentez

27.küresel kültür emperyalizmi

11.4.2.3. Değerlendirme

Okuduğunuz eserde size toplam 27 soru sorulmuştur. 27 soruda 54 ayrı boş alan mevcuttur. Buna göre her boş alana vereceğiniz doğru cevap 20 puana karşılık gelmekte ve toplam 1100 puanlık soru oluşmaktadır. Boşlukları doldurduktan sonra cevaplarınızı kontrol ediniz.

Doğru cevaplarınızın her biri için kendinize 20 puan veriniz. Elde ettiğiniz cevap puanlarını toplayıp 11'e bölünüz. Çıkacak rakam, bu metine ilişkin anlama puanınızı verecektir.

BÖLÜM 12

3 KELİME OKUMA EGZERSİZLERİ

12.1. Üç Kelime Okuyarak Cümle Kurmak

12.1.1. Amaç

Göz hızı ve ritmi kullanırken kelimeleri hatırlanan kelime sayısını artırmak ve hatırlanan kelimeleri anlam bütünlüğü olup olmamasına önem vermeden ifade etmektir. iki kelime okurken, üç cümle kurmaya başladınız. Bu basamakta artık her bakışta üç kelime okuyacaksınız. Ortalama her 5-6 satıra karşılık gelen paragraflarda bir cümle kuracaksınız. Diğer basamaklarda olduğu gibi, bu basamakta da, ortalama 20 metinde egzersiz yapmalısınız.

12.1.2. Muhtemel Hatalar

Göz duruşlarını hissediniz. Göz hızı kullanınız. Satır atlamayınız. Çizgilerini sizlere gösterdiği, satır aralarındaki boşluklara odaklanınız.

12.1.3. Önemli Uyarı

Bundan sonra verilen metinlerde, kitabın sayfa sayısının lüzumsuz artmaması için cümle kurduktan sonra not etmeniz gereken bölümler, tek satır halinde noktalanarak verilmiştir. Boş bir kağıt hazırlayınız. Bu bölümlere geldiğinizde aklınızda kalan cümleyi veya cümleleri hazırladığınız kağıda not ediniz.

12.1.4. Kaç Metin Çalışmalısınız?

Bu bölümde egzersiz yapmanız için sizlere sadece bir metin verilmiştir. Bu egzersizlerden istenilen verimi alabilmek için ortalama 20 metin veya bu kitap sayfasıyla 40 sayfa egzersiz yapmalısınız.

12.2. Üç Kelime Okuyarak Tek Cümle Kurmak

12.2.1. Egzersiz Metni

Suça Meyilli Irklar ve Bilimsel Irkçılık

2000'li yılların başından itibaren insan DNA'sına ilişkin bilgilerin güvenlik birimleri tarafından depolanmaya başlaması, önceleri "daha yüksek güvenlik" nedeniyle fazlaca tartışmaya neden olmadı.

.....

Ancak, "ırk" kavramından sıklıkla bahsedilmesi sonrasında, "bilimsel ırkçılık canlanıyor mu?" sorusu sorulmaya başlandı.

.....

Hiç şüphesiz ki genetik biliminde sağlanan ilerleme, güvenlik güçlerinin birçok cinayeti ve suçu aydınlatmasına yardımcı oluyor. Ancak, toplanan verilerin sadece toplumun belli kesimleri üzerine yoğunlaşması, bazı şüpheleri de beraberinde getirdi.

.....

Örneğin, İngiliz polisine ait DNA veri tabanında kayıt altına alınanların yüzde 77'si siyah erkekler. Bunun yanında, "Müslüman" olarak nitelenenlerin oranı da neredeyse yüzde 50 seviyesine yaklaşıyor.

.....

Hal böyle olunca, "güvenlik" amacıyla DNA veri bankası oluşturan İngiliz polisinin "ırkçılık yaptığı" ve "genetik fişleme" yaptığı tartışılmaya başlandı.

2007 yılında, İngiliz polisinin "suç işlemeye meyilli" olarak "fiş"lediği insanların özellikle belli bir gruba ve belli bir dini inanışa sahip insanlar arasında yoğunlaşmış olması, aklı başında İngilizler tarafından da eleştirildi.

.....

Örneğin, King's College Suç Bilimleri bölümü uzmanlarından Profesör Ben Bowling, *"polisin asayiş kontrollerinde özellikle siyahları hedef aldığını"* söyledi.

.....

Profesör Bowling, eleştirilerini daha da yoğunlaştırarak *"aslında yapılan, genel olarak siyah nüfusun DNA veri bilgilerinin toplanmasından başka bir şey değil. Bu çok kaygı verici bir durumdur.*

.....

Polisin şüpheli olarak gördükleri, bir anlamda, genetik fişlemeye' tabii tutuluyor" şeklinde açıklamada bulundu.

.....

Bu tartışmalar, sadece İngiltere'de yapılmıyor. ABD'de 11 Eylül saldırıları bahane edilerek, *suç işlemeye meyilli insanlara ilişkin Dünya'nın en büyük veri bankası* kurulacağı açıklandı.

.....

İngiltere'deki nüfus sayımlarında vatandaşlara, "etnik olarak" kendilerini nasıl tanımladıkları özellikle soruluyor.

.....

İngiliz yetkililer, bu sorunun "devletin verdiği hizmetlerin tüm kesimlere eşit bir şekilde ulaşıp ulaşmadığını izlemek" için sorulduğunu söyleseler de, bu so-

runun nüfus sayımlarında sorulmaması gerektiği son derece açık bir gerçektir.

.....

Asıl gerçek ise, İngiltere'de bilimsel ırkçılığın devlet eliyle âdeta yasallaştırılmasıdır. Daha da tehlikelisi, bu uygulamanın diğer ülkelerde de yapılabilecek şekilde hararetle savunuluyor olması...

.....

Bilimsel ırkçılığı ortaya çıkartan bu uygulama, insana ve topluma ilişkin her şeyden önce "gen özellikleri geri gelir" şeklinde bir kabulün ortaya çıktığını gösteriyor.

.....

İngiltere'deki fişlemede "gen" ön plana çıktığına göre, *suçluların çocukları muhtemel suçlu; suç oranı fazla milletlerin suç işleme potansiyeli en yüksek topluluk olarak* görülmesi gibi bir değerlendirmeyi de beraberinde getiriyor.

.....

Bu uygulamayı Türkiye'de denemeye kalkıştığımızda karşımıza pek çok sorudan oluşacak bir dizi çıkacak:

.....

Türkiye'nin suç haritasında hangi bölgenin insanları ön plana çıkıyor? Türkiye'de "kap-kaç", "otopark mafyası", "esrar, eroin, kokain kaçakçısı", "kadın satıcısı", "mülteci mafyası-hayal taciri" gibi ve benzeri konularda faaliyet gösterenler, mahkum olanlar acaba kendilerini hangi etnik gruba mensup görüyorlar?

.....

Bu kişiler suç ortaklarını, kendilerini mensup gördükleri etnik kökenden mi seçiyorlar? Bu suç örgütlerinin lider kadrolarının etnik kökenleri nedir? Bu suç örgütlerinde yer alan kişilerin yurt dışı bağlantılarında, etnik köken ön plana çıkıyor mu?

.....

Böyle bir araştırma yapılsa, herhâlde, Türkiye'de kendini hangi etnik gruba mensup sayacak insanların açık ara önde olacakları sır değildir. Bunu anlamak için, sokakta rastgele 10 kişiye soru sormak yeter de artar bile!

.....

Ancak, bu soruyu sorup cevabını yayınlarsanız; sizi "etnik ayrımcılık" yapmakla suçlarlar. Bir bakarsınız ki, vatansever olan sizler, birileri tarafından "vatan haini" olarak afişe edilirsiniz.

.....

Bowling, İngiltere'nin bu çabasını "19. yüzyıl anlayışına yeniden geri dönmek" olarak tanımlıyor ve şöyle diyor:

.....

"19. yüzyılda insanı ve toplumları, kafatası yapısı gibi özellikleriyle sınıflandırmaya çalışmışlardı. Bunun sonuçlarını hepimiz biliyoruz.

.....

Eğer genetik bilimi konusunda dikkatli olmazsak, geçmişte yapılan uygulamaların aynısı bugün DNA ve "gen şifreleri" çalışmaları adı altında tekrarlanacaktır."

.....

Bütün bu eleştirilerin yanında genetik bilimi alanında çalışan uzmanların birçoğu, toplumsal farklılıkların gerisinde de gen özelliklerini görüyorlar.

.....

Nottingham Üniversitesi'nin gen bilimi alanında çalışan 28 uzmanla yaptığı bir araştırmada, genetik bilimcilerinin; insan ve toplum davranışlarını yorumlarken, toplumsal niteliklere değil, gen farklılıklarına vurgu yaptıklarını ortaya çıkardı.

.....

Bu sonuç, ***"bilimsel ırkçılık çağı başlıyor"*** diyenlerin ne kadar haklı olduklarını ortaya çıkardı.

.....

Robert Carter, genetik bilimindeki meslektaşlarını, çalışmalarının "siyasi ve sosyal etkileri" konusunda inanılmaz bir saflık içerisinde olmakla suçluyor.

.....

Bilim adamlarının birçoğunun hala, 'ırk' kavramını, ya da bunun bir başka türevi, etnisite sözcüğünü kullandıklarını belirtiliyor.

.....

Carter, *"Ama gerçekte bunun ne anlama geldiğinin farkında değiller. İnsanları, genetik, sosyal ya da politik açıdan betimlerken, çok dikkatli ve açık olmamız gerekiyor. Bunun siyasi sonuçları hakkında iyi düşünmemiz gerekiyor"* diyor.

.....

Ortaya çıkan tablo şu: İngiltere'de "ulusal güvenlik" bahane edilerek insanlar fişleniyor. Fişlenen insanların özellikle belli bir ırkı içeriyor olması dikkati çekiyor.

İngiltere'de fişlenen insanların büyük bir bölümünün Müslümanlar olması da bazı kuşkuları beraberinde getiriyor.

.....

Türkiye'de her ne iş yapılırsa yapılsın, *"Batı'da bunun örneği var mı?"* şeklinde bir soru sormak alışkanlık haline geldi, getirildi.

Bu soruyu soranlara işte Batı'dan örnek.

.....

Türkiye'nin suç ve suçlu haritasını bir inceleyelim bakalım. Ortaya ne tür sonuçlar çıkacak?

Bunu kamuoyuna açıklayabilecek kadar yürekli olabilecek misiniz?

Muhsin Kadıoğlu

Bir sonraki metinde, her bakışta üç kelime okuyacaksınız. Okumanız bittiğinde, hatırınızda kalanlarla ilgili olarak kendinizi test edeceksiniz. Kronometrenizi hazırladıktan sonra okumaya başlayınız. Bu arada, hızlı okumadaki gelişiminizi görmek için, okuma hızınızı ve anlama puanınızı bir tabloya kaydetmeyi unutmayınız.

12.2.2. Okuma Hızı Test Metni

Diskotek 50 Yaşında

80'li yıllarda altın çağını yaşadı, diskjokeylik mesleğini yarattı, olmazsa olmazı "aynalı küre" kült bir nesne olarak tarihe geçti: Diskotekler milyonları eğlendirmeye devam ediyor.

"Dünyanın ilk diskoteği nerede açıldı? Londra'da mı, New York'ta mı, Berlin'de mi, yoksa Aachen'da mı?" Diskotek klerin olmazsa olmazı meşhur "aynalı küre" yada başka bir deyişle "disko topu."

Aslında bu, 'Kim 500 milyar ister?' yarışması için ideal bir soru. Zira yanıt ne New York ne de Berlin; dünyanın ilk diskoteği bundan tam 50 yıl önce Almanya'nın batısındaki küçük sınır kenti Aachen'da "Scotch Club" adıyla açıldı; ilk kez burada bir diskjokey eşliğinde dans pistinde dans edildi.

Alman Diskotekler Birliği bu tarihi yıldönümünü Almanya çapında düzenlenecek büyük bir parti ile kutlamayı planlıyor. Birliğin başkanı Stephan Büttner, "tek bir yerde değil, diskoteklerin olduğu her yerde kutlama yapmak istiyoruz" diyor. Büttner, "23-24 Ekim tarihlerinde Almanya'nın en büyük partisi yapılacak" sözleriyle Ekim ayında dansa ve eğlenceye doyulacağının müjdesini verdi. Bu büyük kutlamaya 1000'den fazla işletmecinin, diskjokeyin, geçmişin ve günümüzün ünlü yıldızlarının katılması bekleniyor.

Diskjokeyler plakları döndürüp, insanları eğlendirmeye devam ediyor. Diskoteklere ilgi sürüyor

50'li yılların ünlü dans şarkılarından Bill Haley'nin "Rock Around The Clock"undan, günümüzün sevilen

disko şarkılarından Lady Gaga'nın "Pokerface"ine gelene kadar, dans müzikleri ve eğlence anlayışı büyük bir dönüşümden geçti.

Diskotek lerin altın çağının yaşandığı 80'li yıllarda diskoya gider lerin sayısı yılda 100 milyona varıyordu. Bu rakam, günümüzde 80 ila 90 milyon arasında.

İlk disko teğin kuruluşunun 50'inci yıldönümünü heyecanla bekleyen bir isim de kuşkusuz bu diskotekte diskjokeylik yaparak 'dünyanın ilk diskjokeyi' unvanını kazanan Klaus Quirini. Bugün 68 yaşında olan Quirini, " Scotch Club 1958 yılında lokanta olarak açılmıştı, ancak bir yıl sonra battı. Sahibi de gelip benimle konuştu. Amacı, 'dünyanın ilk diskjokeyi' unvanını kazanan Klaus Quirini Lüksemburg'daki programlar örnek alınarak, plakların geceleri canlı şekilde çalınmasıydı" sözleriyle ilk diskoteğin kuruluş hikâyesini anlatıyor. Kendisine "Heinrich" lakabını takan Quirini, uzun dans gecelerine Belçika, Hollanda gibi komşu ülkelerden de, çok sayıda dans tutkununun geldiğini söylüyor.

'Scotch Club' o dönemlerde diskotek olarak değil, "Jokey Dans Barı" olarak adlandırılıyordu. İlk diskjokey Klaus Quirini, "diskotek sözcüğü 60'lı yılların ortalarında sözlüklere girdi. Bundan tam 15 yıl sonra da, 'Cumartesi Gecesi Ateşi' adlı dans filmiyle birlikte diskotekler ABD'nin günlük hayatının bir parçası oldu'. Quirini'ye göre, diskoteğe gitmek hala gençlerin en önemli boş zaman aktivitelerinden biri. İlk diskjokey, diskoteklerin hala ilk gençlik aşklarının başladığı yerler olduğunu söylüyor.

12.3. Üç Kelime Okuyarak İki Cümle Kurmak

Bu bölümde egzersiz yapmanız için sizlere sadece bir metin verilmiştir. Bu egzersizlerden istenilen verimi alabilmek için ortalama 20 metin veya bu kitap sayfasıyla 40 sayfa egzersiz yapmalısınız. Şimdi her bakışta üç kelime okuyarak, ortalama 5-10 satırda iki cümle kuracaksınız.

12.3.1. Egzersiz Metni

Futbol ve Irkçılık

Büyük bir hızla değişen, son onbeş yılda sınırları altüst olan Orta Avrupa için, futbol asla tek başına bir spor değil.

.....

Bir müsabaka belki, evet, ama bu yarışın, sporun dışında başka ciddi etmenleri da var. Ulusların, devletlerin birbiriyle hesaplaşmasının biraz daha uygar yöntemi belki. Kansız, ama yine de kazanılmasıyla, bir savaş kazanmanın coşkusunu yaşatan bir mücadele.

.....

Dünyanın görüntülenen ilk futbol karşılaşması olduğu düşünülen maç, 1906'da oynanan ve 4-4 sonuçlanan Galler-Irlanda maçı. Wrexham ise Galler'de futbolun doğum yeri olarak biliniyor.

.....

İngiltere'de yapılan bir araştırmaya göre futbol maçı izlemek bastırdıkları duygu ve düşünceleri dışa vurma şansı verdiği için erkeklerin ruh sağlığı açısından yararlı..

.....

Futbol, erkeklere dedikodu yapma şansı da tanıyor ve psikologlara göre dedikodu, insanın ruh sağlığı için faydalı.

Ruh Sağlığı Vakfı'na göre futbol, erkeklerin iletişim kurmasını kolaylaştıracak ve ortak bir kimliği paylaşma duygusunu arttıracak hazır bir konu sunuyor.

.....

Amerikalı ekip, 100 yılı kapsayan bir süre içinde oynanan 300 bini aşkın buz hokeyi, futbol, beyzbol, basketbol ve Amerikan futbolu maçının sonuçlarını incelemiş. New Scientist dergisinde yayımlanan araştırma sonuçlarına göre, futbol ligi en heyecanlı olanı, çünkü bir maçta puanı daha yüksek olan takımın yenilgiye uğrama olasılığı en çok futbolda var.

.....

Bilim adamlarının heyecan kriteri, müsabakada beklenmedik sonuçların alınmasına bağlanıyor.

Futbolun içinde yer alan kuruluşlar, UEFA Başkanı Lennart Johansson'un "Bir insanın bir diğer insana yapabileceği saygısızlığın en aşağılık biçimi" olarak nitelediği "ırkçılığı" futbol sahalarından temizlemek amacıyla, müsabakalardan men de dahil olmak üzere önlem aramaya başladılar Sonuçta, bir dizi karar alındı.

.....

"Irkçılığa karşı birleşin" sloganını taşıyan bir konferans düzenleyen UEFA, "Avrupa'da Irkçılığa Karşı Futbol" adlı kuruluş ve ilgili diğer spor örgütleriyle birlikte, Avrupa kulüpleri için ırkçılığa karşı uyulması zorunlu kurallar getirdi.

Buna rağmen, ırkçı tezahüratlar ve davranışlar bazı ülkelerin statlarında giderek artan bir seyir izledi.

İspanya bu konuda en kötü sicile sahip ülkelerden birisidir. İspanya'nın Barcelona takımından Samuel Eto'o, karşı takım taraftarlarının taciz ve hakaretine uğradı. Hakem ve takım arkadaşları Kamerunlu oyuncuyu sahayı terk etmemesi için zorlukla ikna etti. İspanya Futbol Federasyonu'nun Real Zaragoza'ya, bu olay nedeniyle verdiği 11 bin dolarlık ceza ise "sembolik" bulundu.

.....

2004 yılında, İngiltere milli takımının siyah futbolcuları, İspanya'yla Madrid'de oynanan dostluk maçında, ırkçı hakarete uğramışlardı. Real Madrid'in İspanya'da ağırladığı Almanan Bayer Leverkusen takımının siyah futbolcuları da benzer saldırılara uğramıştı.

.....

İspanya gibi İtalya da, benzer sorunlarla karşı karşıya. 2005 yılı Kasım ayında İnter Milan takımının taraftarları bir siyah futbolcuyu hedef almıştı. Roma kulübü ise, 'Nazizm sloganları' içeren pankartlarla gösteri yapan taraftarları yüzünden, bir maçını seyircisiz oynama cezasına çarptırıldı.

.....

Almanya'nın alt futbol liglerinde ırkçı olaylarla sıklıkla karşılaşılıyor. Bazı ırkçı gruplar da Dünya Kupası karşılaşmaları sırasında gösteri tehdidinde bulundular.

Diğer ülkelerin futbol statlarından da zaman zaman ırkçı sloganlar yükseliyor.

.....

Bu nedenle UEFA, sert yaptırımlar içeren kuralları, 2007 sezonundan itibaren yürürlüğe soktu. UEFA'nın

yaptırımları arasında, ırkçı saldırı nedeniyle suçlu bulunan ve bu saldırıların sürekli yaşandığı kulüplerin karşılaşmalarından men edilmesi de var. Dünya Futbol Federasyonları Birliği FIFA'nın hukuk uzmanları da, ırkçılığa karşı önlemlerin sertleştirilmesi için alınacak önlemler üzerinde çalışıyor.

.....

Romanya'nın 2. Dünya Savaşı'ndaki Hitler yanlısı diktatörü Mareşal Antonescu ve Hitler'in resimleri futbol müsabakalarında seyircilerin ellerinden düşmüyor. Romen seyirciler hep bir ağızdan "Çingeneler Romanya'dan defolun!" diyerek bağırdılar. Hatta, Steau stadında hoparlörlerden taraftarları coşturan spiker karşı takımın antrenörüne de alenen "çingene" diye bağırdı!

.....

"Çingene! Terket bu stadı!" diye hakarete uğrayan rakip takımın antrönörü Türkiye'de iyi tanınan Mircea Lucescu'nun oğlu Razvan Lucescu idi!

Rapid Bükreş ve Dinamo Bükreş taraftarları karşı takımın futbolcularını da ırkçı sloganlarla aşağıladılar. Crayova şehir belediye başkanı, kendi şehrinin kulübünde oynayan, ama istenen verimi alamadıkları Afrikalı siyahi futbolcuları, basının önünde, "konuşan maymunlar" diye azarladı.

.....

3 Ağustos 2005'te Steau Bükreş ve İrlanda'nın Shelborune takımları arasında oynanan Şampiyonlar Ligi ön eleme maçında, Rumen taraftarların attığı ırkçı sloganlar nedeniyle, UEFA Rumen takımını para cezasına çarptırdı. Ardından da saha kapatma cezası geldi.

Futbol sahalarındaki ırkçılık, özellikle İtalya ve İspanya'da en çok tartışılan konular arasında. İtalya'da 2006'da oynanan bir lig maçında, Messina takımının Fildişi Sahili'nden savunma oyuncusu Marc Zoro, İnter taraftarlarının ırkçı tezahüratı üzerine gözyaşlarını tutamamış ve sahayı terk etme tendidinde bulunmuştu.

.....

Bunun üzerine İtalya Kupası'nda oynanan Milan-Brescia karşılaşması, "Irkçılığa Hayır" yazılı bir pankartın taşınması amacıyla, beş dakika geç başlamıştı. Bu uygulama, İtalya'da bir hafta içinde oynanan tüm lig ve kupa maçlarında sürdürülmüştü.

.....

İspanya Futbol Federasyonu da, İspanyol seyircilerin 2004 yılı Kasım ayında İngiltere'yle oynanan bir hazırlık maçında yaptıkları ırkçı tezahüratlar nedeniyle, 44 bin 500 sterlin para cezasına çarptırılmıştı. FIFA'nın daha önce İngiliz oyunculara yönelik taciz dolayısıyla İspanyol Futbol Federasyonu'na verdiği 78.500 dolar ceza ise, bir o kadar 'etkisiz' bulunmuştu.

.....

İspanya Futbol Takımı Teknik Direktörü Luis Aragones, Arsenal ve Fransa millî takımının yıldızı Thierry Henry aleyhine sarf ettiği ırkçı sözler yüzünden, 2000 sterlin ceza almıştı.

.....

Avrupa Futbol Federasyonları Birliği(UEFA) 30 Kasım 2005'te, hakemlerin ırkçı tezahürat yapılması halinde bir karşılaşmayı durdurabilecekleri kararını aldı. UEFA ayrıca, taraftarları ırkçı tezahüratlar yapan kulüplere yaptırım uygulanabileceğini, hatta söz

konusu kulübün uluslararası organizasyonlardan ihraç edilmesini de kapsayan bazı kararlar aldı.

.....

Dünya futbolunu yöneten FIFA, ırkçılıkla mücadele için puanla ceza sistemi başlattı. FIFA'nın Disiplin Kuralları'nda 17 Mart 2006'da yapılan değişikliklere göre, eğer bir kulüp taraftarlarının ya da oyuncularının sergilediği ırkçı davranışlardan sorumlu bulunursa, ya da bunu önlemek için yeterli adım atmazsa önce puanları kesilecek ardından uluslararası şampiyonalara katılması engellenebilecek.

.....

Öngörülen cezalar; ilk ihlalde üç puan, ikinci ihlalde altı puan kesinti, sorunun tekrarı halinde ise müsabaka dışı bırakmak şeklinde... FIFA yaklaşık 200 üyesinden ve bölgesel konfederasyonlardan, yeni kuralları kendi disiplin yönetmeliklerine dahil etmelerini istedi. Eğer federasyonlar bu kuralları millî yönetmeliklerine dahil etmezse, iki yıla kadar uluslararası futbol olaylarının dışında bırakılabilecekler.

.....

Irkçılığın başka boyutu da var..

Türkiye'de belli bir bölge için ayrımcılık yapılmıyor ama, yapan yapıyor.. Örneğe bir bakın..

2004 yılında Rusya Kupası'nı kazanarak adını duyuran Çeçen takımı Terek Grozni yöneticileri, Rusya Federasyonu Başkanı Vladimir Putin'e 13 Eylül 2005'te yazdıkları şikâyet mektubu, Terek Grozni'nin iptal edilen gollerinin, takım aleyhine verilen tüm serbest vuruşlarının ve penaltı kararlarının bir listesini içeriyordu.

.....

Putin'e yapılan çağrıda, bu haksızlığa müdahale etmesi ve taraflı maç yönetimine engel olması isteniyordu.

Bütün bu örnekler, Türk milliyetçilerinin hoşgörüsünün açık ispatı. Türkiye'de hiçbir stattta ırkçı tezahürat yapılmıyor. Hiçbir ırk ya da millet aşağılanmıyor.

.....

Bu Türk milletinin hoşgörüsü.. Bir de, dahil olmak için âdeta çırpındığımız Avrupa Birliği ülkelerinin hoşgörüsüne bakın.. Bakın ve karar verin..

Biz mi medeniyiz, Avrupalı mı?

.....

Muhsin Kadıoğlu

12.3.2. Okuma Hızı Test Metni

Sevgililer Günü'nde öpücük rekorları

Meksika'nın başkenti Mexico'da, 39 bin 897 kişi aynı anda 10 saniye öpüşerek, Guinness Rekorlar Kitabı'na girdi. Almanya'da da bir çift, 32 saat 7 dakika 14 saniye öpüşerek, 4 yıllık bir rekoru egale etmeyi başardı.

Mexico turizm dairesinin düzenlediği, 100 bin kişi alabilen başkentin ana meydanı

9 Kasım 2006'da, Paris'te düzenlenen rekor öpüşme denemesine bin 188 kişi katılmıştı. Zocalo'daki öpüşme rekorundan önceki rekor, 2007'de İngiltere'nin güneybatısında Severn Irmağı'nın ağzında Newport'a 80 km uzaklıktaki Gal kenti Weston-super-Mare'ye aitti.

Mexico'da 10 saniye süren "Öpüşme" rekoru, meşhur Meksika şarkısı Besame Mucho (Öp Beni Çok) çalınarak kırıldı.

Besame Mucho'nun bestecisi Consuelo Velasquez, 4 sene önce 84 yaşında ölmüştü.

Sineme oyuncuları ve şarkıcıların arasında yer alan Susana Zavaleta ile ünlü Meksika kovboy şarkıcısı Vicente Fernandez de "barış cümbüşünde" rol aldı.

Öpüşme karnavalına barış cümbüşü adının verilmesi, Meksika'da bir yılda 6 bin kişinin uyuştu-

rucu şebekeleri arasındaki savaşta ölmesinden kaynaklanıyor.

Bir başka öpücük rekoru ise Almanya'nın Hamburg kentinde kırıldı.

Reinhart-Matovic çiftinin dudakları 32 saat 7 dakika 14 saniye boyunca birbirinden ayrılmadı. Kristina Reinhart ile erkek arkadaşı Nikola Matovic, toplam 32 saat 7 dakika 14 saniye öpüşerek yeni bir rekor kırdılar.

İkili, rekor girişimine Cuma günü saat 07:00'de bir başka çift ile birlikte başladı.

Diğer çift 15 saat 38 dakika sonra öpücüğü bitirerek birbirlerinden ayrılırken Reinhart-Matovic ikilisi öpüşmeye devam ettiler.

İkilinin dudakları bir kamışla su içerken, ya da tuvalette de birbirinden ayrılmadı.

32 saat 7 dakika 14 saniye öpüşerek 2005 yılında Londra'da kırılan rekoru egale eden ikili, bir yandan bin 250 Euroluk ödülün sahibi olurken, diğer yandan Guinness Rekorlar Kitabı'na girmeye hak kazandılar.

12.4. İki Kelime Okuyarak Üç Cümle Kurmak

Bu bölümde egzersiz yapmanız için sizlere sadece bir metin verilmiştir. Bu egzersizlerden istenilen verimi alabilmek için ortalama 20 metin veya bu kitap sayfasıyla 40 sayfa egzersiz yapmalısınız. Bu bölümde her bakışta üç kelime okuyarak, ortalama 12-16 satırlık dilimlerde, üç cümle kurmaya çalışacaksınız.

12.4.1. Egzersiz Metni

Gözetleme Kameraları veya Büyük Birader

George Orwell'in "1984" adlı romanı okuyanlar, "Big Brother"i hatırlayacaklardır. "Big Brother", özellikle komünist ülkelerde "muhalif" olsun olmasın, tüm vatandaşları gözetleyen bir "büyük göz" idi. "1984" adlı romandan tiyatroya uyarlanan bir oyun, 1985 yılında Kanada'da sahnelenmek istendiğinde, Rusya bu oyuna büyük bir tepki göstermişti.

.....

Dünyadaki hakim fikir sistemleri içinde en temel iki görüş var: "Maddeci" ve "maneviyatçı" görüş. Her ikisinin karması olan fikir akımının esamesi okunmuyor desek, yeridir.

Düşüncelerini Marksist temele oturtanlar, tüm olaylara "maddeci" gözle bakarlar. Onlara göre her şeyin "maddi" bir izahı vardır.

.....

Muhafazakârlar ise, insanın "maddi" tarafının öne çıkartılmasına karşı çıkarlar. İnsanın, "maddi ve manevi" yönlerinin olduğundan hareketle, insanın sadece

maddi yönünün doyurulmasının "mutlu insan" olmasına yetmeyeceğini savunurlar.

Muhafazakârlar, insanın "ruh" ve "mana" alemiyle kalben yakın ilişkisi olduğuna inanırlar. Çünkü, muhafazakârlar, "Tanrı inancı"na sahiptirler.

.....

Muhafazakâr düşünce, sapma davranışlara karşı çıkar. Örneğin, Dünya'nın hiçbir yerinde muhafazakârlar; eşcinselleri, homoseksüelleri, gayrı meşru ilişkileri tasvip etmezler. Bu manada bakıldığında, muhafazakârlığın evrensel bir "duruş"u vardır.

Muhafazakârlığın evrenselliğin yanında "yerel duruş"u da vardır. Muhafazakârlıkta "yerel tavır" toplumuna has olmak; yani "millî olmak" anlamına gelir.

.....

Örneğin, Rus muhafazakârı olan iki erkek dudak dudağa öpüşür. Bu, Rusya'dan "yerel" ve son derece normal bir tavırdır. Hatta bu davranışa "millî davranış kalıplarının korunması" gibi bir anlam da yüklenebilir. Oysa Türk kültürü açısından bu tavır değerlendirildiğinde "edepsizlik davranış" olarak adlandırılır.

.....

Bir başka örneği, Türkiye'den verebiliriz. Türk kültürü hakkında hemen hiçbir fikre sahip olmayan Amerikalı biri, Türk sokaklarında dolaşırken muhtemelen şöyle düşünebilir:

"Türkiye lezbiyen cenneti.. Türkiye, homoseksüel cenneti! Üstelik birbirlerine karşı muhabbetlerini bu kadar açıkta sergileyebilen başka ülke görmedim..."

.....

Oysa Türkiye'de erkeklerin sokakta kol kola yürümeleri, gece kulüplerinde ve düğünlerde erkek erkeğe halay çekmeleri, kızların kol kola hatta el ele yürümeleri, bizim için son derece doğaldır. Hatta çoğu kere "samimiyet"in ifadesidir. Biz, sokakta el ele gezen kızlara 'lezbiyen'; kol kola gezen erkeklere 'homoseksüel' gözüyle bakmayız. Çünkü bu bize ait bir "kültür"dür. Ancak, "yerel" bir tavırdır.

.....

Ancak, dünyanın neresinde olursa olsun tüm muhafazakârlar 'lezbiyen', 'homoseksüel' ve diğer sapma davranışlara karşıdırlar.

Buradan şu sonuca varabiliriz:

Muhafazakârlığın evrensel yanları da vardır, yerel yanları da.. Ancak, bu "liberal muhafazakâr" gibi bir ucube kavram doğabileceği anlamına gelmez.

.....

Peki, sokaklara kamera yerleştirerek suçu azaltma düşüncesi "maddeci" bir yaklaşım mı, "muhafazakâr" bir yaklaşım mı?

İnsandaki "suç" potansiyelini salt "maddi" unsurlarla sıfırlayacağını düşünmek tamamen materyalist bir görüş.

.....

Peki, "gözetleme" konusunda Dünya'daki muhafazakârlar ne düşünüyor? Bir de onlara bakalım:

Independent gazetesi "Büyük ağabey-Britanya-2004" başlıklı haberinde güvenlik kameralarının yaşamın her boyutuna nasıl girdiğini ve herkesin hareketlerinin nasıl kayda alındığını yazdı.

.....

"Her hareketimizi izleyen dört milyonu aşkın kamerayla Britanya, dünyada, vatandaşlarını en çok gözleyen ülkeler listesinde birinci. Ülkedeki gizli güvenlik kameralarının sayısı son üç yılda dörde katlandı ve şu anda Britanya'daki her 14 kişiye bir kamera düşüyor. Londra gibi büyük bir kentte yaşayan birinin, her gün ortalama 300 kez kameralara yakalandığı tahmin ediliyor."

.....

Independent, bir başyazısını bu konuya ayırdı. Gazetenin başyazısı "elveda mahremiyet" adını taşıyordu. Bu yazıda, "gizli bir devrimle giderek attığımız her adım gözlenir ve izlenir hale geldi" deniliyor ve şu sonuca varılıyordu:

"Bireyler hiç bir zaman devlete fazla yetki vermemeli. İşte bu nedenle terörizm karşısında yeni yetkiler istendiğinde ya da herkesin parmak izi, genetik sicili ve göz kayıtlarının tutulması talep edildiğinde uyanık olmamız gerekiyor."

.....

İngiltere şimdi şu soruya cevap arıyor:

"Almanya'da, sokaklarda hemen hiçbir kamera yok. Oysa, Britanya'daki her 14 kişiye bir kamera düşüyor. Ancak, buna rağmen Britanya'daki suç oranı Almanya'ya göre sekiz kat daha fazla..

Neden?.."

Nedeni basit.

İnsanın "manevi" yönü..

Muhsin Kadıoğlu

12.4.2. Okuma Hızı Test Metni

CD 25 yaşında

12 santimetre çapında ve 1,1 milimetre inceliğinde. 17 Ağustos 1982'de ilk kez satışa sunulan ve "teknolojik devrim" olarak nitelendirilen CD'ler günümüzde artık miyadını doldurmak üzere...

'Compact Disc' ya da kısa ve yaygın ifadesiyle 'CD' bundan tam 25 yıl önce hayatımıza girdi. Dünyanın en en büyük radyo ve televizyon teknolojileri fuarı olan Berlin'deki IFA'da ilk kez sergilenen ve tüm dikkatleri üzerinde toplayan 'Compact Disc'lerin piyasaya çıkması ise fuardan yaklaşık bir yıl sonra oldu.

45'lik bir plaktan daha küçük boyutlardaki bu parlak cihaza bir uzunçalardaki tüm şarkıların nasıl sığacağını düşünenlerin merakı 17 Ağustos 1982'de giderildi. Polygram plak firması iki CD birden piyasaya sürdü

Compact Disc'lerin ilk prototipleri 1979 yılında Sony ve Philips firmaları tarafından üretilmişti. Ancak ilk başlarda müzik üreticileri kendi arşivlerindeki kayıtları bu dijital plaklara aktarmakla yetindiler. Zira piyasada, bu diskleri çalabilecek cihazlar mevcut değildi.

Philips ve Sony'nin ortak araştırma ve geliştirme faaliyetleri tam beş yıl sürdü. Sonunda 12 santimetre çapında, 1,1 milimetre inceliğinde, ortasında 10 centlik madeni para büyüklüğünde bir delik bulunan ve üstü ince bir alüminyum tabakasıyla kaplı bu mucize plaklar üretilebildi.

Philips Almanya'nın Basın Sözcüsü Klaus Petri, müzik endüstrisinin, CD'leri halkın da kullanımına sunma konusunda kolay ikna olmadıklarını söylüyor:

"CD'nin geliştirilmesi sürecinde müzik endüstrisindeki tüm kuruluşlar ilk günden beri aktif olarak katkıda bulunmadı. Artık CD'yi halkın kullanımına sunabilecek duruma geldiğimizde ise diğer plak firmalarını da siyah plaktan gümüş dijital plağa geçmeleri konusunda ikna etmek için hayli zorlandık diyebilirim."

İlk CD'lerin satışa sunulmasıyla birlikte oluşan merak kısa bir süre içinde kayboldu ve müzik severler ilk yıllarda bu buluşa pek ilgi göstermedi. Tabii bunda gerek CD'lerin, gerekse CD çalarların fiyatlarının yüksek olması da önemli bir faktördü. Hatta pek çok müzik prodüktörü, CD'lerin pazar paylarının yüzde 50'yi bile geçmesinin mucize olacağını ve yeniden eski plaklara dönüleceğini savundu.

Ancak zamanla fiyatlar ucuzladı, arza paralel olarak talep de arttı. 1988'de ABD'de ilk kez 100 milyon CD barajı aşıldı. 1994 yılına gelindiğinde ise dünyada satılan CD miktarı, o zamana kadarki plak ve kaset satışlarının toplamından daha yüksek bir seviyeye ulaştı.

Bundan beş yıl öncesine kadar da Compact Disc'lerin tartışmasız saltanı devam etti. Ancak gitgide gelişen teknoloji, bir zamanların 'teknolojik devrimi'nin tahtını sallamaya başladı. mp3 formatının gitgide yaygınlaşmasıyla birlikte gerek yasal gerekse yasa dışı yollardan müzik parçalarını indirmek de neredeyse olağan bir hal aldı.

Artık kibrit kutusu büyüklüğündeki mp3 çalarlara 15-20 CD'yi birden yüklemek mümkün oluyor. Hatta cep telefonu büyüklüğündeki iPod cihazlarıyla hem müzik dinlemek, hem de video klip izlemek mümkün.

Yarının teknolojisi ne getirir bilinmez ama miyadı doldu denilen CD'lerin hiç değilse DVD ve benzeri formatlarda birkaç yıl daha bizimle olacağı aşikar.

BÖLÜM 13

GÖREREK VE BAKARAK OKUMA

13.1. Hızlı Okumada İki Farklı Yöntem

Türkçe ve İngilizce gibi sesli diller, yazıya geçtikten sonra nasıl anlaşılırlar?

Küçükken önce duyularınızı, nesne ve düşünceleri tekrar kazanmak için kullanmayı öğrendiniz.

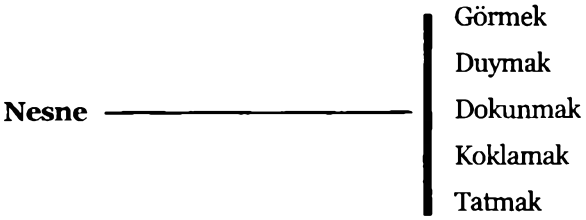

Misal olarak, kısa zamanda aile fertlerinin (duyma, hissetme, idrak etme, sezme şekliniz) kendiniz gibi olduğunu, benzerliğini fakettiniz. İnsanoğlu kavramını, daha küçükken anlamaya başlıyordunuz.

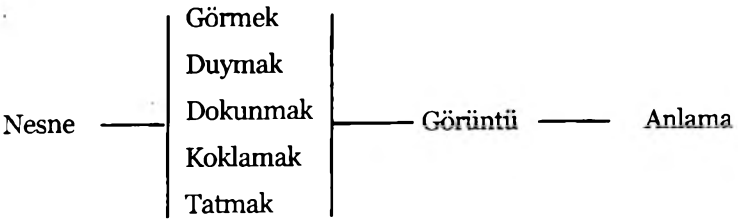

Şekil 18: Görme ve anlama

Daha sonra, insanın nasıl göründüğünü hayal etmeye başladınız. Böylelikle insan kavramını anladınız.

Şu anda bildiklerinizin çoğunun beş duyudan sadece ikisini kullanarak öğrendiniz. Görme ve duyma. Çoğu kişi, okumak için sadece bu iki duyuyu kullanır. Çünkü dilleriyle okuyup konuşmadan önce, dil ile tanışıp konuştular.

Birçok insan yazıyı, tekrar kazanım işini görme ve duyma vasıtalası ile öğrendiler. Sırasıyla önce görme, sonra duyma ile öğrendiler.

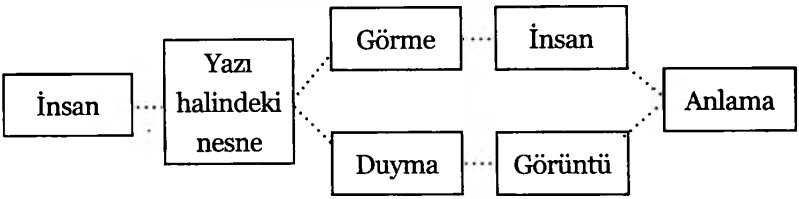

Şekil 19: Anlamlandırma aşamaları

Yazıya aktarılmış nesneleri ve fikirleri görmek, ardından da duymak için, çoğu kişiler yazılı kelimeleri seslendirirler. Bunun sonucu olarak okuduklarını konuştukları; söylediklerini de, duydukları hızda anlarlar. Ses hızında, yahut dil hızında anlarlar. Okuma hızları da, dil hızı kadardır.

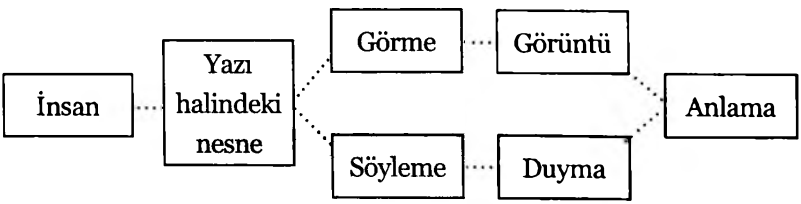

Şekil 20: Bir başka anlamlandırma şekli

Buna karşılık, diğer bazı kişiler bütün kelimeleri söylemeden, dolayısı ile tüm kelimeleri duymayı, yazıyı tekrar kazanma işini yaparlar. Sonuç olarak, okuduklarını gördükleri hızda anlarlar. Gözlerinin en yüksek hızında okurlar.

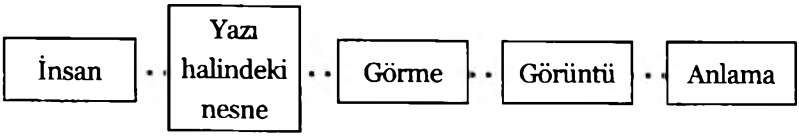

Şekil 21: Görüntüyle anlama

Birçok kelimeyi o kadar çok iyi biliyorsunuz ki, onları anlamak için artık duymanız gerekmiyor. Sadece görüp, kelimeleri anlasanız da yahut görüp, duyup ve ondan sonra anlasanız da, okuma işlemini yapıyorsunuz. Maksat aynıdır. Kelimeyi anlamadan önce görüntüsünü yaratmak zorundasınız.

Ata Türkçede olduğu gibi, Çince okumada da durum avnıdır.

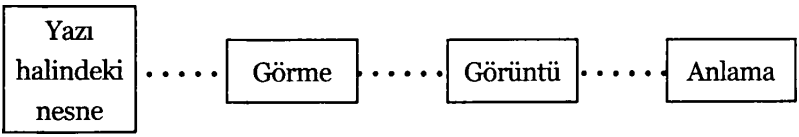

Şekil 22: Yazıların anlamlandırılması

Gazetelerdeki başlıkların çoğuna dikkatlice baktığınızda kelimeler arasında resimler görürsünüz. Nasıl okursanız okuyun, resimleri görmeniz gerekmektedir.

Çok hızlı okumada, geliştirmeyi öğreneceğiniz kabiliyetleriniz;

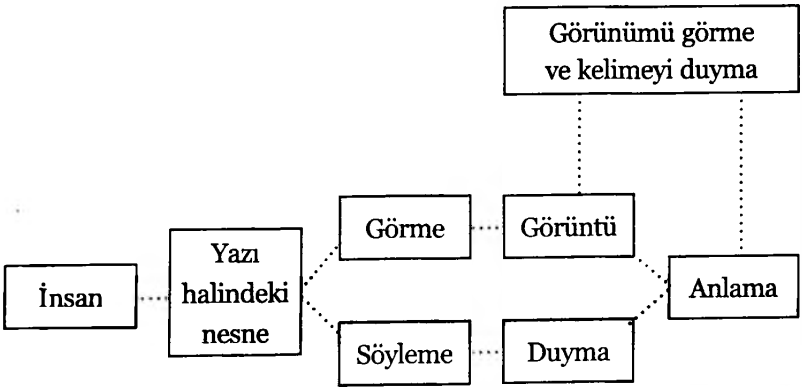

Şekil 23: Bakarak Okuma ve Görerek Okuma Yöntemi

Her iki okuma sistemi de kabiliyetinizi geliştirecek, buna ilaveten her ikisini aynı anda kullanmayı keşfedeceksiniz.

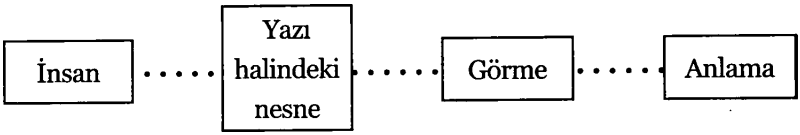

Şekil 24: Görme ve anlama

Anlayarak hızlı okumada, ağır ya da bilimsel olarak adlandırabileceğimiz metinler; basit metinlerde bir bakışta üç kelime okunmaya bağlandıktan sonra çalışılır.

Bu çalışma sırasında kolaylık sağlamak amacıyla, hızlı okuma programını tamamlayacağınız malzemelerle ilgili olarak eserde yer yer bazı egzersizler önerilmiştir. Bu egzersizleri, sayısını ve çeşidini artırarak tamamlayınız. Çalışan kişi, egzersiz için tavsiye edilenlerden herhangi birini seçmekte serbesttir.

Her okuma çalışmanızda elde ettiğinizt okuma hızı ve anlama puanını not etmeniz, kendi gelişiminizi izleyebilmeniz bakımından oldukça önemlidir.

13.2. Bakarak Okuma Teknikleri

Kelime bloklarının ilk ve son heceleri tam görülmese bile imajlar oluşturmak suretiyle yapılan okumaya *bakarak okuma* adı verilmektedir.

Bakarak okuma, gazete ve dergilerle kültürel ve aktüel olarak isimlendirebileceğimiz basit metinlerde tercih edilen okuma türüdür.

Bakarak ve görerek okumanın yapılabilmesi için, hızlı okumayı öğrenmeye ihtiyaç yoktur. Bakarak okuma, göze ait görme alanlarının en yüksek verimle kullanılması suretiyle gerçekleştirilir. Görerek veya bakarak okumanın ilk basamağı, ikili kelime blokları halinde okumaktır.

Şekil 25: Sekiz kelimelik bir satırın, ikili kelime blokları halinde görerek okuma yöntemiyle okunması.

Şekil 26: Dokuz kelimelik bir satırın, üçlü kelime blokları halinde görerek okuma yöntemiyle okunması.

Şekil 27: Sekiz kelimelik bir satırın, dörtlü kelime blokları halinde görerek okuma yöntemiyle okunması.

Şekil 28: On kelimelik bir satırın, beşli kelime blokları halinde görerek okuma yöntemiyle okunması.

13.3. Görerek Okuma Teknikleri

Görerek okuma yönteminde, kelime bloklarının tam olarak görülmesi esastır. Okuduğunuz metindeki kelimelerin pek çoğu ile ilk defa karşılaşıyorsanız, bu kelimelerin imajlarının oluşması mümkün olamayacağından, görerek okuma yönteminde farketme alanları kullanılmaz. Görerek okuma yerine, zaman zaman ses okuması da denilmiştir. Ses okuması, çoğu kere sesli okuma manasında anlaşıldığından bu okuma türüne bakarak okuma adını vermek daha doğrudur.

Anlayarak hızlı okuma egzersizlerindeki gelişimin nasıl gerçekleşeceğini üç heceli sekiz kelime örneği olarak vereceğimiz *kelime kademe kilitli deneme süratli hesaplı bilinen ardında* kelimeleri üzerinde adım adım şöyle izah edebiliriz:

a.Her bakışta iki kelime egzersizi yapıyorsanız veya basit metinlerde her bakışta iki kelime okuma yapıyorsanız, söz konusu kelimeleri dört göz duruşuyla okumak zorundasınız. Bu durumda göz duruşu noktalarınız aşağıda siyah noktalar halinde belirtilmiştir.

kelime kademe kilitli deneme süratli hesaplı bilinen ardında

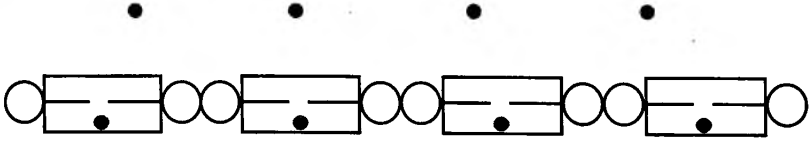

Şekil 29: Sekiz kelimenin dört duruşla görerek okunması

Yukarıdaki şekilde bir bakışta iki kelime okunmaktadır ama, görünen iki kelimenin tamamı net değildir. İki kelimenin bazı bölümleri sağda ve bazı bölümleri solda olmak üzere farketme alanında kalmaktadır. Bilindiği gibi, farketme alanında kalan kelimeler yüzde yüz net olarak görülmemekte, kelimelerin doğru anlamı imaj yoluyla oluşturulmaktadır. Bu tarz okumada yüzde yüz net görülen kelime sayısı sadece bir olduğundan bakarak okuma gerçekleştirilemez. Çünkü, yavaş okumada da, bir bakışta tek kelime okunmaktadır. Bu bakımdan, gö-

rerek okumanın yapılabilmesi için, bir bakışta üç kelime okumaya geçmiş olmak gerekmektedir.

Şekil 30: Altı kelimenin iki bakışla bakarak okunması

Altı kelimelik bir satırı, üçlü kelime blokları halinde bakarak okumayı öğrenmişseniz, böyle bir satırı görerek okuma yöntemiyle üç göz duruşuyla okumalısınız. (Şekil 30)

Şekil 31: Altı kelimenin üç bakışla görerek okunması

Bir bakışta üç kelime görmeyi iyi derecede öğrenmişseniz, asıl görme alanınızda, yani yüzde yüz net gördüğünüz alanda iki kelime var demektir. Bu durumda, altı kelimelik bir satırı, görerek okuma yöntemiyle üç göz duruşuyla okursunuz. Bu okuma yöntemi, bilimsel olarak nitelendirilen metinlerde kullanılır. (Şekil 31)

Şekil 32: Sekiz kelimenin iki bakışla bakarak okunması

Sekiz kelimelik bir satırı, dörtlü kelime blokları halinde bakarak okumayı öğrenmişseniz, böyle bir satırı görerek okuma yöntemiyle iki göz duruşuyla okumalısınız. (Şekil 32)

Şekil 33: Sekiz veya dokuz kelimenin üç bakışla görerek okunması

Bir bakışta dört kelime görmeyi iyi derecede öğrenmişseniz, asıl görme alanınızda, yani yüzde yüz net gördüğünüz alanda, üç kelime var demektir. Bu durumda sekiz veya dokuz kelimelik bir satırı, görerek okuma yöntemiyle üç göz duruşuyla okursunuz. (Şekil 33)

Şekil 34: Sekiz veya on kelimenin iki bakışla bakarak okunması

On kelimelik bir satırı, beşli kelime blokları halinde görerek okumayı öğrenmişseniz, böyle bir satırı bakarak okuma yöntemiyle iki göz duruşuyla okumalısınız. (Şekil 34) Böyle satırlar büyük boy, eni geniş ve sütunlandırılmamış kitaplarda yer almaktadır. Bir bakışta beş kelimeyi görmek, her yiğidin harcı değildir. Anlayarak hızlı okuma seminerlerine katılanlar arasında, bir bakışta beş kelimeyi okumayı öğrenenlerin oranı, yüzde yarım bile değildir. Kitaptan yapacak olduğunuz çalışmalarda bir bakışta beş kelime okumaya kadar ulaşacağınızı düşünmek, sağlıklı bir hedef değildir.

Şekil 35: Dokuz, on, on bir, on iki hatta on üç kelimenin bakarak okuma yöntemiyle üç bakışla okunması

Bir bakışta beş kelime görmeyi iyi derecede öğrenmişseniz, asıl görme alanınızda, yani yüzde yüz net gördüğünüz alanda, dört kelime var demektir. Bu durumda sekiz veya dokuz, on, on bir, on iki hatta on üç kelimelik bir satırı görerek okuma yöntemiyle üç göz duruşuyla okursunuz. (Şekil 35) Bu okuma yöntemi farkettiğiniz gibi bilimsel metinlerde kullanılan bir okuma yöntemidir.

13.4. Diğer Okuma Türleri

13.4.1. Oryantasyonlu Okuma

Günlük gazetelerde ana başlık büyük kalın harflerle yazılıdır. Bunun altında, yine kalın harflerle, ama daha az büyüklükte biraz daha belirleyici, "spot" olarak adlandırılan cümleler vardır. Daha sonra, çok küçük harflerle bilgiler yoğun bir şekilde verilmektedir. "Haber ayrıntıda gizlidir" sözünde olduğu gibi, bilgilerin derinliği buradadır.

Okuduğunuz olaydaki fikir, kolaylıkla unutulacak bir şeyse ve yoğun bir şekilde verilmemişse, üst yazılar dışında ve yoğun bilgiden sonra bütün yazıyı okumak lüzumsuzdur. Detayları, zaten kısa bir süre sonra unutmuş olacaksınız. Esas haber, sizin ilk başta okuduğunuz yoğun bilgidir. Burada mühim olan, bununla yetinip yetinmeyeceğiniz, ya da her şeyin okunup okunmayacağına karar vermektir. Verilen bilgiden ne kadarının size yarayacağını düşününüz. Ana başlıklarıyla yetinecek misiniz, yetinmeyecek misiniz? Eğer yetinecekseniz, çok kısa bir göz gezdirme yeterlidir. Yıllardır kendinize ait bir göz gezdirme tekniği geliştirdiniz ve ona bağlı kalarak okuyorsunuz.

Okumaya başlamadan önce, okuyacağınız metinden ne tür bilgiler elde etmek istediğinizi netleştirmelisiniz. Herhangi bir metni okumaya başlamadan evvel, metnin konusuyla ilgili hazırlık yapmalısınız. Bu yöntem, özellikle ağır metin olarak nitelendirilen, bilimsel metinler için geçerlidir.

Bilimsel literatür okurken bir bölümü bilebilmek yeterli olabilir. Bilimsel metni okurken, sadece neye ait olduğunu bilecek kadar bilip bilmeme, o kadarla yetinme konusunda karar vermek kolay değildir.

13.4.2. Selektif Okuma

Selektif okuma, belirgin anahtar noktaların, sistematik şekilde aranmasına dayalı okuma türdür. Burada mühim olan sizin tarafınızdan kullanılabilecek bilgiler konusunda, kesin bir fikir sahibi olmaktır.

Okuyacağınız bir kitap ise, işlenen ya da işlenmek istenen tema konusunda, kitabın hangi çerçeve içinde ve nereye kadar bilgi verdiğini belirlemelisiniz.

Eğer büyük bilgi farkları varsa, konu aralarına küçük bilgi kağıtları koymak sizler için yardımcı olabilir. Ya da bir not kağıdına, kitapta sizler için önemli olan bilgileri not edebilirsiniz.

Böylece kitap için, ön tanıma yaptıktan sonra, ilgili bölümlerde seçimli okuma yapabilirsiniz.

13.4.3. Paragraf Okuma

Bazı yazarlar, yazılarının ilk cümlelerinde ana fikri verirler. Ana fikir, en fazla birkaç cümleden oluşur. Nadir durumlarda da, ilk birkaç cümlede veya ilk paragrafta ana fikir kavranabilir. Ana fikri kavradığınızda, okuyacağınız metinde yeralan metinler, bildiğiniz veya daha önceden tanıdığınız bir görüş ise, yeniden okumanıza gerek kalmaz.

Bir de konunun uzmanları vardır. Okuduğunuz metinle ilgili geniş araştırmalar yapan birine ait olan metinlerde paragrafı veya ilk birkaç cümleyi okuyup bıraktığında büyük bir fırsatı kaçırmış olursunuz. Paragraf okurken cümle sonlarında ifadelerin olumlu ya da olumsuz oluşuna dikkat ediniz.

13.4.4. Sütun Okuma

Göz gezdirerek okuma yöntemlerinde en çok başarı elde edilen okuma şekli sütun okumadır. Okuduğunuz sütun, 3-4 cm genişliğindeki dar bir sütun ise, bu sütunun üzerinden dik bir çizgi çiziniz. Bu çizgi satırların altında hangi noktaya gelmişse, o noktada göz duruşları yaparak, süratle aşağıya doğru ininiz. Okumanızda, yalnızca çizdiğiniz çizgiye karşılık gelen kelimeleri değil, onun sağında ve solundaki birer kelimeyi görür ve okursunuz. Daha geniş sütunlarda çizeceğiniz çizgi adedi, ikiye hatta üçe çıkabilir.

13.4.5. Çapraz Okuma

Bir kitap sayfası, geniş bir sütun gibidir. Normal kitap sayfalarında 6 ila 9 kelime bulunur. Bu satırlardaki göz duruşları, satırdaki ortalama kelime sayısına göre ayarlanır. İlk paragrafın ilk satırından başlanılarak göz duruşları, sağa doğru nokta geçişleri yapmak suretiyle okunur.

Bu okuma şekli her paragrafta yinelenir. Ancak uzun paragrafların bulunduğu sayfalarda, göz duruşları çapraz şekilde paragrafı ikiye böler. Satır sonundan satır başına doğru çapraz geçişler söz konusudur. Bu okuma şekli göz gezdirerek okuma başlığı altında verilmiştir.

13.5. Okuma Konsantrasyonunu Artırma

İnsanların çeşitli konulara ilgi göstermesi, onların sağlam bir kültür yapısı kazanmalarına yardımcı olur. Değişik konular üzerinde dikkatinizi yoğunlaştırmak için, konu hakkında kendinize sorular sorunuz. Konuya merakınızı arayınız. Aksi takdirde, yenilgiyi kabullenmiş olursunuz. Kabiliyet, yüksek dikkatle ortaya çıkan bir özelliktir. Kendi kendinize yarattığınız okuma ve anlama engellerini ortadan kaldırabilmeniz için, konu üzerine daha dikkatlice eğilmeniz gerekmektedir.

Özetlemek gerekirse okuyucu:

Okuma hızın esnek tutabilmelidir.

Okuma alıştırmalarında öncelikle kolay, daha sonra da zor metinler kullanmalıdır.

Okumada dikkatin önemini bilmek zorundadır.

Yüksek konsantrasyona erişmelidir.

Önemli şeyler beklediğinizde, canınız sıkkınsa okumaya ara vermelidir.

Canınızın sıkkın olduğu durumlarda dikkatinizi konu üzerinde toplayamayacağınızdan okuduğunuzu anlamama tehlikesi ile karşı karşıya kalırsınız.

Okumada yüksek hıza ulaşılması, dikkatin tam toparlanmadığı zaman fayda getirmeyebilir. Bunun için okumaya başlarken konsantrasyonunuzun tam olmasına dikkat etmelisiniz. Konsantrasyonun kurulması için okuyucunun kendini tanıması gerekiyor. Okuyucu, yeteri seviyede konsantrasyon kuramadığı için, okuduktan sonra okuduklarını hatırlamıyorsa şu sorulan kendine sormalıdır:

-Okuduğumu hangi zamanda unutuyorum?

-Hangi tür materyellerde unutuyorum?

-Sık sık mı, yoksa bazı zamanlarda unutuyorum?

-Niçin unutuyorum?

-Unutma zihinsel mi, yoksa bedeni olumsuz faktörler neticesinde mi gerçekleşiyor?

-Unutmayı önlemek için bu güne kadar ne yaptım?

Okunulan materyal üzerinde dikkatin yoğunlaştırılmasının da ehemmiyeti vardır. Dikkatinizi ölçmek için, şu soruların cevaplarını bulunuz.

Okuma ritminiz nedir?

Okuma dikkatiniz fikirlerin anlaşılmaz olduğu zaman mı dağılıyor?

Metnin temel düşüncesinin nerede olabileceğini, yazarın tarzından kısa sürede çıkarabiliyor musunuz?

Fazla ayrıntıya girilen yazılar, okumaya başlarken veya okurken sizi ürkütüyor mu?

Düşüncenizi okurken uyarabiliyor musunuz?

Okurken konuların biri hoşunuza giderken, diğeri sizi sıkabilir. Hoşunuza giden yazıya dikkatinizi verdiğinizi, sıkıldığınız yazıda da dikkatinizin düşük olduğunu fark edeceksiniz. Bu sizlerin zaman zaman ilgi alanlarınızın dışındaki materyalleri de okumanız gerektiğini ortaya koymaktadır.

Kendisini tanıyan okuyucu, metne ilgisini çekmek için kendi kendine metin hakkında sorular sorar. Soruları cevaplama isteği okuyucuda okuma ve anlama isteğini canlı tutar. Konsantrasyonunuzu yüksek tutmak için, aşağıda verilen konsantrasyon testlerini uygulayınız.

13.5.1.Konsantrasyonu Artırma Testleri

Bu teste sizlere verilen metinlerde, belli bazı kombine harf gruplarını bulmaya çalışacaksınız. Verilen kombine harflerin rastgele seçilmediğine dikkat edeniz. Kombine kelimeleri ararken, her satır için ayrı süre tutunuz. Daha sonra kaç tane kombine kelime yakaladıysanız, tablonuza işleyerek devam ediniz. Daha sonra ortalamanızı bulmanızda, bu değerler size yardımcı olacaktır.

Aşağıdaki satırlarda kombine harfi ararken her satır için kullanmanız gereken süre, başlangıçta 10 saniyeden fazla olmamalıdır. Bu araştırmada en iyi derece, her satırın bir saniyede gözden geçirilmesidir. Bunun ideal bir süre olduğunu ve mükemmeli yakalayabilmek için yoğun bir çalışma ortamına girmeniz gerektiğini unutmayınız.

Örnek Alıştırma

İlk alıştırmanızda verilen üç satırda toplam 30 saniyelik zaman kullanacaksınız. Başlamaya hazır olun. Bu alıştırmada her satırdaki **gq** kombinelerini yakalayacaksınız. Başarılar.

Süre: Her satır için 10 saniye

qqqqgqgqgqgqgqgqgqgqgqgqgqgqgqgqgqgqgqgqgqgqgqgqgqg
qqqgqgqgqgqgqgqgqqqgqgqqqgqgqgqgqgqgqqqgqgqgqgggqg
ggggqggqgqgqgqgqgqgqgqqqgqgqgqqqgqgqgqgqgggqqgqg

Örnek alıştırmamızda ilk satırda 21, ikinci satırda 19 üçüncü satırda da 19 olmak üzere toplam olarak 59 yerde **gq** kombinesi kullanılmıştı. Siz bunlardan kaçını bulduğunuzu tespit edip, başarı yüzdenizi hesaplayınız.

Aranan Grup	*Satır 1*	*Satır 2*	*Satır 3*	*Toplam*	*Başarı Yüzdesi*
gq				59	
bd				33	
mn				27	
qe				29	
96				30	
38				30	
pq				19	
pd				25	

Tablo 8: Konsantrasyon testleri başarı tablosu

13.5.2. Alıştırmalar

1. Şimdi ilk alıştırma için hazırsınız. Bu alıştırmada **bd** kombinelerini arayınız. Saatinizi kontrol ediniz ve başlayınız. Lütfen, satırdaki sürenizi aşmayınız.

Süre: Her satır için 8 saniye

ddbddbdbddddddbbbdbbbbbbbddbdddbdbbbbbdddbddbdd
dbddddbbdbdbdbddddddddbbdddbdddbdddbddddddddbdd
bdddbddbdddbbdddbdddbbbdbdddbdbdddbdbbdbddbdbbd

İlk satırda dokuz, ikinci satırda on ve üçüncü satırda da ondört olmak üzere, toplam 33 yerde bd kombineleri kullanılmıştı. Başarınızı hesaplayınız ve tablonuza işleyiniz.

2. Saatinizi kontrol ediniz ve burada mn kombinesini aramaya hazırlanınız.

Süre: Her satır için 7 saniye

mnnnmmnnnmmnnnmmnnnmmnnnmmnnnmmnnnmmnnnmmnnnmmnn
mmnnnmmnnnmmnnnmmnnnmmnnnmmnnnmmnnnmmnnnmmnnnmm
nnmmnnnmmnnnmmnnnmmnnnmmnnnmmnnnmmnnnmmnnnnnmm

İlk satırda dokuz, ikinci satırda dokuz ve üçüncü satırda da sekiz olmak üzere, toplam 27 yerde mn kombineleri kullanılmıştı. Başarınızı hesaplayınız ve tablonuza işleyiniz.

3. Yeni alıştırmada ae kombinelerini arayacaksınız. Saatinizi kontrol ederek hazır olunuz. Başlayınız.

Süre: Her satır için 6 saniye

aeeaaeeaaaaeeeaaaeeeaaaeeeaaaeeeaaaeeeaaaeaeaeaaaeaaaee
aeeeaaaeeeaaaeeeaaaeeeaaaaeeeaaaeeeaaaeeeaaaeeeaaaeeeaaa
eeaaaeeeaaaeaaaaeaaaeeeaaaeeeeaaaeeeaaaeeeaaaaeeeaaaeaaa

İlk satırda on iki, ikinci satırda dokuz ve üçüncü satırda da sekiz olmak üzere, toplam 29 yerde ae kombineleri kullanılmıştı. Başarınızı hesaplayınız ve tablonuza işleyiniz.

4. Bu alıştırmada 96 kombinelerini arayacaksınız. Başlayınız.

Süre: Her satır için 5 saniye

9969996999969996999699999699969996999969996999699999999
9999666999999669999966999999966999996699999699999699
6999999996669999996699999669999969969996996996996996699

İlk satırda onbir, ikinci satırda yedi ve üçüncü satırda da onbir olmak üzere, toplam 30 yerde 96 kombineleri kullanılmıştı. Başarınızı hesaplayınız ve tablonuza işleyiniz.

5. Bu alıştırmada da 38 kombinelerini arayacaksınız. Başlayınız.

Süre: Her satır için 4 saniye

3338333338338333388333338883333388833338883333883333333
3338333338333333338333383338333333833333383333833833833
3383333833333833383338338338338338333383333383333833333

İlk satırda sekiz, ikinci satırda on ve üçüncü satırda da oniki olmak üzere, toplam 30 yerde 38 kombineleri kullanılmıştı. Başarınızı hesaplayınız ve tablonuza işleyiniz.

6. Bu alıştırmada da **pq** kombinelerini arayacaksınız. Başlayınız.

Süre: Her satır için 3 saniye

ppqpppqpppppppppqpppppppppqppppqpppppqpppppppp
pppppppppqppppqppppqppppppqppppqpppppqpppppppp
ppppppppqpppppqpppppqppppqpppqpppqpppppqpppppppp

İlk satırda altı, ikinci satırda altı ve üçüncü satırda da yedi olmak üzere, toplam 19 yerde pq kombineleri kullanılmıştı. Başarınızı hesaplayınız ve tablonuza işleyiniz.

7. Bu alıştırmada da **pd** kombinelerini arayacaksınız. Başlayınız.

Süre: Her satır için 2 saniye

ppqpdppqpppdpppppdqppppdpppppdqpppdpqppdppdpqp
pppdpppppdpqppdppqpppdpqpppdpppqpdpppqpdppppqp
ppdpppdppqpdppdppqpdppdppqpdppdpqpdppqpdppqppp

İlk satırda sekiz, ikinci satırda yedi ve üçüncü satırda da on olmak üzere, toplam 25 yerde pd kombineleri kullanılmıştı. Başarınızı hesaplayınız ve tablonuza işleyiniz.

13.5.2.1. Puanlama

Konsantrasyon testlerini şöyle puanlayabilirsiniz. Diyelim ki birinci alıştırmadaki üç satırda verilen 30 saniyede gq kombinelerinden 9 tanesini buldunuz. Buradaki üç satırda toplam 59 gq kombinesi vardır. Hesabımız şöyle olacaktır: "59 gq kombinesinden 9'unu yakaladığıma göre, 100 kombinedeki başarı oranım nedir?"

59'da 9 ise x = 9 x 100 / 59 olacaktır.

Her alıştırma için ayrı ayrı konsantrasyon puanınızı hesaplayacaksınız. Burada verilen zaman dilimi içinde satırları bitirmek zorundasınız. Bu zaman diliminde satırları bitirememişseniz bile, puanınızı hesaplarken bitirmiş farz etmek durumundasınız. Herhangi bir konsantrasyon testinde elde edeceğiniz değer, yalnız başına anlam ifade etmez. Gerçek konsantrasyon puanınız, verilen alıştırmalarda elde ettiğiniz sonuçların ortalamasıdır. Yani 1. alıştırmada %50, 2. alıştırmada %70, 3. alıştırmada %65, 4. alıştırmada %60, 5. alıştırmada %45, 6. alıştırmada %45 konsantrasyona ulaşan birinin ortalama konsantrasyon puanı:

50+70+65+60+60+45+45=395 395:7=56,4'tür

Hafıza kuvveti ile konsantrasyon arasında sıkı bir bağ vardır. Konsantrasyonu 62,1 hafıza puanı 56,4 olan birinin okuma anında anlama puanının konsantrasyon ve hafıza puanının yarısından az olması gerekir. Anlama puanının daha az gerçekleşmesi durumunda, okuyucu ideal okuma ortamından uzaklaşmıştır. Anlama puanının biraz önce bahsettiğimiz ortalamadan daha yüksek çıkması durumunda, okuyucu ideal ortamını bulmuş demektir.

13.6. Hafızayı Kuvvetlendirme

13.6.1. Hafızayı Kuvvetlendirme Testleri

Gözleriniz gerçekten hızlı bir görme organımızdır. Gözleriniz saniyenin yüzde biri kadar bir zamanda gördüklerini algılayabilmektedir. Göz hem hızlı, hem de kavrama konusunda ustadır. Anlayarak hızlı okumada gözlerimizin görme ve anlama konularındaki çabukluk ve ustalıklarından büyük fayda görürüz.

Metinler içerisinde oldukça fazla kullanılan "zor", "evet", "dur", "olmaz", "hayır" gibi kelimelerin zihninizde doğru imajlarının oluşması elbette kafi değildir. Gözünüzün benzer silüetli şekilleri de aynı hızda ve doğru olarak kavraması gerekir.

"Adak" kelimesi ile "atak" kelimesi arasında farklılaşan "d" ve "t" harfleri bunun için örneklerden biri sayılabilir. Gözler bu kelimeleri ayırt ederken elbette akıl ile uyum içerisinde çalışarak, cümle sonunda kurallara uygun olup olmadığının kavranılmasını bekler. Bu ayırd edicilik bazı zamanlarda farklı algılanan kelimelerden birkaç kelime sonra; yani cümle sonuna gelinmeden de fark edilebilmektedir.

Ancak zihnin bir anlık dalgınlığı veya anlık bir dikkat gevşemesi, iki kelime arasındaki farkı kaçırmamıza sebep olabilir. Böyle bir durumda, cümlenin anlamı değişebilir. Okuyucu farkı anlayabilmek için kendisini cümlenin başına dönmek zorunda hisseder. Hızlı okumada geriye dönmeye asla izin verilmez. Onun için okuyucu konsantrasyonun en yüksek düzeyde tutarak dikkatini toplamak zorundadır.

Okuyucunun, okuduğu kelimeleri karıştırmaması yapılacak alıştırmalarla ortadan kaldırılabilir. Bu alıştırmalarda birbirine çok benzeyen kelimelerle, anlamsız harf grupları veya rakam grupları verilir. Harf grupları ve rakam grupları içinde farklı olanların ayırt edilmeleri istenir. Kelime gruplarında da, birbirine yakın kelimeler cümleler içinde toplanarak, kronometre ile tutularak zaman dilimi içinde okunması istenir. Okurken anlamı kaçırılan kelimelerde, gözün geriye dönme isteği fark edilir. Siz de kelimeleri, harfleri veya rakamları karıştırıyorsanız kendi

kendinize egzersizler yapınız. Bu alıştırmalar, her tür okumanızda faydalı olacaktır.

Biraz sonra yapacağınız çalışmada sizlere bazı kelime grupları verilecektir. Hafızanızın ne derece kuvvetli olduğunu anlayabilmeniz için, bu kelimeleri verilen süre içinde hafızanıza kaydetmeye yani depolamaya başlayacaksınız. Depolama asla ezberleme değildir. Süre bittiğinde, depoladığınız kelimelerin üzerini kapatacaksınız. Alıştırmaların sonunda hazırlayacağınız bir boş sayfaya, hatırladığınız kelimeleri yazınız. Yazma işlemi bittikten sonra üzerinde çalıştığınız alıştırmalarla yazdıklarınızı karşılaştırınız. Yazdıklarınızı "doğru" kabul edebilmeniz için kelimelerin aynen ifade edilmesi gerekecektir.

Hafızayı kuvvetlendirme alıştırmalarında, kelime sayısı aynı kalmak suretiyle zamanın giderek kısaldığını fark edeceksiniz. Yaptığınız egzersizlerdeki başarı durumunuzu aşağıdaki tabloya işlemeyi unutmayınız.

Egzersiz No	*Hatırlanan*	*Değiştirilen*	*Uydurulan*	*Başarı (%)*

Tablo 9: Hatırınızda kalan kelimeler

13.6.2. Alıştırmalar

1. Aşağıda verilen kelimeleri dağarcığınıza depolayınız. Depoladığınız bu kelimeleri daha sonra geri çağıracaksınız. Şimdi saniye göstergenizi ayarlayınız.

Süre: 20 saniye

orman	kadim	tütün	mihenk
sırat	kalem	camcı	helal
vehim	sunum	etki	duvar
vuslat	erkek	gösteri	fırça
kapış	bozmak	seçim	lider

2. Aşağıda verilen kelimeleri dağarcığınızda depolayınız. Depoladığınız kelemeyeri daha sonra geri çağıracaksınız. Lütfen, saniye göstergenizi hazırlayınız.

Süre: 15 saniye

doğum	duymak	spor	film
yapmak	her	zevk	kalp
fikir	aşk	şiir	güzel
albüm	izleme	sıra	mesele
dost	olay	zaman	tiyatro

3. Aşağıda verilen kelimeleri dağarcığınızda depolayınız. Depoladığınız bu kelimeleri daha sonra geri çağıracaksınız. Lütfen saniye göstergenizi hazırlayınız.

Süre: 13 saniye

dikkat	kaset	yaklaşık	davul
fark	şarkı	türkü	pop
pes	hemen	yıl	birlikte
çamaşır	doğru	saz	söz

4.Aşağıda verilen kelimeleri dağarcığınızda depolayınız. Depoladığınız bu kelimeleri daha sonra geri çağıracaksınız.

Süre: 11 saniye

istemek	bizim	tür	kıyas
ara	okuma	duman	yeni
vuslat	epey	seyirci	sevmek
forum	ney	plan	edebiyat
amaç	klasik	düzen	çaktı

5.Aşağıda verilen kelimeler dağarcığınızda depolayınız. Depoladığınız bu kelimeleri daha sonra geri çağıracaksınız. Lütfen saniye göstergenizi hazırlayınız.

Süre: 9 saniye

başkan	pasta	kampanya	organize
pipo	ağaç	parti	faydalı
ülkü	karar	yapmak	konu
sanatçı	ezilmek	ekleme	kimse
oy	vermek	söz	kampanya

6. Aşağıda verilen kelimeler dağarcığınızda depolayınız. Depoladığınız bu kelimeleri daha sonra geri çağıracaksınız. Lütfen saniye göstergenizi ayarlayınız.

Süre: 7 saniye

genç	yazı	yoğunluk	ısrar
gelecek	açık	seçik	bilinen
yer	açıklama	belirtmek	izlenim
düşünmek	giyim	kaset	gazete
dökmek	tanıtma	çünkü	gerçek

7. Aşağıda verilen kelimeleri dağarcığınızda depolayınız. Depoladığınız bu kelimeleri daha sonra geri çağıracaksınız. Lütfen saniye göstergenizi ayarlayınız,

Süre: 5 saniye

itiraf	gündem	inanç	ense
ülke	dilim	cansız	parlak
himaye	efendi	halı	yıldız
sürmek	dünya	dönem	yıldırım
reklam	güzel	zirve	koşmak

13.6.1.1. Puanlama

Hafızayı kuvvetlendirme çalışmaları tamamlandığında, hafıza ile ilgili olarak üç önemli husus dikkati çeker. Bunlardan ilki, kelimelerden büyük bir bölümünün hafızada aynen kaldığıdır. Yani, kelime hiç bir değişikliğe uğramadan zihinde tutulur. İkinci olarak bazı kelimelerin kökleri aynı kalmak suretiyle değişikliğe uğradığı görülür. Mesela, metinde "reklam" kelimesi geçerken "reklamcı" olarak hatırlanması gibi. Üçün-

cüsü de, kelimelerin yaptıkları çağrışıma bağlı olarak, metinde olduğu zannedilen kelimelerdir. Biz bunlara, uydurulan kelimeler diyoruz. Uydurulan kelimeler, metnin okunması esnasında kişinin yanlış anlama seviyesi hakkında fikir verir. Şimdi lütfen aynen hatırladığınız, değiştirerek hatırladığınız ve uydurduğunuz kelimeleri tespit edip toplam değerini bulunuz.

Alıştırmalarınızı tamamladınız. Her alıştırmada kelimelerden kaçını tam olarak hatırladığınızı biliyorsunuz. Bu değerleri 100 üzerinden puanlayınız. Puanlama şöyle yapılır. Diyelim ki verilen süre içinde kelimeleri depoladınız. Süre bitiminde kelime dağarcığınızda kalan kelimeleri bir yere not etmek için kelimelerin üzerini kapatınız. Bu kelimeleri yazmaya başladınız. Daha sonra asıl kelimelerle kontrol ettiniz. Bu kelimelerden 10'unu tam yazdığınızı fark ettiniz. Hesaplamanız şöyle olacaktır. 20 kelimeden onunu tam olarak hafızama kaydedebildiğime göre 100 kelimeden kaçını hafızama depolayabilirim? Yani

$$\begin{array}{lll} 20 & 10 & \dfrac{100 \times 10}{20} = 50 \\ 100 & x & \end{array}$$

Her alıştırmada benzeri şekilde hafıza puanınızı hesaplayınız. Diyelim ki birincisinde alıştırmadaki puanınız %60, ikincisinde %60, üçüncüsünde %55, dördüncüsünde %70, beşincisinde %50, altıncısında %55, yedincisinde %45 olsun. Bu rakamlar ayrı ayrı çok fazla bir şey ifade etmez. Esas olan bu değerlerin ortalamasıdır. Yani, bu şahsın hafıza puanı şöyle bulunur:

60 + 60 + 55 + 70 + 50 + 55 + 45 = 395 : 7 = 56,4'tür.

Bazı okuyucular, okudukları anda okuduğunu çok iyi anladıklarından ancak sayfayı çevirir çevirmez, okuduklarını unuttuğundan söz etmektedirler. Okuma anında hafıza da bazı faktörlerin tesirinde kalır. Bu

faktörleri tespit edip olumsuz faktörlerin üzerine gitmek gerekmektedir. Unutma ve anlama türünüzü de bu alıştırmalardan anlayabilirsiniz. Dağarcığınıza depoladığınız kelimeleri kağıda yazarken ilk bölümden veya son bölümden hatırlamış olmanıza göre hafıza türünüzü belirleyebilirsiniz. Daha sonra, metninde hangi bölümünde unutuyorsanız, o bölümde dikkatinizi uyarmanız gerekecektir.

13.7. Dikkati Geliştirme

Bir metinde kelimelerin yerini arıyorsanız, bunun çok zor olmadığını fark edeceksiniz.

Dikkatinizi kuvvetlendirdiğinizde satırdaki bütün kelimeler size benzer görünür. Aklınızı sıkıca uyardığınızda da gözleriniz avının kokusunu alan, onu kovalayan ve muhakkak yakalayan avcının gözleri gibidir. Yazarın belli bir konuda ileri sürdüğü fikirleri yakalamak için, bu kabiliyete ihtilaç duyulur. Bu kabiliyet aslında sizde de bulunur. Kalabalık içinde yürüyen arkadaşınızı çık kısa sürede görmeniz, buna çok basit bir örnektir. Ancak bu kabiliyetinizi ortaya çıkararak kullanmanız gerekmektedir.

Dikkatinizi ölçmek için bir sonraki sayfada Irak Türkleri ile ilgili bir yazı verilmiştir. Burada yazı içinde "Irak" adının kaç defa geçtiğini süratle bulunuz. Okumanız bittiğinde kaç "Irak" kelimesiyle karşılaştığınızı kendinize sorunuz. Başarı yüzdenizi bulunuz. Dikkati geliştirme egzersizlerinden en azs 10 tane yapmalı ve dikkat durumunuzla ilgili ortalama yüzde 90'lık başarı değerine ulaşmalısınız.

13.7.1. Dikkati Geliştirme Egzersizi

Süre: 10 saniye

Irak Türklerine Yapılan Zulüm

Tarih boyunca Irak yönetimlerinin zulmüne maruz kalmış ola Türkmenler, bütün baskılara rağmen kendi benliklerini, örf ve adetlerini muhafaza ve yaşatma yolunda mücadelelerini yılma dan sürdürmektedirler. Yönetimin uyguladığı asimilasyon politikası, bölgenin demografik yapısını değiştirse bile, kültür özelliklerini asla değiştirmeyeceği inancındayız. Zira ilk çağlarından beri bölgeye egemen olmuş Türk devletlerinin tüm Irak'ın tarihi, coğrafi ve kültürel yapısını etkilediği gerçeğini kimse inkâr edemez. Bu etkinin izlerine Irak'ın her köşesinde, dağ, dere adlarında, hatta Irak Arapçasında rastlamak mümkündür. Hiç bir tarihi belge, bu toprakların Türklüğüne bu isimler kadar şahadet edemez.

Irak'lı Türklerin isteği, milli varlıklarını ve özelliklerini koruyarak bu ata topraklarında Irak vatandaşlarına tanınan hak ve hürriyetlerden yararlanarak yaşamaktır. Türkler devletine bağlı, saygılı ve itaatkardır. Nitekim, İran-Irak savaşında, Irak için can vermişlerdir.

Irak Türklerinin; 1970 yılında Sosyalist Arap Baas Partisi ve İhtilal Yüksek Konseyi Makamı'na sundukları ve bugün içinde geçerli olan muhtırada da dile getirdikleri gibi; "Türkmenlerin iş ve mevki için bir talepleri yoktur. Allah onlar vazifede dürüstlük, çalışkanlık ve kanaat ihsan etmiştir. Ancak onların siyasi ve idari mesuliyetle hükümete iştirakleri Irak için cidden çok faydalı olacak ve bu suretle Türkmen toplulukları kendilerini bu devletin vazgeçilmez bir parçası ve temsilcileri olarak hissedecekler. Böylece Arap kardeşleriyle de aynı sorumluluk duygusu içinde kaynaşmış bir kitle olacaklardır.

Irak artık bu gerçekleri kabullenmeli ve kendi toprak bütünlüğünü korumakta en kuvvetli iç müttefikinin "Türkler" olduğunu anlamalıdır.

Irak Türklerinin Kaderi, Kerkük-Türkmen Kültür Derneği, / İsveç

Yazı içinde "Irak" adı 13 defa kullanılmıştır. Siz "Irak" kelimesini kaç defa yakaladınız?

Verilen süre içinde metni okuyarak bulmanızı isteğimiz kelimelerin altını çizdiniz ya da saydınız. Kelimelerden kaç tanesini yakaladınız. Dikkatinizi 100 puan üzerinden değerlendiriniz. Dikkat geliştirme çalışmalarında iyi bir başarının %90 nispetinde olması gerektiğini unutmayınız.

Birinci dikkat geliştirme alıştırmanızda tek kelime aramıştınız. Bu çalışmadan sonra başka bir meatin bularak, aynı anda iki kelime tarayınız. Dikkatinizi daha çok toplayabilmek için okuduğunuz zaman içinde aradığınız kelimelerin sayısını önce üçe daha sonra da dört kelimeye kadar yükseltiniz.

Kitabın egzersiz metinleriyle dolu olmaması için bu metinlerin seçilmesi ve uygulanması sizlere bırakılmıştır.

13.8. Düzgün Nefes Alma

Görerek okuma, bakarak okuma veya bu iki okuma türünün karmasını normal nefes ölçüsünü yakalayamadan uygulayamazsınız. Düzgün nefes almakla yakalanan konsantrasyon görerek okumanın öğrenilmesine kolaylık sağlar. Amaç aynı kalır. Duymadan birçok kelimeyi görmeye çalışıyorsunuz. Zaruri olarak bazı, hatta pek çok kelimeyi duyacaksınız.

Burada nasıl nefes almanız gerektiğine lütfen dikkat edin. Kelimelere söylediğinizden (telaffuzunuzdan) daha hızlı baktığınızda, gözleriniz belli yönlerde hareket edecektir. Bu esnada nefes aldığınızda, normale yaklaşmalıdır. Düzgün nefes almanızla gözleriniz belli bir yönde hareket edecektir. Kelimeleri söylediğinizden daha hızlı bir biçimde göreceksiniz. Gözlerinizin belli biçimdeki hareketi nefesinizi normalde tutacaktır. Kelimelere duyduğunuzdan daha süratli bakacaksınız. Öğrenmeyi kolaylaştırmak için düşünceniz değil, duygunuz olduğuna kendinizi inandırınız.

Gençsiniz ve vücudunuzun hissedişini öğreniyorsunuz.

İlk denemenizde soluk alışınızı ve gözlerinizin hareketlerini hissedeceksiniz. Güvenilen bir büyüğün yanında bisiklet sürmeyi öğrendiğinizi hatırlıyor musunuz? İncinmeyeceğinizi biliyordunuz. Yön vermeyi, pedalları ve selenin yüksekliğini biliyordunuz. Çift tekerlekle bisikleti sürme hakkında herkesin bildiklerini öğrenmeye çalışıyordunuz. Bunun için önce üç tekerlekli bisikleti tanıdınız.

Öğrenmeye çalıştığınız parça neydi? Bisiklet üzerinde denge kurmayı öğrendiniz ve bisikleti sürdünüz. Koruyucuya ihtiyacınız kalmadı. Sonraları neyi, nasıl öğrendiğinizi düşünmeden bisiklete binebildiniz. Çünkü bisikleti sürmek için, gerekli dengeyi kurmayı öğrenmiştiniz.

Şimdi kabiliyetinizle, her okuyuşunuzda yeni okumayı öğreniyorsunuz. Bütün kelimeleri söyleyip duruyorsunuz. Okumayı bilmenize rağmen, hâlâ okumayı öğreniyorsunuz. Değişik bisikletlerden değişik dengeleri öğrendiniz. Şimdiyse değişik metinlerden farklı okumayı öğrenmelisiniz.

Bir an için yazının başına dönünüz. Sayfanın kenarındaki boş bir alana bakınız. Bu alana bakarken nefes alışınızı düşünün. Soluk alış-verişinizle metnin üzerine konsantre olun ve nefes alışınızla bir bütün olun.

Nefes alışı hissedin. Bir süre geçip nefes alışınızla bir bütün olduğunuzu hissettikten sonra, alt bölgedeki yazıya bakın. Yazılı kısma doğru gözlerinizin yüzmesine izin verin. Gözleriniz istedikleri gibi hareket etsin. Gözlerinizin hareketini yönlendirip kontrol etmeyeceksiniz. Yazılı sayfada gözlerinizin istediği yere gitmesine izin vereceksiniz. En az bir dakika geçmeden gözlerinizin yazılı kelimelere çarpmasına izin vermeyiniz.

Talimatı tekrarlayın.

Sayfanın üstündeki boşluğa bakın, bir süre sonra aşağıya bakacaksınız.

Şimdi başlayınız.

Boşluğa bir süre baktıktan sonra sayfa üzerindeki yazı kısmına kadar gözlerinizin görmesine izin verin, istediklerini yapsınlar. Gözleriniz yazıya vardığında düzenli nefes almaya devam edin. Gözlerinizin say-

faya varmasına izin verin, fakat gözler yazıyı gördüğünde bu düzende nefes almaya devam edin, düşünün.

Gözlerinize ne olacak?

Normal olarak bir defada bir kelimeyi, görür hissedersiniz. Hareketiniz ise yatay olarak her satırın alt orta noktasından gerçekleşir. Normal hâlde okurken nefesinizi tutarsınız. Eğer okurken nefesinizi tutuyorsanız yukarıda bahsettiğimiz egzersizleri tekrar etmeniz gerekecektir. Eğer gözleriniz sayfanın üzerinde gezinirse, nefesiniz düzenini muhafaza ederse, eğer gözleriniz kayar, zig zag çizer, kıvrımlar çizer, döner, yan yan kaçarsa bir sayfanın içinden gitmek yerine aşağıya doğru gittiğiniz hissine kapılıyorsanız; eğer aşağıya doğru gittiğinizi hissediyorsanız bunlar egzersizlerde karşılaşılan engellerdir.

Buna denk tecrübeniz, farklı bir bisikleti sürmeye çalışırken olmuştur. Uzun zamandan beri okumanın neye benzediğini hissetmiş olabilirsiniz.

Düzgün nefes alma, görerek okumada üçüncü derecede konsantrasyon çalışmasıdır. Bir süre bu egzersize devam etmelisiniz. Oldukça farklı olan bu çalışmadan zevk almaya çalışın. Zevk almadan yapacağınız hiç bir çalışmada başarılı olmanız mümkün değildir. Bu alışkanlığın üstesinden gelmenin tadına varın. Çinliler yüzyıllarca sayfaları yukarıdan aşağıya doğru okudular. Gördükleri tümüyle resim olduğu için, doğal olarak hızla okudular. Sizler de doğal hızlı okuyucular arasına katılmalısınız.

BÖLÜM 14

4 KELİME OKUMA EGZERSİZLERİ

14.1. Dört Kelime Okuyarak Cümle Kurmak

14.1.1. Amaç

Göz hızı ve ritmi kullanırken kelimeleri hatırlanan kelime sayısını artırmak ve hatırlanan kelimeleri anlam bütünlüğü olup olmamasına önem vermeden ifade etmektir. Dört kelime okumada da diğer basamaklarda olduğu gibi ilk çalışmalarda kurulan cümlelerin metindeki cümlelerle aynı anlamı taşıması beklenmez. Ortalama 4-6 satıra karşılık gelen paragraflarda bir cümle kurulmaya çalışılır. Bir sonraki basamakta, 6-10 satırarası dilimlerde ortalama iki cümle kurulmaya çalışılır. 10-14 satır aralığında da üç cümle kurmaya gayret edilir.

Cümle kurma egzersizleri büyük boy sayfalarda 1/6 sayfada bir cümle, 1/5 sayfada iki cümle, 1/4 sayfada üç cümle ve 1/3 sayfada dört cümle şeklinde devma eder.

14.1.2. Muhtemel Hatalar

Göz duruşlarını hissediniz. Göz hızı kullanınız. Satır atlamayınız. Çizgilerini sizlere gösterdiği, satır aralarındaki boşluklara odaklanınız.

14.2. Dört Kelime Okuyarak Tek Cümle Kurmak

14.2.1. Egzersiz Metni

Falkland ve Kıbrıs Benzerliği

Güney Atlantik'te İngiltere işgali altında bulunan Doğu ve Batı Falkland olmak üzere, iki büyük ve 200'den fazla küçük takım adalar Malvinas Adaları olarak bilinir.

.....

Toplam arazisi 12.173 km² olan Falkland takım adaları, İngilizler tarafından "Falkland Islands" yani Falkland adaları olarak adlandırılmaktadır. Adaların başkentine İngilizler Stanley adını verirken Arjantinliler ise "Puerto Argentino" adını kullanmaktadırlar.

.....

Malvinas Adaları, Arjantin'in güneydoğu kıyıları ve Macellan Boğazı'na 500 km, Horn Burnu'na ise 600 km'lik bir mesafede olduğundan stratejik öneme sahiptirler.

.....

Adaya ilk yerleşenlerin İspanyollar olduğu kesindir. Adalara ilk defa 1675'te yerleşen İngilizlere önceleri adada yaşayan İspanyollarca bir mukavemet gösterildi ise de, 1771'de işgal kabul edildi.

.....

1774'te İngilizler adaları terk ettiler. İngilizlerin yokluğu sırasında Malvinas'a tekrar yerleşen İspanyollar, adaları 1829'da Lois Vernet'in başkanlığında bir hükümete ve Arjantinli halka bıraktılar.

.....

Lois Vernet hükümeti 1831'de karasularını ihlal eden Amerikan gemilerine el koyunca, ABD misilleme olarak bölgeye savaş gemileri yol-

ladı. Bir İngiliz keşif heyeti 1833'te Falkland'a yaptığı sefer sırasında, bölgede kalmakta direten Arjantinlileri ortadan kaldırarak, İngilizleri Falkland'a yerleştirdi.

.....

Her ne kadar iki taraf da yıllarca adalar üzerindeki hak iddiasını sürdürdüyse de, çeşitli anlaşmalarla silahlı mücadeleden kaçınılmaya çalışıldı. Bölgede meydana gelen ilk silahlı çatışma olan Birinci Falkland Savaşı, Alman ve İngiliz savaş gemilerinin birbirlerini takip ederken meydana gelen çatışmadır.[3]

.....

Falkland Adaları üzerindeki egemenlik sorunu, 1964'de Birleşmiş Milletler'de Sömürge Sorunları Komisyonu'nun gündemine geldi. Arjantinlilere göre, Malvinas olarak bilinen adalar Arjantin'in bir parçasıydı.

.....

Adaların Güney Amerika'ya coğrafi yakınlığı vardı. Arjantin, İspanya'nın halefi olduğunu ileri sürüyordu. İngiltere, adalar üzerindeki hükümranlığı Arjantin'e devretmeli, yönetimi belirli bir anlaşmaya uygun olarak sürdürmeliydi.

.....

İngiltere 1833'den beri adalar üzerinde "işgal ve yönetimi" sürdürdüğünü ve Birleşmiş Milletler Antlaşması'nın 1. maddesine göre Falklandlılara self-determinasyon ilkesinin uygulanması gerektiğini iddia etti. İngiltere'ye göre Falkland Adaları, Arjantin'in yönetim ve denetimine geçerse sömürge durumu sona ermeyecek, tam tersine başlayacaktı.[4]

.....

İngiltere, adada yaşayanların büyük bir bölümü İngiliz asıllı olduğundan, "İngiltere yönetiminin devam edip etmemesi konusunda" gös-

3 Vikipedia; tr.wikipedia.org/wiki/Falkland_Adalari

4 Vikipedia; tr.wikipedia.org/wiki/Falkland_Savasi

termelik bir referandum yaptı. Bu referandumda "doğal" olarak "İngiltere yönetimin devam etmesi" sonucu çıktı.

.....

XX. yüzyılın ilk yarısı içinde, taraflar iddia ve taleplerini sürdürürken Milletlerarası Adalet Divanının yetkisi Arjantin tarafından tanınmayınca, Divan da bölge hakkında hakemlik yapmayı reddetti. 1964'te Arjantin, BM'nin Sömürgeler Komisyonu'ndan kanun aracısız olarak iki toplumlu görüşmelerle sürdürülmesini istedi.

.....

Arjantin ve İngiltere taleplerinde esnemeye gitmeyince görüşmeler sonuçsuz kaldı. 1977'de bu statüdeki görüşmeler tekrar başladı. 1980'de İngiltere, ada halkının fikirlerini sormak üzere bir "referandum" yapıldı.

.....

Referandum göstermelik olduğundan ve ada halkının büyük bir bölümü İngiliz asıllı olduğundan, "İngiliz yönetiminin devamı" yönünde bir karar çıktı. İngiltere bu kararı Arjantin'e bildirdi.[5]

.....

1982'de Arjantin'deki siyasî durum ve Falkland'da petrol bulunması sebebiyle, bölgede ikinci bir savaş meydana geldi. 19 Martta Falkland'a bağlı olan Güney Georgia, 2 Nisan'da da Falkland Arjantinliler tarafından işgal edildi. 20 günlük bir seyirden sonra, bölgeye ulaşan İngilizler tarafından 25 Nisan'da Güney Georgia'dan çıkarıldılar.

.....

Arjantinliler'in elinde bulunan Falkland'a ilk saldırı ise 4 Mayıs'ta havadan yapıldı. Arjantin çok büyük kayıp verdi. 2 Mayıs'ta da bir İngiliz denizaltısı, insanlık dışı bir hareketle, savaş alanından 350 km uzaklıkta bulunan bir Arjantin kruvazörünü batırarak, 350 denizcinin ölümüne yol açtı.

.....

5 Vikipedia; A.g.i.n (adı geçen internet notu)

Çeşitli arabuluculuk teşebbüsleri sonuçsuz kaldı. 15 Mayıs'ta, Batı Falkland'daki bir havaalanına saldıran İngilizler, 29 Mayıs'ta Doğu Falkland'daki Ghose Freen'i ele geçirdi. Sonunda Arjantin birlikleri teslim oldu.[6]

.....

Arjantin, 2009 yılının Aralık ayında "Falkland takımadalarının Arjantin topraklarının bir parçası" olduğunu ilan eden bir yasa çıkarmış, İngiltere bu yasaya notayla tepki vermişti.

.....

Uzmanlar, adanın 200 millik karasularında, 60 milyar varillik petrol bulunduğunu tahmin ediyorlar. Bu, dünya genelindeki en büyük rezervlerden biri ve İngilizlerin Kuzey Denizi'ndeki rezervlerinden de fazla.

.....

1982'deki savaşın ardından bir İngiliz petrol şirketinin bölgede sondaj çalışmalarına başlaması, Arjantin ile İngiltere arasında gerginlik yarattı. Arjantin, İngiliz şirketin Falkland kıyılarında petrol aramaya başlamasını provokasyon olarak tanımlamıştı.

.....

Arjantin Devlet Başkanı Cristina Fernandez de Kirchner, Falkland'in Arjantin için *"keyfi bir konu değil, ülke müdafaası anlamına geldiğini"* belirterek İngiltere'yi devletler hukukunu çiğnemekle suçlamıştı.

.....

De Kirchner şöyle konuşmuştu:

"1994 Anayasa Reformu'nda, tüm hükümetlere Malvin Adaları üzerindeki egemenliğimizin sürekliliğini ve vazgeçilmezliğini talep ve iddia etme yükümlülüğü getirilmiştir.

.....

6 Vikipedia; A.g.m

Burada bir İngiliz firmasının petrol araması, devletler hukukuna aykırıdır. Malvin adalarının statüsü yeniden müzakere edilmelidir. BM'ye anlaşmazlığa müdahale etmelidir.

.....

İngiliz petrol şirketinin çalışmalarını, şiddete başvurarak engellemek gibi bir niyetimiz yok. Arjantin, uluslararası ve ulusal haklarla uyuşmayan hiçbir önlem almayacaktır. Kısıtlama olmaksızın hareket edeceğiz. Çünkü bir yamyama yapılamayacak tek şey onu yemektir.

.....

Malvinas takımadaları Arjantin'in egemenlik alanına girmektedir. Bunun tasdiki için, devletler hukuku alanında gayretlerimizi ısrarla sürdüreceğiz. İngiltere, statüsü tartışmalı karasularda tek taraflı faaliyet göstermeyi yasaklayan Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararını ihlâl etmektedir.

.....

Malvinas sorunu, BM Güvenlik Konseyi'nde daimi üyeliği bulunan ülkelerin, devletler hukuku alanında neler yapabildiklerinin açık bir örneğidir. Bu ülkeler BM kararlarını istedikleri zaman ihlal ederken, diğer ülkeler 'düşman ülke' ilan edilmemek, ya da daha da kötüsüyle karşılaşmamak için kendisini kuralları yerine getirmek zorunda hissediyor."

.....

Buenos Aires yönetimi, 2007 yılında bölgedeki tüm petrol ve doğalgaz varlığının, İngiltere ile birlikte değerlendirilmesini içeren anlaşmayı feshetmişti.

.....

23 Şubat 2010'da gerçekleşen "Latin Amerika ve Karayipler" zirvesinde, Arjantin bölge ülkelerinin Falkland Adaları konusunda desteğini aldı. Latin Amerika ve Karayip ülkelerinin liderleri, İngiltere'yi uluslararası hukuku ihlâl etmekle suçladı.

.....

Meksika'daki zirve toplantısında bir araya gelen Güney ve Orta Amerika'dan 32 ülkenin lideri, "İngiltere ile yaşanan egemenlik kavgasında Arjantin Cumhuriyeti'nin meşru haklarını" savundu.

.....

Venezüella Devlet Başkanı Hugo Chavez, İngiltere'ye tehditkâr ithamlarda bulunduğu açıklamasında şunları söylemişti:

"İngilizler, Arjantin'i bir kez daha tehdit ediyor. Sayın Kraliçe, zamanla bazı şeyler değişti. Artık 1982 yılında yaşamıyoruz. Şundan emin olun; Arjantin'e düzenlenecek bir saldırı durumunda, Arjantin toprakları o zamanki gibi yalnız kalmayacaktır."

.....

İngiltere, adanın egemenliğini tekrar müzakere etmeye niyetli değil ve Falkland'daki egemenlik haklarından vazgeçmeyeceğini açıkladı. İngiliz Savunma Bakanlığı "Falkland adalarını savunmak için her şeyi yapacaklarını" belirtirken, Muhafazakar milletvekili Andrew Rosindell ise "Savaşın üzerinden 28 yıl geçti. Arjantin'in burada söz hakkı olmadığını açıkça anlamış olması gerek." diyerek kışkırtma yapmayı tercih etti.

.....

Times gazetesi İngiltere'nin Arjantin'e daha yakın olan Falkland Adaları'nın 60 mil kuzeyinde denizden petrol çıkarma çalışmalarını başlatmasıyla alevlenen tartışmanın Birleşmiş Milletler'e gideceğini duyurduktan sonra, Latin Amerika ülkelerinin "hemen Arjantin'in yanında saf tutmalarını" eleştirmiş ve başyazısında "Falkland İngilizdir, İngiliz kalacaktır" başlığını kullanmıştı.[7]

.....

Savaş tehditleri çoğu kere iç veya dış politikada yıpranmış hükümetler tarafından prestij sağlamak için sıklıkla tercih edilen bir yöntem. Falkland sorununun yeniden ortaya çıkmasıyla İngiltere'de hem İşçi Partisi milletvekilleri hem de Muhafazakârlar, Falkland takımadalarında İngiliz askeri üssünün takviye edilmesini istediler.

.....

7 Times; *"Falkland İngilizdir, İngiliz kalacaktır"*, 24 Şubat 2010

Arjantin'de de Falkland konusunda millî mutabakat oluştu.

Falkland sorunu, Güney Kıbrıs Rum Kesimi'nin Kıbrıs karasuları kendisine aitmiş gibi, çeşitli ülkelerle "egemenlik anlaşması" imzalamasına son derece benziyor.

.....

2007 yılının ilk ayında Kıbrıslı Rumlar, Türkiye'nin tüm itirazlarına rağmen, Lübnan hükümeti ile *"Akdeniz'deki münhasır ekonomik bölgenin paylaşımı"* konusunda bir anlaşma imzaladılar.

.....

Anlaşmanın kamuoyuna yansımasıyla Türkiye, Lübnan'a bir protesto notası vererek, anlaşmayı yürürlüğe sokmamasını istedi. Türkiye, Rumların Kıbrıs'ta *"sadece kendi kontrolleri altındaki güney bölgesini temsil ettiklerini dolayısıyla da tüm Kıbrıs adına böyle bir anlaşmaya imza atamayacaklarını"* hatırlattı. Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kurulmasına ilişkin 1960 anlaşmalarının kendisine verdiği *"garantör"* ülke sıfatını kullanan Türkiye, bu tip *"tek taraflı adımlara"* karşı çıkacağını da vurguladı.

.....

Türkiye'nin bu sert tepkisine rağmen, Kıbrıs Rum Kesimi, petrol Akdeniz'de arama çalışmalarının 15 Şubat 2007'de başlayacağını açıklayınca "Türkiye, Kıbrıs açıklarına savaş gemileri gönderdi" haberleri yayıldı. Dönemin Türk Genelkurmay Başkanı Orgeneral Yaşar Büyükanıt, bu spekülasyonlara karşılık "Kıbrıs açıklarında zaten Türkiye'nin savaş gemileri var. Yenilerine gerek yok" açıklamasında bulundu.

.....

Kıbrıs'la Lübnan arasındaki anlaşma sonrasında Akdeniz'deki Türk gemileri *"Kıbrıs Rum Yönetimi'ne karşı kararlılıklarını göstermek için rutin devriye görevlerini sıklaştırdılar."*

Kıbrıs Rum Yönetimi 2003 yılında da Mısır'la benzer bir anlaşma imzalayarak Kıbrıs açıklarında petrol aramaya kalkıştığında, bölgedeki Türk savaş gemileri, petrol arama gemilerinin faaliyetlerini engellemişti.

.....

Gelişen olaylar üzerine Kıbrıs Rum Yönetimi Dışişleri Bakanlığı, Türkiye'yi birer mektupla Birleşmiş Milletler ve Avrupa Birliği'ne şikayet etti.

.....

Rum Bakan mektuplarda, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin Mısır ve Lübnan'la yaptığı petrol arama anlaşmalarına Ankara'nın açıkça müdahalede bulunduğundan şikayet ederek, Türkiye'nin tavrının Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi'ne aykırı olduğunu iddia etti.

.....

Kuzey Kıbrıslı Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Mehmet Ali Talat ise, Kıbrıs Cumhuriyeti'ndeki doğal kaynaklar üzerinde Türklerin de hak sahibi olduğunu belirterek, Rumların tek taraflı imzaladığı anlaşmaların bölgede sıcak gelişmelere yol açabileceği uyarısında bulunmuştu.

.....

Kıbrıs Rum Kesimi, "Münhasır Ekonomik Alanlar" ile ilgili yasasını, 5 Nisan 2004'te resmi gazetede yayınlamış ve bu yasayla Münhasır Ekonomik Alanlarını 200 mile kadar yani tüm Kıbrıs adasına yükseltmişti.

.....

Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin ilan ettiği 13 ruhsat bölgesinin yüz ölçümü 70 bin km², Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki muhtemel kıta sahanlığı alanı ise 145 bin km² idi.

.....

Yunanistan ve Kıbrıs Rum Kesiminin isteklerine göre yapılacak düzenlemede Türkiye 145 bin km²'lik kıta sahanlığı alanının 71 bin km²sini Yunanistan'a, 33 bin km²'lik bölümünü de Kıbrıs Rum Kesimine bırakmak durumunda kalacaktı. Bu durumda Türkiye ye yalnızca 412 bin km²'lik alanın kalacaktı.

.....

Türkiye Falkland sorununu yakından izlerse, çok yakın gelecekte büyük bir sorun olarak karşımıza çıkabilecek Kıbrıs karasularında petrol ve doğalgaz arama çalışmaları karşısında, ne tür bir uluslar arası yol izleyeceğinin şimdiden yol haritasını çizebilir.

14.3. Dört Kelime Okuyarak İki Cümle Kurmak

14.3.1. Egzersiz Metni

Avrupa Limanlarının Rekabete Açılması

Avrupa Birliği'nin planladığı limanlarla ilgili yeni düzenlemesi, Ocak 2006'da Hamburg Limanı'nda protesto edilmişti. Yeni düzenlemeye karşı, diğer Avrupa ülkelerinde işini kaybetmekten korkan liman işçileri de protesto gösterileri düzenliyorlardı.

.....

Avrupa'nın dünyaya açılan kapıları durumunda olan Hamburg, Bremen, Rotterdam ve Anvers limanlarında ilginç bir grev yaşanıyordu. Liman işçilerinin grevini işveren de destekliyordu. Bu nedenle, grev sırasında pek çok gemi limanlara girememiş, girenler de çıkamamıştı![8]

.....

Avrupa Birliği Komisyonu'nun *"liman hizmetlerini kısmen liberalleştirmek"* amacıyla hazırladığı liman işletmeciliği ile ilgili yeni talimatnamesi, liman sahipleriyle liman işçilerini birbirine kenetlemişti.

.....

Avrupa Birliği Komisyonu, liman işletmeciliğinin daha saydam ve rekabete açık olmasını, Avrupa çapında mevcut ulusal uygulamaların uyumlaştırılmasını istiyordu. Ancak, bu öyle kolay bir iş değildi. Çünkü Avrupa Komisyonu'nun yeni liman talimatnamesinde liman işçileriyle liman sahiplerini rahatsız eden pek çok madde vardı.

.....

8 Christopher Plass., *"AB limanlarını liberalleştiriliyor"*., DW, 11.01.2006

Mesela, yeni talimatnameyle, liman işletmecilerine verilen ruhsat alenen tebliğ edilecek ve sınırlı bir süre için verilecek" şeklindeki hüküm, hemen tüm liman sahiplerinin tepkisini çekmişti. Alman Liman İşletmeleri Birliği, Avrupa Birliği Komisyonu'nun liman hizmetlerinin süreye bağlı olarak ihaleye açılmasını öngören yönetmeliğinden ise memnun değildi.

.....

Birlik Başkanı Aden, AB'nin mevzuat eksiği olmayan bir piyasaya yeni kurallar getirmeye çalıştığını ve yönetmeliğin uygulamaya elverişli olmadığını[9] söylüyordu. Liman işletmecilerine göre, bu yönetmelik sadece liman müşterilerini memnun edecek tarzda hazırlanmıştı.

.....

Hıristiyan Birlik politikacıları Avrupa Birliği'nin bu planına, "serbest rekabet gerekli" temel düşüncesiyle destek veriyorlardı. Örneğin, Hıristiyan Demokrat Birlik Parti Milletvekillerinden Jarzembowski *"Malta'da limanlar 99 yıllığına kiraya veriliyor. Böyle bir durumda, Malta'da yeni bir liman şirketinin pazara girme şansı yok. Bu durum kamu hukukuna göre serbest rekabeti engelliyor"* demişti.

.....

Brüksel, bu hedef doğrultusunda bazı önerileri ortaya koymuştu. Buna göre, artık liman işletmeleri kargoyu boşaltmayacak, onun yerine limandaki gemilerin mürettebatı bu işi yapabilecekti. Bu madde, liman çalışanları tarafından, *"bu durumda ücretlerimiz düşecek ve geçici işçi çalıştırılacak"* şeklinde algılanmıştı.

.....

Bazı öneriler, Avrupa Parlamentosu milletvekillerinin "Komisyon'un önerisinden bu madde çıkarılsın" şeklinde sert tepkilerine yol açmıştı. Avrupa Birliği komisyonuna göre, "bir zaman sınırlaması ruhsatıyla ve-

9 Joern Iken., *"Alman Limanlarının Yüzü Gülüyor"*., DW, 03.11.2005

rilen liman işletmeleri, pazarı birçok firmanın rekabetine açacak ve fiyatların düşmesini sağlayacak"tı.

.....

Başta Sosyal Demokrat Partili Avrupa milletvekili Willi Piecyk olmak üzere, Avrupa Birliği limanlarının küreselleşmesi manasına gelebilecek, "liman talimatnamesi" düzenlemelerine karşı çıkanlardan büyük bir kısmı şöyle diyordu:

.....

"Asyalı büyük liman işletmecileri rakiplerini satın alıp, Avrupa'daki limanlardaki sosyal standartları düşürebilir. Orada rekabetin olmadığı bir ortam var. Çok parası olan Asyalı şirketler, Avrupa limanlarına nüfuz edebilir. Bunu hesaba katıp, engellemeliyiz."

.....

Avrupa Birliği içinde "yabancı sermaye"ye karşı, kılıfına uydurulmuş bir karşı çıkıştı bu! Oylama öncesinde üç eğilim vardı. Avrupa Komisyonu, "daha güçlü liberalleşme" düşüncesiyle önerilerini savunuyordu. Hıristiyan Demokrat Partili Avrupa milletvekili Jazembowski'nin başını çektiği grup, daha fazla saydamlık ve rekabet öngören ve liberalleşmeyi de kontrole ve birtakım şartlara bağlayan birtakım değişiklikler istediler. Ancak Avrupa Parlamentosu'nun sol kanadı, bu projeyi tamamen reddetti.

.....

Strasbourg'daki Avrupa Parlamentosu milletvekilleri liman talimatnamesini reddederek, Avrupa Birliği Komisyonu'nun kesinlikle gerçekleştirmek istediği bir projeyi tarihe gömdü. Avrupa Birliği Komisyonu, liman hizmetlerini kısmen liberalleştirmek istiyordu. Bunun için bir "talimatname" yayınladı. Ancak, bu "talimatname" yüzünden Avrupa'nın birçok limanında iş bırakma eylemi yapıldı.

.....

Sendikaların yoğun baskısı, Avrupa limanlarının rekabete açılması planlarını bozdu. 19 Ocak 2006'da Avrupa Parlamentosu'ndaki millet-

vekillerinin büyük bölümü, Avrupa Komisyonu'nun liman talimatname taslağını reddetti.

Strasbourg'daki parlamenterler ve Brüksel'deki Avrupa Komisyonu tam sekiz yıl üzerinde tartıştığı "liman talimatnamesi" reddedildi.

.....

Talimatnameye bütün siyasi gruplardan "hayır" oyu verildi. Toplam 532 milletvekili talimatname karşıtı oy kullanırken, sadece 120 milletvekili "evet" oyu verdi. Oylama sonrasında limanlarda serbest rekabeti savunanlar, tam bir hayal kırıklığı yaşadılar.

.....

"Liman talimatnamesi"sinin reddedilmesi, Avrupa Birliği ülkeleri limanlarında işini kaybetmekten korkan liman işçileri tarafından sevinçle karşılandı. Tartışılan ve reddedilen Liman Talimatnamesi'ne göre, 46 yıllık geçiş dönemi öngörülüyordu. Bu geçiş dönemi sonrasında, liman işçileri, yeni durumla yüz yüze geleceklerdi.

.....

Riga'dan, Hamburg'dan, Malta'dan, Lizbon'dan ve hatta Avusturya'dan gelen göstericilerin hepsi Strasbourg'da buluştular. Liman işçilerinin Avrupa çapında düzenlediği protestolar ve sendikaların ortak direnişi iyi sonuç verdi. Oylamanın yapılacağı gün, Strasburg'da 5000 liman işçisinin düzenlediği yürüyüş büyük ses getirdi. Öylesine ki, bu yürüyüşte bazı polisler yaralandı. Bazı göstericiler tutuklandı. Ayrıca, milyonlarca avroluk maddi zarar meydana geldi.

.....

Avrupa Parlamentosu milletvekilleri, liman işletmeleri uluslararası rekabete açılırsa, liman işçilerinin haklarının gerileyeceğini ve Avrupa Birliği'nin sosyal standartlarının düşeceğini savundular. Ancak, gerek parlamentodaki, gerekse limanlardaki geniş çaplı direniş sayesinde limanlarda "en ucuz teklifi verenin yükleme-boşaltma yapması" fikri kabul görmedi.

.....

Avrupalı liman işçileri, Avrupa limanlarında küreselleşmeye geçit vermediler. Dünyanın diğer ülke ve bölgelerindeki liman işçilerine ilham kaynağı oldular.

.....

Avrupa'dan yabancı sermayenin mal ve hizmet satın almasına bir şey diyen yok. Ancak yabancılar Avrupa'nın stratejik bazı alanlarında şirketleri alırsa kıyamet kopuyor. Bu konuda kendi içlerindeki tartışmaları yaşasanız millî duyarlık konusunda ne denli eksik olduğumuzu daha iyi anlarsınız.

Muhsin Kadıoğlu

14.4. Dört Kelime Okuyarak Üç Cümle Kurmak

14.4.1. Egzersiz Metni

Kölecilikten Özür Dilemek

Dünya'da "köle ticareti"nden elde edilen gelirle yükselen tek imparatorluk Britanya İmparatorluğu'dur.

İngiltere Başbakanı Tony Blair 26 Kasım 2006'da "üzerinde güneş batmayan" Britanya İmparatorluğunun kuruluşunda köleciliğin oynadığı rolden büyük üzüntü duyduğunu söyleyerek, kamuoyu önünde özür diledi.

.....

Ancak geçmişte köle olarak satılan halkların torunlarına tazminat ödemekten söz etmedi. Ataları köle olarak satılan halkların torunlarının çok büyük bir bölümü, halen İngiltere sömürgesi olduğu için, tazminat talep eden de çıkmadı.

Hatta atalarının itibarlarının iadesini isteyen de

İngiliz siyaseti sadece günümüzde değil, tarihte de ikiyüzlüydü.

.....

Bunun en basit örneği, İngiltere'de köleciliğin 1102 yılından itibaren yasa dışı ilan edilmesine karşılık, imparatorluk topraklarında kölelerin çalıştırılmasına engel olacak bir kanun çıkartılmamasıdır.

Kuzey Amerika'da İngiliz kolonileri oluşturulmaya başlandığında Kuzey Amerika kıtasının yerli halkıyla büyük bir savaşa girişildi. Bu savaş öyle bir savaştı ki, "yaşamak için öldürmek"ten çok "yerli halkın neslini tüketmek" hedefini taşıyordu.

.....

Kuzey Amerika'nın yerli halkının nüfusu soykırımlar ve katliamlarla yok olma seviyesine gelince Kraliyet, Afrika'dan çok sayıda insanı köleleştirerek kolonilere göndermeye başladı.

Hem de, kendi çıkardığı kanunlarla köleciliği yasaklamasına rağmen..

.....

Örneğin, Karayip adalarındaki İngiliz kolonilerine gönderilerek "boğazı tokluğuna" çalıştırılan köleler, Karayip adalarındaki şeker kamışı çiftliklerinde gece gündüz çalışarak, Britanya İmparatorluğu'nun zenginliğine zenginlik kattılar.

İngiltere'de kölecilik 1102 yılından itibaren yasa dışı ilan edilmesine rağmen; 18 yüzyılda Atlas Okyanusu'ndaki köle ticaretinin tamamı İngiltere'nin elindeydi.

.....

1700 ve 1810 yılları arasında İngiliz köle tüccarları Afrika'dan Amerika'ya köle taşımak için tam 30 bin sefer yaptılar. Bu seferlerde de Amerika'ya tahminen 3 milyon köle taşıdılar.

Britanya'nın önde gelen şehirlerinden Bristol, Londra ve Liverpool gibi kentler, 18 yüzyıldaki zenginleşmelerini tümüyle köle ticaretine borçludur!

.....

Batı dünyasının affedilmesi güç her eylemini yeni bir gelişime sebep olduğunu savunarak hafifletici hatta makul gösterici hale sokmaya çalışan bilim adamı kılıklılar; İngilizlerin okyanus ötesi köle ticaretinin, İngiliz şirketlerini müthiş servetlere kavuşturmak suretiyle modern kapitalist sistemin temellerini oluşturduğunu savunurlar.

.....

İngilizler sadece Afrikalıları değil, Katolik İrlandalıları da köle olarak satmışlardı. Örneğin, 1655'deki bir ayaklanma ardından tutuklanan Katolik İrlandalılarla Oliver Cromwell'in esir aldığı Katolik İrlandalılar da, köle olarak satılmış ve çalıştırılmışlardı.

Köleler, büyük nakliye gemilerinin yük bölümlerine doldurularak taşınıyordu. Kölelere yeterli temiz su ve doğru düzgün yiyecek verildiğine dair hiç bir kayıt yoktur. Bunun yanında köleler, temiz havaya bile çıkartılmıyordu. Bu ağır şartlar nedeniyle çok sayıda insan daha yollardayken ölüyordu.

.....

Afrikalı köleler, sıcakta çalışmaya dayanıklı olduklarından daha çok, emek yoğun şeker kamışı sektöründe çalıştırıldılar. Bunun yanında, Londra, Liverpol ve Edinburg gibi büyük kentlerde sosyete içinde kölehizmetkarlar da kullanılıyordu.

Hıristiyan kiliseleri, köle ticaretinde meta olarak kullanılan insanların alınıp satılmasına, yani köle ticaretine göz yumdular. Fakat aynı kiliseler, kölecilikle mücadele hareketinin İngiltere'de 18. yüzyılın sonlarında hız kazanması ve "insan hakları" kavramının gelişmesiyle İngiltere'nin köleciliğin yasaklanması için yürüttüğü kampanyada da en önde koştular!

.....

İngiltere'de köle ticaretiyle mücadele ilk olarak Quaker'lar tarafından örgütlendi ve Baptistler ve Metodistler tarafından da desteklendi. Kölecilik karşıtı olan İngiliz sayısı son derece azdı. Bunların içinde ismi bu gün en çok hatırlanan Wilberforce'dir.

Köle ticareti ve köle kullanmaya karşı hareketin parlamentodaki öncüsü ise milletvekili William Wilberforce idi. Bu mücadele sonrasında, 1807 yılında "Köleciliğin Yasaklanması Yasası" kabul edildi. Bu yasaya göre, İngiliz gemilerinde bulunan her bir köle için 100 sterlin ceza ödenmesi gerekecekti.

.....

Bu ceza, o günün şartlarında gemi sahipleri için son derece ağır olmakla birlikte, köle ticaretinin engellenmesine yetmedi. Sadece köle piyasasında fiyatların ciddi derecede artmasına sebep olmuştu!

Köleciliğin Britanya İmparatorluğu'nun deniz aşırı topraklarında da tam olarak engellenmesinin ancak 1833'de gerçekleşebildiği söyle-

nir. Köleciliğin yasaklanması ardından 20. yüzyıl başlarına kadar İngiltere Kraliyet Donanmasına ait gemiler, Afrika sahillerinde köle taşıyan gemilere karşı devriye görevi yürüttüler.

.....

Ancak bu durum, İngilizlerin sosyal refahında köle ticaretinden elde edilen paranın sorgulanmamasını gerektirmiyor.

İngiltere Başbakanı Tony Blair 26 Kasım 2006'da "üzerinde güneş batmayan" Britanya İmparatorluğunun kuruluşunda köleciliğin oynadığı rolden büyük üzüntü duyduğunu söyleyerek kamuoyu önünde özür dilemesi elbette iyi bir işaretti.

Ancak iş sadece özür dilemekle bitmiyor.

Türkiye'ye karşı Ermeni iddialarının yılmaz savunucusu kesilen ülkelerin ve milletlerin kendi tarihleriyle yüzleşirken sadece özür dilemesi yeterli midir?

Haksız mıyız?

MuhsinKadıoğlu

14.4.2. Okuma Hızı Test Metni

Dünya Kitap Günü

Bilgisayar çağında çocukları, özellikle de erkekleri okumaya teşvik etmek oldukça güç. Türkiye'de 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlanırken, dünya da 23 Nisan Dünya Kitap Günü'nü kutluyor. Yerkürenin birçok ülkesinde yazarlar, yayınevleri, kitapçılar ve kitapseverler çeşitli etkinlikler düzenliyor. Amaç, dünya genelinde okuma ve yazmanın teşvik edilmesi.

Dünyada 23 Nisan, Dünya Kitap ve Telif Hakları Günü olarak kutlanıyor. UNESCO tarafından 1995 yılında ilan edilen bu özel güne ilham kaynağı olan ülke ise İspanya. İspanya'nın Katalonya bölgesinde yıllar-

dır 23 Nisan günlerinde kitap alan herkese kitabın yanında bir de gül armağan ediliyor ve sokak eğlenceleri düzenleniyor. 23 Nisan ayrıca Miguel de Cervantes, William Shakespeare ve Vladimir Nabokov gibi birçok ünlü yazarın doğum günü ya da ölüm yıl dönümü.

Bugün onlarca ülkede milyonlarca kişinin katılımıyla kitap fuarları kuruluyor. Okuma ve anma günlerinin yanı sıra özel dinletiler ve kitap kampanyaları düzenleniyor. Hapishane, hastane, okul ve köy kütüphanelerine kitap yardımları yapılıyor. Korsan yayıncılığı protesto etmek amacıyla da, pek çok etkinlik gerçekleştiriyor.

Amaç dünya genelinde okuma ve yazmanın teşvik edilmesi. Ancak bilgisayar çağında bu hedefe ulaşılması hiç de kolay değil. Uzmanlar, özellikle 14-15 yaş civarında erkek çocuklarının okuma alışkanlığı olmadığına dikkat çekiyor. Peki gençlerin, özellikle de erkek çocukların kitaplara olan ilgisi nasıl arttırılabilir?

Türkiye'de de yayımlanan 35 Kilo Tembel Teneke adlı kitabın Fransız yazarı Anna Gavalda, çocukların kitap okumaya zorlanmasına karşı. Anna Gavalda şöyye diyor: "Öğretmenlik yaptığım dönemde bir çok veli bana gelerek oğullarının okumadıklarından şikayet ederdi. Ben de onlara "Peki siz okuyor musunuz?" diye sorardım. Genelde "Vaktim olmuyor" yanıtını alırdım. Öncelikle iyi örnek olmalıyız. Benim oğlum bilgisayar oyunlarına ilgi duyuyor. Ben de bunları heyecanlı buluyorum. Bana anlatır ve ben dikkatle onu dinlerim. Ancak okumaya kimse ikna edilemez. Bir çocuğa 'Oku bu senin için çok yararlı' demenin faydası yok. Bu hiç bir işe yaramaz."

Gavalda gibi yazar olmadan önce öğretmenlik yapan ve Türkiye'de Artemis Fowl dizisiyle tanınan İrlandalı Eoin Colfer'e göre kitaplarının gençler tarafından çok rağbet görmesinin nedeni şöyle: "Bence kitaplarım özellikle erkeklerin ilgisini çekti. Çünkü kitaplarım hızlı, çetrefil, bol aksiyonlu ve eğlenceli. Kanımca bazı yazarlar, "Erkek çocukları zaten okumuyor bu nedenle kendimi zorlamamalıyım" diyerek kolaya kaçıyorlar. Bu çok büyük bir hata. Çünkü erkek çocuklar çok zeki, ancak okumak istemiyorlar. Peki çocukları nasıl okumaya teşvik edebiliriz? Bir

bölümü okuyup, hikayenin diğer bölümlerini nerede bulabileceğini göstererek yapabiliriz bunu. Asla "Okumak zorundasın" denmemeli. Kitap okumak bir zorunluluk olmamalı. Aksi takdirde bunu asla yapmazlar."

Yazdığı fantastik romanlarıyla çok sayıda ödül kazanan ve yetişkinlerin bile ilgisini çeken, Kuzey Işıklara Kara Cevher dizisi Türkçe'ye çevrilen yazar Philip Pullman ise şu görüşte: *"Okurken düşünmeyi öğreniyoruz. Yargıda bulunmayı ve karşılaştırmayı öğreniyoruz. Resmin egemen olduğu çağdaş bir dünyada okumak çok önemli, çünkü resimler totaliter. Bir tercihi olamıyor. Resmin yarattığı izlenim zorlayıcı. Buna karşın kelimeler demokratik. Okur kelimelerle iletişim kuruyor. Kendi resmini yaratabiliyor. Hikayenin oluşmasına kendisi katkısını yapıyor. Bu tamamlanmış bir resmi tüketmekten daha zor. Ancak daha demokratik."*

Peki Philip Pullman bir genci kitap okumaya nasıl teşvik ederdi? Pullman'a göre bunun formülü *"Sen bunu okumak için henüz çok gençsin. Çünkü bunun içersinde seks, şiddet gibi çok zararlı şeyler yer alıyor. Sakın dokunma. Şimdi ben bunu dolabın üstüne koyuyorum, iki saatliğine dışarı çıkacağım. Sakın kitaba dokunma"* demekten geçiyor.

Bu arada İspanya'nın en önemli edebiyat ödüllerinden olan Cervantes'i kazanan İspanyol şair Antonio Gamoneda, İspanya'nın başkenti Madrid'in Alcala de Henares ilçesinde düzenlenen ve Kral Juan Carlos, Kraliçe Sofia ve Başbakan Jose Luis Rodriguez Zapatero'nun da katıldığı törende, Nazım Hikmet'in Don Kişot şiirini okudu. Nazım Hikmet'i "büyük Türk şairi" diye anan Gamoneda, yazar Orhan Pamuk'tan da övgüyle söz etti.

Brigitte Neumann / DW

BÖLÜM 15

HIZLI OKUMA VE ANLAMA

15.1. Okuma ve Anlama

Hızlı okuyucunun hızlı kavradığı bir gerçektir. Hızlı okuyucunun hızlı okuyup iyi kavramasının nedeni, neyi nasıl okuyacağını iyi bilmesinden ileri gelmektedir.

Hızlı okuyucu yaptığı okumalarda, aklını ve gözünü beraberce çalıştırır. Akıl, gözün gönderdiği mesajlara iyi uyum sağlar ve okuma anında boş kalmaz. Çünkü hızlı okuma alıştırmaları, aynı zamanda hızlı kavramanın da alıştırmalarıdır.

Okuyucu blok halinde okurken metindeki kelimeleri ve cümleleri, hatta satırları ayrı ayrı değerlendirmez. Akıl bu düşünceleri büyük bir çabuklukla birbirine bağlar.

Göz bir bakışta, ne kadar geniş bir kelime grubunu beyine gönderirse, akıl için o derece ilgi çekici olur. Ancak metin küçük parçalar halinde olduğunda çekiciliğini kaybeder. Tıpkı hızlı okuyucunun dar gazete sütunlarını okurken zevk almaması gibi... Çünkü dar satırlarda okuyucu asıl hızını kullanamadığından rahatsız olur. Satırlardaki anlam bütünlüğü kendiliğinden kaybolur. Okuyucu birkaç satırda cümle bütünlüğünü aramaya koyulur. Okuma esnasında akıl, okunulmuş olanla okunanı birbiriyle bağdaştırmaya uğraşır. Öte yandan okunulacak olana zemin hazırlar.

Bu yönüyle akıl, çoğu kere düşüncenin önünde gider.

Görme ve anlama okuma hadisesinin iki önemli basamağıdır. Bu iki özellik kişide aynı nispette bütünleşmiş olmalıdır. Hızlı okuma alışkanlığının kazanılabilmesi için gözlerin ve aklın birlikte çalışmasına ihtiyaç vardır. Okuduğunuzu anlama puanınız ancak bu şekilde yükselebi-

lir. Hızlı görme alıştırmalarını başarıyla tamamlamayanlar, bu açıklarını esnek okuma ve hızlı kavrama sayesinde kapatabilirler.

Bunun tersi de mümkündür. Ancak tersinin gerçekleşmesi, birincisine göre daha az insanda ortaya çıkar.

Hızlı okuma egzersizlerinde okuma ve anlama düzeyinin geliştirilmesi için verilen farklı materyaller, insan aklının değişik metinleri daha çabuk okuması ve kavraması için faydalı olmaktadır.

Bu sayede kelime hazinesi de geliştirilmektedir.

Aklın hangi alanlarda, yüksek algıya daha elverişli olduğunun anlaşılması, iyi okuyan tarafından belirlenebilir. Bunu anlamak için çok hızlı okuma öğreticileri, okuyucunun anlama puanlarından istifade eder.

Yavaş okuma alışkanlıkları parmak uçlarınızla ağır okuduğunuz, metni heceleyerek okuduğumuz çocukluk zamanlarından kaldığından, yüksek anlama seviyesine ulaşmak için öncelikle tüm yavaş okuma alışkanlıklarından kurtulmanız gerekmektedir.

İlk metinler aralıklı harflerle yazılıyor ve harfi harfine okunuyordu. Bu yöntemle okumak gerçekten çok sıkıcı idi.

Şimdi metinler bir bütün halinde ve anlamını kavrayabileceğiniz şekilde yazılıyor ve bir birinden ayrılıyor. Bazı zamanlarda cümle aralarına sıkışmış ilmi kelimelerin, özel isimlerin veya benzerlerinin tanınıp kavranabilmesi için heceleme yöntemi kullanılıyor.

Bunun dışında okuma anında anlamı hatırlanamayan kelimeler ve cümleler üzerinde de uzun uzun duruluyor. Tanınıp hatırlanamayan kelimeler üzerinde uzun uzun durulması, alışkanlık haline gelerek okumayı yavaşlatıyor.

Yapılması gereken en doğru şey, metin içerisinde anlamı bilinmeyen kelimenin metnin ilerideki bölümlerinde anlamını kavramaya çalışmak yerine, o anda anlamını araştırmaktır.

Okuyucu tarafından iyi bilinen ve tanınan kelimeler daha çabuk ve daha iyi kavranabilir. Blok okuma alıştırmalarına bu tür kelimelerin yer aldığı materyallerden başlamak faydalıdır. Diğer bir kelime kümesinde

sizin tanımadığınız heceler ve kelimeler yan yana gelmişse, böyle bir durum blok okuma yönteminizi kesintiye uğratabilir. Ayrıca, hızlı okuma alışkanlıklarımızı zedeleyebilir.

Dünyanın geniş bir alanında, her söyleyişe değişik bir işaret veren fonetik yazı kullanılmaktadır. Bu yazının söyleniş biçimlerinin çeşitli şekilleri duyulmamış olsa bile, her kelime ayrı ayrı belirtilebilir. Aslında fonetik yazı, ilk yazının biraz derinlemesine gidiş olarak değerlendirilebilir. Fonetik yazıda işaretler giderek yan yana dizilir ve ilk yazıda olduğu gibi işaretlerin bir araya gelmesi, resimlerin bir araya gelmesine benzer. Fonetik yazıda şekillerin ifade ettiği anlam, şekillerle karşı karşıya kaldığımızda hemen hafızanızda canlanır. Mesela "hâlâ" kelimesini okuduğunuzda şekiller bütünü olan bu kelimeye aklımız bir anlam verir. Eğer bu kelimedeki iki "a" harfi üzerindeki inceltme işaretini fark etmezsek bu sefer kelime "hala" şekline dönüşüverir ve babanın kız kardeşi zihnimizde canlanır.

Yanlış algı türlü şekillerde karşımıza çıkabilir. Yanlış algının oluşmasında kelimelerin yanlış okunmasının yanında, zaman zaman yanlış yazmadan kaynaklanan sebepler de etkili olabilir. Özellikle hızlı yazmaya çalışırken, yorgunken yazılan metinlerde bir kelimede yer alması gereken tüm harfler yer alır, ama kelime doğru yazılmamış olabilir. Nadir durumlarda bu yazım hataları, klavye bilgisinin zayıflığından da kaynaklanabilir.

Aynı harfler kullanılmış olmasına rağmen harflerin dizilişinin zihnimizde uyandıracağı imaj çok farklı olur. Bazı zamanlarda da hiç bir imaj oluşmaz. Bazı zamanlarda da yanlış yazılan kelimeler, zihinde imaj bunalımına yol açarlar.

Bazı durumlarda da her hâlde, kelimeden aynı anlam çıkar. Mesela "ana" kelimesini oluşturan harfler soldan sağa ve sağdan sola okunduğunda hep aynı anlamı verir.

Bazı zamanlarda da kelimelerin sonundaki harfler unutulduğunda bambaşka anlamlar ortaya çıkabilir. Örneğin *"Muhsine evden çıktı"* şeklinde yazılması gereken bir cümle *"Muhsin evden çıktı"* şeklinde yazılırsa,

unutulan tek harf bile büyük bir anlam değişimine yol açabilir. Kelimelerde harflerin unutulmasıyla da ters imajlar oluşabilir. Bunun yanında unutulan harfler nedeniyle imajın oluşmaması da söz konusu olabilir.

15.1.1. Şekillerle Anlama

Kelimelerin ya da harflerin bazı zamanlarda evrensel kullanılışları da vardır. Mesela hemen her Müslüman, Arapça yazılmış "Bismillahirrahmanirrahim" veya "Allah" yazısını gerek resim, gerek şekil yoluyla okur. Zihninde de "Esirgeyip, bağışlayan Allah'ın adıyla" imajı oluşur.

Ata Türkçede ok işareti ok kelimesini, kare şekli de ev kelimesini karşılıyordu. Bunlar yazıda belirttiğimiz şekiller olarak yer alıyor, fakat aynı anlamlarla yükleniyordu.

İlk yazılarda her kelime anlamı veren şekillerle ifade ediliyordu. Mesela, Eski Mısır'da ağızın yazılışı bir ağız şekli, gözün yazılışı göz şekli idi. Çincede ve Japoncada da benzer şekillerle yazılar yazılmaktadır.

Uzak Doğu'daki bazı ülkeler bugün bile aynı alfabelerle yazmaya devam etmektedirler. Bu tarz alfabe kullanılan ülkelerde, okunulanlar şekillerle ifade edildiğinden anlamak daha kolay olmaktadır.

Şüphesiz bu örnekler daha da çoğaltılabilinir.

Trafik levhaları, futbol hakemlerinin ve diğer hakemlerin çeşitli hadiseleri izahta kullandıkları el kol şekilleri, hep bu manaya gelmektedir.

15.2. Yavaş Okuyucularda Okuma ve Anlama

Çok hızlı okumada göz duruşlarının ayarlanması çok önemlidir. Gözün herhangi bir satırdaki duruş sayısının fazla oluşu yavaş yavaş okunduğunu, gözün duruş sayısının az olması da birincisine nispetle hızlı okunduğunu gösterir.

Göz, durduğu anlarda okur. Göz durduğunda gördüğü materyalin âdeta bir fotoğraf kamerası gibi resmini çeker, ve beyine gönderir. Her harf bir şifredir. Kelimeler de şifreler gurubudur. Beyin kendisine gelen şifreleri (imajları) çözer ve ona mana atfeder.

Diyelim ki bir yavaş okuyucu, *"anlayarak hızlı okumak istiyorum"* cümlesini okurken ilk göz duruşunu *anlayarak* kelimesinin üstünde yapar. Bu kelimenin fotoğrafını çekerek beyine gönderir. Bu fotoğrafın beyine ulaşmasıyla, beyinde *anlama* imajı oluşur. Yavaş okuyucu ikinci göz duruşunu *hızlı* kelimesinin üzerinde gerçekleştirir ve bu kelimenin fotoğrafını çekerek beyine gönderir. Beyine ulaşan ikinci fotoğrafla da *hız* imajı oluşur. Ancak bu hızın bir otomobilin hızı mı, kayakçının hızı mı, ışık hızı mı olduğuna dair herhangi bir imaj oluşmaz. Çünkü birinci olarak fotoğraflanan *anlayarak* kelimesi de, yavaş okuyucu için hızlı kelimesinin imajını büyük ölçüde destekler mahiyette değildir. Buna rağmen beyinde *anlayarak* ve *hızlı* kelimelerinin anlamları birleştirilmeye çalışılır.

Yavaş okuyucu üçüncü göz duruşunu *okumayı* kelimesinin üzerinde gerçekleştirir ve bu kelimenin fotoğrafını çekerek beyine gönderir. Beyine ulaşan üçüncü fotoğrafla da *okuma* imajı oluşur. Beyinde yapılan bir başka işlemle, ilk üç kelimenin anlamı birbirine eklenir.

Yavaş okuyucu dördüncü göz duruşunu *öğreneceğim* kelimesinin üzerinde gerçekleştirir ve bu kelimenin fotoğrafını çekerek beyine gönderir. Beyine ulaşan üçüncü fotoğrafla da *öğrenme* imajı oluşur. Beyinde yapılan son işlemle dört kelimenin anlamı birbirine eklenir. Böylelikle cümlenin anlamı oluşturulur.

Anlaşılacağı gibi yavaş okuyucu her kelimeye ayrı bir göz duruşu yapar. Her kelimeyi ayrı ayrı resmeder ve kelimelere bir anlam verir. Ancak birinci kelimeyi resmettikten sonra ikinci kelimeyle de bağlantı kurulmaya çalışılır. Daha sonra, ilk iki kelimeyle üçüncüsü...

Sonuç olarak dört kelimelik bir cümleyi yavaş okuyucunun anlayabilmesi için gözün en azından dört fotoğraf çekerek beyine göndermesi, beyinde de en azından beş işlem yapılması gerekir. Yani zihinde ayrı ayrı oluşturulan dört imaj bütünleştirilerek cümlenin anlamı kurulur.

Yavaş okuyucunun okuduğunu anlama şekli budur.

Satırdaki kelimeleri teker teker okuyan birisi için, beyin kendine ulaşan göz duruşlarının ürünlerine her kelime için aynı işlemi uygu-

lar. Cümlenin sonuna gelindiğinde ise beyin imajları bütünleştirir. Gözün görme hızı, beynin işlem kapasitesine göre son derece yavaş olduğundan, göz resmettiği materyallerle çoğu zaman insan beynini meşgul edemez. Okurken zaman zaman dalmamız ve çok farklı şeyler düşünmemizin sebeplerinden biri de budur.

15.3. Hızlı Okuyucularda Okuma ve Anlama

Eskiden ilk okuma ve yazma öğretiminde hızlı ve anlaşılır bir okuma düzeyine kelimeleri heceleme yöntemi ile ulaşılabileceğine inanılırdı. Bu yöntemin çok yorucu olduğu ve uzun bir devreyi kapsadığı artık anlaşılmıştır. Şimdilerde tasvip gören okuma şekli blok okumadır. Gerçekten de blok okuma yöntemi, her açıdan son derece verimli olmaktadır.

Göz tam bir küre şeklinde olmadığı için, gözün kornea tabakasından yansıdan ışık demeti, okuma anında gözün hareketi sebebiyle kırılmalar yapmaktadır. Bu kırılma, tabiatıyla her insanda farklıdır. Herkesin gözünün satır üzerinde sıçraması ve bu sıçramadan sonra satır üzerinde durma süresi aynı değildir. Bu sebeple insanların okuma hızları farklıdır.

Yukarıda bir yavaş okuyucunun *"anlayarak hızlı okumak istiyorum"* cümlesini okuma şeklini ve okuduklarını anlama yöntemini anlatmıştık.

Şimdi de yine *"anlayarak hızlı okumak istiyorum"* cümlesini hızlı okuyucuların nasıl okudukları ve okuduklarını nasıl anladıkları üzerinde durmak gerekmektedir.

Hızlı okuyucular blok okumayı öğrendikleri ve uyguladıkları için bu cümleyi en kötü hâlde iki, en iyi hâlde de tek göz duruşuyla okurlar ve iyi derecede anlarlar.

Hızlı okuyucu *"anlayarak hızlı okumak istiyorum"* cümlesini tek bakışta görür, resmini çeker ve beyine gönderir. Beyinde imaj oluşturulur ve cümleye anlam verilir. Olay bu kadar kısa ve hızlıdır.

15.4. İyi Anlama Yöntemleri

Her nedense uzun süre klasik öğrenimin tahakkümünden kurtulamayan ülkelerde modernleşmeye doğru gidiş görünse bile, bu gerçekte ilmi alanlara pek fazla yansımıyor.

Hızlı okuma ile elde edilebilen pek çok haslet vardır. Ancak bunların yerleşmesi çaba istemektedir. Yavaş okuyucu, okuduğunu izleyen kelimelerde genellikle metin hakkında düşünerek varsayımlarda bulunmamaktadır. Böyle olurca akıl, gözlerin önünde gitmekten, gözlere yol göstermekten vaz geçiyor. Gözler bu durumda kavramanın önüne geçiyor ve daha hızlı hareket ediyorlar. Böyle bir durumda okuyucu aklında daha önce okuduğu kelimelerin yankısını kavramaya çalışıyor, yazarın düşüncesini kaçırıyor. Bu sebeple faydasız bir okuma ortaya çıkmış oluyor.

Açık dille yazılmamış, anlatımı kolay takip edilmeyen metinlerde yazarın düşüncelerinin ağır olduğu bölümlerde, bu bölümlerin içerdiği bilgilerin düzene konulması ve yorumlanması için zamana ihtiyaç duyulduğundan, okuyucu kendini yavaşlamak zorunda hisseder. Bu tarz metinlerde okuyucu açık dille yazılmış, kolay anlatımlı metinlerdeki hıza ulaşamadığı gibi, kavrama da daha düşük oranda gerçekleşmektedir. Böyle durumlarda Psikolog P. P. Robinson SQ3R formülünün uygulanması gerektiğini söyler. Bu formül İngilizce;

Survey (İncele)

Question (Sorgula)

Read (Oku)

Recite (Özümse)

Review (Gözden geçir)

kelimelerinin harflerinden oluşmakta, Amerikan eğitim kurumlarının pek çoğunda verimli çalışma yöntemi olarak uzun bir zamandan beni kabul görmektedir. Bu kelimelerin Türkçedeki karşılıklarını ayrı ayrı inceleyelim:

15.4.1. Tanı (İncele)

Tanıma basamağı okuduğumuz bölüm içinde ne anlatıldığını kavrayabilmeniz için metinde genel fikir edinme gayesi ile 1-2 dakikada göz gezdirmeyi içine alır. Bu göz gezdirmede bölüm içindeki;

Ana başlıkları

Alt başlıklar

Tırnak içinde yazılmış kelimeler veya deyimler

Bölümde kullanılan yazı karakteri dışındaki karakterlerle yazılmış yazılar

Yazıda kullanılan farklı renk tonlarında vurgulanmak istenen bölümleri anlaşılması işlemlerini kapsar.

Bu sistemle bölüm içinde çok önemli olarak görülen şeyleri anlamış olursunuz.

Fikir sahibi olma istediğiniz şey bölüm değil de kitabın kendisi ise, yapacağınız göz atma işlemi daha farklı olacaktır. Burada;

Kitabın adı

Yazarı

Kitabın hangi yılda basıldığını öğreniniz.

İçindekiler bölümünü süratle tarayınız.

Önsöz ve giriş bölümlerini okuyunuz.

Bölüm başlıklarını tanıyınız.

Faydalanılan kaynaklardan istifadeyle, yazarın araştırma alanının sınırlarını kavrayınız.

Yazarlar kitaplarda genellikle önsöz ve giriş bölümlerinde kitabı yazmaktaki amaçlarını, yazış yöntemlerini, hangi konulara ne sebeple yer verdiklerini ve hangi konuları hangi sebeplerle derinlemesine incelediklerini anlatırlar.

Kitap hakkında fikir sahibi olabilmek için, bu bölümlerin iyiden iyiye okunmasında fayda vardır.

15.4.2. Soru Sor

Soru sorma basamağında sizleri ilgilendiren şeyleri tespit edeceksiniz. Bu kitabın kendisi ya da bir bölümü olabilir. Bununla ilgili olarak kendinize çeşitli sorular sormalısınız. Sorularınız;

"-Beni bu bölümde (veya kitapta) neler ilgilendiriyor?"

"-Bu bölümde (veya kitapta) anlatılanlarla ilgili neler biliyorum?"

"-Bu bölümde (veya kitapta) anlatılanlarla ilgili olarak sağlıklı olmayan bilgilerim nelerdir?"

"-Bu bölümde bilmediğim ne gibi şeylerle karşılaşabilirim?" şeklinde olacaktır.

"Beni bu bölümde (veya kitapta) neler ilgilendiriyor?" sorusu okuyacağınız objeye karşı ilgi uyandırmak için sorulmaktadır. Bu soruyu kendinize sormak suretiyle hafızanızı uyarıyor ve eksiklerini tamamlaması için ona mesaj gönderiyorsunuz. Bu soru okuma konsantrasyonunuzun kurulmasına da yardımcı olmaktadır.

"Bu bölümde (veya kitapta) anlatılanlarla ilgili neler biliyorum?" sorusunda okuyacağınız materyallerle ilgili olarak dağarcığınızda bulunan doğruluğu tartışılmayan bilgileri hatırlamaya çalışıyorsunuz. Doğruluğundan emin olduğunuz bilgiler, ilmi temellere dayanan bilgilerdir. Bu bilgiler dağarcığınızda aktif ve pasif olmak üzere iki şekilde bulunur.

Dağarcığınızdaki aktif bilgiler, sürekli kullanım halindedir.

Dağarcığınızdaki pasif bilgiler ise, okuyucunun dağarcığında bulunmasına rağmen bu bilgilere sıklıkla ihtiyaç duyulmadığından örtülü hale gelmiş bilgilerdir.

Sizler bütün bu bilgilerinizi hatırlamaya çalışacaksınız.

Okumadaki maksadımız bilgi dağarcığımıza yeni şeyler katmak olduğuna göre, okuma anında yeni bilgilerle karşılaştığınızda onları bilgi dağarcığınıza depolamaya çalışacaksınız.

Bilgi birikiminizin yüksek olduğu kısımları okurken mümkün olan en geniş görme alanınızı kullandığınız bakarak okuma yöntemini kullanacaksınız. Okuduğunuzu anlayamama gibi bir sorun yaşamayacaksınız.

"Bu bölümde (veya kitapta) anlatılanlarla ilgili olarak sağlıklı olmayan bilgilerim nelerdir?" sorusunu sorduğunuzda, doğruluğunu test etme imkanı bulamadığınız bilgileri aktif hale getirmeye çalışırsınız.

Bu tür bilgiler belli kaynaklara dayanmazlar. Kulak misafiri olduğunuz bir konuşmadan elde edilen bilgiler buna iyi örnek sayılabilir. Okuma esnasında doğruluğunu test etme imkanı bulamadığımız konulara, objektif ve bilimsel bir temel kazandırılmaya çalışılır. Böylelikle çeşitli yollarla elde edilen bilgiler, bir nevi testten sonra bilgi dağarcığına depolanır. Okuduğunuz bölümlerde ileri sürülen görüşler sizin bildiğiniz istikametteyse bakarak okuma yapılır. Bildiklerinizin tamamen aksi hususlar ileri sürülüyorsa bu durumda da görerek okuma yapmanız gerekecektir.

"Bu bölümde bilmediğim ne gibi şeylerle karşılaşabilirim?" şeklindeki sorunun sorulmasıyla, bilinmeyen şeylerle karşılaşılması durumunda bilgi dağarcığına katılabilmesi için kişiler uyarılır. Okumaktan maksat öğrenmek olduğuna göre, bilinmeyen şeylerin üzerinde ağırlıkla durulur. Bilinmeyen şeylerle karşılaşıldığında muhakkak bakarak okuma yapılır.

Daha önce izleme basamağında tespit ettiğiniz yeni ve önemli şeylerin hangileri sizleri ilgilendiriyor? Sizleri ilgilendirenlerle, sizi ilgilendirmeyenleri birbirinde ayırınız.

Bu sizin okuma maksadınızı belirlemeniz anlamına gelir.

Gayesiz bir okuma olmamalıdır. Bu yöntemi ilk uygulamaya başladığınızda sorularınızı herhangi bir kağıda yazınız.

Konudaki tanımlamaları kendi kendinize sorunuz.

Benzerlik ve farklarla ilgili sorular sorunuz. Ve benzerlikleri farklılıkları kavrayınız.

-ne,

-nerede,

-ne zaman,

-nasıl,

-niçin,

-hangisi,

gibi sorular sorunuz.

Örneklerle ilgili sorular sorunuz ve bir örneğin başka bir örnek şeklinde ortaya konulmasını sağlayınız.

15.4.3. Oku

Okuma basamağında eskiden olduğundan daha farklı okuyacaksınız. Yapacağınız okuma, soru sorma basamağında sorduğunuz soruların cevaplarına göre şekillenecektir.

Okuma sırasında yazı üzerinde işaretlemeler yapabilirsiniz. Ancak bu işaretlemeler, sorularınızın cevabını biraz sonra yazarken bakmanız için değil; bir müddet sonra materyali elinize aldığınızda sizleri ilgilendiren soruların cevaplarını çabucak bulabilmeniz içindir. İşaretlerinizde sorularınıza ait can alıcı cümleleri ve ana fikri yakalamayı unutmayınız.

Okurken yapacağınız işaretlemede semboller geliştiriniz. Hepimizi bu türden işaretler kullanırız, fakat yine de örnek verelim. Mühim yerlerin altını çizmek şeklindeki yöntem çok zaman kaybetmeye yol açmaktadır. Ayrıca üzerinde fazlaca çizim yapılan materyaller de, zaman içinde çabuk yıpranır. Bunun için;

[Mühim yer başlıyor

] Mühim yer bitti

? Anlaşılmıyor

?? Kabul edilmez (Aynı fikirde değilim)

A Araştır

! Dikkat et, belki

manalarına gelen şekilleri kullanabilirsiniz. Sorularınızın cevabını kağıda uzun uzun yazmak yerine kısa ve özlü cümleleri tercih ediniz.

Ana fikrin kavranması en önemli olan husustur. Çünkü ana fikir hatırlandığında diğer unsuların hatırlanması da kolay olacaktır.

Kurallara uygun olarak hazırlanan bir kitapta, bölümde veya araştırmada şu hususlara özellikle dikkat edilmesi gerekmektedir:

1. Yazıdaki ilk paragraf, genellikle konunun bütününü özetleyecek şekilde kaleme alınır.

Paragrafın ilk cümleleri bize bu açıdan yardımcı olur. Uzun sayılabilecek paragraflarda ana fikir ilk cümle içinde aranmalıdır. Sonraki cümleler, verilen özeti biraz genişletecek mahiyettedir. Paragrafın son cümlesi, paragrafın içindeki cümlelerde verilenleri çeşitli tarzda birbirine bağlar.

2. Yazı içindeki can alıcı kelimeler dikkatle taranmalı ve kelimelerin yer aldığı cümleler dikkatle okunmalıdır.

Bu kelimelerden bazıları şunlardır:

-Sonuç olarak

- Özet olarak

-Toparlamak gerekirse

-Genel olarak

- Kısaca

-Çoğunlukla

-Sunuda işaret etmek gerekir ki

-Hemen ifade edeyim ki...

Yukarıda bazılarını belirttiğimiz kelimelerden ve ifadelerden hemen sonra konuyla ilgili önemli fikirler gelir.

3.Grafik, şema, tablo ve şekiller metinde anlatılanları kısa yoldan ifade eder ve mühim noktaları ortaya koyarlar.

Ayrıca tablolar, grafikler, şemalar ve şekiller bir çok fikrin karşılaştırılmasına yardımcı olurlar. Bu sayede gerçekten çok büyük zaman kazanılabilinir.

4.Bölüm özetleri ya da bölümlere ait sonuç paragrafları bir bölüm içindeki ana fikri vererek o bölümü özetler.

15.4.4. Anlat (Özümse)

Anlatma basamağı, okumaya başlamadan evvel sorulan sorulara verilecek cevapların kendi kendinize anlatılmasını içine alır.

Bu basamak sesli ya da sessiz olarak yapılabilinir.

Anlatma sırasında can alıcı olarak tespit ettiğiniz kelimeleri kullanmaya özen gösteriniz. İçinizdeki tekrar etme eğilimini yüksek konsantrasyonunuzla kırınız.

Başarınız tekrar sayısının fazlalığı ile değil, anlamadaki ustalığınızla ortaya çıkacaktır.

15.4.5. Tekrarla (Gözden Geçir)

Tekrarlama basamağı SQ3R'nin finalidir. Bu aşamada hiç bir yardım beklemeden, daha önceki basamaklarda yapmış olduğunuz çalışmaları baştan sona tekrarlayacaksınız.

Tekrarlayamadığınız bölümler olduğunda onları hemen iyi öğrenemediğinizi kabul edin ve zaman kaybetmeden bir diğerine geçiniz.

Tam öğrendikleriniz ana fikri tamamıyla kavradığınız, can alıcı cümleleri yakaladıklarınızdır.

Bu tekrara lisede, ortaokulda veya üniversitede öğrendiklerinizin yanında genel kültür bilgilerinizi de katınız.

BÖLÜM 16

OKUMA ŞEKİLLERİNİ UYGULAMAK

16.1. Okuma Şekilleri

Hızlı okumada esas belli bir düzen dahilinde okumaktır. Nasıl ki yazıya ait birtakım şekiller varsa, okumaya ait şekiller de vardır. Bu şekiller oldukça çeşitlidir. Ancak biz bu eserde en önemli gördüğümüz okuma şekillerini vermekle yetineceğiz. Okuma şekilleri ikiye ayrılır:

1. Gazete ve dergi sütunlarına ait okuma şekilleri

2. Kitap sayfalarına ait okuma şekilleri

Bu okuma şekillerinden bazıları hem gazete sütunlarına, hem de dergi sütunlarına, hem de kitap sayfalarına uygulanabilmektedir.

Okuma şekilleri arasındaki farklar ise satırlardaki kelime sayıları ile ilgilidir. Çok hızlı okuma tekniklerinin öğrenilmesinde önemli bir aşama olan hızlı görme alıştırmalarında genellikle en ileri aşama olarak yan yana dört-beş kelimenin okunması verilmektedir. Dört-beş kelime sadece seviyesi yüksek kişiler tarafından hızlı bir şekilde görülebilmekte, okunabilmekte ve anlaşılmaktadır.

Altı-yedi kelimenin yer aldığı sütunlarda okuyucu göz duruşu sayısını çoğalttığı için hızdan kaybetmektedir.

Okuyucu hızından kaybetmemek için ne yapacaktır? İşte burada sütun okuma şekillerinin önemi ortaya çıkmaktadır.

Okuyucu sütun okuma şekillerinde gözüne en uygun olanı seçerek, gözlerini sürekli egzersiz halinde bulunduracağından üç-dört kelimeyi birden okuyacaktır.

Burada işaret edilmesi gereken ayrı bir husus göz sıçramalarının verimli olarak yapılmasıdır. Göz duruşu ve göz ritmi bahsinde etraflıca ele alınan bu konunun tekrar hatırlatılmasının sebebi, okuyucularda göz

sıçraması yerine gözleri kaydırmak ya da gözü akıtmak şeklinde ortaya çıkan alışkanlıklardır. Göz kaydırmadan ve göz akıtmadan tamamen kurtulabilmeniz için, kelime okunması öncesinde verdiğimiz göz sıçramasında başarılı değilseniz okuma şekillerinden beklediğiniz verimi alamayacağınızı bilmelisiniz.

16.2. Dikey Çizgiler

Düşey dikey çizgi, hızlı okumaya yeni başlayanlara önerilen okuma şekillerinin en önemlisidir.

Bu şekilde ve diğerlerindeki çizgilerin karşılık geldiği satır arası boşluklar, göz duruşlarının yapılması gereken yerleri göstermektedir. Gözler, şekillerin gösterdiği satır arası boşluklarda duruş gerçekleştirirken, aynı satırlarda yer alan diğer yatay göz duruşu noktalarına seri geçişler yapmak zorundadır.

Anlayarak hızlı okuma tekniklerini kullanarak dakikada 600 kelime ve üzeri hıza çıkan okuyucular, düz çizgi kullanmak okumaları durumunda, okumaya beş-altı ay süreyle ara verseler bile, en az 600 kelime hızı muhafaza edebilmektedirler.

Düz dikey çizginin tekli, ikili ve üçlü kullanım şekli aşağıda verilmiştir. Düz dikey çizgi uygulaması için kitap içinde de, çok sayıda egzersiz verilmiştir. Çünkü anlayarak hızlı okuma egzersizlerine dikey çizgilerle başlanır.

16.2.1. Dikey Tek Çizgi

Dikkat aşk mesajı değil!

Bilgisayar ve internet korsanları 14 Şubat yaklaşırken, çeşitli sevgi ve aşk e-postaları gibi görünen birçok virüs ve yazılımlarla, internet kullanıcı hesaplarını ele geçiriyor. Sevgiliden gelen sevgi sözcükleri olduğu düşünülen ya da olası bir hediye reklamı gibi görünen e-postalar, yerini çabucak bozulan bilgisayarlara ve ele geçirilmiş kişisel bilgilere bırakabiliyor.

"Symantec" adlı güvenlik yazılımları şirketinin verilerine göre, sadece bir yıl içinde bu yolla ele geçirilen yaklaşık 4 milyon kredi kartı bilgisi, yasadışı yollarla üçüncü şahıslara satıldı. "Siber suçluları" olarak adlandırılan bilgisayar ve internet korsanları, kullanıcılara elektronik postalar aracılığıyla zararlı casus yazılımlar gönderiyor.

Korsanlar ilk Sevgililer Günü saldırılarını "Waledac" adı verilen ve bilgisayarların işletim sistemlerini yavaşlatarak yıpratıp yok edebilen bir "solucan yazılımla" başlattı.

İyi gizlenmiş ya da ilk bakıldığında kim tarafından gönderildiği belli olmayan bu zararlı "solucanlar" işletim sistemlerinde kendine gizlice yer edinerek, kullanıcıların kişisel bilgilerini ya da online bankacılık şifrelerini rahatlıkla ele geçirebiliyor. Korsanlar bu bilgileri kendileri kullanabileceği gibi, üçüncü şahıslara da listeler halinde satabiliyor. Kullanıcı hesaplarının nerede olduğu, ya da banka hesaplarındaki meblağa göre listelerin satış fiyatları da değişiyor.

Ele geçirilen veri başına korsanlar 10 ila 1000 dolar arasında gelir elde ediyor.

İnternetteki tehlikeler giderek artarken, bilgisayar ağlarını ele geçiren "botnet" saldırı ise son dönemdeki başlıca tehdit oldu. Çok sayıda bilgisayarın uzaktan kontrol edilmesine izin veren bir programın bulaştırıldığı ve aynı anda binlerce bilgisayarın gizlice yönetildiği ağ sistemine "botnet" adı verildiğini belirten bilişim uzmanları, bu ağı yönetmek için özel olarak tasarlanan kötü niyetli programların da "bot" olarak adlandırıldığını ifade ediyor.

Güvenlik uzmanlarının ortak görüşüne göre, dünya genelinde evlerde kullanılan bilgisayarlardan en az yüzde 10'u uluslararası robot ağın, yani botnetin bir parçası. Şu anda 100 milyondan fazla bilgisayar, "botnet"lerin kontrolü altında.

16.2.2. Dikey İki Çizgi

Çizgi Tarzan 75 yaşında

Tarzan kararterinin çizimleri ilk kez 9 Ocak 1929'da Amerikan gazetelerinde yayınlandı. Ormanların kralı Tarzan'ın çizgi karakteri 75 yaşında. Gerçi Tarzan, bir roman karakteri olarak daha önce yaratılmıştı, ancak geniş kitlelere ulaşması ABD'de gazete okurlarına çizgi roman kahramanı olarak yansımasıyla mümkün oldu.

Ormanların kralı... Jane'in hayat arkadaşı.. Çita'nın ve ormanlardaki diğer hayvanların efendisi.. Bundan 75 yıl önce Tarzan bir çizgi roman karakteri olarak gazete sütunlarında yerini almaya başladı.

Tarzan'a çizgi karakter olarak hayat veren Hal Foster, 1892 yılında Kanada'nın Halifax kentinde dünyaya geldi. Babasının erken ölümü üzerine Foster ailesinin yükü büyük oranda genç Foster'in sırtına yüklendi. Aralarında ofisboy, boksör, stenograf, avcı rehberi, tuzak uzmanı ve madencililiğinin de bulunduğu çok sayıda değişik işte çalıştı.

Sonunda, 1910 yılında ilk çizim işini aldı. Gelecekte Tarzan'ı çizecek olan genç Hal Foster, 1921 yılında belki de Tarzan kadar güçlü birinin girişebileceği bir işe kalkıştı: Bisikletiyle tam 1500 kilometre katederek, Kanada'dan ABD'nin Chicago kentine gitti.

Hal Foster Chicago'ya geldiğinde, Tarzan karakteri, Edga Rays Barovs tarafından yaratılmış, ilk Tarzan kitabı "Tarzan maymun adam" 1914 yılında yazılmıştı. Tarzan karakteri büyük ilgi toplayacak, Barovs ilk kitabın ardından 50 Tarzan kitabı daha kaleme alacaktır.

Tarzan'ın başarı kazanmasında, kuşkusuz Hal Foster'ın da büyük katkısı var. 7 Ocak 1929'da Tarzan'ın ilk çizimleri, 13 Amerikan gazetesinde birden yayımlandı. Ama Foster'in Tarzan'a pek ısınamadığı söyleniyordu. Tarzan, çizgi bantlarını eğlencelik olarak görüp biraz küçümsüyordu. O yüzden de 60 dolayında çizgi bant çizip yeniden reklam sektörüne yönelir. Ne var ki dünya ekonomik krizi onun 1931'de yeniden Tarzan'a geri dönmesine neden olur.

1982 yılında Florida'da yaşama gözlerini yuman Hal Foster, aralarında ünlü Johny Weismüller'in de bulunduğu çok sayıda oyuncunun Tarzan karakterini beyazperdeye yansıtmasında katkıda bulundu.

16.2.3. Dikey Üç Çizgi

BM Mülteciler Gün: 20 Haziran

BM, mültecilerin ülkelerine dönebilmeleri için çeşitli programlar yürütüyor. Sudan'ın batısındaki Darfur bölgesinde ordu, isyancılar ile silahlı çatışma içinde ve bu krizden en başta sivil halk etkileniyor. BM her yıl 20 Haziran'daki Dünya Mülteciler Günü'nde mültecilerin bu tür sorunlarına kamuoyunun dikkatini daha yoğun bir şekilde çekmeye çalışıyor.

BM'nin tahminlerine göre, dünya çapında mülteci olarak yaşamak zorunda kalanların sayısı 40 milyona yaklaşıyor. Ancak uzmanlar resmi olmayan rakamların epey daha yüksek olduğunu tahmin ediyor.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, yersiz yurtsuzca Avrupa'da oradan oraya savrulan ve kendilerine yeni bir yurt arayan milyonlarca mültecinin sorunları karşısında, 1951 yılında Cenevre'de toplanan BM Konferansı'nda Mülteci Konvansiyonu kabul edildi. Mülteci haklarını ve yükümlülüklerini ve devletlerin mültecilere karşı sorumluluklarını belirleyen sözleşme aynı zamanda mülteciler konusunda uluslararası standartları saptamakta.

Cenevre Mülteci Konvansiyonu'na göre, din, ırk, mezhep, milliyet ve siyasi görüşü yüzünden baskıya uğrayan herkesin mülteci olarak tanınma hakkı bulunuyor. Bu kişiler, vatandaşı oldukları ülkeden kaçınca mülteci sıfatı kazanıyor. BM Mülteciler Yüksek Komiserliği'nden Stefan Telöken, bu uygulamanın giderek daha büyük bir sorun oluşturduğunu belirtiyor:

"Şu anda yaşadığı yeri terketmek zorunda kalanların çoğunluğu kendi ülkesinin sınırları içinde bulunuyor ve bu yüzden uluslararası yardımdan mahrum."

Dünya çapında kendi ülkesinde mülteci olanların sayısı yaklaşık 25 milyon. Çoğunluğu Sudan, Angola, Kongo veya Kolombiya'da yaşıyor. BM'nin bu insanlara yardım edebilmesi için, söz konusu ülke yönetiminin onayına ihtiyacı var. Eğer hükümet BM'ye ait yardım ekiplerinin ülkeye gelmesine yeşil ışık yakmazsa, dışarıdan yardımı meşrulaştırmak için BM Güvenlik Konseyi'nden karar çıkması gerekiyor. Ancak bu da zaman ve dolayısıyla insan hayatına mal oluyor:

"Cenevre Mülteciler Konvansiyonu'na paralel olarak bir de kendi ülkesinin sınırları içinde mülteci olan kişiler için özel bir konvansiyon oluşturulması yönünde tartışmalar yıllardır sürüyor. Ancka bu tartışmalar ne yazık ki bugüne kadar pek işe yaramadı, çünkü bu noktada bir devletin içişlerine karışıldığı için BM'nin temel kuralları ile çelişkiye düşülüyor ve insan hayatını kurtarmak için ne zaman prensiplerin çiğnenebileceği sorusu ile karşı karşıya kalınıyor."

Bu tartışmaların gelecek yıllarda da bir sonuca bağlanmasını beklemek pek gerçekçi olmaz. Ancak mülteciler konusunda iyi haberler de var: Kriz bölgelerinde istikrar sağlandığı zaman mülteciler vatanlarına geri dönüyor. Örneğin son iki yıl içinde vatanına geri dönen Afganlar'ın sayısı 2 milyonu geçiyor.

BM Mülteciler Yüksek Komiserliği, "geri dönüş" programları ile, eski vatanında yeni bir hayata başlamak isteyenlere destek oluyor. Yeni başlangıcın meyve verebilmesi için, uluslararası camianın geçiş sürecinde güvenlik ve istikrar güvencesi vermesi ve kriz bölgesinde varlığını sürdürmesi gerekiyor.

Silke Ballweg

16.3. Sicim

Sicim adı verilen okuma şeklinin de tekli, ikili ve üçlü olmak üzere üç farklı kullanım şekli vardır.

Sicimde de çizgilerin karşılık geldiği satır arası boşluklara göz duruşları yapılmaktadır.

Sicimin en önemli özelliği, sicimdeki içbükey ve dışbükey kıvrımların ortalama altı-on satır arasında yön değiştirmesidir. İçbükey ve dışbükey kıvrımların yön değiştirmesiyle okuyucular, okuma esnasında da geniş alanı görme egzersizleri yapmış olurlar. Sicimde yapılan bu egzersizler, daha sonra göreceğiniz sık sicimle kıyaslandığında yarı yarıya daha azdır.

Anlayarak hızlı okuma tekniklerini kullanarak dakikada 900 kelime ve üzeri hıza çıkan okuyucular, okurken seçim şekline bağlı kalmaları durumunda, okumaya beş-altı ay süreyle ara verseler bile, en az 900 kelime hızı muhafaza edebilmektedirler.

Sicimin tekli, ikili ve üçlü kullanım şekli biraz sonra verilecektir. Sizlere tekli sicim uygulaması için bir, ikili sicim uygulaması için bir ve üçlü sicim uygulaması için bir metin verilmiştir. Aşağıda gösterilen çizimi sizin seçtiğiniz metinlere de uygulayarak, daha fazla sayıda egzersiz yapabilirsiniz.

16.3.1. Tekli Sicim

Avrupa Günü: 9 Mayıs

9 Mayıs Avrupa Günü, 1985'den beri kutlanıyor. Geçtiğimiz günlerde 10 yeni ülkenin katılımıyla tarihi genişlemesini gerçekleştiren Avrupa Birliği, 9 Mayıs günü birliğin temellerinin atıldığı "Avrupa Günü"nü kutluyor.

Avrupa Birliği düşüncesi, ilk olarak bundan tam 54 yıl önce dönemin Fransız Dışişleri Bakanı Robert Schumann'ın yayınladığı bir bildiriyle ortaya atıldı. Schuman bildiride, Fransa ve Almanya'nın kömür - çelik üretiminin bir üst kurum tarafından denetlenmesini önermişti. 9 Mayıs 1950 yılında Orsay Sarayı'nda açıklanan Kömür – Çelik Anlaşması ile AB'ye doğru ilk adım atıldı. AB liderleri, 1985'te yapılan Milano zirvesinde bu tarihi günün "Avrupa Günü" olarak kutlanması kararlaştırdı.

O gün, yani 9 Mayıs 1950 günü Fransız Dışişleri Bakanı Robert Schuman anlaşmayla ilgili, "Cesur ve hayallere sığmayan bir adım" diyor ve sözlerini şöyle sürdürüyordu: "Fransız hükümeti, Almanya ve Fransa kömür – çelik üretiminin, bir çatı altında birleştirilmesini öneriyor. Bu oluşum diğer ülkelere de açıktır."

Ama Schuman oluşturulacak birliğin sadece ekonomik yönüne değinmiyordu. Birlik aynı zamanda barış yolunda atılmış önemli bir adımdı: "Bu öneri, Avrupa'da ilk kez kurulan bir itifakın somut dayanaklarını ortaya koymaktadır. Bu ittifak aynı zamanda barışın güvencesidir."

Aslında Avrupa Kömür - Çelik Anlaşması bir zorunluluktan doğmuştu. Avrupa haritası 2. Dünya Savaşı'ndan sonra önemli değişimlere uğramış, oluşan bloklaşmalar Avrupa'yı ekonomik ve güvenlik açısından ikiye bölmüştü. Bir yanda Batı ülkeleri diğer yanda

Rusya'nın başını çektiği Doğu Bloku yer alıyordu. Bu Soğuk Savaş ortamında ABD, savaştan çıkmış Almanya'nın yeniden yapılanmasında rol alıyor, Rusya'ya karşı Almanya'yı silahlandırmaya çalışıyordu. Almanya'nın silahlanması Fransa için "açık" bir tehlikeydi. Diğer taraftan o günlerde ihtiyaçtan fazla çelik üretilmeye başlanmıştı. Bunun sonucunda ekonomik krizin patlak vermesi kaçınılmazdı.

Plana göre Fransız ve Alman kömür - çelik üretimi üstün yetkilerle donatılmış bir kurumun denetiminde olacaktı. Aynı zamanda tek başına güçlenen Almanya'nın, Fransa'ya karşı yeni bir savaş açması da engellenmiş olacaktı.

AB eşitlik ilkesini devraldı

Öneriye sadece Fransız kabinesi değil, dönemin Alman Başbakanı Konrad Adenauer da sıcak yaklaştı. 1951 yılının Nisan ayında Fransa ve Almanya'nın yanı sıra İtalya, Hollanda, Belçika ve Luxemburg Avrupa Kömür Çelik Topluluğu'nu (AKÇT) kuran anlaşmayı imzaladı.

Topluluk üyesi her ülke komisyonda, veto hakkına sahipti. Ancak bir tek ülkenin topluluğu yönlendirmesine de izin verilmiyordu.

Avrupa Kömür Çelik Topluluğu'nun bu temel yapısı, devamı niteliğinde olan Avrupa Birliği'nde de korunuyor. Birlik, üye ülkelerin "eşitliği" ilkesine dayanıyor. Ancak birliğe üye ülkelerin AB Komisyonu'nda tek başına söz hakkına sahip olmasına izin verilmiyor. AB Komisyonu'nun "özerk" yapısı üstün tutuluyor.

Klaus Dahmann

16.3.2. İkili Sicim

Bilgisayar Faresi 40 Yaşında

Maus, Computer ABD'de mühendis Douglas Engelbert tarafından geliştirilen bilgisayar faresi, 40'ncı yıldönümünü kutluyor. Fare, gelişen teknolojiyle birlikte yerini harekete duyarlı sistemlere terk etmeye hazırlanıyor.

ABD'nin Stanford Üniversitesi'nde 9 Aralık 1968'de vizyon sahibi mühendis Douglas Engelbert tarafından, alışılmışın dışında bilgisayar kullanımı yollarını göstermek için ilk kez kullanılan fare, tahtadan yapılmış ve bir düğmesi vardı.

Yüksek teknolojinin geleceğini gören ve bilgisayarların insanlara gelecekte nasıl yardımcı olabileceğini önceden kestiren Dr. Engelbart'ın bir bilgisayar konferansında tanıttığı farenin 40. yıl dönümünü kutlamak için Stanford Üniversitesi'nde bugün bazı etkinlik ve kutlamalar planlanıyor.

Önde gelen araştırma şirketlerinden Gartner analiz firması uzmanı Steve Prentice ise bilgisayar faresinin 3 ila 5 yılda ortadan kalkacağı tahmininde bulunuyor. Uzmana göre bilgisayar faresinin yerini dokunmatik ekran ve yüz tanıma cihazları gibi harekete duyarlı bilgisayar sistemleri alacak.

"Fare, masaüstü çevreyle iyi çalışıyor, ama ev eğlence sistemleri için veya dizüstü bilgisayar ile çalışırken artık bitti" diyen Prentice, bu tahminini, oyun dünyasından esinlenerek yeni interaktif arayüz üreten tüketici elektroniği firmalarının çabalarının yönlendirdiğini kaydetti.

Ev eğlence elektroniği yüz tanıma sisteminde Panasonic şirketinin liderlik yaptığını ve klasik uzaktan kumanda yerine kullanıcı bir elini kaldırdığında cihazın verilen komutu anladığını kaydeden analist, "Hem yüzünüzü de tanıyor ve sizin siz olduğunuzu biliyor, ardından ekrana sizin menünüzü getiriyor. Elinizi hareket ettirerek, istediğinizi seçiyorsunuz" diye konuştu.

Yüz tanıma sistemleri geliyor

Prentice, Sony, Canon ve diğer video ve fotoğraf makinesi üreticilerinin de gerçek zamanlı yüz tanıma sistemleri kullandıklarını belirterek, "Bunlar siz gülseniz bile sizi tanıyor. Bunların hepsi daha akıllıca şeyler için bilgisayarın gücünü kullanmak" dedi.

20 yılda 500 milyondan fazla bilgisayar faresi satan Logitech firmasının üst düzey yöneticisi Rory Dooley de, yakında farenin "ölümünün" beklendiğini belirterek, insanların bilgisayarlarla iletişim kurabilme yollarının giderek arttığını, kendi şirketinin de bunların birçoğunu ürettiğini söyledi.

Dooley, bu yıl içinde bilgisayar faresinin doğumunun 40. yıl dönümünü kutlamaya hazırlanırken, Gartner firmasının tahmininin gelişmekte olan ülkelerin internete bağlanmakta olduğu bir ortamda çok iç karartıcı olduğunu da sözlerine ekledi.

Bilgisayar faresi Dr. Douglas Engelbart tarafından Stanford Araştırma Enstitüsü'nde icat edilmiş, ancak PC devriminin fareyi gerekli kılmasından önce, 1987'de patent süresinin dolmasından ötürü, Engelbart hiçbir zaman bu buluşundan maddi kazanç sağlayamamıştı.

Amerikan Forbes dergisine göre bilgisayar faresi son 85 yılda yaşamı değiştiren bu[illegible] yer a[illegible]

16.3.3. Üçlü Sicim

Dünya Yaşlılar Günü

Dünya nüfusu giderek yaşlanıyor. Peki nüfusun yaşlanması nasıl sonuçlara yolaçacak?

Bir gazeteci "Dünya Gençler Günü" nedeniyle yazdığı makalede, genç olmak zor zenaat, diye yazmış. Haklı da. Aslında genç olmak sadece günümüzde değil yakın geçmişte de zordu, şimdi de zor. Toplum bilimlerinin nüfus dağılımı ve birleşimi ile ilgili yaptığı araştırmalar, çıkardığı istatistikler genç olmanın ne kadar zor bir iş olduğunu bir kez daha ortaya koyuyor. Genç olmak, yaşlanmak ve yaşlı olmakla karşılaştırıldığında, -ki yaşlılardan kastım 60 yaş ve üstü-, daha kolaymış gibi görünüyor, ama değil. Gençlerin hergün yeni ilkler yaşadığı, maceralara atıldığı, inişleri ve çıkışlarıyla heyecanlı bir hayat sürdüğü düşünülüyor, ama doğru değil.

Gençlik acısıyla tatlısıyla insan hayatında unutulmaz bir dönem, ama günümüzde genç olmak gerçekten zor. Neden olduğuna gelince... İstatistikler dünya nüfusunun yaşlandığını söylüyor. İnsan, sayıları görünce önce şöyle bir şaşırıyor, ardından meraklanıyor, sonuç olarak da kara kara düşünmeye ve korkmaya başlıyor. Çünkü demografik sayılar bize gelecekle ilgili net ve ürkütücü olasılıkları haber veriyor. İstatistiklere göre de dünyayı ikiye bölen zengin-fakir uçurumu giderek büyüyecek. Buna gençlerle yaşlılar arasında giderek açılan ikinci bir uçurum daha eklenecek.

Yaşlı nüsufun artmasında herkesi kaygılandıran politik bir gerçek var. Bize güven duygusu veren sosyal devlet yapısı yıkılmakla, yerle bir olmakla karşı karşıya kalacak.

Gelişmiş ülkelerde 235 milyon kişinin 60 yaşın üstünde olduğu tahmin ediliyor. Bu sayının önümüzdeki 40 yıl içinde 400 milyonu aşacağı

da beklentiler arasında. Bunun ne kadar kaygılandırıcı bir gelişme olduğunu herkesin gözünde canlandırabilmesi için, yine bu ülkelerde yaşayan 80 yaş ve üstü nüfusa bakalım. Yaşları bugün 40 milyon civarında olan 80 yaş ve üstü nüfus, yine gelişmis ülkelerde önümüzdeki 40 yıl içinde 100 milyonu geçecek. Bu arada şimdiye kadar, genç nüfusla yaşlı kuşak arasında ortaya çıkması beklenen uçurumu kapatabilecek ne sosyal, ne ahlaki ne de ekonomik bir çözüm bulunamadı.

Yeryüzündeki yaşlanmanın faturası hem gençlere, hem de yaşlılara çıkacak. Bu sorunu çözebilmek icin her iki grup da hayal yeteneğini kullanmalı, ama ikisinin de hayal yeteneği güçlü değil.

Uzmanlar toplumsal yaşlanmanın kuşaklar arası çatışmayı keskinleştireceğini söylüyor. Bunun en çok da ekonomik durumu iyi ülkelerde ortaya çıkması kaçınılmaz gibi görünüyor. Çünkü en çok o ülkelerde yaşlanmanın ucu genç nüfusa dokunacak. Özgürlük, sosyal devlet ve demokrasi anlayışları, artan yaşlanmanın getireceği yük altında ezilecek, ama demografik gelişmeler sadece gençlere değil herkese yük getirecek.

Heinrich Berstresser

16.4. Sık Sicim

Sık sicim adı verilen okuma şeklinin de tekli, ikili ve üçlü olmak üzere üç farklı kullanım şekli vardır.

Sık sicimde de çizgilerin karşılık geldiği satır arası boşluklara göz duruşları yapılmaktadır.

Sık sicimin en önemli özelliği, sicimdeki içbükey ve dışbükey kıvrımların en az üç ve en fazla beş satır arasında yön değiştirmesidir. İçbükey ve dışbükey kıvrımların yön değiştirmesiyle okuyucular, okuma esnasında da geniş alanı görme egzersizleri yapmış olurlar.

Anlayarak hızlı okuma tekniklerini kullanarak dakikada 1200 kelime ve üzeri hıza çıkan okuyucular, okurken sık sicim şekline bağlı kalırlarsa, okumaya beş-altı ay süreyle ara verseler bile, en az 1200 kelime hızı muhafaza edebilmektedirler.

Sık sicimin tekli, ikili ve üçlü kullanım şekli aşağıda verilmiştir. Sizlere tekli sık sicim uygulaması için bir, ikili sık sicim uygulaması için bir ve üçlü sık sicim uygulaması için bir metin verilmiştir. Aşağıda gösterilen çizimi sizin seçtiğiniz metinlere de uygulayarak, daha fazla sayıda egzersiz yapabilirsiniz.

16.4.1. Tekli Sık Sicim

Nagasaki Kayıpları

Nükleer bombardımanın 64'üncü anma yıldönümü törenlerinde çeşitli etkinlikler düzenlendi. ABD'nin İkinci Dünya Savaşı sonunda atom bombası attığı ikinci Japon kenti Nagasaki'de büyük felaketin 64'üncü yıldönümü törenlerle anıldı. Bombardımanda 80 binden fazla kişi hayatını kaybetmişti.

İkinci Dünya Savaşı'nın sonunda, tarihte yalnızca ABD tarafından kullanılan atom bombasının ikincisi ve sonuncusunun atıldığı Japonya'nın Nagasaki kentinde büyük felaketin 64'üncü yıldönümü törenlerle anıldı. Nagasaki'de bombanın atıldığı yerdeki Barış Parkı'nda düzenlenen törene binlerce kişi katıldı. Törende Japonya Başbakanı Taro Aso da hazır bulundu.

Nagasaki Belediye Başkanı Tomihisa Taue, öğlen yerel saatle 11:02'de plutonyum atom bombasının düştüğü yerde yaptığı konuşmada, atom bombasına sahip tüm ülkelere ülkesinin her yıl yaptığı çağrıyı tekrarlayarak, "Tüm atom bombalarını yeryüzünden kaldıralım" dedi.

Belediye Başkanı Taue, konuşmasında "İnsanlığın önünde iki yol var: Ya nükleer bombalardan ebediyen kurtulacak, ya da onların sonsuz yok edici gücüne teslim olacak" ifadelerini kullandı.

ABD, ilk kez 6 Ağustos 1945'te Hiroşima'da kullandığı atom bombasını, üç gün sonra, Japon ana adası Honşu'nun güneybatısında bulunan Kyuşu Adası'ndaki Nagasaki kentine attı. Öldürücü radyasyon, saate 800 km hızla esen fırtına ve anında kör edici kuvvetli bir ışık etkileriyle ilk anda 80 bin insanın yaşamına mâloları atom bombasının bıraktığı kalıcı etkiler nedeniyle daha sonraki yıllarda onbinlerce kişi daha öldü ya da sakat kaldı.

Bugün nükleer güce sahip devletler, Hiro-

şima ve Nagasaki'ye atılan atom bombalarının "tek bombada" 2500 misli harap edici güçte bomba üretebiliyor.

Hiroşima ve Nagasaki'ye atılanlar, 10–13 bin "trinitrotolüen: TNT" patlama gücünde, yani 10-13 kilotonluk atom bombalarıydı. Bugün yapılabilenler tek bombada 50 megatonluk, 50 milyon ton TNT gücüne sahip atom bombaları.

ABD'nin Hiroşima ve Nagasaki'ye attığı atom bombaları sonucu en az 200 bin kişi bombardıman sırasında, on binlerce kişi de radyasyondan kaynaklanan hastalıklar sonucu hayatını kaybetti. Japonya bombardımandan yaklaşık bir hafta sonra teslim oldu.

16.4.2. İkili Sık Sicim

Büyük Buhran'ın 80'inci Yıldönümü

"Kara Salı" olarak anılan 29 Ekim 1929, yüzyılın ekonomik krizinin başlangıcı olarak kabul ediliyor. 80 yıl sonra yaşanan küresel finans krizi, dünyayı yeniden büyük buhrana sürükleyebilir mi?

1929 yılında yaşanan Büyük Buhran'la günümüzde yaşanan krizin en önemli ortak noktası, her ikisinin de küresel ekonomiyi sarsmış olmaları. Her iki krizin bu karakteristik özelliği, onları bölgesel ya da tek başına bir pazarla sınırlı kalan krizlerden farklı kılıyor. Köln kentindeki Alman Ekonomi Enstitüsü'nün finans piyasası uzmanlarından Manfred Jäger, iki krizin bir diğer ortak noktasına daha işaret ediyor:

"Bir diğer benzerlik de yüksek borçlanma oranı. Yani her iki krizde de çok fazla borç parayla yatırım yapıldı. Başarılı olmayan yatırımlar sıkışıklığa yol açtı ve borç alınan paralar geri ödenemedi. İşte bu dibe doğru yönelen bir sarmala yol açıyor."

Krizle mücadele kapsamında alınan siyasi önlemlerin etkili olduğunu söyleyen Jäger, "Demek siyasiler tarihten ders alabiliyor" diyerek 1930'lu yıllarda yaşananları anımsatıyor:

"O dönem çok güçlü korumacı önlemler alındı. Günümüzde bunların yapılmamış olunması çok iyi ve şimdi bu tutumun korunmasını ümit etmeliyiz. Dış ticaretteki gerileme, Büyük Buhran'ı çok ciddi boyutlarda tetiklemiş ve süresini uzatmıştı."

Alman finans uzmanı günümüzde dünya ticaretinde düzelme görüldüğüne ve bunun bir avantaj olduğuna dikkat çekerken, geçmişe kıyasla para politikalarında da farklılık olduğunun altını çiziyor. Jäger, 1930'lı yıllarda faizde ciddi artışlar yapıldığını anımsatıyor. İlginç bir benzetme yapan Al-

man uzman, "Faiz artışıyla âdeta piyasanın damarlarındaki tüm kan çekildi" diyor:

"Günümüzde merkez bankaları çok farklı tepki gösterdi. Piyasaya çok ciddi oranda kan pompaladılar ve bunun sonucunda piyasa yeniden istikrara kavuştu."

Finans piyasası uzmanı Jaeger'e göre, günümüzde bir kredi sıkışıklığı yaşanmıyor ve şirketlere gerekli miktarlarda kredi veriliyor. Ancak Jaeger'e göre, önümüzdeki süreçte tam da bu noktada bir sıkışıklık yaşanması halinde mevcut krizin dünyayı ekonomik bir buhrana sürükleyebilir:

"Ekonomik büyümede yeniden eksiye gidiş olduğu takdirde bir buhrandan söz edebiliriz. Ancak bunu olası bir senaryo olarak görmüyoruz. Bununla birlikte Japonya örneğini göz önünde bulundurmalıyız. Bu örnek, ne tür bir tehditle karşılaşabileceğimizi ortaya koyuyor. Çünkü Japonya, mali piyasada yaşanan ağır bir krizinin ardından ekonomik alanda doğru kararlar almadığı için on yıl kaybetti."

Finans uzmanı Jaeger'e göre, günümüzde siyasetçiler çok temkinli hareket etmek zorunda. Borç yükünü arttırmadan, şirketlerin yükünü hafifletmek için dikkatli bir şekilde vergi indirimine gidilmesi gerekliliğine işaret eden Alman uzman, bunun gerginliğin hâkim olduğu istihdam piyasasına da olumlu etkisi olacağını söylüyor.

Klaus Ulrich /
Çeviren: Değer Akal

16.4.3. Üçlü Sık Sicim

Piercing Çılgınlığı

Batı'da gençler arasında yayılan piercing çılgınlığına, kulağa geniş halkalar takılması eklendi. Farklı görünmek isteyen piercing tutkunları, enfeksiyonlara karşı dikkatli olmak zorunda.

Piercing yaptırmaya karar veren 24 yaşındaki Raffael, soluğu piercing stüdyosunda alıyor. Anna, kulak delme aletini, Raffael'in kulak memesine bastırdığında Raffael yüzünü buruşturuyor. Acı verdiği aşikâr. Raffael bu kez, tünel işlemini tercih ediyor ve kulak memesine 10-12 milimetre genişliğinde bir delik açtırmak istiyor. Tünel işlemi, kişinin kulak memesine istediği genişlikte büyük bir delik açtırıp, oraya bir halka yerleştirilmesi anlamına geliyor. Raffael de bunun oldukça acı veren bir tecrübe olduğunu doğruluyor:

"Evet, sürekli acıyor ancak, öyle tarif edilemeyecek kadar büyük bir acı değil. Tahammül edilebilir bir acı."

Raffael vücuduna daha önce iki piercing yaptırmış. Ayrıca vücudu da dövmeyle kaplı. Raffael bir punkçı. Punkçılar, dillerini ikiye ayırmaktan ya da piercinglerine halkalar takmaktan zevk alan bir vücut kültünün tutkunları. Raffael'in, piercingi tercih etmesinin nedenlerini şöyle açıklıyor:

"Estetik nedenleri var çünkü hoşuma gidiyor. Ama bir parça can sıkıntısı da rol oynuyor. Benim için yeni olan herşey güzeldir!"

20 yaşındaki Anna, piercing takma eğitimi alıyor. Kendi vücudunda da pek çok piercing var. Kaşlarında ve burnunda bir kaç halka, alt dudağında üç küpe ve tabii ki iki kulak memesinde de piercingler ya da onların deyimiyle tüneller bulunuyor. Anna şunları söylüyor:

"Şu anda 32 milimetre genişliğinde bir tünele sahibim. Bunu 40 milimetreye çıkarmak isterdim. Ancak bu bölgede, 30 milimetreden daha

büyük bir deliğe uyacak güzel takılar bulmak çok zor. Bu nedenle kendi kendime, 'Şimdilik bu kadar yeter' dedim."

Tünel meraklılarının sabırlı olmaları gerekiyor. Çünkü kulak memesinin derisi çok hassas. Bu nedenle adım adım delinmesi gerekli. Bir yıldır, tünel işlemi Almanya'da da moda haline geldi. Anna'nın müşterileri genellikle gençler. Ancak sadece reşit olanlar değil. 18 yaşın altındakiler de ailelerinden aldıkları onayla piercing yaptırıyorlar. Anna, yaşı daha büyük olanların da piercinge merak sardıklarını kaydediyor.

"Geçenlerde, 40 yaşında, çocuklu bir kadının kulağını deldim. Yeni moda, gençler sayesinde her yere yayılıyor."

İnsan vücudunun delinmesi geleneğinin binlerce yıllık bir geçmişi var. Bugün bile Afrika, Güney Amerika ve Avustralya'nın yerlilerinde vücut üzerinde yapılan bazı değişiklikler göze çarpıyor. Psikolog Erich Kasten, bunun bir statü sembolü olduğunu kaydediyor:

"Kültür tarihi eskilere dayanan yerlerde, vücut değişikliklerinin mücadeleyle elde edilmesi geleneği vardı. Bunu çok kolay elde edemiyorlardı çünkü hoş görünüyordu. Vücut üzerinde yapılan değişiklik ve desenlerin büyüklüğü, toplum içindeki konumu belirleyen işaretlerdi."

Psikolog Kasten, Batılı piercing meraklılarının gerekçelerinin daha farklı olduğunu belirtiyor:

"Çoğu kişinin piercing ya da dövmesi var ve şimdi daha bireysel görünmek için radikal yollar arıyorlar."

Pirsing hayranlarının hedefi, diğer insanlardan farklı olmak. Ayrıca kendilerine olan güvenlerini bir parça artırmak. Bu nedenle acı ya da sağlıkla ilgili riskleri de göze alıyorlar. Ancak uzmanlar uyarıyor: Uygun olmayan bir biçimde yapılan piercing, enfeksiyonlara ve kalıcı zararlara yol açabilir.

Anja Seiler / Çeviri: Başak Sezen

BÖLÜM 17

ANA FİKİR İÇİN OKUMA TEKNİKLERİ

17.1.Ana Fikir İçin Okuma Nedir?

Herkes okumak, faydalı olan şeyleri okumak gerektiğine inanıyor. Ancak, "ne kadar okuyorsunuz?" sorusuna aldığımız cevaplar çok ilginç. Kursiyerlerimizden biri saniyeci idi. Okuma ve yazmayı askerde öğrenmişti. Okumayı halk deyişiyle Ali Okulu'nda kavramıştı. Kurslarımıza başlarken yaptığımız hız testinde bir dakikada 51 kelime okuduğu ve % 60 anlayış puanına sahip olduğu ortaya çıktı. *"Okuyamıyorum, çünkü yalnız günlük bir gazeteyi okumak koca bir günümü alıyor"* diyordu.

Bir başka kursiyerimiz ise ev hanımı idi. Şöyle diyordu: *"4 çocuğum var. Ev işleri, arkadaş ziyaretleri derken okumaya hiç vaktim kalmıyor. Okumak istiyorum, ama okuyamıyorum."*

Hukuk fakültesi son sınıf öğrencisi bir hanımın söyledikleri daha farklı idi: *"Ben yalnız ders kitaplarımı okuyabiliyorum. Başka şey okumaya vakit bulamıyorum. Küçücük bir vakit kazansam bu zamanda okumayı değil, tabiatla kucaklaşmayı düşünüyorum."* Okumayı çok severken çok okumanın beni böylesine kendisinden soğutabileceğini düşünmemiştim.

Şikayetler usta okuyuculara ilginç gelmeyecek elbette. Yavaş okuduğunun farkında olanlar da bu satırları okurlarken âdeta kendinden bir parça hissedeceklerdir. Bu okuyucular atlayarak hızlı okumayı, ya da Fransızların kaymağını alarak okuma dedikleri yöntemi bilmiş olsalardı, hiç şüphesiz böyle umutsuz durumlara düşmeyeceklerdi.

Aslında atlayarak okumayı pek çok okuyucu yapar. Fakat farkında olmadan yapılan bu okuma, belli bir sisteme oturtulmuş değildir. Yapılan şey daha önceki okumalarda tespit edilen mühim yerlerin yeniden

okunulması şeklinde gerçekleşir ki genellikle öğrenciler tarafından yapılır. Meslekleri gereği bazı hususları iyi kavramak zorunda olanlar da, ana fikir için okumayı yaparlar.

Ana fikir için okumada temel esas, metnin ana anlamına zarar vermeden okunulan kelime sayısını mümkün olduğunca azaltılmasıdır. Burada yapılan yüzeysel okuma değildir. Kavrama kabiliyetinden en yüksek düzeyde istifade edip, zaman kazanarak okumaktır.

Bazı uzmanlar ana fikir için okumanın yararını gösterebilmek için şu alıştırmayı yapmaktadırlar. Bir okuma gurubu kurulur. Bu grup aynı metni okumaya başlar. Beş, altı, yedi saniye gibi kısa zamanlarda zil çalarak okuyucunun metin üzerinde gelinen yeri işaretlemesi istenir. Böylelikle her zil çalışta okunan bölümler materyaller üzerinde ayrılmış olur. Bundan sonra okuyucular arasında küçük zaman dilimlerinde okunan kelimelerin sayısı karşılaştırılır. Bu alıştırma sonunda genellikle şu neticeye ulaşılır. En hızlı okuyanlar, metin içerisinde önemli olmayan kısımları okumuyorlar en önemli kısımları okumaktadırlar. Okuma sonunda da yapılan anlama puanlamasında yine hızlı okuyucular en yüksek oranlara ulaşmaktadırlar.

Bu alıştırmadan anlaşılacağı üzere ana fikir için okuma, metnin yüzeysel okunması değil, anlayış puanını yükselten bir okuma şeklidir. Ancak ana fikir için okuma, arkasından hızlı okuma teknikleriyle desteklenmediği sürece, detaylar hakkında bilgi sahibi olabileceğiniz bir okuma türü değildir.

Usta okuyucular gazeteleri, dergileri soldan sağa değil de, yukarıdan aşağıya doğru okurlar. Ana fikri için okuyan bir okuyucu kitap sayfalarında yukarıdan aşağıya okuma eğilimi göze çarpar.

Gerçekten de yapılan pek çok deney, gözün sağdan sola veya soldan sağa okuma yerine yukarıdan aşağıya, sütunlar halinde yapılacak okumaya daha yatkın olduğunu göstermiştir. Ayrıca bu tür okuma kişiye güve verir, okuma zevkini canlı tutar.

Gözleriniz ana fikir için okumaya esas olan kabiliyetlere sahiptir. Geniş alanı görmeden söz ederken bu konuya çok kısa olarak temas et-

miştik. İyi bir okumada gözler blok okuma yöntemine adapte edilir. Bu sebeple gözler geniş alanları rahatlıkla görebilir. Ancak ana fikir için okumada gözler düşey doğrultuda ilerleme yapacağından, görme alanının genişliği kadar yüksekliğinden de yararlanılır. Gözler herhangi bir satırdaki blok okuma grubunu kavradığı zaman, ayrı göz duruşu noktasından bir üst satırdaki ve bir alt satırdaki kelimeleri ya da kelime bloklarını da görebilir. Sadece yatay olarak geniş bir alana değil, dikey olarak da geniş bir alanı görebilirsiniz. Çünkü gözünüzün görme alanları buna uygundur. Aşağıda verilen şekilde görme alanınızın yatay ve dikey doğrultusundaki mesafesini tanımaya çalışınız.

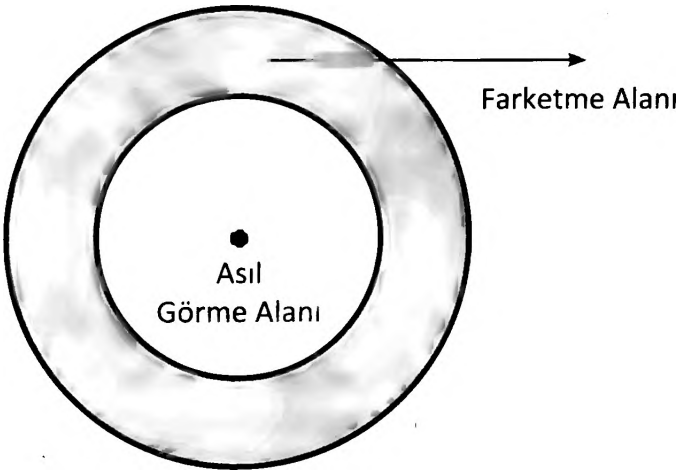

Şekil 36: Göze ait görme alanlarının muhtemel boyutları

Düşey doğrultuda yazılmış *okuma* kelimesinde, kelimenin merkezinde yer alan u harfinin alt orta noktasına gözlerinizi dikiniz. Gözlerinizi kısa bir an için açıp kapattığınızda kelimedeki k ve m harflerinde aynı zamanda tanımaya çalışınız. Arkasından gözünüzü bir kez daha açıp kapayınız. Bu sefer görmeniz gereken harfler o ve a harfleridir. Dikkat kesiliniz ve görmeye çalışınız.

Görme alanını dikey yönde genişletmek çok zor bir hadise değildir. Görme alanının dikey yönde genişliği, yatay genişlik kadar önemlidir. Ancak bu konuda da yeteri derecede alıştırma yapmak gerekmektedir. Şimdi de görme alanının dikey yönde genişletilmesine ait çalışmayı yapalım:

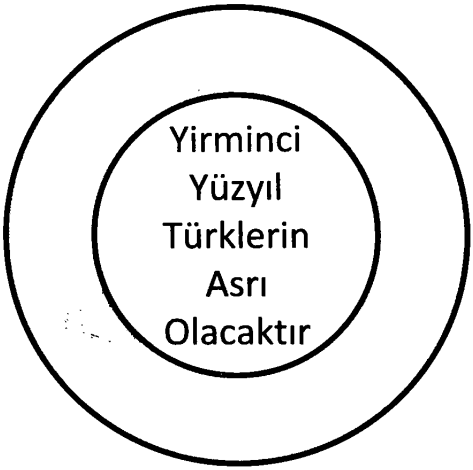

Şekil 37: Göze ait görme alanlarının sadece yatay yönde değil, dikey yönde de kullanılabileceğine ilişkin küçük bir örnek

Bu kelime sütununda önce, merkez kelime olan **Türklerin** kelimesini belirleyeceksiniz. Sonra gözlerinizi bir an kapatacak ve ilk bakışta ortadaki **Türklerin** kelimesi ile **Yüzyıl** ve **Asrı** kelimelerini birlikte görecek ve anlayacaksınız. Gözlerinizi ikinci bir defa kapatacaksınız ve kısa bir süre sonra tekrar açacaksınız. Gözlerinizin bu sefer ortadaki **Türklerin** kelimesi ile birlikte, bu kelimeye göre yukarıda bulunan **Yüzyıl** ve **Yirminci** kelimelerini ve yine **Türklerin** kelimesine göre aşağıda bulunan **Asrı** ve **Olacaktır** kelimelerini gördüğünü ve kavradığını fark edeceksiniz. Bu alıştırmayı kendi kendinize yapabileceğiniz gibi bir yardımcıyla da yapabilirsiniz. Yardımcının alıştırmanızda size sağlayacağı

fayda şudur: Görme esnasında eğer gözlerinizin sabitliği bozulur, bir üst satıra veya bir alt satıra inerse yardımcınız sizi uyarabilir. Yardımcınızla yaptığınız çalışmada gözlerinizi belli bir noktada sabitleştirirken gördüğünüz kelimeyi, yukarıdan aşağıya veya aşağıdan yukarıya doğru sırasıyla seslendiriniz. Gözleriniz alt sıraya veya üst sıraya kaydığında yardımcınız sizi uyaracaktır.

Bu tür çalışmayı bir dergi veya gazete sütunu üzerinde de yapabilirsiniz. Bu alıştırmada okuyacağınız bölüme yakın bir yerden dergi veya gazete sayfası delinir. Yardımcınız açtığınız bu delikten göz bebeklerinizin hareketini kontrol eder, hareket olmaması halinde sizi uyarır. Bu tür alıştırmalarla ilk defa karşılaştığınızdan size anlaşılmaz gibi gelebilir. Verim alabilmek için zamana ihtiyacınız olduğunu, bu zaman dilimini de, alıştırmalarla geçirmeniz gerektiğini unutmayınız.

17.2. Anafikir İçin Okumanın Temel Kuralları

Ana fikir için okuma aşağıda belirttiğimiz kurallara tamamen uyulduğu takdirde verimli olmaktadır. Bu kurallar:

Önemli cümleleri tamamen okumak,

Tali fikirleri ifade eden cümleleri hızlıca geçmek.

Metnin ana düşüncesini hızlıca bulmak.

Şimdi bu üç temel kuralın nasıl yerine oturtulacağını kavramaya çalışalım.

17.2.1. Önemli Cümleleri Tamamen Okumak

Önemli olan okunulan metinde konunun özünü kavramaktır. Diğer bütün fikirler çoğu kere öz fikri destekleyici durumdadır. Metinde ana fikri oluşturan cümlelerin nasıl bulunabileceğini birçok defalar bölümler içinde vermiştik.

Metin ilgimizi çeken bir konuda kaleme alınmışsa önemli olan cümleleri bulmakta zorlanmayız. Bir araştırmacı, eline geçen yeni bir kitabı okurken, bilgileri almak için gayret eder, ayrıntıları okumaktan

vazgeçer. Bu teknik yalnızca ana fikir okumada uygundur. Dikkat edilmesi gereken şey, paragrafarda ve cümlelerde çok hızlı okumanın esaslarına uyulmasıdır.

Gözün ustalıkla bizim işimize yarayan cümleleri bulması, aklımızın bunları seçmesi göz ve akıl arasında kurulan ahenkli bir çalışmayla mümkün olabilmektedir. Gözün ana fikir okumada daha verimli olabilmesi için hem yatay, hem de dikey yönde görme alanı genişletilmelidir. Bu sayede normal okumada algılananların üzerinde bir algılanma düzeyine erişilebilinecektir. Bu sağlandığında her türlü okumada göz tetiktedir. Ana fikir için okumak, çok hızlı okumaktan daha çok zordur. Çünkü ana fikir için okuyabilme, öncelikle çok hızlı okuma esaslarının bilinmesine ve kavranmasına bağlıdır. Harcanan enerji, her iki okumada aşağı yukarı aynı seviyeyededir. Ana fikir için okumada zamandan tasarruf eden okuyucu, yoğun dikkatle yine enerji kaybına uğramaktadır. Son zamanlarda bazı meclislerde herkes birbirine hava atıyor. Birisi diyor ki *"azizim ben elime aldığım kitabın sayfalarına bir kere bakıp çeviriyorum."* Öbürü ise ondan aşağı kalmadan *"o da bir şey mi canım ben kitabı sayfalarını çevirirken okuyorum"* diyor. Diğeri yan tarafta purosunu tüttürüyor ve konuşuyor: *"Ben bütün kitapları cilt kapaklarına bakarak okuyorum."* Bu tür konuşmalara *"Allah versin"* demekten başka söylenecek sözüm yoktur. Hadiseyi gerçek boyutlarıyla görmek ve göstermek iç şüphesiz doğru olandır. Sayfada tek kelime veya bloka bakarak o sayfada nelerin anlatıldığını düşünmek çok hoş bir hayaldir.

Eğer dikkatten yeteri kadar istifade edilebilirse ve zihin durumu da müsaitse ana fikir okunmasından, çok hızlı okumada elde edilebilecek kadar bilgi toplanabilir.

Her alıştırmada tavsiye ettiğimiz gibi ana fikir için okuma alıştırmalarında da önce belirttiğimiz 5-2/2-5 tekniğini uygulayabileceğinizi unutmayınız.

17.2.2. Tali Fikirleri Hızlıca Geçmek

Tali fikirlerin bulunduğu cümleler genellikle ana cümlelerin etrafında yer alır ve ana cümlelerden sonra gelirler. İkincil, üçüncül dereceden fikirler olarak adlandırabileceğimiz bu cümlelerin özü aslında ana cümlede bulunmaktadır. Yazarlar bu cümleleri genellikle bir cümleden diğerine geçişte iletim görevi gördürmek ya da ana düşünceyi desteklemek gayesiyle kullanmaktadırlar. Bu fikirler süslemeleriyle, üsluba kattıkları renkle, alıntı ve aktarmalarla metni güzelleştirip, akıcı hale getirirler. Çok hızlı okumada bu cümleler ana cümlelere ulaşmada köprü vazifesi görürler. Tali fikirlerin okunduğu esnada aklı dinlendirmek gibi faydasının yanında aklın başka şeylere uzanmasına sebep olmak gibi zararları da vardır.

Tali fikirler arasında her zaman bir sıfırlandırma yapılabilir. Şimdi yapmanız gereken bu alışkanlığınızı sisteme bağlamaktır. Nadir bazı durumlarda ana fikir için okunmada bir iki cümle kâfi gelebilir. Bazı durumlarda da ayrıntılar, ana fikirlerin tam olarak kavranılmasında faydalı olabilir. Unutulmamalıdır ki iyi bir okuyucu metinde kendisi için faydalı olan unsurları tam olarak yakalayabilen okuyucudur.

17.2.3. Metnin Ana Düşüncesini Hızlı Bulmak

Burada göz ile akıl arasında ilginç bir denge kurulmaya çalışılır. Gözler metnin üzerinde çapraz hareketlerle ilerler. Bu okumada her satırda mümkün olduğunca fazla kelime grubu okunur. Paragraflarda yapılan okuma bir diğerinde çapraz olmak üzere tersine döner. Gözleriniz sayfanın sol kenarında satırı okurken, sayfanın sağ köşesinden başlayan okuma bu paragrafın sonunda sol köşeye ulaşır.

İyi hazırlanmış bir metinde yazar, temel düşünceyi başlangıç paragrafında ortaya koyar. Her ara paragrafın ilk satırında da, ana düşüncesini destekleyici fikirlerini ileri sürer. Ara paragrafın son cümlesinde de buna ait düşüncesini belirtir. Hatırlayacağınız gibi daha önce biz bu cümleleri dikkat edilmesi gerekenler arasında belirtmiştik.

Düzensiz yazılan metinlerde yazar, temel düşüncesini ilk paragrafta açıklamadığı gibi temel düşünce ikinci, üçüncü hatta çok daha sonraki paragraflarda da ortaya çıkabilir. Bu gibi durumlarda daha önce SQ3R formülünün izahında belirttiğimiz işaretlemelerden istifadeyle, mühim olan noktalar ortaya çıkarılabilir. Metnin okuyucuya karmaşık geldiği durumlarda okuyucu, bazen kısa zamanda ana fikri nasıl yakalayacağını belirlemekte güçlük çekebilir. Böyle durumda okuyucu, konu başlığına, metin konusuna v.b. ipuçlarından da istifadeyle bütün sayfalara ayrı ayrı dikkat testi uygulamak durumundadır.

Okuyucu metnin ana düşüncesini yakalayabilmek için bu güne kadar öğrendiği bütün tekniklerden en verimlisini iyi bir seçimle ortaya çıkaracaktır. Okuyucu metin üzerinde aradığı mühim kelimeyi buluncaya kadar, göz arama işlemine devam eder.

17.3. Anafikir İçin Okumada Kurallar

Ana fikir için okuma alışkanlığı kolay elde edilemeyen bir alışkanlıktır. Bu sebeple oldukça bol egzersiz yapılması gerekir.

Ana fikir için okumaya başlamadan önce dikkat alıştırmaları uygulayınız ve bu alıştırmalarla dikkatinizi %90 nispetine çıkartınız.

Metinde anahtar cümleyi arayınız. Bazı nadir metinlerde anahtar cümle yerine anahtar kelime bulunuz.

Metindeki ana düşünceyi kavrayabilmek için hız kazanınız.

Asıl düşünceyi yakaladığınızda yüksek kavrayışa ulaşabilmek asıl düşüncenin yer aldığı cümlelere dikkat kesiliniz.

Diğer okuma türlerinde olduğu gibi ana fikir için okumada da durma söz konusu değildir. Ancak bazı cümlelerde dikkat yoğunlaşması yapılır.

Yazarın okuyucuya yardımcı olmak üzere metne aktardığı öz ifadeleri tamamen yakalamalısınız.

Yazarın üslubunu kavramaya çalışınız. Bu sayede yazarın konuya ait düşüncelerini, verdiği temel noktaları daha çabuk ortaya çıkarabilirsiniz.

BÖLÜM 18

GÖZ GEZDİREREK OKUMA TEKNİKLERİ

18.1. Göz Gezdirerek Okuma

Okuyucu yazarın ortağıdır. Bu iki ortaktan okuyucu alıcı, yazar ise verici durumdadır. Yazarın düşüncesinin eksiksiz olarak gözden geçirilmesi için, iki taraftan özellikle okuyucuya büyük iş düşer. Yazara düşen iş, fikirlerini fazla süslemeye kaçmadan okuyucuya yardımcı olacak tarzda ele almaktır.

Okuyucu materyallere göz gezdirirken pek çok şeyin tesirinde kalır. Kişilik yapısından ilgi alanlarına, kelime dağarcığından hayat tecrübesine, eğitim düzeyine kadar pek çok şey göz gezdirme üzerinde etkili olur. Ancak iki okuyucunun aynı metindeki duyarlılığı da farklıdır. Yani iki ayrı okuyucuda, aynı metin için önemli olan hususlar değişebilmektedir.

Göz gezdirerek okumaya başlamadan evvel, okuyacağınız metinde neler aradığınızı kendinize sormalısınız. Okyacağınız metinde neler arayacağınızı belirlememişseniz, rastgele okuma yapıyor olacaksınız.

Diyelim ki 1975-1980 Türkiyesini inceleyen bu kitaba göz gezdireceksiniz. Bu kitapta döneme ait turizm yatırımlarını mı, çevre politikasını mı, dış politikayı mı merak ediyorsunuz?

Yoksa bu dönemde sağ veya sol örgütlerin yaptıkları soygunları, adam öldürme ve yaralama eylemlerin mi öğrenmek istiyorsunuz? Kendinize sorarsınız.

Göz gezdirerek okumaya ilk defa başlayanların bazı metinleri çok çabuk atladıkları, bazı metinlerde de ağırdan olarak göz gezdirme yaptıkları görülmüştür Göz gezdirerek okumada ideal hızın ölçüsü her okuyucuya göre farklı olmaktadır.

Bunda metinde aranılan şeyin yanında aranılan şeye duyulan ilgi derinliği ve kelimelerde verilen bilgileri çözebilme kabiliyeti etkili olur. Bu alışkanlık yoğun deneylerle kazanılmaktadır. Okuyucu burada kendisi için önemli olan konuları atlamaz. Bu cümleler ve paragraflar üzerinde çok hızlı okuma yöntemlerini uygular.

Göz gezdirerek okumak için hangi metnin seçildiği ve bu metinde uygulanacak hız okuyucu tarafından başlangıçta düşünülmelidir.

Okuyucu okuma esnasında hangi tür metinlerde ne tür okuma yapacağını bilmelidir. Bazı metinlere görerek okuma ile başlarsınız. İlerleyen bölümlerde bakarak okuma yapar, sonra tekrar görerek okuma yapabilirsiniz. Bazı metinlerde de, bu okuma türleri hemen her paragrafta sürekli değişebilir.

18.1.1. Tanıma

Göz gezdirerek hızlı okuma, çok kısa sürede okunan materyal hakkında bilgi edinmeyi amaçlayan okuma türüdür. Göz gezdirerek hızlı okuma üç basamaklı olup, birincisi tanıma basamağıdır.

Tanıma basamağında, elde bulunan materyalde istenen ya da aranılan konunun olup olmadığı çok pratik bir yöntemle içindekiler başlığından araştırılır. Eğer aranılan konu varsa, sayfa tespit edilir. Daha sonra belirlenen sayfalarda aranılan konunun, bir cümle ya da paragrafta özetlenmiş olduğu kısım bulunur. İleri sürülen fikirler sizin için yeniyse materyalin tümünü okumalısınız. Eğer yazarın fikirleri bir tekrardan öteye gitmiyorsa, materyali tümden okuyarak zaman kaybetmek yerine, göz gezdirerek hızlı okuma yapabilirsiniz.

Tanıma basamağında bazen araştırılan ya da aranılan konu sizin istediğiniz başlıklar altında verilmemiş olabilir. Böyle bir durumda gerek ana başlıklarda, gerekse ara başlıklarda sizin aradığınız konuya yakın olanı bulunuz.

1988 yılından bu yana yürüttüğümüz anlayarak hızlı okuma seminerlerinde Türkiye'deki okuyucuların büyük bir bölümünün göz gezdirerek hızlı okuma veya diğer okuma türlearini asla kullanmadıklarını fark

ettim. Bu çok ciddi bir eksikliktir. Hızlı okuma seminerlerine katılanlara verilen okuma ve anlama hızı test metinlerinde deneklerin okudukları metnin başlığına, yayınlandığı dergiye veya kitaba, yazarın adına dikkat etmediklerini far kettim. Bu kabul edilebilir bir durum değildir!

18.1.2. Fikir Tanıma

Göz gezdirerek hızlı okumada ikinci basamak, fikir tanıma basamağıdır.

Aradığınız konuyu bulduğunuzu ve size göre yeni fikirler ileriye sürüldüğünü varsayalım. Bu aşamada, okuma yapmadığınız için ileri sürülen fikirlerin doğru olup olmadığına henüz karar vermiş olamazsınız.

Materyalleri okuyup ileri sürülen fikirleri tanımak için, öncelikle yazarın konu içerisinde ağırlık verdiği nokta tespit edilir. Ağırlık noktaları bazen farklı alanlara kaydırılmış olabilir. Ağırlık noktasının anlaşılması, konuyu yazarın açısından iyi anlayabilmenize yardımcı olur.

Fikri tanımaya özen gösterirken ileri sürülen fikrin dayanak noktalarının tesit edilmesi, daha sonraki değerlendirme basamağı için çok önemlidir. Bir örnekle söylemeye çalışırsak, bir ağacı kökünden devirmek istiyorsanız, öncelikle ağacın köklerinin yerlerini tespit etmelisiniz. Bu dayanak noktaları bir diğer aşamada sizin tartışma konularınızdır.

Yazarın tartıştığı fikirlerin tanınması neyin savunulduğunun ve nelerin reddedilmediğinin anlaşılabilmesi açısından faydalıdır. İstatistiki veriler, ilmi bakışlar, akla mantığa ve ilme uygun fikirler, olaylar ana fikre dayanarak yapılır. Okuyucu bu ara dayanakları iyi anlamalıdır. Bu tür düşünceler, çoğu kere yazının ilk cümlelerinde ya da ilk paragraf içinde yer alır. Bunlara dikkat etmelisiniz.

18.1.3. Değerlendirme

Göz gezdirerek okumada son aşama değerlendirmeyi içine alır. Yapılan şey okuyucu açısından okunan materyalde nelerin ileri sürüldüğünün ve bunlar içinde hangilerinin doğru ilmi verilere, akla ve mantığa uygun olduğunun tanınmasıdır. Bunlar tanınınca, karşı fikirlere

sahip olunan hususlarda okuyucunun soru sorması beklenir. Bu sorular şunlar olabilir:

Ana tezdeki hata nedir?

Yazarın ortaya koyduğu kanıt akla mı, mantığa mı terstir?

İstatistiklere güvenilir mi?

Kullanılan veriler yerinde midir?

Bu sorulara onlarca yenisi eklenebilir. Buna seçmeli okuma diyenler de vardır. Biz buna göz gezdirerek okuma diyoruz.

Okuyucu göz gezdirerek okumada metin arasında verilen mesajı bulacak ve sadece onu alacaktır. Bu yöntemde okuyucunun üstün bir anlama kapasitesine sahip olması gerekmektedir. Anlayarak çok hızlı okumada okuyucu, metindeki ana fikri çabuk kavraması söz konusu değildir. Buna karşılık göz gezdirerek okumada, ana fikir daha kolay kavranır.

Göz gezdirerek okumada konunun tüm ayrıntılarına girilmediğinden ve anlayarak çok hızlı okumaya göre 1/5 nispetinde daha az kelime okunduğundan yazarın mesajı anlaşılabilinir.

Göz gezdirerek okuma tekniklerinde öncelikle anahtar kelimeler olarak belirlenen belli kelimeler metin içerisinde hızla aranır ve bulunur. Metni okumaya başlamadan evvel, metnin tümü tamamen gözden geçirilir. Ana fikri yakalamak için paragraf başlarındaki ilk cümlelere dikkat edilir. Daha da önemlisi, okumaya başlamadan evvel okunacak konu hakkında hazırlık yapılır.

Okuyucu materyali okumaya başlamadan evvel yukarıda sözünü ettiğimiz hangi tekniği uygulayacağına karar verir. Bu tekniklerin tamamı sırasıyla uygulandığında alınan verim yüksek olmaktadır. Yazı içersinde tanınmış düşünürlerin konu ile ilgili fikirlerinden söz ediliyorsa, onları anlayarak çok hızlı okuma tekniklerine bağlı kalarak okumak gerekir.

Bir örnekle, arkadaşınıza telefon edeceğinizi düşünelim. Böyle bir durumda telefon defterinizi elinize alıp çok hızlı okuma yapamazsınız. Telefon edeceğiniz arkadaşınızın ismini ve telefon numarasını telefon defterinizden bulup okuyabilirsiniz. Diğerleri sizi o kadar ilgilendirme-

mektedir. Burada uygulayacağımız göz gezdirme tekniği içgüdüsel olarak ortaya çıkar. İçgüdüsel olarak kullandığınız bu tekniği, artık şuurlu olarak uygulayacaksınız.

Bildiğiniz gibi telgraf insan hayatında önemli buluşlardan birisidir. Bu buluş, insan arasında haberleşmede kolaylık sağlanmasının yanında tasarruf zihniyetini de getirmiştir. Mesela bir telgraf çektiğinizde *"babacığım, ben, annem, ablam Fatma, küçük kardeşim Süyüm Bike ile yarın saat on beş uçağına biniyoruz. Bizi hava alanında karşıla!"* şeklinde yazacağımız yerde *"Bizi yarın saat on beşte havaalanında karşılayabilirsin"* şeklindeki söylediğiniz cümlede ifade yalınlaşır, ama yine de aynı maksada ulaşmış olursunuz.

Güzel yazılmış bir nesirde bazı kelimeleri okumadan geçmek, çorbayı tuzsuz içmeye benzeyebilir. Fakat bazı zamanlarda metinde ayrıntıları yok farz ederek, ek kelimeleri görmezden gelip yalnızca ana fikrin kavranması faydalı olur. Beş dakika sonra toplantıya girecekseniz ve elinizde göz atmadığınız veya son dakikada size ulaşan 100 sayfalık metin varsa başka ne yapabilirsiniz ki?

Bu arada okuyucunun neyi atlayacağını, neleri atlamayacağını iyi bilmesi gerekiyor. Bu kabiliyetin uygulamaya geçirilmesi zor bir hadise değildir. Ancak sürekli alıştırmalarla önce bu kabiliyeti kazanmak gerekmektedir. Nelerin atlanacağını, nelerin atlanmayacağı iyi öğrenilmeden uygulanmaması gerekir. Aksi durumda kaş yapayım derken göz çıkarmayız ama istediğimiz neticeye de ulaşamayız.

Metindeki süslemeler ayıklanınca okunacak olan kelime sayısı da azalır. Ancak, her metindeki kelimelerde ayıklama yapılamaz.

Felsefi türden olan metinler, hukuk metinlerinin çok büyük bir bölümü ve diğer metinler bu türe örnek olarak verilebilinir. Ayıklama yapılabilecek metinlerde de okuyucunun ayıklama konusunda usta olması gerektiği aşikardır.

Ayıklamanın çok zor olduğu, hatta yapılamayacağı bir metin okuduğunuzda, zorluğu daha kolay kavrayabilirsiniz.

Metinlerde sizi ilgilendirmeyen kısımlarda hızla göz gezdirme yöntemi uygulayacaksınız. Sizi ilgilendiren bölümlerde konunun ağırlığı nispetinde görme alanlarınızı kontrol altına almayı, yer yer bakarak okuma yöntemini yer yer de görerek okuma yöntemini kullanmayı unutmayınız.

Metinlerdeki ifade süslemelerini ayıklayınız. Metinleri daha da kısaltabilmek için, metni okumadan önce nelerin önemli nelerin önemsiz olduğu üzerinde düşünmeniz gerekiyor. Okunulan materyalde nelerin önemli olduğu nelerin önemsiz olduğu doğrudan okuyucu ile ilgilidir. Okuyucunun metinden öğrenmek istedikleri önemli, okuyucunun sahip olduğu bilgilerin tekrar verilmesi ve okuyucunun ilgisini çekmeyen bilgilerse önemsizdir.

Metinde temel olayla birlikte, bu olaylara ait ayrıntılar da vardır. Yazar, olayları daha da netleştirebilmek gayesi ile bu ayrıntıları metne ilave etmiştir. Bunun yanında bir olaydan diğerine geçerken az ya çok süsleme yapılmıştır. Süsleme gayesiyle fikralar katmış, deyimler vermiş, hatıralarını anlatmış olabilir Yazar metin içinde pek çok hadiseden söz ediyorsa, aradığınız tek olay tüm sayfanın ya da sayfaların içindedir.

Usta okuyucular, metinde önemli olan bölümleri önsezilerini de kullanarak yakalar. Önsezinin ortaya çıkması veya önseziden istifade edilmesi bu tekniğin çok yoğun olarak materyaller üzerinde uygulanması ile mümkün olabilmektedir. Ancak olayların çok hızlı şekilde arka arkaya birbirini takip ettiği metinlerde önsezinin rolü küçüktür.

Usta okuyucu metnin önemli noktalarına geldiğini hissettiği an, hızını metinin türüne göre ayarlar ve göz gezdirerek ve okuma tekniklerini terk ederek anlayarak çok hızlı okuma tekniklerinden istifade etmeye başlar. Böylece ana düşüncenin destekleyici fikri araştırılır.

Bu noktada bazı yazarlar, okuyucuya yardımcı olur. Bunun için yazarlar kullandığı kelimelerde en önemlisini veya satır aralarında verilmesi gereken mini başlıkları, okuyucuya önemsetmek istediği hususları;

siyah tonlu,

italik karakterde,

BÜYÜK HARFLERLE,

alt çizgili,

gölgeli veya

konturlu,

dar veya

g e n i ş yazar veya

" tırnak açarak yazar.

Bununla ilgili değişik biçimlere rastlamak mümkündür. Ayrıca okuyucu

birinci husus

ikinci husus

birinci nokta

ikinci nokta,

bunlar içersinde en önemlisi,

şunu da ifade etmek gerekir ki,

özetlersek

gibi uyarıcı ifadelerden de istifade eder. Bu şekilde başlayan cümlelerin tamamını hızlı okuma tekniklerine göre okur.

Okuyucunun üzerinde önemle durması gereken noktalardan biri de paragraf sonlarındaki cümlelerdir. Yazar görüşlerini paragraf içinde birleştirecektir. Okuyucu göz gezdirerek okurken bir takım fikir cümlelerini son kelimelerinde yakalar.

Israrla üstünde durmak gerekir, tedbirler alınmalıdır, durdurulmalıdır gibi *zaruret* ve *mecburiyet* ifadesiyle biten cümlelerdeki fikirleri kavramaya özen göstermelidir.

Okuyucunun temel bilgiyi alması kendini yeni bilgiyle donatmasıdır. Bundan sonra okuyucu yığınla ayrıntıyı terk ederek, hızlı okuma yöntemine başvuracaktır.

Hızlı okuma yapmak, hızlı okuma kabiliyetinizi ortaya koymak demek değildir. Yüksek hızda okumaya adapte olmak zaman ister. Yüksek hızda okumaya adapte olduktan sonra, hızlı kavrama konusuna yoğunlaşmalısınız.

İyi bir okuyucu dikkatini geliştirmiş okuyucudur. Dikkatiniz zayıfsa, bu eser içinde verilen dikkati geliştirme testlerini tamamlamalısınız.

Etkili ve hızlı okuma için, metindeki dikkat noktalarının iyi tespit edilmiş olması gerekmektedir.

Usta okuyucu belirlene dikkat noktalarının dışında kalan satırları, cümleleri ve kelimeleri hızlı geçecektir. Dikkat edilmesi gereken kelime, cümle ve satırlarda çok hızlı okuma tekniklerini kullanacaktır. Metnin kendisi için taşıdığı ağırlığı da göz önünde bulundurarak görme alanı ayarlaması yapılacaktır. Bu arada okuyucunun dikkatini geliştirmiş olması gerekecektir.

18.2. Beş-İki, İki-Beş Tekniği

Bu genelleme ile söylemek gerekirse, metinlerdeki dikkat noktaları metinlerin başlarında ve sonlarında bulunur. Bunlara giriş ve sonuç paragrafları da denir.

Giriş ve sonuç paragraflarının uzun olduğu bazı durumlar okuyucuyu hız ve zaman kazanmak için ümitsizliği sevk edebilir. Böyle durumlarda Türkçe için Dr. Muhsin Kadıoğlu tarafından geliştirilen **5-2/2-5 tekniği** uygundur. Buna **Kadıoğlu Tekniği** adını veriyoruz.

Göz gezdirerek okuma yöntemleri arasında, yüksek verim elde etmek için kullanılabilecek **5-2/2-5 tekniği** şudur:

5-2/2-5 tekniğinin kullanılabilmesi için gerekli olan şekil, konu anlatımının sonunda yer alan metin üzerinde yer alacaktır. **5-2/2-5 tekniği**nde yatay çizgiler paragrafları temsil eder. İki yatay çizgiyi çapraz olarak birbirine bağlayan çizgiler, *bağlantı kurma alanları* olarak karşımıza çıkarlar.

Şeklin metin üzerinde uygulanmasını biraz sonra göreceksiniz. Ancak öncelikle bu şeklin nasıl kullanılacağına dair, temel bilgileri ortaya koymak gerekmektedir.

Kurallara uygun kaleme alınmış bir metin düşünelim. Böyle metinlerde başlangıç paragrafı blok okuma yöntemi ile okunur. Ara paragraf olarak isimlendireceğimiz ikinci, üçüncü, dördüncü... paragrafların ilk cümleleri yine blok okuma yöntemiyle okunur. İlk cümle satır başında bitse bile, satırın sonuna gidilerek okuduğunuz blok kelime sayısı kadar okuyarak bir alt satıra ve diğer alt satıra çaprazlama inilmek suretiyle paragrafın sol alt köşesine inilir. Paragrafın son ilk cümlesi yine blok okuma yöntemine bağlı kalmak suretiyle okunur. Normal metinlerdeki bütün ara paragraflar tamamen bu yöntemle okunur. Sonuç paragrafının ise tamamı okunur.

Bu okuma şeklinin normal boy bir kitap sayfasında uygulanma süresi Gerard P.O.'shea tarafından 2 ile 4 saniye arası olarak belirtilmektedir. Bana göre bu şeklin Türkçe yazılmış A4 boyutlu metinlerdeki ideal uygulama süresi 5 saniyedir.

Bu şekille ilk defa karşılaşan birisinin, 5 saniyelik bir zamanda bir sayfayı göz gezdirerek okuması mümkün değildir. Bu sürenin ideal zaman dilimi olarak ortaya çıkması yapılacak verimli egzersiz sayısının çokluğuna bağlıdır. Seminerlerimizde uyguladığımız yöntem şudur:

İlk egzersizde **5-2/2-5 tekniğ**ini uygulanması için kursiyere 20 saniye süre ve A4 boyutunda 15 sayfalık bir metin verilir. Egzersizin ikinci sayfasından itibaren verilen süreler her sayfada bir saniye kısaltılır ve ideal zaman dilimi olan 5 saniyeye ulaşılır.

Göz gezdirerek okuma tekniklerine bağlı kalınarak, A4 boyutunda bir sayfa 5 saniyede okunabilir. Göz gezdirme yaparken başlangıç paragrafının tamamını okumanız gerekmektedir. Bazı metinlerde başlangıç paragrafları son derece uzun olabilir. Başlangıç paragrafının tamamını okumanız durumunda bir sayfayı 5 saniyede gözden geçirmek mümkün olmaz. Böyle durumlarda **5-2/2-5 tekniği** uygulanır.

5-2/2-5 tekniğinin asıl amacı zaman kaybının önüne geçerek, daha kısa zamanda ideal verime ulaşmaktır.

5-2/2-5 tekniğinin uygulanmasında *başlangıç paragrafın ilk beş cümlesi* blok okumada *bakarak okuma* yöntemiyle okunur. İlk beş cümleden sonra yer alan satırlarda satır sonundan başlamak suretiyle görülebilen en büyük blok esas alınarak *görerek okuma* yöntemiyle *çapraz bir çizgi* oluşturacak şekilde son iki cümlenin yer aldığı satıra kadar inilir. Paragrafın sonunda yer alan *son iki cümle* blok okumada *bakarak okuma* yöntemiyle okunur. Burada uzun paragrafların ilk 5 cümlesinin okunmasından sonra çapraz okuma yapılarak satır başına inilmesi ve son 2 cümlesinin okunması yöntemi uygulandığından **5-2 tekniği** uygulanmış olmaktadır.

Ara paragraflarda da *görerek okuma* yöntemine bağlı kalınarak ilk satır okunur. Ara satırlarda görülebilen en büyük blok esas alınarak *görerek okuma* yöntemiyle *çapraz bir çizgi* oluşturacak şekilde *son cümle*nin yer aldığı satır başına kadar inilir. Paragrafın sonunda yer alan son satır, blok okumada *bakarak okuma* yöntemiyle okunur.

Sonuç paragraflarının uzun olması durumunda **5-2/2-5 tekniğ**inin 2-5 şekli uygulanır. Yani bu durumda teknik **2-5 tekniği** adını alır.

2-5 tekniğinin uygulanmasında *başlangıç paragrafın ilk iki cümlesi* blok okumada *bakarak okuma* yöntemiyle okunur. İlk iki cümleden sonra yer alan satırlarda, satır sonundan başlamak suretiyle görülebilen en büyük blok esas alınarak, *görerek okuma* yöntemiyle *çapraz bir çizgi* oluşturacak şekilde son beş cümlenin yer aldığı satıra kadar inilir. Paragrafın sonunda yer alan *son beş cümle,* blok okumada *bakarak okuma* yöntemiyle okunur. Burada uzun sonuç paragraflarının ilk 2 cümlesinin okunmasından sonra çapraz okuma yapılarak satır başına inilir. Paragrafın son 5 cümlesi okunur. Böylece **2-5 tekniği** uygulanmış olmaktadır.

Göz gezdirerek okuma yönteminde kullanılan okuma şekli, "zig zag" adı verilebilecek bir şekil ortaya çıkarır. Bu şekilden anlayarak hızlı okumada anlayış nispetinin artırılması için istifade edilir.

Okunulan metinlerde ara paragrafların kısa olması halinde, ideal göz gezdirerek okuma şekli olan "zig zag" kullanılamaz. Çünkü ara paragrafların okunması sırasında ilk cümlenin tamamını okuduktan sonra bağlantı kurma alanlarını değerlendirmek gerekecektir. Bağlantı kurma alanları da *ikinci satırın sağ köşesinden* paragrafın *son satırının sol alt köşesindeki satırın başına* gelecek şekilde gerçekleştirilecektir. Son olarak paragrafın da en son cümlesi okunmalıdır.

Halbuki kısa paragraflarda bağlantı kurma alanları hemen hemen hiç yoktur. Bu tarz paragraflar, karşımıza en iyi ihtimalle iki-üç cümle olarak çıkmaktadır. Buna ilaveten tek cümlelik paragraflar da söz konusudur.

Göz gezdirerek okumada, kısa paragraflarda da paragrafın ilk beş kelimesi ile son iki kelimesiokunduğunda paragraflar hakkında genellikle fikir sahibi olunabilir. İşte bu uygulama kısa paragraflarda **2-5 tekniğinin** kullanılmasıdır. Kısa paragraflarda bu tekniğin sonuç vermediği durumlar, son derece nadirdir.

5-2/2-5 tekniğinin daha verimli olmasını istiyorsanız bol egzersiz yapınız. İşe yaradığını göreceksiniz.

Şimdi göz gezdirmeye hazır olunuz ve bu boydaki bir kitap sayfası için ideal göz gezdirme sürenizin 4 saniye olduğunu unutmayınız. Belirtilen 5 saniyelik ideal zaman dilimi daha büyük boy kitap sayfaları içindir. Biraz sonra verilen metinde her sayfada ortalama 4 saniye kullanarak metnin tamamını göz gezdirerek okuma yöntemiyle okuyunuz ve konu hakkında derinlemesine fikir sahibi olunuz.

18.2.1. Göz Gezdirerek Okuma Egzersiz Metni

Etnomarketler

Dünyanın bir ülkesinden başka bir ülkeye çeşitli nedenlerle göç edenler, genellikle bir arada yaşamayı tercih ediyorlar. Bu da, kültürün ve kimliğin korunması anlamına geliyor. Her ne kadar zaman zaman "dünya vatandaşlığı" kavramı ön plana çıksa da, pek çok insan için kimliğin ve kültürün korunması son derece önemli... Bu insanlar, kimliğini ve kültürünü koruma konusunda özen gösterirlerken, tüketim alışkanlıklarında da yaşadıkları topluma göre son derece önemli farklılıklar meydana geliyor.

Örneğin, Almanya'daki göçmenler önemli bir pazar ortaya çıkardılar. Sayıları 15 milyonu bulan göçmenlerin Almanya'da kültürlerine uygun ürün arayışı "etnomarket" adı verilen mağazaların açılmasına yol açtı. Bu pazar, sürekli büyüyor. Araştırmalara göre, Almanya'daki Türk marketlerinin cirosu 10 milyar avroya ulaşıyor.

Almanya'daki marketlerde, Çin portakalından, dondurulmuş İtalyan keme mantarına ya da cacığa kadar, bütün dünyadan ithal edilen her türlü ürünü bulabilirsiniz. Bu ürünlerin çoğu Alman tüketicilerin damak tadı için yabancı ya da egzotik.. Ancak, Almanya'daki sayıları 15 milyonu bulan göçmenler için bu tatlar anavatanlarının lezzetini taşıyor. Bir bakıma "memleket havası" getiriyor.

Gelişmiş ülkelerdeki marketlerde yer alan ürün zenginliklerine rağmen, göçmen aileleri pişirecekleri kendi yemeklerinin bütün malzemesini göçmen durumunda oldukları ülkelerin marketlerinde bulamıyorlar.

Mesela Türk tüketiciler Alman salçasının Türkiye'deki gibi katı ve pek olmadığını, biraz sulu olduğunu belirtiyorlar. Kültürler farklı olsa da, çeşitli milletlerin benzer yemekleri de var. Ancak, birbirine benzeyen yemeklerin malzemelerinde dahi büyük farklar var.

Etnomarketler, genellikle insanlara kendi ülkelerinin ürünlerini sunuyorlar. Bu tip marketlerde satılan ürünler başka yerde bulunmuyor. Örneğin pişmaniyeyi hiç bir ülkenin marketlerinde bulamazsınız. Her ne kadar, üzerlerinde "Alman malı" gibi bulunulan ülkenin damgası yer alsa da, bu ürünler söz konusu ülkelerdeki etnik grupların şirketlerince pazarlanıyor. Etnomarketlerde, özellikle hafta sonlarında çok büyük kuyruklar oluşuyor.

Etnomarketler her ne kadar belli bir etnik grubun damak tadına uygun ürünler pazarlasalar da, kültürler arası etkileşim nedeniyle farklı milletler de bu marketlere ilgi gösteriyorlar. Örneğin, Almanya'daki Türklerin ilgi gösterdikleri etnomarketlerin müşterisinin % 60'ını Türkler oluştururken, Arap ve Yugoslavlar da bu marketlere ilgi gösteriyorlar. Öte taraftan, Türklerin etnomarketlerine ilgi gösteren Almanların oranı da yüzde on beşlere ulaşıyor.

Almanya nüfusunun beşte biri yabancı asıllı. Almanya'daki yabancılar içinde en büyük grubu Türkler oluşturuyor. Etnomarket kavramının oluşmasında Almanya'daki Türklerin büyük rolü var. Türklerin damak tadına hitap eden pek çok malzemenin bu marketlerde bulunması sayesinde, Almanya'daki Türk marketlerinin cirosu yılda on milyar euro'yu buluyor.

Bu müşteri potansiyelinden yararlanmak isteyen büyük Alman tröstleri de şubelerinde sık sık çeşitli göçmen gruplarının damak tatlarına hitap eden ürünlerinden oluşan reyonlar kuruyorlar. Bu dev marketler, yeni bir politikayla ürünlerin seçimini şubelere bırakıyorlar. Böylelikle Rus, İtalyan, Türk ya da Yunan olsun, tüm göçmen gruplarına hitap etmeye çalışıyorlar.

Almanya'da göçmenlerin ağırlıklı olarak yaşadıkları kentlere göre de ürün yelpazesi farklılık gösterebiliyor. Örneğin Frankfurt'ta Hint gıda maddelerinin her çeşidini bulunurken, Hannover'deki tezgâhlar ise daha çok Türklere, Köln'de de İtalyanlara hitap ediyor.

Özellikle Avrupa ülkelerinde göçmenlerin yaşadıkları topluma "uyum" sağlaması gerektiğini savunarak, asimilasyonu "uyum" adıyla göçmenlere kabul ettirmeye çalışan zihniyet, şimdilerde etnomarketlerin uyumu zorlaştırdığını savunmaya başladı bile.. Ancak göçmenlerin tüketim alışkanlıkları üzerine incelemeler yapan bilim adamlarından uyumla tüketim alışkanlığının farklı olmasını çelişkili bulmayanlar da var.

Etnomarketler sadece kimliklerin, kültürlerin hatta inançların korunduğu tüketim mekânları değil. Çeşitli ülkelerde yakalanan mükemmel tatların, bir başka ülkeye ve topluma aktarıldığı mekânlar olarak ortaya çıkıyor.

Akçaabat köftenin lezzeti Almanya'da yetişmiş bir hayvanın etiyle yakalanabilir mi? Ya da, Hamsiköy sütlacının lezzeti Amerika'daki hayvanların sütünden üretilebilir mi? Buna ilişkin pek çok örnek verilebilir.

Avrupa ülkelerindeki "uyum" baskısına rağmen, özellikle Türkler, Türk damak tadını Avrupa içlerine taşıyorlar. *Türk mutfağı, sadece tarife dayalı ürünlerle Avrupa kapılarına dayanmadı. Tarifiyle, ustasıyla ve ürünüyle Türk mutfağı, Türk göçmenler sayesinde Dünya'ya açılıyor.* Diğer milletlerin göçmenleri de aynı yolda ilerliyorlar. Gelişmiş ülkelerin devlet desteği sağlayarak başardığı işleri, Türk milleti yüreğinde taşıdığı heyecanla başarıyor. Bir milletin kimliğini koruması, damak tadını korumasıyla da yakından ilgili..

Dr. Muhsin Kadıoğlu

Dikkatinizi çektiği gibi bu metinde başlangıç ve sonuç paragrafının tamamını okuyorsunuz. Bazı ara paragrafların kısalığı sebebiyle bağlantı kurma çalışması yapmadan ara paragrafın sadece ilk cümlelerini okuyarak ilerlediniz.

Diğer paragraflardaysa bağlantı kurmaya çalıştınız. Bağlantı kurma çalışmalarından alınacak verim sizin kültürel birikiminize, yorumda aktif zihni faaliyetlerinize de bağlıdır. Bazı paragraflarda, ayrıca gösterilmeye çalışılan kelimeler, vurgu ifade etmekte ve önemi simgelemektedir. Yazarın önemle vurgulamaya çalıştığı şeyler, bilgi dağarcığına alınması

lazım gelen hususları içerir. Bu konuda sizlere yardımcı olmaya gayret gösterilmiştir. Kitaba ait farklı yazı karakterinin bulunduğu bölümlerde yer alan kelimeleri, deyimleri veya cümleleri bu teknik ile okumamanız gerektiğini unutmayınız.

Göz gezdirme tekniğini adı verilen bu uygulama, hangi paragrafta nelerin bulunduğunu kavramak için son derece verimli olmaktadır. Bu göz gezdirme çalışması çok hızlı okuma teknikleri öncesinde ısınma çalışmasıdır. Hangi paragrafta nelerin bulunduğunu, bir başka ifade ile hangi paragraflarda sizleri ilgilendiren veya ilgilendirmeyen şeylerin bulunduğunu kavradığınıza göre, okuma basamağında sizi ilgilendiren bölümleri bilgi dağarcığınıza katmak için daha dikkatli ve *görerek okuma* yöntemiyle okursunuz. Sizler için daha az önemli bölümlerde de *bakarak okuma* yaparsınız.

Göz gezdirerek okuma yapmak isteyenlerin bu şekli kullanmada usta olması gelmesi gerekmektedir.

Bu tekniği kullanmada usta hale gelebilmek için, her sayfada giderek azalan zaman dilimini kullanarak ortalama 30 sayfa kadar egzersiz yapınız. Göz gezdirme tekniğini kullandığınız egzersizlerde birinci sayfa için 20 saniye, ikinci sayfa için 19 saniye, üçüncü sayfa için 18 saniye, dördüncü sayfa için 17 saniye şeklinde göz gezdirme sürenizi giderek kısaltınız. Her basamak için ortalama 3 metin çalışınız.

Göz gezdirme başlı başına kullanılabilecek bir hızlı okuma yöntemi olduğu gibi, hızlı okumaya başlamadan önce *okumaya ısınma* için de kullanılan bir tekniktir.

Yeni bir metinde, göz gezdirerek okuma egzersizi yapmak için hazır mısınız?

18.2.2. Göz Gezdirerek Okuma Egzersiz Metni

Biyolojik Çeşitliliğin Kontrolü

Dünyanın, biyolojik çeşitlilik açısından en zengin ülkelerinde yıllardan beri çeşitli ülkelerden bilim insanları çok çeşitli konularda araştırmalar yapıyorlar. Ancak, doğal hayat sahasında son derece zengin olan ülkeler, maalesef fakir kalmaya devam ediyorlar. Yoksul ya da kalkınmakta olan ülkelerde, hangi bitkilerin ne tür hastalıklar için şifa kaynağı olduğu konusunda da büyük bir bilgi birikimi bulunmasına rağmen, bunu iktisadi zenginliğe dönüştürmeyi bir türlü başaramıyorlar. Oysa zengin Batılı ülkeler, ürettiği ilaç, kozmetik malzemesi ve zayıflama ürünleriyle büyük paralar kazanıyorlar. Yoksul ve gelişmekte olan ülkeler ise, bu işten iki kez zararlı çıkıyorlar.[10] Hem doğal kaynaklarını, hem de bilgi birikimlerini kaybediyorlar. Ayrıca, bu kaynakları ve bilgileri işleyerek iktisadi çıkar elde eden zengin ülkelerin elde ettiği gelirlerden mahrum kalıyorlar. Zaman zaman yapılan "biyolojik çeşitlilik" toplantılarında, zengin ülkeler her zaman "adil bir paylaşım" çağrısı yapıyorlar. Oysa adil paylaşımın önünü kendileri tıkıyorlar!

Başta, ABD, Kanada ve Japonya'nın oyalama taktikleri nedeniyle, patent hakkı, yarar paylaşımı gibi konularda ilerleme sağlanamıyor. Sanayileşmiş ülkelerde, yarar paylaşımı konusundaki düzenlemeler ise açık değil.

Biyolojik kaynaklarla yasal olmayan yollardan erişim ve bunların kullanımını içeren "biyolojik korsanlık" veya daha kısa adıyla "biyo korsanlık"la mücadele giderek daha da zorlaşıyor.

10Kadıoğlu, M. İdikut; *"Biyolojik çeşitliliğin kontrolü ve milli tavır"*, Anayurt Gazetesi, 23 Mart 2009.

Dünya Ticaret Örgütü çatısı altındaki görüşmelerde "biyokorsanlık"la mücadele ele alınsa da, bir şirketin/kurumun kullandığı biyolojik kaynakların hangileri olduğunu ve nereden elde ettiğini açıklaması yeterli değil. Bu kaynaklara yasal ve ahlaki yollardan ulaşıldığının da kanıtlanması gerekiyor.

2008'de Bonn'da yapılan BM Biyolojik Çeşitlilik Konferansı'nda, ABS (Access and Benefit Sharing) olarak nitelendirilen "Ulaşım ve Yarar Paylaşımı" ile ilgili bir çerçeve belgesi üzerinde mutabakat sağlandı. 2010 yılında Japonya'da yapılacak BM Biyolojik Çeşitlilik Konferansı'nda uluslararası bağlayıcılığı olan bir sözleşme imzalanması hedeflendi. Biyolojik çeşitlilikle ilgili olarak, *biyolojik ve genetik kaynakların erişim ve kullanımının yanında bunlardan elde edilecek yararın âdil olarak paylaştırılması*nın öngörüldüğü iddia edilen belge, daha çok zengin Batılı ülkelerin fakir ya da gelişmekte olan ülkelerin doğal alanlarındaki zenginliklere erişimini garanti altına almayı hedefliyor.

Doğal kaynakların kullanımından doğan yararlar, adil bir şekilde paylaşılmalıdır. Her ülke sahip olduğu biyolojik çeşitlilik zenginliğini kendisi kontrol edebilmelidir.

Devletler sahip olduğu biyolojik çeşitlilikten ortaya çıkan doğal zenginlikler üzerinde de, kendisi söz sahibi olmalıdır. Ayrıca biyolojik çeşitlilik konusunda yapılacak bilgilendirmeler, sahip olduğumuz kaynakların yabancı ülkelere taşınmasının önlenmesi bakımından son derece önemlidir. Bu manada biyolojik çeşitlilik ve fayda bilincinin artırılması gerekiyor.[11]

Hiç şüphesiz ki, bilim insanlarının söz konusu kaynaklardan yararlanarak, bugüne kadar tedavisi olmayan hastalıklara karşı ilaç geliştirmeyi başarabilirlerse, bunun insanlığa sağlayacağı yarar her bakımdan son derece büyük olacaktır.

Bunun ekonomik getirileri de vardır.

---

11 Kadıoğlu, Muhsin; *"Biyolojik Çeşitliliğin Kontrolü ve Türkçülük"*, Türk Dünyası Tarih Kültür Dergisi, Sayı 218, Temmuz 2009, Sayfa 56-61, İstanbul.

Aynı zamanda, uzun bilimsel araştırmalar sonrasında hedeflenen sonuca ulaşılamazsa, bunun ekonomik getirisi de son derece düşük olacaktır. Bu gerekçeyle zengin Batılı ülkeler, "fayda paylaşımından söz ederken, ekonomik getiriler ön planda tutulmamalı" görüşünü savunuyorlar. Çünkü kendilerinde olmayan değerlere, kolay ulaşmak istiyorlar. Oysa kendi ellerindekilere vermekte, asla cömert değiller. Öyleyse, yaşam zenginliğinin sürdürülebilmesi bakımından takas en uygun yöntem olabilir.

Oysa fakir ya da gelişmekte olan ülkelerin millî gelirlerinin en büyük bölümü sağlık harcamalarında kullanılıyor. Fakir ya da gelişmekte olan ülkelerin çok büyük bir bölümü, teknolojik ürünlerin ihracatıyla para kazanamıyorlar. Patent gelirleri ise sıfıra yakın. Öyleyse, bu ülkeler yer altı zenginliklerini zengin Batılı ülkelere kaptırdıktan sonra, biyolojik çeşitlilikten doğan doğal yer üstü zenginliklerini de elden çıkartırlarsa, yarınlarda kendilerine kölelikten başka ne kalacak?

1960'lı yıllarda Isparta'da yetişen bir tür orkide(veya ısırgan otu), kanser ve daha başka hastalıklara iyi gelen ilaç yapımında kullanılmaktaydı. Japonlar Isparta'ya kamp kurup yıllarca bu ürünü incelediler. Ülkelerinde uygun koşullar sağlayıp bu ürünü Japonya'da yetiştirdikten sonra çekip gittiler. Ama Isparta'da bu orkide(veya ısırgan otu) den bir daha yetişmedi. Bütün orkide soğanları yok edildikten sonra, bu soğanların Türkiye'den çıkartılması yasaklandı. Günümüzde söz konusu orkide(veya ısırgan otu) türü, sadece Japonya'da yetişmektedir.

Öyleyse, *bir ülke sahip olduğu biyolojik çeşitliliği, sadece insani nedenlerle veya ülkeler arasındaki iyi niyet ve dostluk anlaşmalarına bakarak paylaşıma açarsa, millî zenginliğini heba etmiş olacaktır.* Türk aydını, milli tavır ortaya koyarken; Türk ülkesinin sadece petrolünün, suyunun, bor ve krom madenlerinin önemli olmadığını kavramalıdır. Sahip olduğumuz biyolojik çeşitlilik, belki çok fazla farkında olmadığımız ayrı bir zenginlik alanımızdır. Örneklemek gerekirse, sadece İstanbul'un yakın çevresindeki bitki türü sayısı 3800'ü aşmaktadır. Oysa Hollanda'nın tamamındaki bitki türü sayısı 2500'e bile ulaşmamaktadır. Bu örnekleri, başka ülkelerle de kıyasladığımızda Türk coğrafyasının son derece zen-

gin bir biyolojik çeşitliliğe sahip olduğu görülecektir. Öyleyse, biyolojik çeşitlilik konusunda da millî tavır sergilemek gerekmektedir. Biyolojik zenginlik hem millî zenginlik, hem de yaşam zenginliğidir.

Dr. Muhsin Kadıoğlu

Bir makalede göz gezdirme yapılırken en önemli şey yazının ne maksatla kaleme alındığının anlaşılmasıdır. Biraz önce verilen metinde yazar konunun ehemmiyetli tarafını yazının başlığında vermiştir.

Yazıya verilen başlıktan herkes, milletçe var olabilmemizde biyolojik çeşitliliğin önemi üzerinde durulduğunu anlayabilir. Demek ki bu metinde kilit kelime *biyolojik çeşitlilik* kelimesidir.

O hâlde metni okurken öncelikle *biyolojik çeşitlilik* kelimesinin bulunduğu her paragrafta her cümlede hatta her satırda dikkati toplamak gerekmektedir.

Okuma esnasında dikkati toplama okuyucunun bilgi depolamak için alıştırmalar yapması gerektiğini daha önce hatırlatmıştık. Diğer taraftan yazarın metin içerisinde normal yazı karakterinin dışında yazmak suretiyle vurgulamak istediği hususlarda dikkatle okunur ve böylelikle göz gezdirme tamamlanmış olur.

Herhangi bir metni okurken görme alanımızı üsluba göre mi, metinde araştırdığınız konuya göre mi, yoksa konunun ağırlığına göre mi ayarlayacaksınız?

Hızlı okuyucu okuduğu metinler arasında hız farkı yaratmaz. **Hızlı okuyucularda *bakarak okuma* ya da *görerek okuma* yapmasına göre belirgin hız farkları ortaya çıkar.**

Burada ayrı seçimler söz konusudur. Güç bir metin içinde basit bir bilgiyi mi yoksa küçük fakat önemli bir bilgiyi mi arıyorsunuz? Bunun tersinin gerçekleşmesi de mümkündür. Okuyucu, öncelikle okuyacağı konu üzerinde kendi kendini tanımalıdır.

Metin içindeki bilgilere nasıl ulaşacaksınız? Bunu anlayabilmeniz için okumadan önce metin üzerinde tanıma yapmalısınız. Bu tanıma görme duyunuzla algı arasındaki dengenin kurulmasına yardımcı olur.

Normal bir okumada akıl ve göz birlikte ilerleme yaparken aklın, gözden önde gittiği okuma tipleri de vardır. Bu okuma tipinde aklın arkasından gelişinde kelimeleri yakalar, düşünceyle verilmiş bilgileri izler. Bu bir dinamik okumadır.

Metinde verilen ana fikrin erken kavranması, yazının yapısının ve üslubunun önceden tanınması sonrasında akıl metnin okunulmayan bölümünde gözden önde gider.

Dinamik okumada akıl gözden ileride olduğundan yararsız ayrıntılara takılmamasını sağlayarak zaman kazanmanıza öncülük eder.

Okurken esaslar akıl tarafından kaydedilir. Bu fayda, metnin önceden incelenmesi ile kazanılır.

Geniş kapsamlı ve karmaşık bulduğumuz metinlerde tanıma için göz gezdirme teknikleri ve uygulamasında belirtilmiş olan zamanı kullanmalısınız. Metni okumaya başlamadan evvel, kendinizi okumaya hazırlamak için kendi kendinize bir takım sorular sormanız gerekecektir. Bu sorular şu şekilde olabilir:

-Metinde nasıl bir hız kullanmalıyım?

-Metinde benim için yararlı olan şeyler nelerdir?

-Hangi bölümler benim için yararsızdır?

-Hangi bölümlerdeki fikirler tekrardır?

-Yazarın amacı nedir?

-Yazar amacına hangi yoldan ulaşmak istiyor?

Siz metinde ne gibi sorulara cevap aradığınızı netleştiriğinizde, okumaya başladığınızda bu sorulara cevaplar ararsınız. Sadece merak ettiğiniz sorulara cevap arar, bulduğunuzda da cevapları belleğe kaydedersiniz. Okuma esnasında gözleriniz uzun duraklamalar yapmadan sayfaları veya sütunları tarayarak sizi ilgilendiren bölümleri veya cümleleri hafızasına kaydeder.

Şimdi bununla ilgili bir çalışma yapalım. Size aşağıda verilen yazıda önce genel bir inceleme yapınız.

Yapmanız gereken şey aşağıdaki metinde öncelikle göz gezdirme tekniklerini uygulamak ve kendiniz için önemli olan yerleri belirlemektir. Kendiniz için önemli olduğuna inandığınız bölümleri metne göz gezdirmeyi tamamladıktan sonra, geriye dönüp çok hızlı okuma teknikleriyle okuyacaksınız. Metin için hazırsanız, başlayınız.

18.2.4. Göz Gezdirerek Okuma Egzersiz Metni

Türk Düşmanı Kitaba Ünvan!

Tarihin ne olup ne olmadığı ya da nasıl anlaşılması gerektiği konusu Türkiye'de sürekli tartışılagelmiştir. Onca tartışmaya rağmen, tarihin önemi ve genç nesillere hangi mesajlarla aktarılması gerektiği konusunda ortak bir noktaya varıldığı söylenemez. Ancak, bilinen bir gerçek var ki, ot kökü üstünde büyür. Tarih, bir milletin uzun süreli hafızasıdır. Yarınlara uzanan yol, dünün devamından başka şey olmadığından, bir millet hafızasını kaybederse pusulasını şaşırır.

Tarih bilgisi herkeste olabilir. Ancak, tarihi irdelemek ve ders çıkarmak çoğu kere filozof dehası ister. Tarih bilinci, bir milletin başarı motivasyonunun ana kaynaklarından biridir. İmrenilen tarihe sahip milletlerle yapılan psikolojik mücadelede nesiller, tarihin tarihte kaldığına ikna edilmeye çalışılır. Bu nedenle, tarih unutturulmak istenir. Bu başarılamıyorsa, tarihi olaylar çarpıtılır. Milletin kalbinde ve gönlünde yer bulmuş, büyük başarılara imza atmış kahramanların gerçekte yaşamadıkları iddiaları ortaya atılır.

Çocuklara ve gençlere vatanseverlik duygusu aşılamanın en etkili yollarından biri, onları tarihi kahramanların maceralarıyla tanıştırmaktır. Tarihi kahramanlar sayesinde tarihi düşmanlıkları devam ettirebileceğiniz gibi, tarihi düşmanlıkları ortadan kaldırma şansınız da olabilir.

Tarihi olayları anlatan bir çocuk romanı, bir çocuk filmi, bir çocuk oyunu, bir canlandırma(animasyon) tahmin edilenden çok daha büyük etki yapar. O nedenle tarih, sihirli bir özelliğe sahiptir.

Bunun örneklerinden biri de Macaristan'dan..

"Eger Şehri Yıldızları", Macarların Türklere karşı kazandığı, az sayıdaki zaferden birinin tarihî romanı. 1901 yılında yazılan, o tarihten bu yana 2,5 milyon satan kitap "okullarda mutlaka okunması gerekli kitaplar" listesine konuldu!

"Eger Şehri Yıldızları" 2006 yılında, aylar süren bir yarışma sonrasında Macaristan'ın en çok okunan ve sevilen kitabı ilan edildi. "Eger Şehri Yıldızları" Macaristan'da "yüzyılın kitabı" seçilmekle kalmadı, halkın oylarıyla "gelmiş geçmiş en büyük kitap" ünvânını da kazandı.

Kitapta bir yeniçeri olan Yumurcak, başına kötü şeyler geldiğinde kimsenin üzülmeyeceği kadar kötü bir kahraman. Ruhu gibi kendisi de çirkin... Kör gözünü korsanların çapraz bağladığı göz bandıyla saklıyor. Çocukları kaçırıyor, sonra da roman boyunca, çocukların kendisinden çaldığı, ona uğur getiren yüzüğü arıyor. Yüzüğüne kavuşmak için kötülük üstüne kötülük yapıyor.

Bir gölde yıkanırken Yumurcak tarafından kaçırılan, sonra kaçmayı başaran ve ilerde birbiriyle evlenen 2 çocuk başkahramanlar. Oğlan, büyüyünce Eger Kalesi'ni Osmanlı ordusuna karşı koruyan bir kahraman olur. Kız da onun kahraman karısı! Ülkesini korumak isteyen ve bunu gerçekleştirmek için de her şeyi göze alan çocuklar romanın kahramanları...

Geçen yüzyılın başından beri, aradaki rejim değişikliklerine rağmen, "Eger Şehri Yıldızları" Macaristan okullarında edebiyat dersinin "okunması zorunlu kitaplar" listesinde yer alıyor. Roman defalarca sahnelen-

miş, radyo tiyatrosu olarak onlarca kez oynanmış, müzikal olarak düzenlenmiş, çizgi film ve normal film olarak çekilmiş.

Macaristan'da Türk olduğunuzu söylediğinizde, size muhakkak "Yumurcak" adından söz ediyorlar. Yumurcak adının Türkçede kötü bir mana taşımadığını, aksine biraz yaramaz, ele avuca sığmaz, ama sevimli çocuk anlamına geldiğini anlatmaya çalışmanız işe yaramayacak.

Macar insanı için, kötülerin kötüsü "Yumurcak."

Bu imajı düzeltmek neredeyse imkânsızdır. Çünkü hemen her Macar bu kitabı okuduğundan çocuklara gözdağı vermek istendiğinde "Yumurcak geliyor" deniyor. Macaristan'da çocuklara Yumurcakla özdeşleştirilmiş bir Türk düşmanlığı aşılanıyor. Aklınıza "Türkiye'de bir nesil, Malkoçoğlu'nun maceralarıyla yetişmediler mi? Şeklinde bir soru gelebilir. Türkiye'de bir nesil, Malkoçoğlu'nun maceralarıyla yetişti ama, Malkoçoğlu'nun maceralarının hiç birinde, simge bir kişiyle bir millet, tümüyle aşağılanmadı.

Muhsin Kadıoğlu

Okuduğunuz metinde hangi bölüm sizi ilgilendiriyor? Sizi ilgilendiren bölümleri bulduktan sonra onun üstüne gidiniz.

Hızlı okuyucu her zaman kaybetmemeyi, zaman kazanmayı kendisine prensip edinmiştir. Okuma anındaki küçük bir yavaşlama usta okuyucuyu rahatsız eder. Okuyucu böyle bir durumda telaşa düşerse hızlı okuma fayda vermeyebilir. Özellikle zamanın çoğunun bilimsel araştırmalar da kullanan, kitap kurdu olan ve okumak için az zamanı bulunan insanlar bu tür telaşa kapılabilirler.

Elinizdeki pek çok materyale hızlı okuyabilirsiniz. Hızlı okuma alışkanlığının bütün materyallere uygulanabilmesi dikkatinizin çok iyi düzeyde geliştirilmiş olmasının yanında bakarak okuma ve görerek okuma uygulamalarını başarıyla yapıyor olmanıza bağlıdır.

Burada her iki metindeki hız farkını kavradınız. Demek ki okuyucu, metni eline aldığında öncelikle metinin konusunu kavramalıdır.

Metinde sağlanacak hız hakkında böylelikle bir fikir oluşur. Bir kısa genelleme ile en yüksek hızdan en düşük hıza doğru okunan materyalleri sıralayalım.

Pratikler, gazeteler, magazinler, haberler, mektuplar, notlar, diğerleri

Kontrollü hız uygulanan materyallerde metnin anlaşılmaması ihtimali hemen hemen ortadan kalkar, okunan şey tamamen kavranabilir. Akıl, gözlerle tam bir uyum sağlar.

Yeni bir metni elinize aldığınızda, bu metnin hemen okunması doğru bir yöntem değildir. Metin üzerinde öncelikle göz gezdirme tekniklerini uygulamanız gerekir.

Metin üzerinde göz gezdirme teknikleri ve göz gezdirmeye ait en verimli şekil, önceki metinlerde verilmiştir. Bunun yanında sizler göz gezdirme işlemini yaparken şu sorulara da cevap arayınız:

-Okuyacağınız materyalin adı nedir?

-Yazarın maksadı nedir?

-Ortaya atılan fikirler nelerdir?

-Sizlerin tanıdığı fikirler nelerdir?

-Sizce yeni olan fikirler hangileridir?

-Yazıda lüzumsuz bulduğunuz bölümler var mıdır?

-Yazarın faydalandığı kaynaklar nelerdir?

Usta bir okuyucu bu sorularla yazıdaki ana fikri tam olarak kavrar. Bildiği ve lüzumsuz bulduğu paragraf, başlık veya bölümleri okuyarak zaman kaybetmez. Kendisi için yeni olan fikirleri kavrar. Yazarın araştırma derinliğini değerlendirir ve okuma yöntemini buna göre şekillendirir. Hiç şüphesiz ki, okumada da, yüksek konsantrasyon ve yüksek kavramaya dikkat edilir.

BÖLÜM 19

ATLAYARAK HIZLI OKUMA

19.1. Atlayarak Hızlı Okuma İlkeleri

Atlayarak hızlı okumada dünya rekoru 6-7 bin kelime olarak bilinir. Atlayarak hızlı okumada, okuma türünün adından da anlaşılacağı üzere, bazı kelimelerin atlanması söz konusudur. Türkçede bazı kelimeler okuma esnasında ilgili bölümü atlamanız için sizlere ipucu verir. Bazı kelimeler de atlamamanız için ipucu verir.

Okuma esnasında atlamanız için ipucu veren kelimelerin başında *yani* gelmektedir. Bilindiği gibi yani ile başlayan cümleler ikinci izah manasınadır. Kişi ilk anlatılandan konuyu anlamışsa yani kelimesiyle başlayan cümleleri okumaz, atlar. Buna ilaveten Türkçe'de *bir başka ifadeyle* şeklinde başlayan cümleler de okunmaz, atlanır.

Atlayarak hızlı okumada size atlamanız hususunda ipucu veren kelimeleri dikkati geliştirme egzersizleriyle bulmayı öğrenmelisiniz. Bunun yanında zaruret ve mecburiyet belirten *...melidir, ...malıdır, birinci husus, ikinci husus, sonuç olarak, özet olarak* gibi ifadeler dikkatle okunması hususunda ipucu verir.

Atlayarak hızlı okuma, metinde anahtar kelimeleri aramayı gerektirir. Bazı nadir metinlerde anahtar kelime yerine anahtar cümle aranır.

Atlayarak hızlı okuma tekniklerinde öncelikle anahtar kelimeler olarak belirlenen belli kelimeler metin içerisinde hızla aranır ve bulunur. Metni okumaya başlamadan evvel, metnin tümü tamamen gözden geçirilir. Ana fikri yakalamak için paragraf başlarındaki ilk cümlelere dikkat edilir. Daha da önemlisi, okumaya başlamadan evvel okunacak konu hakkında hazırlık yapılır.

Atlayarak hızlı okumada okuyucunun neyi atlayacağını, neleri atlamayacağını iyi bilmesi gerekiyor. Bu kabiliyetin uygulamaya geçirilmesi zor bir hadise değildir. Ancak sürekli alıştırmalarla önce bu kabiliyeti kazanmak gerekmektedir.

19.2. Atlayarak Hızlı Okuma Egzersiz Metni

Akıllı Tasarım mı, Evrim Teorisi mi?

Darwin'in teorisi yaradılış ve akıllı tasarım teorisi karşıtları tarafından olduğu kadar, destekçileri tarafından sorgulanmaya devam ediliyor. Darwin'in ünlü eseri Türlerin Kökeni'nin yanı sıra, Beagle Yolculuğu sonrasında ortaya attığı görüşler de sıkı bir eleştiriye maruz kalıyor. Darwin'in araştırma gemisi Beagle'da kaptanın konuğu olarak gerçekleştirdiği dünya turu yaklaşık beş yıl sürmüştü. Bu seyahati sırasında Darwin özellikle Güney Amerika'da, Galapagos adalarında ve Pasifik Okyanusu'ndaki Mercan Adalarında incelemeler yapmıştı.

Dünyanın en saygın bilim dergilerinden Science her yılın sonunda o yılın en değerli 10 bilimsel çalışmasını seçiyor. Amerika'da yayımlanan bilim dergisi Science 2005 yılını kapatırken, yılın en önemli bilimsel çalışmaları listesinin ilk sıralarını, evrim teorisinden şu ya da bu şekilde yararlanan ve onun ayrıntılarını derinleştiren araştırmalara vermişti.

2004 yılından itibaren ABD'nin Pensylvania eyaletinin pek çok okulunda fen derslerinde sıra evrim teorisine geldiği vakit öğrencilere önce "akıllı tasarım" diye adlandırılan teorinin okutulması zorunlu hale getirilmişti. Amerika'da giderek yaygınlaşan *"akıllı tasarım" teorisi, dünya üzerinde hayatın ancak akıllı bir varlık tarafından yaratılmış olabileceğini öngörüyor*du.

Yeni yüzyılın başında bile, Amerika'da evrim teorisi hassas bir konuydu. 1925 yılında *'maymun davası'* olarak bilinen meşhur hukuk savaşında *Darwinci evrim teorisyenleri ile İncil'deki yaradılış öyküsünü savunanlar mahkeme salonunda karşı karşıya gelmişti.* 1925'teki, Scope's davası, yaradılışçılar için yenilgiyi simgeleyen bir olay olmuştu. Darwin'in evrim teorisini öğreterek yasaları çiğnediği öne sürülen bir lise öğretmeninin yargılandığı dava sonrası, Amerikan okullarında, teorinin

öğretilmesinin önü açılmıştı. Şimdiyse, Akıllı Tasarım Teorisi sayesinde evrim teorisi bir kez daha sınanıyor.

ABD'nin Kentucky eyaletinde yaradılış teorisine atfedilen bir müze bulunuyor. Amerika'da İncil'in yorumuna duyulan güven halen çok güçlü. *ABD'nin Kentucky eyaletinde nüfusun yaklaşık yarısı, İncil'deki ifadeler çerçevesinde Tanrı'nın dünyayı ve üzerindeki canlıları 6 günde yarattığına inanıyorlar.*

2005 yılında yaşanan hukuk savaşında İncil'i savunanların yerini, akıllı tasarımı savunanlar almıştı.

2005 yılının Aralık ayının ortalarında ABD'de bir mahkeme *Pennsylvania eyaletinde sınıflarda, evrenin ve canlıların ortaya çıkışını dini kuramlara yakın bir anlayışla açıklayan Akıllı Tasarım adlı teorinin okullarda öğretilmesini yasaklamıştı.*

Akıllı tasarım teorisi bazı eyaletlerde müfredata alınmıştı. ABD'de bir federal mahkeme, okullardaki biyoloji derslerinde "akıllı tasarım" adı verilen teorinin okutulmasını yasakladı. Federal mahkemenin kararı, bu eyaletler için emsal teşkil etti.

Akıllı tasarım öğretisi, *evrenin ve canlıların tanrı tarafından yaratıldığını ifade eden din temelli açıklamalara daha yakın olarak görülüyordu.*

Dava, Pennsylvania'nın Dover kasabasında velilerle okul yönetimi arasındaki anlaşmazlık ardından federal mahkemeye gitmişti.

Okul yönetimi, yaradılışın yani evrenin ve içindeki her şeyin ortaya çıkışının sadece Darwin'in evrim teorisiyle açıklanamayacağını, bu nedenle derslerde *Tanrı'nın adı geçirilmeden "güçlü bir varlık"tan söz edilmesi* gerektiğine karar vermişti.

Veliler de akıllı tasarım kavramından söz edilmesinin biyoloji dersini din dersine çevireceğini, bunun da anayasada *"din ve devlet işlerini ayıran düzenlemeye aykırı olduğunu"* savunmuştu.

Bir yaratıcının rolüne işaret eden Akıllı Tasarım Teorisi, Hıristiyan çevrelerde giderek daha da etkili olmaya başlamıştı. Fakat dinci sağ kesimde

bile, teorinin nasıl öğretilmesi gerektiği konusunda dikkatli olanlar vardı. Örneğin Cumhuriyetçi Senatör Rick Santorum, teorinin bilim derslerinde öğretilmesinin *kendisini rahatsız edeceğini* söylemişti. Santorum'a göre, öğretilmesi gereken, *evrim teorisinde olduğunu düşündüğü, akla yatkın sorunlar ve boşluklar*dı. Ancak, ABD'deki muhafazakâr siyasetçilerden çoğu, Akıllı Tasarım Teorisi'nin yansıtılmasından yanaydı. Buna karşılık, köktendinci Hıristiyanlar bile, bir bütün halinde Akıllı Tasarım Teorisi'ni desteklemiyordu.

İncil'deki olaylar zincirinin izlenmediği bu teoride, *tasarımcının İncil'deki Tanrı olup olmadığı* da ayrıca tartışılıyordu. Öte yandan akıllı tasarıma inanlardan bazıları, başka gezegenlerden yaratıkların dünyamızda hayatı başlattığını savunuyordu.

Kamuoyu anketlerinin sonuçlarına göre, Amerikalıların yüzde 64'ü, okullarda evrim teorisinin yanında diğer yaradılış teorilerinin de okutulmasından yanaydı. ABD Başkanı George Bush, evrim teorisinin, okullarda nasıl öğretilmesi gerektiğiyle ilgili ulusal bir tartışma başlatmıştı. Bush, çocukların *evrenin kökenleri hakkındaki tartışmayı daha iyi anlayabilmeleri için okullarda, "Akıllı Tasarım" adı verilen bir teorinin öğretilmesini* önermişti. Bu açıklamanın ardından Kansas eyaletinde, eğitimden sorumlu kurum, evrim teorisinin nasıl öğretilmesi gerektiğine yönelik müfredatı gözden geçirmeye başlamıştı.

Akıllı Tasarım Teorisi'nin savunucuları *evrenin ve canlılara ilişkin birçok şeyin evrimle açıklanamayacak kadar karmaşık ve anlaşılmaz olduğunu* söylüyorlardı. Bu nedenle, *var olan her şeyin ortaya çıkışında, doğa üzeri ve akıllı bir gücün rolü olması gerektiğini* savunuyorlardı.

Başkan Bush'un da okutulmasında bir sakınca görmediğini açıkça ilan ettiği "akıllı tasarım" kavramı, doğrudan doğruya *"Tanrı evreni ve insanı yarattı"* demiyor. Ama yaradılışın büyük ve gizemli bir güç tarafından *yönlendirilmesini* ifade ediyor.

Kararı alan mahkemenin yargıcı John Jones, yeni terimlerin kisvesi altında dinci bir gündemin gizlendiğine karar verdiğinde, *"ABD'de*

dindar muhafazakâr kesime indirilen ciddi bir darbe" olarak nitelendirilmişti.

Birleşik Laik Amerikalılar adlı örgütten *Rob Watson*, mahkeme kararıyla "bir zafer kazandıklarını" ifade ettikten sonra *"akıllı tasarım kavramı dini bir kavram. Bilimsel hiçbir temeli yok. Federal bir mahkeme, bunu resmen onayladı"* demişti. *Alan Leshner* ise, *"Akıllı Tasarım" teorisini önerenler, dini bir kavramı bilime yerleştirmeye çalışıyorlar. Akıllı Tasarım"ın bilimle ilgisi yok. Hatta kavram, bilimsel açıdan, cevaplanabilecek bir soru bile değil"* diyordu.

Rob Watson, kamuya ait okullarda "akıllı tasarım"ın okutulmasında ısrar edenleri de "köktendinciler" olarak tanımlamıştı.

Avrupa Konseyi'nde tartışılan bir raporda, Yaradılış Teorisi'nin bir zamanlar neredeyse tamamen Amerikalılara ait olan bir olgu olduğu savunuluyordu. Rapora göre, teori şimdilerde Avrupa'da da kendine bir zemin bulabiliyor. *Hem Evanjelik Hıristiyan hem de Müslüman cemaatler arasında kendine bir zemin bulan teorinin başlıca hedefinin eğitim olduğu* savunuluyordu.

Bu konu Avrupa Konseyi'nin de gündemine taşındı. Avrupa Konseyi'nin 2007 yılının Ekim ayının başlarında görüştüğü bir raporda, Yaradılış Teorisi *"türlerin doğal seçim yoluyla evrim geçirdiğinin reddedilmesi"* olarak tanımlanıyordu. Tartışılan raporda, *laik bir ülke olmasına karşın Türkiye'nin yaradılış teorisinin en aktif merkezlerinden biri olduğu* belirtiliyordu.

Türkiye'de bu konuda çok aktif faaliyet gösterildiğine, çeşitli kitaplar yayımlandığına ve kurulan vakıflar aracılığıyla yaradılış teorisinin yayılmaya çalışıldığına dikkat çekiliyordu.

Ayrıca, "Yaradılış Teorisi'nin Türkiye'de okul kitaplarına da sızdığı, lise seviyesinde eğitim gören öğrencilerin dörtte üçünün evrim teorisine inanmadıkları" belirtiliyor ve bu bir "tehdit" olarak algılanıyordu.

2006 yılında İngiltere'de yaradılış teorisine ilişkin uluslararası bir sempozyum düzenlenmesi ve Almanya'nın Hessen Eyaleti Kültür Bakanı'nın Yaradılış Teorisi'nin Evrim Teorisi ile beraber okutulması

çağrısı da, Yaradılış Teorisi destekçilerinin güçlendiklerine ilişkin kanıtlar arasında gösteriliyordu.

Avrupa Konseyi raporu, *"Yaradılış Teorisi ve Evrim Teorisi bir arada okutulursa çocukların inanç ve bilim arasında kafalarının karışması riski"* olduğunu iddia ediyordu. Bu rapora göre, Yaradılış Teorisi, *"bilimsel edinimlerin özüne yönelik saldırı içeren bir düşünüş tarzı"*. Yani dünyanın evrim yoluyla oluşmak yerine tanrısal bir güç tarafından yaratıldığı düşüncesi, Konsey'in başlıca varlık nedeni olan *"insan haklarına yönelik bir tehdit oluşturabilir"!*

Sürecin sonunda, Türkiye dâhil Avrupa Birliği'ne üye ülkelerdeki okullarda Yaradılış Teorisi'nin öğretilmesi yasaklanabilecek.

Bu süreçte Akıllı Tasarım ya da Yaradılış Teorisine karşı çıkanlar, görüşlerini Mayıs 2005'te yedek parçalarından kendi kopyasını üretebilen ve *yeniden üretme yeteneğinin biyolojiye has bir özellik olmadığını ispatlayan basit bir robot* geliştirilmesiyle desteklemeye çalışıyorlar.

Bu robotla ilgili olarak *Nature* dergisinde yer alan yazıda şu görüşlere yer veriliyor:

Üç ya da dört hareket edebilir küpten oluşan bu robotlar herhangi bir aksaklıkla karşılaştıklarında kendilerini tamir edebilecek, kendilerine verilen görevi daha iyi yerine getirebilmek için yeniden şekillenebilecek ya da kendilerine yardımcı olacak robotlar üretebilecekler.

Bir dakikadan daha kısa süre içinde, üç küpten oluşan basit bir robot, kendisinin kopyasını üretebiliyor. Kopya robot da başka kopyalar üretebiliyor.

Cornell Üniversitesinden Hod Lipson, *"Bu projeyi uzay çalışmalarına uyarlamak var aklımda. Bir robotu Jüpiter'in uydularından birine gönderdiniz diyelim. Orada bir sorun yaşayıp bozulduğunda hiç bir şey yapamıyorsunuz. Bu nedenle kendisini onarabilen bir robota ihtiyacınız var"* diyerek gelecek hayalini ortaya koymuştu. Biyolojinin kendini onarma özelliğinin, robot çalışmalarında büyük değişikliklere yol açacağına kesin gözüyle bakılıyor. Ancak bu buluş, insanlığın zihninde yeni şüphelerin oluşmasına yol açtı. Akıllı Tasarım Teorisi ve Evrim

Teorisi tartışmaları daha uzunca süre devam edecek. Ancak, yakın gelecekte *"Yaradılış Teorisi'ne inandığını söyleyenlerin cezaya çarptırılması gerekir"* denilirse hiç şaşmayın! Avrupa'nın engizisyon kültürüne sahip olduğunu unutmamak gerekiyor.

Onlara bu yakışır.

Muhsin Kadıoğlu

Aya İnişin Yıldönümü

Takvimlerin 20 Temmuz 1969'u gösterdiği gece astronot Neil Armstrong aya ayak basan ilk dünyalı oldu. "Bir insan için küçük, insanlık için dev bir adım" şeklindeki sözleri dünyayı dolaştı, tarihe geçti.

Tarih 20 Temmuz 1969. Amerikan Hava ve Uzaycılık Dairesi NASA'nın Houston'daki yer kontrol merkezi uzaya ve Apollo 11'in Eagle (kartal) adlı ay aracına sesleniyor. Araçta Neil Armstrong, Buzz Aldrin ve Michael Collins âdeta nefes kesen manevraya hazırlanıyorlar. Armstrong ve Aldrin aya ayak basacaklar. Ama umulmadık problemler çıkıyor. Aya otomatik inişi yönetecek bilgisayar hata yapıyor. Astronotlar ya uzay gemisine dönecek, ya da ay aracını otomatik pilottan alıp kendileri sürecekler. Astronotlar inişi kendileri yapacaklar. Zamanla yarış başlıyor. Küçük ay aracının yakıtı tükenmek üzere.

Houston, *"60 saniyeniz kaldı"* diyor. Dünyanın 380 000 km. uzağındaki astronotlar bir dakika sonra yakıtsız kalacaklarını anlıyorlar.

Houston henüz 30 saniye sinyalini vermişken, Armstrong ve Aldrin aya yumuşak inişi başarıyorlar.

Neil Armstrong ay yüzeyinden uzay merkezine, aracın aya indiği telsizini gönderiyor. İniş kıl payı farkla tamamlanıyor. Depoda sadece 25 saniye yetecek kadar yakıt kalmışken ay aracı manevrayı tamamlıyor.

Houston, astronotlara aya adım atmadan önce, bir şeyler yiyip dinlenmelerini tavsiye ediyor.

20 Temmuz 1969'da gerçekleşen aya inişi, yarım milyar dünyalı televizyondan izliyor.

Japonya'da uzaydan gelen siyah beyaz görüntüler nefes kesiyor. Fransa'da meraklılar, televizyon yerleştirilmiş vitrinlerin önünde birikiyor. Kimi dua ediyor, kimi nefesini tutmuş bekliyor.

Aya yolculuk macerası, 1961 yılının 25 Mayıs'ında zamanın başkanı John. F. Kennedy'nin Kongre'de yaptığı ve on yıl zarfında bir Amerikalının aya ayak basacağını duyurduğu konuşmasıyla başlamıştı.

Kennedy daha sonra Houston'da, 'ay yolculuğuna kolay değil, zor olduğu için karar verdiklerini', söyleyecekti. Amerikalılar nihayet sevinebilecek bir şey bulmuştu. Soğuk Savaş devam ediyordu ve 1960'lı yılların başlarında Sovyetler Birliği uzay rekabetinde öne geçmişti. George Washington Üniversitesi Uzaycılık Politikası Enstitüsü'nün eski direktörü John Logsdan, o dönemde Amerika'nın kendine güvenini kaybettiğini anlatıyor:

"Sovyetler Birliği ilk uyduyu göndermiş, Yuri Gagarin uzay boşluğunda uçan ilk astronot olmuştu. Başkan Kennedy, uzaydaki üstünlüğü Sovyetlere bırakmanın ABD'nin çıkarına olamayacağına karar vermişti."

John Logsdon, rekabetin uzaydaki üstünlük arayışıyla sınırlı olmadığını da belirtiyor:

Neil Armstrong'un ilk adımları *"Soğuk Savaş'ın kuralları bu kararı gerektiriyordu. Sovyetler birliği uzaydaki başarılarını toplumun gelişmişlik düzeyine kıstas almaktaydı."*

Ve uzay yarışı başlıyor

Bu nedenle Amerikalılar her ne pahasına olursa olsun aya gidecekti. Uzay yarışı başlamıştı. 1961 yılından aya inildiği güne kadar, yani sekiz yıl boyunca 400 bin kişi Kennedy'nin hayalini gerçekleştirmek için çalıştı. Hemen hemen dünya ile ay arasındaki mesafenin her kilometresine, bir kişi düşüyordu. 1963 yılının Ağustos ayında zencilerin, beyazlar tarafından ayrımcılığa uğratılması karşısında verdikleri mücadele doruğuna ulaşmıştı.

Martin Luther King Washington'da toplanan 250 bin kişiye hitaben o ünlü konuşmasını yapıyor ve hayallerinden söz ediyordu. Aynı yılın kasım ayında Başkan Kennedy suikasta kurban gitti.

"Bugün Dallas'ta Başkan Kennedy'nin konvoyuna üç el ateş edildi."

Apollo programıyla aya yolculuğun temellerini atan Kennedy ölmüştü. NASA, Kennedy'nin çizdiği süre içinde komşu gezegende astronot dolaştırma gayretlerini daha da arttırdı. Gözleri uzayda dolaşan uzmanların ülkenin sorunlarına ayıracak vakti yoktu.

Astronot Neil Armstrong aya ayak basan ilk dünyalı oldu. Bütün ABD 1965 yılında yüz binlerce kişinin katıldığı Vietnam savaşını protesto gösterilerine sahne oldu. Siyah Amerika'nın medeni haklar hareketinde önemli rol oynayan Martin Luther King'in 1968 yılında vurularak öldürülmesi ırk çatışmalarına yol açtı.

Ama NASA yolundan şaşmıyor ve Apollo uzay programını mutlaka sonuçlandırmaya çalışıyordu. 20 Temmuz 1969 gelip çattığında bütün dünya ilk insanın aya adım atarak, kolektif hafızaya kazınan şu kelimeleri söylemesini bekliyordu:

İnsan için küçük, insanlık açısından dev bir adımdı. Apollo 11'in misyonunu başarmasına bütün dünya sevindi.

Aya ayak basan ilk insan Neil Armstrong hantal astronot kıyafetiyle ayın düzeyinde ilk ayak izini bırakırken dünyaya, ayın apayrı güzelliğinden etkilendiğini sesleniyordu: *"Amerika'nın çölleri gibi. Burası çok farklı ama çok da güzel."*

ABD ay yarışını kazandı, Sovyetler Birliği'ni mağlup etti. Aya yolculuk yaklaşık 25 milyar Dolar'a mal oldu. 1960'ların sonlarında bu muazzam bir rakamdı. Uzaycılık Politikası Enstitüsü eski direktörü John Logsdan, ABD'nin kendine güvenini yeniden kazanmasına değdiği görüşünde:

"1969 yılında en az beş yaşında olan herkes, Armstrong'un insanlığın dev adımını nasıl attığını hatırlar. Bu 20. yüzyılın en büyük hadiselerinden biriydi."

Apollo 11'in ardından aya beş sefer daha yapıldı. Aya toplam on iki astronot ayak bastı. Ama Armstrong'un 'ilkinden' sonra ABD'nin ve dünyanın ay uçuşlarına ilgisi azaldı. Eugene Cernon 1972 yılında aya şimdilik son çıkan astronot oldu. Apollo programı sona ermiş ama Sovyetler Birliği uzay yarışında yenilmişti. Bu dev programdan geriye 380 kilo ay taşı, resimler, filmler ve yanmaz elbise, kordonsuz matkap ve bir de çok güzel bir melodi kaldı.

Anna Angelke / Ahmet Günaltay

BÖLÜM 20

ÇEŞİTLİ METİNLERDE HIZLI OKUMA

20.1. Günlük Gazeteler

Günlük gazetenizi, ortalama 14 dakikada okuyarak bitirebilirsiniz. 500-600 sayfalık bir eserde bulunan bilgileri ortalama 2-3 saatte tam ve eksiksiz olarak anlamanız mümkündür. Bu teknikleri uygulamanızla yazarın düşüncesini anlayabilmeyi, anlamada meydana gelen güçlükleri ortadan kaldırmayı, okuma hızını arttırmayı, okuma süresini azaltmayı öğrenmiş olacaksınız. Okuma ile ilgili ilk çalışmayı yaptığınız yıllardan bu yana, okuma hızı ve anlama puanınızın düşük kalması sizleri ürkütmemelidir. Şimdi, mühim bir fırsat ele geçirdiniz. Türk atasözlerinden biri hatırlayacaksınız şöyle der: Kaçan balık büyük olur! Azim ve kararlılığınızla, bu fırsat kaçmayacak.

Günlük gazeteyi okurken, okuduklarınız hakkında belli bir referans çerçeveniz vardır. Gazetede yer alan haberlerle ilgili olarak, radyodan bir şeyler işitmişsinizdir. Televizyon kanallarında verilen haberlerde bazı şeyler görmüşsünüzdür. Arkadaşlarınızla yaptığınız sohbetlerde, bazı şeyler konuşulmuş; kulak misafiri olduğunuz konuşmalarda, seyahat ettiğiniz araçlarda diğer şahısların okudukları gazetelerde bazı başlıklar gözünüze ilişmiştir. Gazete okumada bilgilerinizin çoğu daha önceden bildiklerinizi anımsatır mahiyette olacaktır. Her gün gazete okuyorsanız, karşınıza çıkacak yeani haber sayısı, gazetede yer alan haberlerin yarısı kadar bile değildir.

Diyelim ki Milliyet, Zaman, Yeniçağ veya Hürriyet gibi günlük büyük bir gazete okuyacaksınız. Okuma, ön sayfadan başlıkları hızla okuma ile başlar. Daha sonra özet bölümü okunur. Okumaya başlamadan önce, bütün yazıların özetlerini okuyunuz. Özetleri okumak, hikayeye yeniden göz atmak etkilidir. Özetleri okumak, okumaya zaman bulamamanız sigorta görevini görür.

Özetler bittiğinde sizin için öncelikli olanların üzerinde durmalısınız. Daha sonra, ikincil derecede önemde gördüğünüz olan haberlerin üzerinde durunuz. Yani kısım başlıklarını tarama, özetleri okuma ve okunacak haberlerin çözümü...

Seçtiğiniz haberleri okurken, konunun ağırlığına göre bakarak okuma veya görerek okuma yapınız. Bu iki modeli karma olarak kullanmamız da mümkündür. Gazete ve dergi sütunlarını okumada kullanacağınız okuma şeklini seçiniz ve bu şekle tamamen uyunuz. Okuma şeklini öncelikle sütunlar üzerine çizerek okuyunuz. Kısa bir müddet sonra gözleriniz bu şekle uyum sağlayacaktır. Kısa bir müddet sonra gözleriniz bu şekle uyum sağlayacaktır. Bu uyum sırasında sütunlar üzerine çizgiye gerek kalmadan bu şekilleri kullanabileceksiniz.

Okuduğunuz bölümdeki bilgiyi kaybederseniz başa dönünüz. Yani üç dört satır yukarı çıkın ve tekrar okuyunuz. Okuma hızınız yatay tarama yapabilmenizle doğru orantılı olacaktır. Lütfen bu okuma kalıplarıyla ilgili olarak bol pratik yapınız. Daha sonraki okumalarınızda, şekli çizmek yerine, gözünüzle uygulayarak okumaya çalışınız. Kendinizde bu şekli uygulayacak kabiliyeti hissettiğinizde okumadığınız bir makale alarak önce 1 dakika, sonra 3 dakika okuyunuz. Okuduğunuz kelime sayısını ve anlama puanlarınızı hesaplayınız.

Gazete sütunlarında en dar sütunlar 2 kelime, genelde haber devamlarının bulunduğu sütunlar 3 kelime, haber sütunları da genelde 4-5 veya 6-7 kelimelik satırlardan oluşmaktadır. Eğer bir bakışta 3 kelime okumayı öğrenmişseniz, dar sütunları soldan sağa okumak yerine yukarıdan aşağıya okursunuz. 6-7 kelimenin bulunduğu satırlarda da en fazla iki göz duruşu yaparsınız.

GAZETELER			
Amaç	**Usul**	**Zaman**	**Metod**
Seçim	1. Görerek (Görüntü) Okuma Başlıklar Ön Sayfa Yazıları Ön Sayfa Reasimleari 2. Görerek Haber Okuma Özet veya Haber Fihristi	10 saniyede 30 satır 20 saniyede 60 satır	Normal nefes alma kalıplarınızı kullanın. Ses okumasından daha hızlı okuyunuz. Serbest.
Okuma	1. Haberleri/röportajları ilginizin en yüksek noktasında ve ihtiyacınız olduğunu düşünerek okuyunuz.	Mümkün olan en kısa zamanı kullanınız.	Görüntü ve Görüntü/-Ses okuma kalıpları.
Bilgi Dağarcığınıza Okuduklarınızı Katma	1. Hatırlayabildiğiniz kadar bilgi 2. Lüzumu olduğuna inandığınız bilgileri hafızanıza alın, lüzumsuzları atınız. 3. Özetini yazınız.		

Tablo 10 : Gazetelerde hızlı okuma

GÜNLÜK GAZETENİZİ OKUMAYA AYIRACAĞINIZ ZAMAN		
Amaç	Metod	Zaman
a. En çok ilgilendiğiniz konuları tespit etmek için başlıklara süratli bir göz atma	Görüntü	2 Dakika
b. En önemli siyasi yazıyı okumak	Görüntü/Ses	2 Dakika
c. Başyazıyı okumak	Görüntü/Ses	1 Dakika
d. En fazla üç-dört yazıyı iç sayfalardan okumak	Görüntü	3 Dakika
e. Altı-yedi yazıyı göz gezdirerek okumak	Görüntü	3 Dakika
f. Özel ilgi alanınızla ilgili yazıyı okumak	Görüntü/Ses	1 Dakika
g. Mesleki ya da ihtisas alanınızdaki yazıyı okumak	Görüntü	1 Dakika
h. Sporla ilgili sonuçları okumak	Görüntü	1 Dakika
TOPLAM		**14 Dakika**

Tablo 11: Günlük gazeteler için okuma zaman tablosu

MAGAZİNLER VE HABERLER			
Amaç	**Usul**	**Zaman**	**Metod**
Seçim	1. Eğer uygunsa reklamlara bakın, okuyun. 2. Önemli makaleleri seçin. 3. İçeriği veya girişi okuyun. 4. Makalenin (magazinin) başına dönün.	Serbest	Serbest
Araştırma	1. Her sayfaya bakın a) Fotoğraflar, resimler, karikatürler b) Kelime çeşitleri c) Başlık ve kısa başlıklar d) İlanlar, reklamlar	2 saniyede 2 blok	Görüntü
Konu Hakkında İlgi Yaratma	1. Konu hakkında bilginizin düzeyini belirleyiniz. (Bildikleriniz, yarı bildikleriniz gibi...) a) Konu size göre zor mu, kolay mı? b) Konu size göre gerekli mi, gereksiz mi? 2. Konu size çok uzaksa ona yaklaşmaya çalışın.	30 satır 10", 60 satır 20" den daha az zamanda okunmalı.	Görüntü
Okuma	1. Görüntü okuması, tam anlayışla 2. Görüntü, Görüntü/Ses okumalarıyla ilişkiler kurunuz. 3. Zorkonuya dönün ve sonuna okuyun	20 saniyede 30 iri başlık satırı, 60 satırı 40" den daha az zamanda.	Görüntü/ Ses
Hafızaya Alma	1. Hatırlananların tamamı bilgileme için önemlidir. 2. Çalışarak oku, bak ve yaklaş 3. Gerekli olanları hafızaya al, gereksizleri sil. 4. Notlar al.	İhtiyaca göre serbest	Serbest

Tablo 12 : Gazetelerde hızlı okuma

20.2. Dergiler ve Raporlar

Çoğu kişinin dergi okumadaki en büyük sorunu, okumayı istediği konularla ilgili fazla sayıda makaleye ulaşabilmektir.

Dergileri iyi okumanın sırrı, faydalı makaleleri seçebilmektir.

Her dergide sizin için önemli hikayeler, haberler ve bölümler vardır. Dergilerde öncelikle içindekiler kısmını gözden geçirerek önemli gördüğünüz bölümleri okuyunuz. Zamanınız kalırsa diğer bölümleri okuyunuz.

Egzersiz için bir dergi seçiniz.

Doğruca içindekiler kısmını açıp, konu listesinden ilginizi çeken metini seçip, diğerlerini sonraki okumalara bırakınız. Bu dergi okumada ilk etaptır.

Bilindiği gibi pek çok dergi sütunlardan oluşmaktadır. Hemen tüm dergilerde de, en fazla dört sütun türü bulunmaktadır.

Dergilerde yer alan ilk sütun türü en dar sütunlardır. Bu sütunlarda en fazla iki veya üç kelime yer almaktadır. Bu tarz sütunlar tek göz duruşuyla yukarıdan aşağıya doğru okunmalıdır. Çünkü hızlı okuma tekniklerini öğrenenler, bir bakışta iki veya üç kelime görmeyi başarmış olmalıdırlar.

Dergilerde yer alan ikinci sütun türünde ortalama dört veya beş kelime yer almaktadır. Bir bakışta dört kelimeyi görseniz bile, satırda beş kelime olduğu müddetçe her satırda ortalama bir kelime hız kaybıyla okuyacaksınız. Bu kaybın önüne geçmenin tek yolu bir bakışta beş kelime görmektir. Ancak bir bakışta beş kelime görmek, her yiğidin harcı değildir. Bu sütunları 2 duruşla okumak gerekmektedir.

Dergilerde yer alan üçüncü sütun türünde, satırda ortalama altı veya yedi kelime yer almaktadır. Hızlı okuyucular, bir bakışta en azından üç kelime görmeyi öğrendiklerinden, bu tarz sütunları iki göz duruşuyla okurlar.

Dergilerde yer alan son sütun türünde ise, satırlarda ortalama sekiz, dokuz veya on kelime yer almaktadır.

Raporlarda da genellikle satırlarda ortalama sekiz, dokuz veya on kelime yer almaktadır. Okuma şekliniz satırda ortalama sekiz kelime varsa, metinler iki göz duruşuyla okunabilir. Satırlarda ortalama dokuz veya on kelime olması durumunda ise satırlar ortalama üç göz duruşuyla okunabilir.

Dergi sütunlarının gazete sütunları gibi dar olması durumunda, gazete okuma şekillerini kullanabilirsiniz.

Okumada okuma şekli kullanmak, bakarak okuma veya görerek okuma tercihlerinizi doğru şekilde kullanmalısınız.

20.3. Hukuk-Yönetim Materyalleri

Karmaşık düşüncelerin yer aldığı metinler *görerek okuma* yöntemiyle okunur. Hangi metni okursanız okuyun, okumada kullandığınız göz hızınız değişmemelidir. Ancak, okuma esnasında kullandığınız görme alanlarınız, yapılacak okumanın türüne göre farklılaşabilir.

Bilimsel veya *ağır metin* olarak nitelenen metinleri okumak için kullandığınız özel teknikler vardır. Bazıları bu tür metinlerde, altını çizme yöntemini sıklıkla kullanırlar. Bazıları da renklendirme yöntemini tercih ederler. Örneğin birinci derecede önemli yerleri kırmızı ile, ikinci derecede önemli yerleri maviyle, üçüncü derecede önemli yerleri de sarı kalemle boyayarak okurlar. Hiç şüphesiz ki, renk tercihleri değişebilir.

Bazıları da okudukları satırların kenarlarında yer alan boşluklara küçük notlar almayı tercih ederler. Ancak, gerek boyama, gerekse küçük notlar alma şeklinde devam eden okumada çok ciddi bir zaman kaybı söz konusudur.

Günlük hayatta zaman zaman hukuk belgelerini okumak zorunda kalırız. Özellikle Türkiye'de hukukla ilgili metinlerde Osmanlı Türkçesinden pek çok kelime ve deyim yer almaktadır. Hukuk metinleri günümüzde, maalesef pek çok kimse için anlaşılması güç kelimelerle doludur. Öte yandan, bu metinler, son derece uzun cümlelere sahiptirler.

Ağır dille yazılmış belgelerin hızlı bir şekilde okunup anlaşılabilmesi için, metinleri okumaya başlamadan evvel, bilinmeyen kelimeleri tespit ederek, anlamlarını kolay ulaşılabilecek bir yere not etmek gerekmektedir.

20.4. İş Mektupları

Günümüzün iş çevreleri çok yoğun yazışma içerisinde bulunuyorlar. Sekreterlik hizmetlerinin çağdaş seviyeye ulaştırılarak bilgisayarlarla donatılması, bu alanda daha da ileri gidilmesine yardımcı olmuştur.

İş çevrelerinde kullanılan yazışma mektuplarında, giriş cümleleri ile sonuç cümleleri hala klasik şeklini korumaktadır. İş mektuplarında özete, önsöze ve benzerlerine ihtiyaç duyulmuyor. Ancak zaman zaman karmaşaya yol açabilen muğlak ifadeler, okuyucuyu zorlayabiliyor.

İş mektuplarını okuyanlar doğrudan işin özüne inmeyi tercih etmekte, daha sonra şirket adıyla ilgilenmektedirler. Hiç şüphesiz ki, öncelikle şirket adıyla ve adresiyle ilgilenenlerin sayısı da az değildir. Özellikle piyasada sıklıkla kayıp yaşayan şirketler, şirketlerin adları ve ülkeleri konusunda daha duyarlı davranmaktadırlar.

Önemli bilgi ve fikir içermeyen ilk paragraf, genellikle konuya giriş niteliğinde olmaktadır. Son paragraf ise, genellikle ricadan ve başarı dileğinden ibarettirler. Bu nedenle iş mektuplarında giriş paragrafları ve sonuç paragrafları, hemen hemen hiç okunmazlar.

İş mektuplarını okurken ayrıntılardan uzaklaşarak esasa doğru yönelmek gerekmektedir. Bunu yaparken yukarıda da belirttiğimiz gibi, mektubun sahibi kuruluş ve imzanın sahibi dikkatle okunur. Mektubun giriş kısmından hemen sonra, dikkat yoğunlaşır. Mektubun yazılma nedeni araştırılır. İlginç bulunan noktalarda ifade edilenlerin tamamının üzerine gidilir.

Renkli kalemle cevaplamak istediğiniz veya cevaplamanız gereken noktalara işaretlemeler yapmanız ve bu işaretleri de önem derecesine göre sıralamanız gerekir.

İncelenmesi gereken mektuplarla, onay isteyenleri ayrı yerlerde toplamak, buna ilaveten hemen cevap verilmesi gereken *acil işler* listesine almak gerekir.

20.5. Çalışma Materyalleri

Hızlı okumayı tatbik edebilecek bir metin seçiniz. Metni okumaya başlamadan evvel, iyi anlama kısmında sözünü ettiğimiz ve önerdiğimiz "tanı, soru sor, oku, anlat, tekrarla" şeklinde devam eden beş basamaklı hazırlığı muhakkak yapınız.

Tanıma basamağında, her sayfa için en fazla 5 saniye zaman ayırarak göz gezdirme tekniği uygulayınız. Göz gezdirerek okuma teknikleri içinde, "zig zag" adı verilen okuma şekli sizlere ideal verim için yardımcı olacaktır.

Bu hazırlık, sizler için hangi bölümlerin önem taşıdığının anlaşılması bakımından, son derece önemlidir.

Çalışma materyalleri genellikle bir özetle başlar. Özetin tümünü bakarak okuma yönetimiyle okumak gerekmektedir.

Devamında yer alan giriş bölümü, sizleri konuya hazırlamak için verilen genel bilgilerden oluşmaktadır. Giriş bölümleri hakkında genellikle bilgi sahibi olabileceğinizden görüntü okuması yapmak yerinde olabilir.

Konu başlıklarını tanıma başlığında gözden geçirdiğiniz için hangi başlıkların sizin için önemli olduğunu kavramış olmalısınız. Sizler için yeni bilgiler içermesi muhtemel konu başlıklarında görerek okuma, muhtemelen bildiğiniz şeylerin tekrarından ibaret olan konu başlıklarında da bakarak okuma yapınız. Hiç şüphesiz ki, zaman zaman bakarak okuma yaptığınız bazı metinlerde, konunun ağırlaşmasına bağlı olarak, okuma yönteminizi değiştirmeniz gerekecektir.

Sonuç bölümleri, her zaman gayet dikkatlice okunmalıdır. Sonuç bölümleri, son noktadır. Yazarın fikirlerinin kavranılabilmesi bakımından son derece önem taşır. O hâlde sonuç bölümlerinin tamamı bakarak okuma yönteamiyle okunmalıdır.

20.6. Televizyon Programları Haberleri

Günlük gazetenizi okurken TV kanallarında o gün, ertesi gün veya hafta boyunca yayınlanacak TV programlarını okuyacaksınız. Okumaya başlamadan evvel, zaman planlamanızı yapmış olmanızda fayda vardır. Bazı zamanlarda da, elde edeceğiniz bilgilere göre, zaman planlamasını yenileyebilirsiniz.

Mesela akşam 21.00'de televizyon seyretmeye başlayabileceksiniz bu saatten sonra olan programları okurken dikkat kesilirsiniz.

Kendiniz televizyonu 21'de seyretmeye başlayabilirsiniz. Daha önceki programlardan da hoşunuza gidenler varsa, videoya kaydettirebilirsiniz. Böyle durumlarda okumaya baştan başlarsınız.

Zaman ile ilgili sorununuz yoksa, seyretmek istediğiniz programa ilişkin net fikriniz varsa program adlarının tümünü okumaya gerek görmeden ilk harflere odaklanarak okumaya başlarsınız. Mesela belgesel seyretmek istiyorsanız b harfini ararsınız. İlgili harf sizin için okuma belirleyicisidir.

Bu örnekte belgesel kelimesini aradığınıza göre, b harfi ile başlamayan diğer konu başlıklarını zaten süratle geçersiniz.

Aynı anda birden fazla konu aramanız da mümkündür. Bazı durumlarda spor, sanat, yerli drama, dizi v.b. bazı dallar sizi ikinci, üçüncü derecede ilgilendiriyor olabilir. Yakından ilgilendiğiniz konularla ilgili aramalarda da yine ilk harf belirleyicidir. Konular hakkında izahlar var ise, söz konusu izahları *görerek okuma* yöntemiyle okumak gerekmektedir. İlginizi çok fazla çekmeyen konularda da *bakarak okuma* yapınız. Sizi ilgilendirmeyen programları ise okumayınız, atlayınız.

20.7. Satılık-Kiralık İlanları

Okuduğunuz metinde satılık vasıta arıyorsanız, bazı temel noktaları aydınlatmak gerekmektedir.

Birinci soru, ihtiyacınıza en uygun modelin belirlenmesidir. Hiç şüphesiz ki, modellerin belirlenmesinde "ayağınızı yorganınıza göre" uzatmanın gereği olarak, bütçeniz de etkili olacaktır.

Diyelim ki, bir Toyota otomobil almak istiyorsunuz. Peki Toyota'nın hangi modellerinin hangi özellikleri var? Hangi modeller hangi gerekçelerle pahalı veya ucuz? Satın alacağınız otomobili acilen elden çıkarmak istediğinizde, hangi modellerde daha az maddi kayıp yaşarsınız? Hangilerini daha hızlı satma şansınız vardır?

Otomobil aramaya başlamadan evvel, yukarıda ifade ettiklerimizin yanında başkaca pek çok soruya cevap aramış olabilirsiniz.

Otomobil piyasasında yıllara göre Toyota modellerinin fiyatlarını biliyor musunuz? Fiyatlar hakkında bilgi sahibi değilseniz öncelikle modeller ve yıllara göre fiyatlarını araştırmalısınız. Belki de araştırmanız gereken öncelikle fiyatlar olabilir. Fiyatları araştırırken, alım satım vergilerini ve sigorta bedellerini de, hesaba katmanız gerektiğini herhâlde biliyorsunuz.

Demek ki, öncelik fiyatların araştırılmasındadır. Uygun fiyatlı uygun marka otomobiller bulunduğunda, sonrasında model taraması yapılır.

Zaman zaman bütçenizi kısmen de olsa zorlayacak modeller, çeşitli nedenlerle ilginizi çekebilir. Bunlar işaretlenir. İşaretlediğiniz modellerin neden diğerlerinden ucuz olduğunun araştırılması gerekir. Hiç şüphesiz, bu okuma zamanıyla ilgili bir durum değildir.

Satılık emlak ararken de benzer bir okuma yolu seçilmektedir. Satılık emlak ararken öncelikle tercih edilen muhit belirlenmekte, sonra bütçe hesaba katılmaktadır. Bütçeye uygun emlakların bulunması sonrasında, söz konusu emlakın toplam alanı, oda sayısı, mutfak ve salon özellikleri gibi çeşitli özellikleri öne çıkmaktadır.

Satılık emlak metinleri okurken de işaretleme veya altını çizme yöntemi uygulanmaktadır.

Kiralık emlak ararken de öncelikle size uygun muhit veya muhitler seçilmekte, diğer muhitlerdeki emlaklarla ilgilenilmemektedir. Muhit seçimin sizin ve eşinizin işine olan yakınlık, çocuklarınızın eğitim göreceği okullara veya işlerine yakınlık, servise ulaşım, sağlık merkezlerine yakınlık, sosyal imkanlar gibi faktörlerle ortaya çıkabilir.

Bazen bu faktörlerden ziyade, daha çok muhit şartları göz önüne alınarak karar verilir. Ancak her ne olursa olsun, bütçenin yansıması olan fiyat faktörü önemli bir unsurdur.

Okumaya başladığınızda seçtiğiniz muhitte olsa bile, bütçenizi aşan emlak ilanlarına rastladığınızda yine okumayı atlarsınız. Sizin verebileceğiniz en yüksek kira bedelinin biraz üzerinde kira isteyen yerler varsa,

bunların yanına "pazarlık yapılabilir" manasında bir işaret koyarsınız. Belki ev sahibine avantaj olarak gelen bazı şeyleri sıralayarak, kira bedelini sizin istediğiniz noktaya çekebilirsiniz.

Aradığınız muhitte veya yakın çevresinde, bütçenize uygun ev bulduğunuzda, görüntü okuması ile eve ait özellikleri okursunuz.

BÖLÜM 21

YEDİ GÜNDE HIZLI OKUMAK

21.1. İlk Gün Hızlı Okuma Egzersizleri

Egzersizler	*Egzersiz Alt Başlığı*	*Egzersiz*
Rakamlarda Ritmik Göz Hareketleri Egzersizleri	*İki Duruşla* Ritmik Göz Hareketleri Egzersizleri	10* 30 Saniye
	Üç Duruşla Ritmik Göz Hareketleri Egzersizleri	10* 30 Saniye
Metinlerde Ritmik Göz Hareketleri Egzersizleri	Satırda *Dört Kelime* Olan İki Duruşlu Metinlerde, Ritmik Göz Hareketleri Egzersizleri	Beş A4 Boyutlu Metin
	Satırda *Altı Kelime* Olan Üç Duruşlu Metinlerde, Ritmik Göz Hareketleri Egzersizleri	Beş A4 Boyutlu Metin
Görülen En Son İki Kelimeyi Hatırlama Egzersizleri	Satırda *Dört Kelime* Olan Metinlerde, *2 Duruşla* Her Paragrafta Görülen En Son İki Kelimeyi Hatırlamak	Beş A4 Boyutlu Metin
	Satırda *Altı Kelime* Olan Metinlerde, *3 Duruşla*, Her Paragrafta Görülen En Son İki Kelimeyi Hatırlamak	Beş A4 Boyutlu Metin
Ortalama 6-8 Satırlık Paragraflarda 5-6 Kelime Hatırlama Egzersizleri	Satırda *Dört Kelime* Olan Metinlerde, *2 Duruşla*, Her Paragrafta Ortalama 5-6 Kelime Hatırlamak	Beş A4 Boyutlu Metin
	Satırda *Altı Kelime* Olan Metinlerde, *3 Duruşla* Her Paragrafta Ortalama 5-6 Kelime Hatırlamak	Beş A4 Boyutlu Metin
Ortalama 4-6 Satırlık Paragraflarda 5-6 Kelime Hatırlama Egzersizleri	Satırda *Dört Kelime* Olan Metinlerde, *2 Duruşla*, Her Paragrafta Görülen En Son İki Kelimeyi Hatırlamak	Beş A4 Boyutlu Metin
	Satırda *Altı Kelime* Olan Metinlerde, *3 Duruşla*, Her Paragrafta Görülen En Son İki Kelimeyi Hatırlamak	Beş A4 Boyutlu Metin

21.2. İkinci Gün Hızlı Okuma Egzersizleri

Egzersizler	*Egzersiz Alt Başlığı*	*Egzersiz*
Rakamlarda Ritmik Göz Hareketleri Egzersizleri	*İki Duruşla* Ritmik Göz Hareketleri Egzersizleri	10* 30 Saniye
	Üç Duruşla Ritmik Göz Hareketleri Egzersizleri	10* 30 Saniye
Bir Cümle Kurma Egzersizleri	Satırda *Dört Kelime* Olan Metinlerde, *2 Duruşla* Her Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden *1 Cümle* Kurmak	Beş A4 Boyutlu Metin
	Satırda *Altı Kelime* Olan Metinlerde, *3 Duruşla*, Her Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden *1 Cümle* Kurmak	Beş A4 Boyutlu Metin
İki Cümle Kurma Egzersizleri	Satırda *Dört Kelime* Olan Metinlerde, *2 Duruşla* Her Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden *2 Cümle* Kurmak	Dört A4 Boyutlu Metin
	Satırda *Altı Kelime* Olan Metinlerde, *3 Duruşla*, Her Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden *2 Cümle* Kurmak	Dört A4 Boyutlu Metin
Üç Cümle Kurma Egzersizleri	Satırda *Dört Kelime* Olan Metinlerde, *2 Duruşla* Her İki Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden *3 Cümle* Kurmak	Dört A4 Boyutlu Metin
	Satırda *Altı Kelime* Olan Metinlerde, *3 Duruşla*, Her İki Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden *3 Cümle* Kurmak	Dört A4 Boyutlu Metin
Üç Cümle Kurma Egzersizleri	Satırda *Dört Kelime* Olan Metinlerde, *2 Duruşla* Her İki Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden *3 Cümle* Kurmak	Dört A4 Boyutlu Metin
	Satırda *Altı Kelime* Olan Metinlerde, *3 Duruşla*, Her İki Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden *3 Cümle* Kurmak	Dört A4 Boyutlu Metin
Dört Cümle Kurma Egzersizleri	Satırda *Dört Kelime* Olan Metinlerde, *2 Duruşla* Her Üç Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden *4 Cümle* Kurmak	Beş A4 Boyutlu Metin
	Satırda *Altı Kelime* Olan Metinlerde, *3 Duruşla*, Her Üç Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden *4 Cümle* Kurmak	Beş A4 Boyutlu Metin

21.3. Üçüncü Gün Hızlı Okuma Egzersizleri

Egzersizler	*Egzersiz Alt Başlığı*	*Egzersiz*
Rakamlarda Ritmik Göz Hareketleri Egzersizleri	*İki Duruşla* Ritmik Göz Hareketleri Egzersizleri	10* 30 Saniye
	Üç Duruşla Ritmik Göz Hareketleri Egzersizleri	10* 30 Saniye
İki Cümle Kurma Egzersizleri	Satırda *Beş Kelime* Olan Metinlerde, 2 *Duruşla,* Her Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden 2 *Cümle* Kurmak	Dört A4 Boyutlu Metin
	Satırda *Yedi Kelime* Olan Metinlerde, 3 *Duruşla,* Her Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden 2 *Cümle* Kurmak	Dört A4 Boyutlu Metin
Üç Cümle Kurma Egzersizleri	Satırda *Beş Kelime* Olan Metinlerde, 2 *Duruşla* Her İki Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden 3 *Cümle* Kurmak	Dört A4 Boyutlu Metin
	Satırda *Yedi Kelime* Olan Metinlerde, 3 *Duruşla,* Her İki Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden 3 *Cümle* Kurmak	Dört A4 Boyutlu Metin
Üç Cümle Kurma Egzersizleri	Satırda *Beş Kelime* Olan Metinlerde, 2 *Duruşla,* Her İki Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden 3 *Cümle* Kurmak	Dört A4 Boyutlu Metin
	Satırda *Yedi Kelime* Olan Metinlerde, 3 *Duruşla,* Her İki Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden 3 *Cümle* Kurmak	Dört A4 Boyutlu Metin
Dört Cümle Kurma Egzersizleri	Satırda *Beş Kelime* Olan Metinlerde, 2 *Duruşla* Her Üç Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden 4 *Cümle* Kurmak	Beş A4 Boyutlu Metin
	Satırda *Yedi Kelime* Olan Metinlerde, 3 *Duruşla,* Her Üç Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden 4 *Cümle* Kurmak	Beş A4 Boyutlu Metin
2 Kelime Metin Okuma Egzersizleri	Satırda *Dört Kelime* Olan Metinleri, 2 *Duruşla* Okuyarak, Okunan Metinde Hız ve Anlama Puanı Testi Yapmak	Üç *Basit* Metin
	Satırda *Altı Kelime* Olan Metinlerde, 3 *Duruşla* Okuyarak, Okunan Metinde Hız ve Anlama Puanı Testi Yapmak	Üç *Basit* Metin

21.4. Dördüncü Gün Hızlı Okuma Egzersizleri

Egzersizler	*Egzersiz Alt Başlığı*	*Egzersiz*
Rakamlarda Ritmik Göz Hareketleri Egzersizleri	*İki Duruşla* Ritmik Göz Hareketleri Egzersizleri	10* 30 Saniye
	Üç Duruşla Ritmik Göz Hareketleri Egzersizleri	10* 30 Saniye
Bir Cümle Kurma Egzersizleri	Satırda *Altı Kelime* Olan Metinlerde, *2 Duruşla,* Her Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden *1 Cümle* Kurmak	Beş A4 Boyutlu Metin
	Satırda *Dokuz Kelime* Olan Metinlerde, *3 Duruşla,* Her Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden *1 Cümle* Kurmak	Beş A4 Boyutlu Metin
İki Cümle Kurma Egzersizleri	Satırda *Altı Kelime* Olan Metinlerde, *2 Duruşla* Her Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden *2 Cümle* Kurmak	Dört A4 Boyutlu Metin
	Satırda *Dokuz Kelime* Olan Metinlerde, *3 Duruşla,* Her Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden *2 Cümle* Kurmak	Dört A4 Boyutlu Metin
Üç Cümle Kurma Egzersizleri	Satırda *Altı Kelime* Olan Metinlerde, *2 Duruşla* Her İki Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden *3 Cümle* Kurmak	Dört A4 Boyutlu Metin
	Satırda *Dokuz Kelime* Olan Metinlerde, *3 Duruşla,* Her İki Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden *3 Cümle* Kurmak	Dört A4 Boyutlu Metin

Üç Cümle Kurma Egzersizleri	Satırda *Altı Kelime* Olan Metinlerde, 2 *Duruşla* Her İki Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden 3 *Cümle* Kurmak	Dört A4 Boyutlu Metin
	Satırda *Dokuz Kelime* Olan Metinlerde, 3 *Duruşla*, Her İki Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden 3 *Cümle* Kurmak	Dört A4 Boyutlu Metin
Dört Cümle Kurma Egzersizleri	Satırda *Altı Kelime* Olan Metinlerde, 2 *Duruşla* Her Üç Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden *4 Cümle* Kurmak	Beş A4 Boyutlu Metin
	Satırda *Dokuz Kelime* Olan Metinlerde, 3 *Duruşla*, Her Üç Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden *4 Cümle* Kurmak	Beş A4 Boyutlu Metin
2 Kelime Basit Metin Okuma Egzersizleri	Satırda *Dört Kelime* Olan Metinleri, 2 *Duruşla* Okuyarak, Okunan Metinde Hız ve Anlama Puanı Testi Yapmak	İki *Basit* Metin
	Satırda *Altı Kelime* Olan Metinlerde, 3 *Duruşla* Okuyarak, Okunan Metinde Hız ve Anlama Puanı Testi Yapmak	İki *Basit* Metin
	Satırda *Beş Kelime* Olan Metinlerde, 2 *Duruşla* Okuyarak, Okunan Metinde Hız ve Anlama Puanı Testi Yapmak	Üç *Basit* Metin
	Satırda *Yedi Kelime* Olan Metinlerde, 3 *Duruşla*, Okuyarak, Okunan Metinde Hız ve Anlama Puanı Testi Yapmak	Üç *Basit* Metin

21.5. Beşinci Gün Hızlı Okuma Egzersizleri

Egzersizler	*Egzersiz Alt Başlığı*	*Egzersiz*
Rakamlarda Ritmik Göz Hareketleri Egzersizleri	*İki Duruşla* Ritmik Göz Hareketleri Egzersizleri	10* 30 Saniye
	Üç Duruşla, Ritmik Göz Hareketleri Egzersizleri	10* 30 Saniye
Bir Cümle Kurma Egzersizleri	Satırda *Altı Kelime* Olan Metinlerde, 2 *Duruşla,* Her Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden 1 *Cümle* Kurmak	Beş A4 Boyutlu Metin
	Satırda *Dokuz Kelime* Olan Metinlerde, 3 *Duruşla,* Her Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden 1 *Cümle* Kurmak	Beş A4 Boyutlu Metin
İki Cümle Kurma Egzersizleri	Satırda *Altı Kelime* Olan Metinlerde, 2 *Duruşla,* Her Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden 2 *Cümle* Kurmak	Dört A4 Boyutlu Metin
	Satırda *Dokuz Kelime* Olan Metinlerde, 3 *Duruşla,* Her Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden 2 *Cümle* Kurmak	Dört A4 Boyutlu Metin
Üç Cümle Kurma Egzersizleri	Satırda *Altı Kelime* Olan Metinlerde, 2 *Duruşla,* Her İki Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden 3 *Cümle* Kurmak	Dört A4 Boyutlu Metin
	Satırda *Dokuz Kelime* Olan Metinlerde, 3 *Duruşla,* Her İki Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden 3 *Cümle* Kurmak	Dört A4 Boyutlu Metin

Üç Cümle Kurma Egzersizleri	Satırda *Altı Kelime* Olan Metinlerde, 2 *Duruşla*, Her İki Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden 3 *Cümle* Kurmak	Dört A4 Boyutlu Metin
	Satırda *Dokuz Kelime* Olan Metinlerde, 3 *Duruşla*, Her İki Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden 3 *Cümle* Kurmak	Dört A4 Boyutlu Metin
Dört Cümle Kurma Egzersizleri	Satırda *Altı Kelime* Olan Metinlerde, 2 *Duruşla*, Her Üç Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden 4 *Cümle* Kurmak	Beş A4 Boyutlu Metin
	Satırda *Dokuz Kelime* Olan Metinlerde, 3 *Duruşla*, Her Üç Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden 4 *Cümle* Kurmak	Beş A4 Boyutlu Metin
3 Kelime Basit Metin Okuma Egzersizleri	Satırda *Altı Kelime* Olan Metinlerde, 2 *Duruşla* Okuyarak, Okunan Metinde Hız ve Anlama Puanı Testi Yapmak	Üç *Basit* Metin
	Satırda *Dokuz Kelime* Olan Metinlerde, 3 *Duruşla*, Okuyarak, Okunan Metinde Hız ve Anlama Puanı Testi Yapmak	Üç *Basit* Metin
2 Kelime Ağır Metin Okuma Egzersizleri	Satırda *Dört Kelime* Olan Metinleri, 2 *Duruşla* Okuyarak, Okunan Metinde Hız ve Anlama Puanı Testi Yapmak	İki *Ağır* Metin
	Satırda *Altı Kelime* Olan Metinlerde, 3 *Duruşla* Okuyarak, Okunan Metinde Hız ve Anlama Puanı Testi Yapmak	İki *Ağır* Metin

21.6. Altıncı Gün Hızlı Okuma Egzersizleri

Egzersizler	*Egzersiz Alt Başlığı*	*Metin*
Rakamlarda Ritmik Göz Hareketleri Egzersizleri	*İki Duruşla* Ritmik Göz Hareketleri Egzersizleri	10* 30 Saniye
	Üç Duruşla Ritmik Göz Hareketleri Egzersizleri	10* 30 Saniye
2 Kelime Orta Ağırlıklı Metin Okuma Egzersizleri	Satırda *Dört Kelime* Olan Metinleri, *2 Duruşla* Okuyarak, Okunan Metinde Hız ve Anlama Puanı Testi Yapmak	Üç Metin
	Satırda *Altı Kelime* Olan Metinleri, *3 Duruşla* Okuyarak, Okunan Metinde Hız ve Anlama Puanı Testi Yapmak	Üç Metin
	Satırda *Beş Kelime* Olan Metinleri, *2 Duruşla* Okuyarak, Okunan Metinde Hız ve Anlama Puanı Testi Yapmak	Üç Metin
	Satırda *Yedi Kelime* Olan Metinleri, *3 Duruşla*, Okuyarak, Okunan Metinde Hız ve Anlama Puanı Testi Yapmak	Üç Metin
Üç Cümle Kurma Egzersizleri	Satırda *Yedi Kelime* Olan Metinleri, *2 Duruşla* Okuyarak, Her İki Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden *3 Cümle* Kurmak	Dört A4 Boyutlu Metin
	Satırda *On Kelime* Olan Metinleri, *3 Duruşla* Okuyarak, Her İki Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden *3 Cümle* Kurmak	Dört A4 Boyutlu Metin

Üç Cümle Kurma Egzersizleri	Satırda *Yedi Kelime* Olan Metinleri, 2 *Duruşla* Okuyarak, Her İki Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden 3 *Cümle* Kurmak	Dört A4 Boyutlu Metin
	Satırda *On Kelime* Olan Metinleri, 3 *Duruşla* Okuyarak, Her İki Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden 3 *Cümle* Kurmak	Dört A4 Boyutlu Metin
Dört Cümle Kurma Egzersizleri	Satırda *Yedi Kelime* Olan Metinleri, 2 *Duruşla* Okuyarak, Her Üç Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden 4 *Cümle* Kurmak	Beş A4 Boyutlu Metin
	Satırda *On Kelime* Olan Metinleri, 3 *Duruşla* Okuyarak, Her Üç Paragrafta Hatırlanan Kelimelerden 4 *Cümle* Kurmak	Beş A4 Boyutlu Metin
3 Kelime Basit Metin Okuma Egzersizleri	Satırda *Yedi Kelime* Olan Metinleri, 2 *Duruşla* Okuyarak, Okunan Metinde Hız ve Anlama Puanı Testi Yapmak	Üç *Basit* Metin
	Satırda *On Kelime* Olan Metinleri, 3 *Duruşla* Okuyarak, Okunan Metinde Hız ve Anlama Puanı Testi Yapmak	Üç *Basit* Metin
2 Kelime Ağır Metin Okuma Egzersizleri	Satırda *Beş Kelime* Olan Metinleri, 2 *Duruşla* Okuyarak, Okunan Metinde Hız ve Anlama Puanı Testi Yapmak	İki *Ağır* Metin
	Satırda *Yedi Kelime* Olan Metinleri, 3 *Duruşla* Okuyarak, Okunan Metinde Hız ve Anlama Puanı Testi Yapmak	İki *Ağır* Metin

21.7.Yedinci Gün Hızlı Okuma Egzersizleri

Egzersizler	*Egzersiz Alt Başlığı*	*Metin*
Rakamlarda Ritmik Göz Hareketleri Egzersizleri	*İki Duruşla* Ritmik Göz Hareketleri Egzersizleri	10* 30 Saniye
	Üç Duruşla Ritmik Göz Hareketleri Egzersizleri	10* 30 Saniye
Yarım Sayfa Okuma Egzersizleri	Satırda *Sekiz Kelime* Olan Metinleri, *2 Duruşla* Okuyarak *Her ½ Sayfada* Hatırlanan Kelimelerden *5-6 Cümle* Kurmak	10 sayfa
Sayfa Okuma Egzersizleri	Satırda *Sekiz Kelime* Olan Metinleri, *2 Duruşla* Okuyarak *Her ½ Sayfada* Hatırlanan Kelimelerden *8-10 Cümle* Kurmak	20 sayfa
3 Kelime Orta Ağırlıklı Metin Okuma Egzersizleri	Satırda *Yedi Kelime* Olan Metinleri, *2 Duruşla* Okuyarak, Okunan Metinde Hız ve Anlama Puanı Testi Yapmak	Üç *Ağır* Metin
	Satırda *On Kelime* Olan Metinleri, *3 Duruşla* Okuyarak, Okunan Metinde Hız ve Anlama Puanı Testi Yapmak	Üç *Ağır* Metin
3 Kelime Basit Metin Okuma Egzersizleri	Satırda *Sekiz Kelime* Olan Metinleri, *2 Duruşla* Okuyarak, Okunan Metinde Hız ve Anlama Puanı Testi Yapmak	Beş *Orta* Metin
	Satırda *Sekiz Kelime* Olan Metinleri, *2 Duruşla* Okuyarak, Okunan Metinde Hız ve Anlama Puanı Testi Yapmak	Üç *Orta* Metin
3 Kelime Ağır Metin Okuma Egzersizleri	Satırda *Yedi Kelime* Olan Metinleri, *2 Duruşla* Okuyarak, Okunan Metinde Hız ve Anlama Puanı Testi Yapmak	İki *Ağır* Metin
	Satırda *On Kelime* Olan Metinleri, *3 Duruşla* Okuyarak, Okunan Metinde Hız ve Anlama Puanı Testi Yapmak	İki *Ağır* Metin

Dizin

A

ABD 224, 227
Akıllı Tasarım 392, 393, 394, 395, 396
Akıllı Tasarım Teorisi 393
Almanya 248, 258, 376, 377, 378, 395
Amerikan 392
Arap 140, 377
Azerbaycan 140

B

Beagle Yolculuğu 392

C

Çin 227, 376

D

Darwin 392, 393

E

Endonezya 211, 212, 213
Evanjelik Hıristiyan 395
Evrim Teorisi 392, 397

H

Hollanda 382
Horn Burnu 296
Hz. Muhammed 139

İ

İncil 392, 393, 394
İngiltere 239, 240, 241, 242, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 395
İspanya 297
İtalya 248, 250

J

Japonya 380, 381, 382

K

Kanada 255
Karamanoğlu Mehmed Bey 140
Karayip 300
Kâşgarlı Mahmud 139, 140
Katalanca 136, 137, 138
Katalonya 136, 137, 138
Kıbrıs 296, 302
küresel 224, 225, 227

M

Maymun davası 392
Milliyetçilik 222
Müslüman 238, 395

P

Pkk 212, 213

R

Romanya 249
Rusya 251, 255, 256

S

Scope's davası 392

T

Türkçe 139, 140
Türkiye 302

Y

Yaradılış Teorisi 395, 396

Kaynaklar

Stround, James. B. - Robert B. Ammons.- Hennery A. Bamman; *Improving Reading Ability.* Appleton - Countury C,. Chapter VII. 1970, New York.

Sherbourne, J. Florence, *Toward Reading Compreherssion.* Heath, Chapter V. 1966, Boston.

Pauk, Walter; *A Skill at A Time.* Providence: Tamestown publisher, 1974.

Casty, Alan; *The Act of Reading,* Englewood Cliffs, N. J. Prentice-Hall, 1962.

Altick, Richard D; *Preffacet to Critical Reading.* New York. Holt, Rine Hard and Winston, 1963.

Adams, W. Royce; *Developing Deading Versatility Holt,* Rine Hard and Winston 1962, New York.

Brawn, Merion Mars; Learning Words in Contex. Chandler Publishing Co 1974, San Francisco.

Devitis, A. A. - J. R. Warner; *Words in Context.* Appleton Century - Crofts, 1966. New York.

Taylor, Stanforde. - Helen Frankenpohl.-Arthur. S. McDonald; *World Clues.* Mc Graw-Hill/Educational. Devemental Laboraties, 1963,. New York.

Brawn, James; *Programmed Vocabular.* New York: Appleton-Century Crofts-1971.

Jennings, Charles B. - Nacy, King.-Marjorie, Stevenson; *Consider Your Words,* Harper and Row, 1969, New York.

Sharbourne, Julia Florence; *Toward Reading Compehension.* 1966, Boston.

Richard, I.A.; *How To Read A. Page*; Routledge and Kgan Paul Lmt.. Fifth Impresion. 1967.

Ricard, I.A.; *Interprectotion in Teaching*, Harcourt Brace, 1978. Chapter XVI. 1978, New York.

Richards, I.A.; *Philopophy of Rheteoric*, Oxford Press, New York, 1976, Lecture III, 1976, New York.

George D. Spache-Haul C. Berg; *The Art of Efficient Reading* Mc Millan Publishing C. Inc. 1978, New York.

Brawvn. James; *I. Efficent Reading*. Revised Edition. 1978, New York.

Mc McDonadt Arthurs-George H. Zimny; *The Art of Good Reading*. Boobs Merrill, See Chapter 2, 1963, Indianapolis.

Rapgor, Altonll Betty-Ruth Raygor; *Skim/Scan* Huutingon

Instructional / Communications Technology, 1976. New York.

Barg, Paul-Stanford, E, Taylor-Helen Frackenpohl; *Smimming And Scanning*. Mc Graw-Hill, Edl Division 1962. New York.

Maxwell, Marthaj; *Skiing and Scanning Improvement*. Mc-Graw-Hill, 1969 New York.

Leedy, Pauld; *Read With Speed and Percision*. 1979, New York.

Blake, Katharyn A; *College Reading Skills*. Englewod Cliffs, N. J. Prentice Hall, 1973.

Robinson, Francis; P; *Effective Studdy*, Harper and Row, 1970, New York.

Vark, David; *Read Underline, Reviev*, Mac Graw Hill, 1970, New York.

ANLAYARAK ÇOK HIZLI OKUMA TEKNİKLERİ

Dr. Muhsin Kadıoğlu

'Çok Hızlı Okuma Teknikleri'nin en mühim özelliği, bu alanda yayınlanan ilk ve doyurucu bir eser olması sebebiyle büyük bir ihtiyaca cevap vermesidir.

Bilim ve Teknik

Hızlı okumak için teknikleri öğrenmek gerekmektedir. Çalışan herkes bunu becerebilir.

Aktüel

Hızlı okumanın ülkemizdeki uzman ve öğreticilerinden Muhsin Kadıoğlu'nun 20 saatlik hızlı okuma semineri sonunda, bir saatte neredeyse küçük bir kitap okuyabileceğimi öğrenince, bu yönteme artık kuşkuyla bakmayı bıraktım.

Yalçın Pekşen / Hürriyet

Günümüzde zamanla yarışarak hızlı okumanın önemi daha da artıyor. Ülkemizde de, bu konuda araştırmalar yapan, bu konuya ilmi boyutlarda çözüm arayanlar var. Bunlardan biri de Muhsin Kadıoğlu.

Zaman

Hızlı okuma kurslarıyla rakiplerinizin bir adım önüne geçebilirsiniz. Üniversiteye hazırlanan öğrencilerden bürokratlara kadar herkes, bu kurslara katılıyor.

Posta

Batı dünyasında çok uzun zamandan beri çok hızlı okuma ve daha iyi anlama üzerinde çalışmalar yapılıyor. Kitap, Türkiye'de sahasında ilk olmasının yanında dikkati geliştirici, konsantrasyonu artırıcı egzersizlerle tamamlanması bakımından da dikkate değer.

Tercüman

"Çok Hızlı Okuma Kursları" Avusturya TV'si tarafından filme alındı. Avusturya TV ekibi, hızlı okuma yönetmeni Muhsin Kadıoğlu'ndan hızlı okuma hakkında bilgi alırken öğrencilerle röportaj yaptı.

Türkiye

Muhsin Kadıoğlu, hızlı okuma tekniklerinde satırda bulunan kelimelerin tek tek değil dörtlü-beşli bloklar halinde okunduğunu, bu çerçevede gazete ve dergi sütunlarının soldan sağa değil, yukarıdan aşağıya okunması gerektiğini belirtiyor.

Milli Gazete

Hızlı okuma tekniklerinde yavaş okuma alışkanlıklarını terketme teknikleri, gözü hızlı görmeye alıştırma ve ritmik görme, geniş alanı görme teknikleri, şekillerle okuma teknikleri olmak üzere dört temel konuda eğitim veriliyor.

Cumhuriyet

Hızlı okuma kurslarında göz ritmi, gözün görüş açısını genişletme, gözü hızlı görmeye alıştırma egzersizleri yapılıyor. Okunulan kelime sayısının ve anlamanın artırılması hedefleniyor.

Dünya

Dakikada ortalama 800 kelime hızına ulaşırsanız, 180 sayfalık romanı bir saatte okuyabileceksiniz.

Yeni Şafak

ISBN 978-605-5711-05-4

TÜRKİYE'NİN İLK ve EN ÇOK OKUNAN YERLİ HIZLI OKUMA KİTABI

POSTİGA
Postiga yayınları
www.postigayayinlari.com